

ဓမ္မဒါယာဒသုတ်တရားတော်

မာတိကာ

တရားပလ္လင်ခံ

ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ ကျင်းပရခြင်းအကြောင်း
 မွေဒါယာဒေသုတ်ကို ဟောမယ်
 ဒီသုတ်ကို ထပ်ဟောရခြင်း၏ အကြောင်း
 မွေဒါယာဒေသုတ်၏ နိဒါန်း
 မွေဒါယာဒေသုတ် ပါဠိတော်မူရင်း
 လောကအမွေခံယူပွဲနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြချက်
 တရားအမွေခံယူပွဲနှင့် တိုက်တွန်းခြင်းအကြောင်း
 တရားအမွေသရုပ်
 အာမိသအမွေသရုပ်
 အာမိသအမွေခံယူ မိန့်ကြားခြင်းအကြောင်း
 အာမိသအမွေမျှခံယူနေလျှင် တွေ့ရမည့်ဆင်းရဲများ
 မေ့နေသူမှာ အပါယ်ဘုံက ကိုယ်ပိုင်အိမ်ဖြစ်သည်
 ပစ္စည်းအမွေမျှ ခံယူနေလျှင် အကဲ့ရဲ့လဲခံကြရမည်
 အင်မတန် ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါသည်
 ပုံပမာပြု၍ ဆုံးမတော်မူပုံ
 နိဂုံးချုပ်မိန့်ခွန်း
 အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အခြေခံမေးခွန်း
 အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တရားတော်
 မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝိဝေက သုံးပါးလုံး ပြည့်စုံပုံ
 အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ် (၁)
 အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ် (၂)
 အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ် (၃)
 အပြစ်သုံးပါးဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရပုံ
 ချီးမွမ်းဖွယ်ကုန်နှင့် ပြည့်စုံပုံ
 ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ် (၁)
 ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ် (၂)
 ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ် (၃)
 ပယ်ရမည့်တရားနှင့် ပယ်နိုင်ကြောင်းအကျင့် (၁)
 ကိလေသာကိုပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်
 မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက ပညာမျက်စိကိုဖြစ်စေသည်
 မသိသူက အပြစ်ပြောတတ်သည်
 အပြစ်မပြောသင့်ကြောင်း ရှင်းပြချက်
 သမာဓိဖြစ်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်သည်
 နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကစ၍ဖြစ်ပုံ
 ပညာမျက်စိဖြစ်ပုံ
 ယထာဘူတ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပုံ
 ကိလေသာငြိမ်းပုံ
 ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းပုံ
 အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်သရုပ်
 လောဘ, ဒေါသ ဖြစ်ပွဲနှင့် ငြိမ်းပုံ
 ရှုမှတ်တိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားပုံ
 ဘုရားဖြစ်အောင်ကျင့်ပုံ
 သာဝကတွေလဲ နည်းတူပင်ကျင့်ရသည်
 သမ္မာဝါယာမအဖွင့်

သမ္မာသတိအပ္ပဋ္ဌိ
သမ္မာသမာဓိအပ္ပဋ္ဌိ
မဂ္ဂင်္ဂါဒဏ္ဍိ အရိယာမဂ္ဂိ
မဂ္ဂင်္ဂါဒဏ္ဍိ အရိယာဂ္ဂိသည်
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌သာ အရိယာဂ္ဂိသည်
ပယ်ရမည့်တရားနှင့် ပယ်နိုင်ကြောင်းအကျင့် (၂)
ကောဇနှင့် ဥပနာဟ
အမျက်ထွက်ခြင်း ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းပယ်ပုံ
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၃)
မက္ခနှင့်ပဇ္ဇာသ
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၄)
ဣဿာ-မနာလို့ခြင်း
မစ္ဆရိယဝါးပါး
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၅)
မာယာနှင့် သာဓဋ္ဌယျ
တူရားက သန့်ရှင်းသူကို ဖိတ်ခေါ်ပုံ
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၆)
ထမ္ဘနှင့် သာရမ္ဘ
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၇)
မာနနှင့် အတိမာန
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စိတ်သဘောထားပုံ
ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၈)
မဒတရား ၂၇-ပါး
ပမာဒ-မေုလျော့ခြင်း
ပမာဒ-မေုလျော့မှု ၆-ပါးခွဲခြားချက်
ကိလေသာ ၁၆-ပါးကို အရိယမဂ် ၃-ပါးဖြင့်ပယ်ပုံ
မေုဒါယာဒသုတ် နောက်ဆုံးပိုဒ်
ရှေ့နောက် နှီးနှောပြဆိုချက်
မဂ္ဂင်္ဂါပွားပုံ တာဝနာနည်း ၂-ပါး
သုဒ္ဓိဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ္ဂင်္ဂါပွားစေပုံ
တရားအမွေခံရန် တိုက်တွန်းတော်မူပုံ
နောက်ဆက်တွဲ (တရားအမွေခံ၍ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ပုံ ဝတ္ထုများ)

နိဒါန်း

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ဟောခြင်းအကြောင်း

အခါတစ်ပါး၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကောသလတိုင်းပြည် သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်။ ထိုစဉ်အခါဝယ် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ လှူဒါန်းပူဇော်သူတို့ များပြားသောကြောင့် ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ အလွန်အလွန်ပေါများနေစဉ်မှာ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ ရရှိရေးအတွက် အချို့သောပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့က မဖွယ်မရာကျယ်လောင်စွာ ပြောဆိုနေကြသည်ကို ကြားသိတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့အား ပစ္စည်းများမအပ်စပ်”ဟု သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ယင်းအစား ဤဓမ္မဒါယာဒသုတ်တရားကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

သာသနာအရေး စိတ်မအေးကြ

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ်တစ်ရာခန့် ကာလမှစ၍ ငွေကိုမအပ်မရာ အလှူခံခြင်းစသည်ဖြင့် ပစ္စည်းအမွေခံယူရေးကို အလေးပြုလာခဲ့ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထူးအားဖြင့် ယခုခေတ်အခါ၌ ကျောင်းလှူမှုများအထိ အရှုပ်အထွေးများ ထင်ရှားပေါ်ပေါက်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကြည်ညိုလေးစားကြသော ရဟန်းရှင်လူတို့မှာ သာသနာတော်တည်တံ့ထွန်းကားရေး၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေးအတွက် စိတ်မအေးဘဲ ရှိနေကြရပါသည်။

အေးစေမည့်ကျမ်းစာ ထွက်ပေါ်လာသည်

ဤကဲ့သို့ သောကရုပ်ထွေး စိတ်မအေးဘဲ ဆင်းရဲနေကြသော အချိန်အခါ၌ ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ယင်းဓမ္မဒါယာဒသုတ် ပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြ ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် တရားအမွေကိုခံယူမှသာလျှင် မျက်မှောက်၌ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်စသော အပြစ်ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်း၊ အပါယ်ဆင်းရဲစသည်မှ လွတ်ကင်း၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရနိုင်ခြင်းဟူသော အကျိုးများကို ထင်ရှားဖော်ပြလျက် တရားအမွေခံ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်တော် ဟူသောအမည်ဖြင့် စာမူသန့်ပြုလုပ်၍ ဖြန့်ချိတော်မူစေပါသည်။

နည်းယူဖွယ်ကောင်းလှ ရေးဖွင့်ပြ

ယင်း တရားစာ၌ အလွန်သိမ်မွေ့ နက်နဲသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ရှိသည့် (ပါဠိတော်လာ) ပုဒ်၊ ဝါကျတို့ကို တစ်ပုဒ်ချင်း၊ တစ်ဝါကျခြင်း အနက်ပေးပြီးလျှင် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း အသိဉာဏ်ရှင်းအောင် တစ်ဆက်တည်း ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ နမူနာပုံစံထုတ်ပြရလျှင် (နာ-၅၉) ၌ ဗာဟုလိကာနှင့် သာထလိကာပုဒ်တို့ကို ရှင်းပြခြင်းမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့ တစ်ပုဒ်ချင်း၊ တစ်ဝါကျချင်း ရှင်းပြပြီးနောက် ပုဒ်အများ၊ ဝါကျအများကိုလည်း ပေါင်းစပ်၍ အသိဉာဏ်ရှင်းသည်ထက်ရှင်းအောင် အကျယ်ဖွင့်ပြထားပြန်ပါသည်။ ပုံစံပြရလျှင် (နာ-၅၉ ၌) ပစ္စည်းရဖို့ လာဘ်ရဖို့ ဘုန်းကြီးဖို့ ဒီဘက်က ဂရုစိုက်နေတယ် စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားခြင်းမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

အကျယ်ချဲ့၍ ဖွင့်ပြပြီးနောက် အလွယ်တကူ နှုတ်တက်ဆောင်ထားနိုင်ရန် အကျဉ်းချုပ် ဆောင်ပုဒ်များကိုလည်း အသင့်စီပြီး ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံစံပြရလျှင် (နာ-၁၀-၅)

ပစ္စည်းများရေး၊ အလေးပေး၊ ကျင့်ရေးပေါ့လျော့လျှင် ဟူသော ဆောင်ပုဒ်မျိုးပင်။

တစ်သုတ်လုံးမှ ချုံး၍ပြ

ဓမ္မဒါယာဒ တစ်သုတ်လုံး၌ အကျယ် ဟောပြထားသော တရားအားလုံးကို အကျဉ်းချုံး၍ စာကြောင်းရေ (၁၀) မျှဖြင့် နှီးနှော ဖော်ပြထားချက်လည်း ပါရှိပေသည်။ ပုံစံပြရလျှင် (နာ-၂၀၂-၅)-

မြတ်စွာဘုရားက “ငါဘုရား၏ တရားအမွေကို ခံယူကြ၊ ပစ္စည်းအမွေကို မခံယူကြနဲ့၊ ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြနဲ့”လို့ ညွှန်ကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အပြစ်သုံးပါးနဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်သုံးပါးဖြင့် ဝေဖန်ဖွင့်ပြပြီးတော့ “မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ရန်ဟောထားတဲ့ လောဘ အစ၊ ပမာဒအဆုံးရှိသော

ကိလေသာ (၁၆)ပါးတို့ကို ပယ်ကြရမယ်။ အဲဒီလို ပယ်ရင် ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး တရားအမွေခံ အစစ်ဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတာကိုလဲ သိစေပါတယ်။ အဲဒီ ကိလေသာတွေပယ်ဖို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်တရားကိုလဲ ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောခဲ့ပါတယ်” ဟူ၍ တစ်သုတ်လုံး၌ အကျယ်ဟောထားသည့် တရားအားလုံးကို အကျဉ်းချုံး၍ နှီးနှောပြထားခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းချုံး၍ ပြထားခြင်းသည်-

- ၁။ ဟောကြားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊
- ၂။ ဟောကြားပုံအစီအရင်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားချက်နှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အကျယ်ဟောပြချက်၊
- ၃။ အမွေအားဖြင့် တရားအမွေနှင့် အာမိသပစ္စည်းအမွေ၊
- ၄။ အပြစ်နှင့်ဂုဏ်အားဖြင့် ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သုံးပါးနှင့် ချီးမွမ်းဖွယ်သုံးပါး၊
- ၅။ တရားအယုတ်အမြတ်အားဖြင့် ပယ်သင့်သော ကိလေသာ (၁၆) ပါးနှင့် ပွားစေသင့်သော ပယ်ကြောင်းအကျင့်မဂ္ဂင် (၈) ပါးဟူသော-

တစ်သုတ်လုံး၌ အကျယ်ပြထားသည့် တရားအားလုံးကို အကျဉ်းချုပ်ဆက်စပ်လျက် နှီးနှောပြထားသောကြောင့် အလွန်ပင် နည်းယူဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

သာသနာပြုရာဝယ် နည်းယူဖွယ်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပဋိပတ္တိသာသနာ ထွန်းကားရေးကို မြှင့်မြင်ရေးရှု အလေးပြုတော်မူ၍ အမြို့မြို့အနယ်နယ် တို့၌ ရိပ်သာကျောင်းခွဲများကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ကူညီစောင့်ရှောက် နေရာတွင် ကျောင်းရရှိရေး (ပြဿနာ)နှင့် စပ်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ မကြာမကြာ ရောက်လာတတ်ကြပါသည်။

ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များအား သက်ဆိုင်ရာကျောင်းပြဿနာကို လောကဓမ္မ နှစ်ဌာနလုံးတွင် အပြစ်ကင်းအောင် ညွှန်ပြ မိန့်ကြားတော်မူပုံနှင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ကျောင်းနှင့်စပ်၍ တွေ့ကြုံရသော အရှုပ်အထွေးများကို နှလုံးမသွင်း ဂရုမစိုက်တော့ဘဲ စွန့်ပယ်ထားကာ လျစ်လျူရှုနေပုံတို့ကို (နှာ-၁၀-၁၁) တို့၌ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ပြထားချက်မှာ ဓမ္မအမွေခံယူကာ သာသနာပြုလိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် နည်းယူဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ ရှင်းလင်းပြသည်

ယခု ခေတ်ကာလ၌ တချို့က မိမိတို့ ဆရာသမား ထံမှ အဆောက်အအုံများရတာကို အမွေရတယ်လို့ ဆိုကြသည်။ တချို့ကတော့ ဆရာသမား၏ ဒကာဒကာမများနှင့် အဆက်အသွယ်မပြတ်ဘဲ ဆက်စပ်ခင်မင် သိကျွမ်းနိုင်တာကို အမွေရတယ်လို့ ဆိုကြသည်။ တချို့ကတော့ ဆရာသမား၏ ဆေးဝါးဓာတ်စာ ယတြာနည်းနှင့် လက်ဖွဲ့အင်းအိုင်၊ မန္တန်နည်း စသည်တွေ ရလိုက်တာကို အမွေရတယ်လို့ ဆိုကြသည်။

ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်အားဖြင့် အဲဒါတွေ အားလုံးဟာ ပစ္စည်းအမွေတွေချည်းပဲ။ အဲဒီပစ္စည်း အမွေတွေကို တကယ့် အမွေအစစ်အနေနဲ့ သာယာတပ်မက်ပြီး ခံယူနေလျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ကြုံရမည့် အကြောင်းကို (နှာ ၂၈-၂၉) တို့၌-

ပစ္စည်းမွေမျှ၊ ခံယူကာ၊ ဒုက္ခမကင်းပါ-အစရှိသော ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် အထင်အရှား ဖော်ပြထားပါသည်။

“ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ” ဟူသော မိန့်ခွန်းတော်အရ ဘုရားအလိုတော်ကျ ဓမ္မအမွေကိုသာ ခံယူကြရန် ကိုလည်း (နှာ ၇-၈-၉) တို့၌ ပါဠိနှင့် အနက် အဓိပ္ပာယ် တို့ကို ရှင်းလင်းဖွင့်ပြပြီးလျှင် နှာ ၁၄-စသည်၌ “ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖော်ပြထားပါသည်။

ပယ်ရန်ညွှန်ပြ ကျိုးများလှ

“ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရှားကြလေလျှင်” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားတော်မူသည့် အတိုင်း လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ရန်ခွဲခြားပြရာ၌ ကိုယ်ဖြင့်၊ နှုတ်ဖြင့် ကျူးလွန်လျက်ဖြစ်သော ကိလေသာကြမ်းတို့ကို သီလဖြင့်ပယ်ပုံ၊ စိတ်ကူးထဲ၌ ဖြစ်သောကိလေသာ အလတ်စားတို့ကို သမာဓိဖြင့်ပယ်ပုံ၊ ထင်ရှားသိ ထားသည့် အာရုံ၌ဖြစ်ထိုက်သော အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာအနုစားတို့ကို ဝိပဿနာဖြင့်ပယ်ပုံ၊ ပုထုဇဉ် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်ခွင့်ရှိနေသော သန္တာနာနုသယ ကိလေသာအနုစားတို့ကို အရိယာမဂ်ပညာဖြင့် ပယ်ပုံများကို ရှင်းလင်းပြတ်သား စွာ ဖော်ပြထားပါသည်။ (နာ-၇၀)

ဤကဲ့သို့ရှင်းလင်းစွာ ခွဲပြထားခြင်းသည် မိမိသန္တာန်၌ တည်ရှိနေသော ပယ်သင့်သည့် ကိလေသာအဆင့်ဆင့်နှင့် ပယ်နိုင်ကြောင်း တရားတို့ကို ဆက်စပ်၍ ညွှန်ပြထားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မအမွေမြတ်ကို တကယ်ခံယူလိုသော ပုဂ္ဂိုလ် များအတွက် အလွန်ပင် အကျိုးများဖွယ် ရှိပါပေသည်။

ပစ္စည်းဓမ္မေမျှ ခံယူကာ များလှအပြစ်တွေ

ပစ္စည်းအမွေမျှ ခံယူသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပစ္စည်းတွေရခြင်းကြောင့် လောဘဖြစ်ပုံ၊ မရခြင်းကြောင့် ဒေါသဖြစ်ပုံ၊ လောဘဆိုတဲ့ တဏှာကို အမှီပြု၍ အကုသိုလ် ၉-မျိုးဖြစ်ပွားပုံများဖြင့် အပြစ်များကြောင်းကို နာ-၁၂၃-၌ ဖော်ပြထားသဖြင့် ယင်းသို့ အပြစ်များပုံကို လေးလေးနက်နက်သတိပြုမိပါက ပစ္စည်းအမွေခံယူခြင်း၌ အပြစ်မြင်၍ တရားအမွေခံယူရန် စိတ်ဆန္ဒ ထက်သန် လာဖွယ် ရှိပေသည်။

ဒေါသကြဉ်ဖယ် ကျိုးများဖွယ်

အမျက်ဒေါသသည် အမျက်ဒေါသရင်ကို ယုတ်ညံ့စေလျက် ဆုတ်ယုတ်စေပုံ၊ မိတ်ပျက်ဆွေပျက်ဖြစ်စေလျက် အကျိုး မဲ့ ဖြစ်စေတတ်ပုံတို့ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်လင်းပေါ်လွင်စေလျက် အမျက်ဒေါသကို စက်ဆုပ်ဖွယ် ထင်လာအောင် နာ-၁၂၅-၌ ဖော်ပြထားခြင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အမျက်ဒေါသကိုဆင်ခြင်၍ ပယ်ဖျောက်နည်း၊ ဖြစ်ဆဲ၌ ရှုမှတ်၍ ပယ်ဖျောက် နည်းတို့ကို နာ ၁၂၉-၌ ဖော်ပြထားခြင်းတို့သည် လက်တွေ့သုံးသပ်လျက် စာဖတ်သူအား လောကဓမ္မ နှစ်ဌာနလုံး၌ လက်ငင်း မိဋ္ဌ ထူးမြတ်လှသည့် အကျိုးများကို ရစေမည်မှာ ဧကန် အမှန်ပင် ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။

ဒေါသတူစွာ ပယ်ဖို့ရာ

အမျက်ဒေါသနည်းတူပင် ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲခြင်း၊ မက္ခ-သူကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း၊ ပဋ္ဌာသ-မြင့်မြတ်သူကို ဂုဏ် ပြိုင်ခြင်း၊ ဣဿာ-မနာလိုခြင်း၊ မစ္ဆရိယ-ဝန်တိုခြင်း၊ မာယာ-မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်၍ လှည့်စားခြင်း၊ သာဠေယျ-မရှိသည့် ဂုဏ်ဖြင့် ဝါကြွားခြင်း၊ တမ္မ-မကိုင်းညွတ် မရှိသေခြင်း၊ သာရမ္မ-နှိမ်ချိုးရန် သူထက်ကျောအောင် ပြုခြင်း၊ မာန-အထင်ကြီး ခြင်း၊ အတိမာန-ဘဝင်မြင့်၍ သူများကို အထင်သေးခြင်း၊ မဒ-မာန်ယစ်ခြင်း၊ ပမာဒ-မေ့ခြင်း ဟူသော အယုတ်တရားများက ယင်း အယုတ်တရားရှိသူကို ယုတ်ညံ့စေပုံနှင့် ယင်းအယုတ်တရားများ ပယ်ဖျောက်နည်းတို့ကို နာ (၁၂၃-မှ ၁၉၈) အထိ ရှင်း လင်းဖော်ပြထားပေသည်။ ထိုဖော်ပြချက်က စာဖတ်သူအား “လူဖြစ်ရကျိုးနပ်ပါပေပြီ” လို့ ဆိုရလောက်အောင် လောကဓမ္မ နှစ်ဌာနလုံး၌ များစွာသော၊ အကျိုးတို့ကို ရစေနိုင်မည်မှာ ထင်ရှားလှပါပေသည်။

ထိတ်လန့်ဖွယ်ပြ သံဝေဂ

ကြံခဲလှသည့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့်တွေ့ကြုံနေကြပါလျက် တရားအမွေ ခံယူနိုင်ကြောင်းဖြစ်သည့် သီလစသော အကျင့်ကောင်းများ ပျက်နေလျှင် ကပိလရဟန်းကဲ့သို့ ငရဲကျရောက်၍ အလွန်ဆင်းရဲကြရမည်ကို လည်းကောင်း၊ ပြိတ္တာဖြစ် လျက် မီးရဲရဲတောက်နေသည့် သင်္ကန်း သပိတ်စသည်ဖြင့် အတိဒုက္ခရောက်နေကြရသော ပါပဘိက္ခု၊ စသည်တို့ကဲ့သို့ အကြီး အကျယ် ဆင်းရဲကြရမည်ကိုလည်းကောင်း နောက်ဆက်တွဲကို ဖတ်ရှုမိသူမှာ ထင်ရှားတွေ့ရ၍ ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂကို ဖြစ်ပွားစေလျက် တရားအမွေ ခံယူရအောင် ကျင့်ခြင်းဖြင့် အကျိုးများဖွယ် ရှိသည်မှာလည်း ထင်ရှားလှပါပေသည်။

တရားအမွေပင် ခံစေချင်

ယခုခေတ်နှင့်လျော်ညီစွာ သိကောင်းစရာ အဖြာဖြာတို့ဖြင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး ဖွင့်ပြဟောကြား ရေးသားစီရင်အပ်သော ဤတရားအမွေခံ ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားတော်ကို နိဒါန်းမှ နိဂုံးအထိ နောက်ဆက်တွဲပါ စေ့စပ်သေချာစွာဖတ်ရှုကြပြီးလျှင် ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သုံးပါးကိုပယ်ရှား၍ ချီးမွမ်းဖွယ်သုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံကာ ကိုယ် စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပြည့်စုံအောင် ပွားများနိုင်ကြသဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့်အညီ တရားအမွေမြတ်ကို ခံယူနိုင်ကြပါစေ။

(မေဒိနီ) ဦးကုဏ္ဍလ
ကမ္မဋ္ဌာနစရိယ
မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၄၀-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၆-ရက်။
(၂၂-၉-၁၉၇၀)

တရားအမွေခံ

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားတော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပညာခံ

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာကို ဘုန်းကြီးများ ၁၃၁၁-ခုနှစ်ကရောက်လာပြီး နတ်တော်လပြည့်နေ့မှာစပြီး ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ အဆောက်အအုံဆိုလို့ရှိရင် ပြောပြလောက်အောင် များများမရှိသေးပါဘူး။ နည်းနည်းလောက်သာ ရှိပါသေးတယ်။ အလျင်က ဘုန်းကြီးလာခဲ့တဲ့ စံကျောင်းဆိုတာရယ်၊ ဆွမ်းစားကျောင်းရယ်။ (အဲဒီတုန်းက ဆွမ်းစားကျောင်းက ခပ်ငယ်ငယ်ပါပဲ။ သံဃာအပါးရေ သုံးလေးဆယ်လောက်သာ ဆွမ်းကပ်နိုင်လောက်ပါတယ်။) တစ်ပါးနေသစ်သားကျောင်းကလေး ၄-ခုရယ်။ ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားများအတွက် သစ်သား တန်းလျား ၁-ခုရယ်။ ဒါလောက်သာရှိပါသေးတယ်။ ဒီဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံရှိရာ နေရာမှာ ယာယီဓမ္မာရုံမဏ္ဍပ်ကြီး ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ဓမ္မာရုံ မဏ္ဍပ်ကြီးမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန ဖွင့်လှစ်ပွဲကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ၁၃၁၁-ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်နေ့ကပါဘဲ။

အဲဒီတုန်းကစပြီး တရားအားထုတ်ကြတဲ့ ယောဂီကလဲ ၂၅-ယောက်မျှသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အမျိုးသမီး ယောဂီများဟာ အောက်အနိမ့်ပိုင်းမှာ ဝါးနဲ့ ဓနိနဲ့ ဆောက်လုပ်ထားတဲ့ ယာယီအဆောက်အအုံများမှာ နေကြရပါတယ် ရဟန်း ယောဂီ၊ အမျိုးသားယောဂီများကလဲ အထက်ဘက်မှာ ဆောက်လုပ်ထားတဲ့ ဝါးခနီ ယာယီ အဆောက်အအုံများမှာ နေကြရပါတယ်။ အဲဒီကနောက် တရားအားထုတ်တဲ့ယောဂီများလဲ တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် တိုးတက် များပြားလာပါတယ်။ ဒီဖလ်ယဉ် ဓမ္မာရုံကြီးနှင့်တကွ အဆောက်အအုံတွေလဲ ခမ်းခမ်းနားနား အကြီးအကျယ် တိုးတက်လာပါတယ်။ (ယခု စာမူချောပြုတဲ့ ၁၃၄၀-ခုနှစ်မှာတော့ ယောဂီတွေလဲ နည်းတဲ့အခါမှာတောင် သုံးရာတော်လောက်ရှိနေပါတယ်။ ယောဂီများတဲ့ တပေါင်း တန်ခူး ကဆုန်လဆီမှာတော့ တစ်ထောင်လေးငါးရာ အထိရှိနေပါတယ်။) အဆောက်အအုံတွေကလဲ နောက်ထပ်ဆောက်ဖို့ နေရာအလုပ် မရှိသလောက်တောင် ပြည့်နေပါပြီ။

ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ ကျင်းပခြင်းအကြောင်း

ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန စပြီးဖွင့်ခဲ့တဲ့ ၁၃၁၁-ခုနှစ်မှ ၁၃၂၂-ခု ဒီနှစ်အထိဆိုတော့ ၂၁-နှစ်ရှိသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် တရား ဆောင်ပုဒ်စာရွက်ထဲမှာ ၂၁-နှစ်မြောက်လို့ ဖော်ပြထားတာပါပဲ။ ဒီလိုနှစ်ပတ်လည် ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ ကျင်းပခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ၁၃၂၂-ခုနှစ်မှာ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးပွဲစပြီးကျင်းပဖို့ ဘုန်းကြီးက ညွှန်ကြားခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ညွှန်ကြားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့-ဒီရိပ်သာမှာတရားအားထုတ်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှာ တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ် ပြန်ရောက်လာပြီးတော့ မိမိတို့ ရှေးကအားထုတ်ခဲ့တာကို ပြန်လည်သတိရပြီး တရားအဟောင်းတွေက တရားအသစ် လို ထင်ပေါ်လာကာ အားပေးသလိုဖြစ်ပြီး စိတ်တက်ကြွလာရန် ရည်ရွယ်ချက်လဲ ပါပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီရိပ်သာမှာ အားထုတ်ပြီး အားထုတ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အချင်းချင်း တွေ့ဆုံကြ ရင်းနှီးကြပြီးတော့ မေတ္တာကာယကံ မေတ္တာဝစိကံ မေတ္တာ မနောကံတွေကို ပွားများနိုင်ကြဖို့လဲ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ နှစ်ပတ်လည် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ဖို့စီစဉ်တဲ့အခါမှာ ဒီ သာသနာ့ရိပ်သာ၏ မူလအရင်းခံ ဒါယကာကြီးဖြစ်တဲ့ ဆာဦးသွင်က ဒီလို ပြောပါတယ်။ “အစည်းအဝေးဆိုတော့ နည်းနည်းပေါ့နေပါတယ်။ ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ ဆိုရင် ပိုကောင်းပါလိမ့်မယ်”တဲ့။ ဘုန်းကြီးလဲ အဲဒီလိုအမည်က ပိုကောင်းမှန်း စောစောကတည်းက သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ကိုယ်-ကိုယ်တိုင်ကတီထွင်ပြီး အဲဒီအမည်ကိုပေးရင် သူများက အထင်အမြင်လွဲပြီးအပြစ်ပြောမှာ စိုးရိမ်လို့ အစည်းအဝေးဆို တဲ့ သာမန်အမည်လောက်သာ ပေးထားခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်လို အထင်အမြင် လွဲစရာရှိသလဲလို့ဆိုတော့ ဩဝါဒခံယူပွဲ ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ နှစ်ပတ်လည် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်စေလျှင် ဩဝါဒခံစေရန် ခေါ်ယူတယ်လို့ ထင်မြင်စရာ ရှိပါတယ်။ ပူဇော်ပွဲ လို့ အမည်ပေးထားရင်တော့ အပူဇော်ခံချင်လို့ လုပ်တယ်လို့ ထင်မြင်စရာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပထမကတော့ အစည်းအဝေးပွဲ ဆိုတဲ့ အမည်လောက်သာပေးခဲ့ပါ တယ်။ ဒါယကာကြီး ဆာ ဦးသွင်က ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲလို့ အမည်တပ်ရန် လျှောက်ထား တော့ အဲဒီ လျှောက်ထားချက် အတိုင်းပဲ နှစ်ပတ်လည် ဩဝါဒ ခံယူပူဇော်ပွဲ လို့ အမည်ပေးထားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းကစပြီး အမည်ပေးလာတဲ့အတိုင်း ယခု ၂၁-နှစ်မြောက် နှစ်ပတ်လည် သြဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ လို့ ဆောင်ပုဒ် စာရွက်မှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒီရိပ်သာမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းစပြီး ပြလာတာ ၂၁-မြောက် အထိမ်းအမှတ်ပွဲနှင့် ယောဂီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့၏ ၁၉-နှစ်မြောက် အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို နှစ်စဉ်ပြုလုပ်နေကျအတိုင်း ယခုနှစ်ကျင်းပပြုလုပ်ပါတယ်။ ဒီလိုပြုလုပ်ရာမှာ အဝေးကရော အနီးကရော သက်ဆိုင်ရာရိပ်သာများမှ တော်တော်များများ တော်တော်စုံစုံ လင်လင်လာကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ တရားကို အလေးပြုပြီး လာကြတာပါပဲ။ အရပ်ရပ်ရှိ ရိပ်သာများမှ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတွေလဲ လာကြတာ တော်တော်များပါတယ်။ မနေ့ညက အဲဒီကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်များအားသင့်လျော်တဲ့ သြဝါဒတရားများကို ဟောကြားပြီးပါပြီ။ ဆရာတော်အပါးရေ ငါးဆယ်ကျော်ရှိပါတယ်။ လူပရိသတ်တွေလဲ အဝေးကရော အနီးကရောလာကြတာ တော်တော်များပါတယ်။ ခုတင်က ဦးအောင်မြင့်က ဖတ်ပြသွားတဲ့အတိုင်း အများကြီးပါပဲ။ (၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လ နှစ်ပတ်လည်ပွဲတုန်းကဆိုရင် အရပ်ဝေး ကလာကြတဲ့ ရဟန်းတော်တွေဟာ ၂၀၀-ကျော်ရှိပါတယ်။ အနီးအဝေးမှလာကြတဲ့ လူပရိသတ်တွေကတော့ ၆၀၀၀-ကျော် ရှိတယ်လို့ စာရင်းရပါတယ်။)

ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကို ဟောမယ်

ဒီလိုလာကြတဲ့ ရဟန်းရှင်လူယောဂီတွေကို သြဝါဒပေးဖို့ ဘုန်းကြီးမှာတာဝန်ရှိပါတယ်။ အဲဒီတာဝန် ကျေပွန်အောင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သြဝါဒများကို ပေးလာခဲ့ပါတယ်။ ယခုဒီနှစ်အတွက် ဘယ်တရားကိုဟောပြီး သြဝါဒပေးမှာလဲဆိုရင် ယမန်နှစ် ကဟောပြခဲ့တဲ့ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကိုပင် ထပ်မံပြီး ဟောပြ သြဝါဒပေးဖို့ရည်ရွယ်ပြီး ဆောင်ပုဒ်စာရွက်များလဲ ဝေငှထားပါပြီ။

ဒီသုတ်ကို ထပ်ဟောရခြင်း၏အကြောင်း

ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကို ထပ်ပြီးဟောရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့-အရေးကြီးလို့ပါပဲ။ သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးက သူ့ကျောက်စာထဲမှာ ဒီလိုဖော်ပြထားတယ်။ တစ်ချို့ တစ်ချို့ တရားတွေကိုသူ ကျောက်စာထဲမှာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရေးထား တယ်တဲ့။ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရေးထားတယ်ဆိုတော့ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စာအနေနဲ့တော့ ပိုနေတယ်လို့ ထင်ကြမှာပေါ့။ အဲဒါတွေကို ပိုတယ်လို့ ထင်မှာစိုးလို့ “ဘာကြောင့် ထပ်ပြီး ရေးထားရသလဲ” လို့ သူ့ဟာသူ မေးခွန်းထုတ်ပြီးတော့ “အဲ ဒါတွေက အင်မတန်လေးနက်တဲ့ ကျင့်ဝတ်တရားတွေ ဖြစ်လို့ပါတဲ့။ အင်မတန်လေ့လာထိုက်၊ မှတ်သားထိုက်၊ ကျင့်သုံးထိုက် တဲ့ ကျင့်ဝတ်တရားတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ထပ်ကာထပ်ကာ ရေးထားပါတယ်တဲ့။

ဘုန်းကြီးကလဲ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကို ထပ်ပြီးဟောတာဟာ အင်မတန်လေးနက်တဲ့ ဘုရား၏ အဆုံးအမ သြဝါဒ ဖြစ်တဲ့အတွက်ပါ။ နောက်ပြီးတော့ အခုနေအခါကာလမှာ တရားက အလွန်လဲအရေးကြီးပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ တော်မှာ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ်နှင့်အညီသာ ကျင့်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင် လူရော၊ ရှင်ရော၊ ရဟန်းရော အင်မတန်ကို ကျေးဇူးများမှာ ပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဟာလဲ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိဘဲ အင်မတန် တိုးတက်မှာပါပဲ။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၏နိဒါန်း

မြတ်စွာဘုရားက အခါတစ်ပါးမှာ သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဟောတော်မူပါသလဲဆိုတော့ အဲဒီအခါတုန်းက အချို့သော ပုထုဇဉ် ရဟန်းတွေက ပစ္စည်းနှင့်စပ်ပြီး လိုချင်မက်မောမှု အလေးပြုမှုတွေများနေတယ်။ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘကို အလေးပြုနေ ရင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ အကျင့်တရားဘက်က လစ်ဟင်းမြဲ ဓမ္မတာပဲ။ အဲဒီလို တရားဘက်လစ်ဟင်းပြီး အကျိုးမဲ့ မဖြစ်စေ ရန် မြတ်စွာဘုရားက တရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတရားတော်ဟာ အလွန်ပင်လေးနက်ပါတယ်။ ဘယ်လို ဟောတော်မူသလဲဆိုတော့-

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ပဋိတော်မူရင်း

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထမာ အာမိသဒါယာဒါ။ အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ “ကိန္နိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ နော အာမိသ ဒါယာဒါ” တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမေ-သင်တို့သည်။ မေ-ငါဘုရား၏။ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကိုခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝထ ဖြစ်ကြပါကုန်လော့။ အာမိသဒါယာဒါ-ပစ္စည်းလေးပါးစသော အာမိသအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရရောင့်ရဲနေကြသော အမွေခံ အညံ့စားတို့သည်။ မာဘဝထ-မဖြစ်ကြကုန်လင့် တဲ့။

ဒါဟာ ဘုရားရှင်က မိမိ၏အလိုတော်ကို အတိအကျဖော်ပြပြီး တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတဲ့ စကားတော်မြတ်ပါပဲ။ ချစ်သားတို့ ငါဘုရား၏ တရားအမွေ-အမြတ်စားကိုခံယူကြ ပစ္စည်းအမွေကို မခံယူကြနဲ့။ ပစ္စည်းအမွေညွှန်ကို ခံယူရုံမျှဖြင့်၊ အားရ ရောင့်ရဲ မနေကြနဲ့တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “အင်မတန် ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ သားကလေးတွေ သမီးကလေးတွေကို မိဘများက သေခါနီး မှာသွားသလိုပဲ” အရေးတကြီး အလေးအနက် ညွှန်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ တစ်ချို့မိဘဖြစ်သူတွေက အသက်အရွယ် ကြီးမှ နောက်ဆက် အိမ်ထောင်အသစ်ပြုပြီး ရထားတဲ့ သားငယ် သမီးငယ်ကလေးတွေကို မိမိကသေတော့မယ်ဆိုရင် ရှေးအိမ်ထောင်မှ သားသမီးကြီးတွေက အမွေကောင်းတွေယူပြီး နောက်ဆက်အိမ်ထောင်မှ သားသမီးငယ်ကလေးတွေမှာ အမွေညွှန်တွေလောက်သာရကြမှာကို စိုးရိမ်မိတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုစိုးရိမ်ပြီးတော့ သားငယ် သမီးငယ်ကလေးများအား ရသင့်ရထိုက်တဲ့အမွေအနှစ်ကို စောစောက ခွဲဝေပြီးတော့လဲပေးတယ်။ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လိုအဖိုးတန် ပစ္စည်းတွေရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ရအောင်ယူရစ်ကြ စသည်ဖြင့်ရင်လဲ မှာကြားသွားတတ်ကြပါတယ်။

အဲဒါလိုပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က မိမိ၏ တပည့်သား ရဟန်းတော်တွေ၊ အမျိုးသမီးရဟန်းတွေ၊ မိမိအားယုံကြည်အားကိုးနေကြတဲ့ ဥပါသကာ အမျိုးသားတွေ၊ ဥပါသကာ အမျိုးသမီးတွေ အကုန်လုံးကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ (ဘိက္ခုဝေ) ချစ်သား ရဟန်းတို့လို့ ခေါ်တော်မူပြီး သင်တို့ဟာ ငါဘုရား၏ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ တရားအမွေကို ခံယူကြ၊ တရားအမွေကို ရအောင်ယူကြ၊ ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရရှိရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြနဲ့လို့ သြဝါဒပေးတော်မူပါတယ်။

လောကအမွေခံယူပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြချက်

အမွေခံယူတယ်ဆိုတာဟာ လောကအမွေ ခံယူကြတာကတော့ အင်မတန်အားတက်သရောပါပဲ။ မိဘများ ကွယ်လွန်သွားသည့်နောက် ပစ္စည်းအမွေကိုခံယူကြပုံကတော့ သက်ဆိုင်တဲ့ သားသမီးတွေဟာ ဘယ်သူမှ နောက်ကျနေတာမရှိဘူး၊ လက်နှေးနေတာမရှိဘူး၊ ဘယ်သူကမှလျော့ပြီး ယူတယ်လို့မရှိဘူး၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေအချင်းချင်း ချစ်ခင်ဥဉ္ဇာပြီးတော့ ငါတို့ဟာ မရချင်နေပါစေ၊ ငါ့ညီတွေ နှမတွေ အစ်ကိုတွေ အစ်မတွေရရင်တော်ပါပြီဆိုပြီးတော့ ကိုယ်ကဖြင့် လျော့ပြီးယူမယ်လို့ ဒီလိုနှလုံးသွင်းတဲ့ လူကအရားသားပဲ။ တစ်ဦးတစ်လေတော့ ရှိချင်ရှိမှာပေါ့လေ။ အဲဒါဟာ ရှားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်က အကောင်းချည်း လိုချင်တယ်။ ပိုပြီးများများရချင်တယ်။ သူများရသွားတာက ကိုယ်ရတာထက် ကောင်းတယ်လို့တောင်ထင်ပြီး မကျေမနပ်ဖြစ်တတ်သေးတယ်။ ကိုယ်ကပိုပြီးများများ ရချင်တယ်။ ကောင်းတာကိုရချင်တယ်။ ဒါ ကြောင့်မူလက အင်မတန် ချစ်ခင်နေကြတဲ့ ညီအစ်ကို မောင်နှမ အချင်းချင်း မခေါ်နိုင် မပြောနိုင်အောင်တောင် တကွဲတပြားစီ ဖြစ်သွားတတ်ကြသေးတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ပုံတွေဟာ အများပင်ကိုယ်တွေ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါဟာ လောကဘက်က ပစ္စည်းအမွေခံယူရာမှာ အားတက်သရော ဖြစ်ကြပုံပါပဲ။ အဲဒါ လူဝတ်ကြောင်တွေမှာ ဖြစ်ပုံပဲ။

ရဟန်းတွေဘက်ကလဲ ဒီနည်းအတိုင်းပါပဲ။ ပစ္စည်းအမွေခံယူကြရာမှာ အလွန်တက်တက်ကြွကြွ ရှိကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတဲ့ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ပျံလွန်တော်မူသွားရင် အဲဒီဆရာတော်ကြီးပိုင်တဲ့ ကျောင်းစသော ပစ္စည်းအမွေတွေကို ဆိုင်ရာ တပည့်တွေက အမွေခံယူကြတယ်။ ကျောင်းတိုက်ဆိုရင် ကွယ်လွန်သွားတဲ့ ဆရာတော်ကြီးက သူ့ကိုပေးခဲ့ပါတယ်ဆိုပြီး အမွေခံတာလဲရှိတယ်။ ဒွိသန္တက တိသန္တကစသည် ပြုထားတယ်ဆိုပြီး အမွေခံကြတာလဲရှိတယ်။ ဝိဿာသဂ္ဂါဟ (အကျွမ်းဝင်သူအဖြစ်နဲ့ ယူထားခြင်း)ဖြင့် စောစောကတည်းက ယူထားပါတယ်ဆိုပြီး အမွေခံကြတာလဲရှိတယ်။ ဂိုဏ်းက ပိုင်တယ်ဆိုပြီး အမွေခံကြတာတွေလဲရှိတယ်။ အဲဒီလို အမွေခံကြတာတွေထဲမှာ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ တရားသဖြင့် အမွေခံတာလဲရှိပါလိမ့်မယ်။ မတရားအမွေခံတာလဲရှိမှာပါပဲ။ ဗြိတိသျှ အစိုးရလက်ထက်ကဆိုရင် အဲဒီလိုအမွေခံပြီး ကျောင်းလုမှုတွေ အများကြီး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရရုံးတော်ရောက်ပြီး ငွေကုန်ကြရတဲ့အတွက် ကျောင်းဆိုင်ရာ တစ်ချို့ ဒကာတွေမှာ ကိုယ်ပိုင်လယ်ယာတွေ တောင် ဆုံးရှုံးပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးသွားကြတာတွေလဲ တော်တော်များများ ကြားသိဖူးပါတယ်။ ယခုခေတ်မှာ အဲဒီလို အမွေခံပြီး ကျောင်းလုကြတာတွေ ရှိနေတာပါပဲ။

တစ်ချိန်ကဒါယကာတစ်ယောက်က သူပိုင်တဲ့ကျောင်းမှာ ဘုန်းကြီးမရှိလို့ ဒါန သီလ စသည် ကုသိုလ် ဖြစ်ပွားစေဖို့ ဘုန်းကြီးတစ်ပါး လာပြီးလျှောက်တောင်းပါတယ်။ သင့်တော်တဲ့ ရဟန်းတစ်ပါးကို ဘုန်းကြီးက ပေးလိုက်ပါတယ်။ ကျောင်းကို လက်ခံဖို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တတ်နိုင်သမျှ ဟောပြောညွှန်ကြားပေးဖို့ပါပဲ။ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ အဲဒီအရပ်မှာ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက အဲဒီကျောင်းဟာ သူ့ဆရာဘုန်းတော်ကြီး လက်ထက်က စတုသန္တကပြုထားတဲ့ကျောင်းဖြစ်လို့ ထိုရဟန်းကိုပြန်ခေါ်ဖို့ ဘုန်းကြီးထံ စာရေးလိုက်တယ်။ “ဘုန်းကြီးက ကျောင်းကို အလှူခံဖို့ လွှတ်လိုက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီက ဒါယကာ၏ လျှောက်ထားချက်အရ အဲဒီက ဒကာ ဒကာမများမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရေးအတွက် တတ်နိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်ဖို့ စေလွှတ်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့က ဓမ္မဒါယာဒသုတ်အရ တရားအမွေခံဖို့သာ တိုက်တွန်း ဟောပြောနေပါတယ်။ ကျောင်းရဖို့တော့ မရည်ရွယ်ပါဘူး။ အဲဒီ ကျောင်းကိစ္စနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး ပြောစရာရှိယင် အဲဒီက ဆိုင်ရာဒကာကိုသာ ပြောပါ”လို့ စာပြန်ကြား လိုက်ရပါတယ်။ ယခုတော့ ဘုန်းကြီးထံမှ လွှတ်လိုက်တဲ့ရဟန်းဟာ သူ့အခြေအနေအရ သင့်လျော်တဲ့

အခြားတစ်နေရာမှာ ရောက်နေပါတယ်။ မူလကျောင်းဆိုင်ရာဒကာက ပြန်ပင့်လို့ တောင်မရပါဘူး။ အဲဒီမှာ အခြားရဟန်းလဲ မရှိပဲ လစ်လပ်နေပါတယ်။

ဒီပြင်လဲ အလားတူပင် ဒကာများ၏ပင့်လျှောက်ချက်အရ တရားဟောပြော ပြသနေတဲ့ရဟန်းကို ဂိုဏ်းဆိုင်ရာ အခြားကျောင်းမှာ ဘုန်းကြီးကပြန်ခေါ်ဖို့ စာဖြင့် အကြောင်းကြားတာလဲရှိပါတယ်။ အဲဒါလဲ ကျောင်းဒကာတွေနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့နဲ့တော့ မဆိုင်ပါဘူး။ အဲဒီမှာ မူလက ကျောင်းပိုင်ဘုန်းကြီးလဲ ရှိနေတာပါပဲ။ အဲဒီဘုန်းကြီးကလဲ တရားပြ နေတဲ့ရဟန်းကို သဘောတူ လက်ခံထားတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ တချို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတွေမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြန်င်သူမဟုတ်ဘဲနဲ့ အပိုင်စီးယူလို့ ဘုန်းကြီးတို့ကလျစ်လျူရှုထားရတာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေနဲ့စပ်ပြီး ဘုန်းကြီးတို့က ကြောင့်ကြမစိုက်ပါ ဘူး။ သူ့ဌာနဆိုင်ရာ ဒကာဒကာမတွေ၏ ကံအတိုင်းပဲလို့သာ သဘောထားပါတယ်။ ဒါတွေက ဘုန်းကြီးတို့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ရ တဲ့ ပစ္စည်းအမွေ အလေးပြုကြပုံတွေပါပဲ။

အရပ်ရပ်အနယ်နယ်မှာ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင် ကျောင်းလှူမှုတွေ များစွာရှိနေကြပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ် အရ စဉ်းစားကြည့်ရင် သံဝေဂဖြစ်စရာတွေပါပဲ။ အချို့ဥပါသကာများမှာ အဲဒီလို အရှုပ်အထွေးတွေကို မြင်ရကြားရ သိရတဲ့ အတွက် သံဃာတော်ကို ကြည်ညိုမှုတောင် လျော့မလိုလို ဖြစ်တဲ့အကြောင်းလဲ ကြားသိရပါတယ်။

ဒီပြင်လဲ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း စသော လာဘ်လာဘတွေ များများရဖို့အလေးပြုနေကြတာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ ရန်ိုင်တဲ့နည်း ဖြင့် ဝိနည်းနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး ရှာကြံနေကြတာတွေလဲ ရှိတယ်။ နာမည်ကြီးဖို့၊ ဘုန်းကြီးဖို့ အားထုတ်နေကြတာတွေလဲရှိတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘအတွက် အလေးပြုမှုတွေပဲ။ ပစ္စည်းကို အလေးပြုရင် တရားကျင့်ရေးဘက်က လစ်ဟင်းသွား တတ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုပစ္စည်းအလေးပြုတာတွေဟာ မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်နဲ့ ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်တာတွေပဲ။ မြတ်စွာဘုရားက တရားအမွေကို အမြတ်တနိုးထားပြီးခံယူကြ၊ ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြနဲ့တဲ့။ အရေးကြီးပါ တယ်။ ပစ္စည်းအမွေကိုသာခံယူပြီး ဆရာသမား၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒကိုမလိုက်နာဘူး။ သီလသမာဓိပညာ အကျင့်ကို မကျင့် ဘူးဆိုရင် နေရာမကျဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမေ-သင်တို့သည်။ မေ-ငါဘုရား၏။ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝဝ -ဖြစ်ကြပါကုန်လော့။ အာမိသဒါယာဒါ-ပစ္စည်းအမွေကိုခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံအညံ့စားတို့သည်။ မာဘဝဝ- မဖြစ်ကြပါကုန်လင့်လို့ မိန့်တော်မူတာပါပဲ။

တရားအမွေခံယူဖို့ တိုက်တွန်းခြင်းအကြောင်း

တရားအမွေကိုခံယူဖို့ တိုက်တွန်းခြင်း၏အကြောင်းကိုလဲ ဒီလို ဆက်လက် ဖော်ပြထားပါတယ်။ “အတ္တိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ နော အာမိသဒါယာဒါ” တိတဲ့။

မေ-ငါဘုရား၏။ သာဝကာ-တပည့်သာဝကတို့သည်။ ကိန္တိ-ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ကြပါကုန်အံ့နည်း။ အာမိသဒါယာဒါ-ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံ အညံ့စားတို့သည်။ နော ဘဝေယျံ-မဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း။ ဣတိ-ဤသို့။ မေ-ငါ့အား၊ တုမေသု-သင်ချစ်သားတို့၌၊ အနုကမ္မာ- နောင်ရေးကို မျှော်တွေး၍ အစဉ်သနားခြင်းသည်။ အတ္တိ-ရှိနေပါသည် -တဲ့။

တရားအမွေကိုခံယူဖို့ တိုက်တွန်းတာဟာ သင်တို့၏ နောင်ရေးကိုမျှော်တွေးပြီး သနားခြင်း ကရုဏာ ရှိနေတဲ့အတွက် ပါပဲတဲ့။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်ကလေးများစီထားပါတယ်။ ပါဠိနဲ့ အနက်ပြန်ဆိုချက်ကတော့ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင်လို့ ရွတ်ပြရတာပါပဲ။ ဒီဆောင်ပုဒ်ကလေးများဖြင့်ပင် ပြည့်စုံလုံလောက်နေပါတယ်။ နားလည်နိုင်ပါတယ်။

- ၁။ ဓမ္မဒါယာ၊ သုတ်မြတ်မှ၊ မြတ်စွာဟောမိန့်သည်။
ဓမ္မဒါယာဒသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားကဟောထားပါတယ် တဲ့။ ဘယ်လိုဟောသလဲဆိုတော့-
- ၂။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
ငါ့တပည့်တွေ တရားအမွေကို ခံယူစေချင်တယ်တဲ့။ ဒီလိုမြတ်စွာဘုရားကမိန့်တော်မူပါတယ်။
နောက်ပြီးတော့-
- ၃။ အာမိသမ္မေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

အာမိသခေါ်တဲ့ ပစ္စည်းအမွေတွေကို ပယ်စေချင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီလိုလဲဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပစ္စည်းအမွေကို ပယ်စေချင်တယ်ဆိုပေမယ့် လုံးလုံးလက်မခံဘဲ မသုံးဆောင်ဘဲပယ်ဖို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ မသာယာဖို့ မတွယ်တာဖို့ပါဘဲ။ သုံးဆောင်သင့်သမျှကိုတော့ လက်ခံပြီးသုံးဆောင်ရမှာပါ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အာမိသပစ္စည်းလောက်သာ အလေးပြုပြီး သာယာစွဲလမ်း မနေကြဖို့ပါ။ ဒီအပိုဒ်ကလေး ၃-ပိုဒ်ဖြင့်ပင် တော်တော်လုံလောက်နေပါပြီ။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကို ဆိုကြရမယ်။

- ၁။ ဓမ္မဒါယာ၊ သုတ်မြတ်မှာ၊ မြတ်စွာဟောမိန့်သည်။
- ၂။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ့၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၃။ အာမိသမွေ့၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

တရားအမွေသရုပ်

တရားအမွေဆိုတာ အစစ်လဲရှိတယ်၊ အတုလဲရှိတယ်။ ၂-မျိုးရှိပါတယ်။ တရားအမွေအစစ်ကို ခံယူနိုင်ရင် အဲဒါဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ တရားအမွေအတုကို ခံယူတာလဲ ကောင်းတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် တရားအမွေအစစ်နှင့် ၂-မျိုးလုံးကိုခံယူဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနဘေဒေါ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အလိုအားဖြင့် သုံးမျိုး ကွဲပြားသော၊ နဝဝိဓောပိ လောကုတ္တရာဓမ္မော (မဂ်ကလေးပါး၊ ဖိုလ်ကလေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်က တစ်ပါးဟု ခွဲခြား၍ယူလျှင်) ၉-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော လောကုတ္တရာတရားသည်၊ နိပ္ပရိယာယဓမ္မော-အကြောင်း ပရိယာယ်နှင့် မစပ်ဘဲ မုချအားဖြင့် သိအပ်သော တရားအမွေ အစစ်ပေတည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဆိုတဲ့ အရိယမဂ်ကလေးပါး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့ အရိယဖိုလ်ကလေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်ကတစ်ပါး၊ ဒီ ၉-ပါးဟာ လောကုတ္တရာ တရားတွေပဲ။ အဲဒီ လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးဟာ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာမှ ရနိုင်တဲ့ တရားအမွေ အစစ်တွေပဲ။ ဒီ ၉-ပါးထဲမှာ မဂ်ကလေးပါးရရင် ဖိုလ်ကလေးပါးလဲရတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ ရသင့်သလောက်ရတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ရရင် သောတာပတ္တိဖိုလ်လဲ ရတာပဲ။ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ မျက်မှောက်ပြုရတယ်။ အဲဒီလို သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရရင် အပါယ်လေးပါးသို့ကျရောက်ကြောင်း ကိလေသာတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ ဒါဟာ ပထမ တရားအမွေ အမြတ်ကို ခံယူခြင်းရဲ့အကျိုးပဲ။ နောက်ပြီးတော့ လူ့လောက၊ နတ်လောကမှာ ဖြစ်ပြီး အိုရ၊ နာရ၊ သေရ စသော ဆင်းရဲတွေလဲ ခုနစ်ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီး မခံစားရတော့ဘူး။ ဒါလဲ အဲဒီအမွေခံမြတ်၏ အကျိုးပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အောက်ထစ်ဆုံး ဒီတရားအမွေ မြတ်လောက်တော့ ခံယူဖို့ရာ တိုက်တွန်းဟောပြတော်မူတာပါပဲ။

ဒုတိယတရားအမွေဖြစ်တဲ့ သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရရင်တော့ လူ့လောက နတ်လောကမှာဖြစ်ပြီး အိုရ၊ နာရ၊ သေရစသော ဆင်းရဲတွေကို ၂-ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီး မခံစားရတော့ဘူး။ အဲဒီအမွေကိုရအောင် အားထုတ်နိုင်ရင် ပိုပြီးကောင်းပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တတိယ တရားအမွေမြတ်ဖြစ်တဲ့ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရရင်တော့ လူ့လောက၊ နတ်လောကမှာ ဖြစ်ပြီး ခံစားရမည့် ဆင်းရဲဟူသမျှ အကုန်ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ ဗြဟ္မာ့လောက၌ ဖြစ်ဖို့သာရှိတော့တယ်။ အဲဒီအမွေကိုရရင် ပိုပြီး ချမ်းသာတာပေါ့။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဆိုတဲ့ အမြတ်ဆုံး တရားအမွေကို ရရင်တော့ ဘာဆင်းရဲကိုမျှ မခံစားရတော့ဘူး။ ဆင်းရဲ ခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် တတ်နိုင်ရင် ဒီအရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် တရားအမွေအထိရအောင် ကျင့်သုံးခံယူဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ မဂ်ကလေးပါး၊ ဖိုလ်ကလေးပါး နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးဟာ တရားအမွေအစစ်တွေပဲ။ အဲဒီ တရားအမွေအစစ်တွေကိုရအောင် ကျင့်သုံးအားထုတ်ဖို့ရာပဲ။ အဲဒါကို (တရားအမွေ၊ အစစ်ပေ၊ ၉-ထွေ လောကုတ်ပါလို့) ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ တရားအမွေ၊ အစစ်ပေ၊ ၉-ထွေ လောကုတ်ပါ။

ရဟန်းများ ဆိုရင်တော့ ဒီတရားအမွေအစစ်ကို ခံယူဖို့ရာ ပါပဲ။ တရားအမွေအတုကတော့-ဝဋ်ဆင်းရဲ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ဆုတောင်းပြီးပြုတဲ့ ဒါန၊ သီလစသောကုသိုလ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဝဋ်-ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပတ္ထေန္တော ရည်သန်ဆုတောင်းလျက်၊ ဒါနံ-လှူဖွယ်ကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏။ သီလံ သမာဒိယတိ-သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံး၏။ ဥပေါသထကမ္မံ

ကရောတိ-ဥပုသ်စောင့်ခြင်းကိုပြု၏။ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ-ပန်းနံ့သာစသည်တို့ဖြင့်၊ ဝတ္ထုပူဇော်-စေတီတော် စသောဝတ္ထုအား ပူဇော်ခြင်းကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဒေသေတိ-တရားကိုနတ်ကြား၏။ ဟောပြော၏။ ဈာနသမာပတ္တိယော-ဈာန်သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်စေ၏။ ဧဝံ ကရောန္တော-ဤသို့ ပေးလှူမှုစသည်ကိုပြုလျှင်၊ ဝါ ပြုသူသည်၊ အနုပုဗ္ဗန-ယင်းကုသိုလ်ကြောင့် လူဖြစ်ခြင်း၊ နတ်ဖြစ်ခြင်း၊ တရားနာခြင်း၊ တရားကျင့်ခြင်း စသောအစဉ်အားဖြင့်၊ အမတံ နိဗ္ဗာန်-သေခြင်းကင်းရာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဟူသော၊ နိပုရိယာယဓမ္မံ-တရားအမွေအစစ်ကို၊ ပဋိလဘတိ-ရပေ၏။ အယံ-ဤဒါန စသော ကုသိုလ်တရားသည်၊ ပရိယာယဓမ္မော-တရားအမွေ အတုပေတည်းလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို (နိဗ္ဗာန်ရည်ငြား၊ ကုသိုလ်များ၊ တရားမွေတုပါလို့) ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ဆုတောင်းပြီးပြုတဲ့ ကုသိုလ်ဟူသမျှဟာ တရားအမွေအတုချည်းပါဘဲ။ လူဝတ်ကြောင်များမှာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်အောင် မကျင့်နိုင် အားမထုတ်နိုင်သေးရင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ရပါလို့၏-လို့ ရည်သန်ဆုတောင်းပြီး ဒါန သီလစသော ကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်အားထုတ်ကြဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရည်သန်ပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကုသိုလ်တွေဟာ နောက်ကာလတစ်ခုခုသောဘဝ၌ လူဖြစ်၊ နတ်ဖြစ်ပြီးမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို တရား အမွေအစစ်ဖြစ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရည်သန်ဆုတောင်းပြီး ပြုတဲ့ကုသိုလ်ကို တရားအမွေ အတုလို့ ဆိုတာပါဘဲ။ အဲဒါကို ဒီလိုဆောင်ပုဒ်စီထားတယ် “နိဗ္ဗာန်ရည်ငြား၊ ကုသိုလ်များ၊ တရားမွေတုပါ” တဲ့။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

၅။ နိဗ္ဗာန်ရည်ငြား၊ ကုသိုလ်များ၊ တရားမွေတုပါ။

အဲဒီ တရားအမွေအစစ်နဲ့ တရားအမွေအတုကိုခံယူကြဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမေ-သင်တို့သည်၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝထ-ဖြစ်ကြပါ ကုန်လော့-လို့ တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကိုလဲ (စစ်-တု-၂-ထွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေလိုလှပါလို့) ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၆။ စစ်-တု ၂-ထွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေလိုလှပါ။

တရားအမွေ အစစ်ဖြစ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရအောင်အားထုတ်ကြဖို့၊ အဲဒီလောက် မကျင့်နိုင် အားမထုတ်နိုင်သေးတဲ့ လူဝတ်ကြောင်တွေမှာတော့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရည်သန်ဆုတောင်းပြီးပြုတဲ့ ဒါန၊ သီလစသော တရားအမွေအတုကို ခံယူကြဖို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဆိုတာကလဲ တွေ့ကြုံရခဲတယ်။ သာသနာတော်နဲ့ တွေ့ကြုံပြန်ရင်လဲ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားကရှိဦးမှ၊ သဒ္ဓါတရားနဲ့ပြည့်စုံပြီး ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာကို အမြတ်ဆုံးအနေဖြင့် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်နေကြတဲ့ ဥပါသကာ အမျိုးသားတွေ၊ ဥပါသိကာ အမျိုးသမီးတွေ၊ သာသနာတော်တွင်း ဝင်ရောက်ပြီး ရဟန်းပြုနေကြတဲ့ အမျိုးသား ရဟန်းတွေ၊ အမျိုးသမီးရဟန်းတွေ ဒီပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်တွေပဲ။ အဲဒီ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်တွေဟာ စွမ်းနိုင်ရင် ဘုရားသာသနာတော်မှာ ရနိုင်တဲ့ အကောင်းဆုံးအမွေကိုရအောင် အားထုတ်ကြ။ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင်ပဲ ရအောင်အားထုတ်ကြလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလောက် အားမထုတ်နိုင်ရင်လဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ဆုတောင်းပြီး ဒါန သီလစသော ကုသိုလ်ကိုပြုကြ။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုတဲ့အခါလဲ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာဆိုတဲ့ လောကီချမ်းသာကလေးများလောက်သာ ရည်သန်ဆုတောင်းပြီး မပြုကြနဲ့။ အမြတ်ဆုံးချမ်းသာဖြစ်တဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ပြီးပြုကြ။ အဲဒီလိုဆိုရင် တရားအမွေအတုကို ခံယူသည်မည်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားအမွေ အစစ်နဲ့အတု ၂-မျိုးလုံးကို ခံယူစေချင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အာမိသဆိုတဲ့ ပစ္စည်းအမွေကိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက မခံယူစေချင်ဘူး။ အဲဒါကို သာယာနှစ်သက် မနေစေချင်လို့။ အဲဒီမှာအာမိသအမွေဆိုတာလဲ အစစ်နဲ့အတု ၂-မျိုးရှိတယ်။ အာမိသအမွေအစစ်ဆိုတာ ရဟန်းများမှာ အမြတ်တမ်းသုံးဆောင်နေကြတဲ့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဆိုတဲ့ ပစ္စည်းလေးပါးပါပဲ။ သာသနာတော်ဝင်ပြီး ရှင်ရဟန်းပြုလို့ရှိရင် ဒီအမွေကရတော့တာပဲ။ ရှင်သာမဏေဖြစ်ဖြစ်၊ ရဟန်းဖြစ်ဖြစ် စားရေးအတွက် အလွယ်တကူနဲ့ ရတာပဲ။ မပင်ပန်းဘူး။ နံနက်ပိုင်းမှာ သပိတ်ကိုပွေ့ပြီး ရွာထဲ မြို့ထဲက အိမ်ရှေ့များမှာ လျှောက်ပြီး ဆွမ်းခံသွားရင် စားစရာဆွမ်းကို အလွယ်တကူနဲ့ ရတာပဲ။ ဝတ်စရာသင်္ကန်းလဲ အလွယ်တကူနဲ့ရတာပဲ။ ကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံရင် သင်္ကန်းကိုလဲ ဒကာ-ဒကာမတွေက လှူကြတာပဲ။ နေစရာ ထိုင်စရာကျောင်းကလဲ ရလွယ်ပါတယ်။ ရဟန်းတွေအတွက် ကျောင်းက ကောင်းတာချည်းပါပဲ။ ရပ်ရွာထဲမှာ လူတွေ နေစရာ အိမ်ကတော့ တော်ရုံ သင့်ရုံပါပဲ။ အချို့အိမ်များ နေဖြစ်ရုံပဲ။ ဝါးနဲ့ ဓနိနဲ့ သက်ကယ်နဲ့ ဆောက်လုပ်ထားတယ်။ ကျယ်ကျယ်လဲမဟုတ်ဘူး။ ကျဉ်းကျဉ်းကလေးပဲ။ ရဟန်းတွေအတွက် ကျောင်းတွေကတော့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ခမ်းခမ်းနားနား ချည်းပဲများပါတယ်။ ဆေးပစ္စည်းတွေကလဲ အလွယ်တကူရတာပဲ။ ယခုနေအခါ နိုင်ငံခြားကလာတဲ့ ဆေးတွေကို သာမန်လူများမှာ ရနိုင်ခဲပေမယ့်လို့ ရဟန်းများ အတွက်ကတော့ ရလွယ်ပါတယ်။ အဲဒီပစ္စည်းလေးပါးဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကိုမှီပြီးရတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရား၏ ပစ္စည်းအမွေတွေလို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒီပစ္စည်းအမွေလောက်ရရုံနဲ့ နှစ်သက်သာယာမနေကြနဲ့လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

တချို့က ဒီပစ္စည်းလေးပါးကို အလွယ်တကူရအောင်၊ ဘုန်းကြီးအောင်ကြီးစားအားထုတ်နေကြတယ်။ လူ့ဒါန်းမည့် ၃က-၃ကမတွေများအောင် နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ အားထုတ်နေကြတယ်။ တချို့က အကြားအမြင်ပေါက် သယောင်ယောင် သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိသယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်နေကြတာလဲရှိတယ်။ ရဟန္တာ ဖြစ်သယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်နေကြတာ လဲရှိတယ်။ တချို့က ထွက်ရပ်ဝိဇ္ဇာပေါက် သယောင်ယောင်၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ ရာထူးဌာနန္တရ မဆုတ်ယုတ်ဘဲ တိုးတက်ရေး စသည်အတွက် စွမ်းဆောင်နိုင်သယောင် ဒီလို ဟန်ဆောင်နေတာလဲရှိတယ်။ အဲဒီလို မတရားသဖြင့် စီးပွားရာမှု ကိုတော့ ဝိနည်းတော်အရ လုံးဝမပြုသင့်ပါဘူး။ တရားသဖြင့် ရှာပြီးတော့လဲ ပစ္စည်းအမွေမျှဖြင့် အားရနေရင် အာမိသအမွေကို ခံယူသည် မည်တယ်။ အဲဒီ အာမိသအမွေအစစ်ကို နားလည်ရအောင်လို့ စီထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “အာမိသအမွေ၊ အစစ် ပေ၊ လေးထွေပစ္စည်းပါ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၇။ အာမိသအမွေ၊ အစစ်ပေ၊ လေးထွေ ပစ္စည်းပါ။

အာမိသအမွေ အစစ်ကတော့ ရဟန်းတော်များနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ လူတွေနဲ့ဆိုင်တဲ့ အာမိသအမွေ အတုကတော့ “လူနတ်သုခ၊ ရည်သန်က၊ ဒါန-သီ-လ ဘာ” တဲ့။ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာကိုသာ ရည်သန်တောင့်တပြီးပြုတဲ့ ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ်တွေပါပဲ။ အဲဒီလို လောကီချမ်းသာလောက်သာ တောင့်တပြီးပြုတဲ့ ဒါနစသော ကုသိုလ်တွေ ကတော့ လောကီချမ်းသာတွေလောက်သာ ရစေနိုင်တယ်။ သာသနာတော်တွင်းမှ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာအားလူ့ဒါန်းတဲ့ ကုသိုလ်ဟာ အင်မတန် အကျိုးကြီးပါတယ်။ လူ့ဘဝပေါင်းများစွာ နတ်ဘဝပေါင်းများစွာကို ဖြစ်စေပြီးတော့ လူ့ချမ်းသာ နတ် ချမ်းသာတွေကို အကြီးအကျယ်ရစေနိုင်တယ်။ သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းအားလူရင်လဲ အကျိုးကြီးတာပဲ။ သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ လူဝတ်ကြောင်အား ပေးလူရင်တောင်မှ အကျိုးကြီးသေးတာပဲ။ ထို့အထူ ငါးပါးသီလ ရှစ်ပါးသီလကုသိုလ်ကလဲ အကျိုးကြီး တာပဲ။ ဈာန်သမာပတ် ဘာဝနာကုသိုလ်ကတော့ ဗြဟ္မာလောက ရောက်စေနိုင်သည်အထိ အကျိုးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ လောကီချမ်းသာလောက်သာ တောင့်တပြီးပြုရင် အဲဒီကုသိုလ်တွေက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာကိုတော့ မရ စေနိုင်ဘူး။ အဲဒီလို လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာလောက်သာ ရစေနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီကုသိုလ်ကို အာမိသ အမွေအတု ပစ္စည်း အမွေအတုလို့ ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီ အာမိသ အမွေအတု ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၈။ လူနတ်သုခ၊ ရည်သန်က၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာ။

အဲဒီမှာ ဘာ-ဆိုတာက ဘာဝနာကုသိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အာမိသအမွေ ၂-မျိုးထဲမှာ ပစ္စည်းလေးပါးဆိုတဲ့ အာမိသအမွေအစစ်မျှဖြင့် အားရရောင့်ရဲနေရင်တော့ နောက်နောက် ဘဝတွေမှာ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေကို ရဖို့တောင်မှ မသေချာဘူး။ အပါယ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့ကြုံသွားမှာလဲ စိုးရိမ်စရာရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပစ္စည်းကိုသာ သာယာ နှစ်သက်နေရင် သီလလဲ မပြည့်စုံဘဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာလောက်သာ ရည်သန်ပြီး ပြုတဲ့ ဒါနစသော အာမိသအမွေအတုမျှနှင့် အားရနေရင်လဲ ကုသိုလ်က အားနည်းပြီး အကုသိုလ်က အားကြီးတဲ့အခါ အပါယ်လေးပါးလဲ ကျသွားနိုင်တယ်။ ကုသိုလ်က အားကောင်းနေလို့ လူ့လောက နတ်လောကမှာ ဖြစ်ပြီး လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့ ဘဝတွေမှာလဲ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းအစရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေနဲ့တော့ တွေ့ကြုံ ခံစားနေကြရ ဦးမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အာမိသအမွေအတုဟာလဲ အမွေညံ့ပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၉။ အာမိသမွေ၊ အတုတွေ၊ မှတ်လေ မွေညံ့သာ။

လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဆိုတဲ့ လောကီချမ်းသာလောက်သာ ရည်သန်တောင့်တပြီးပြုတဲ့ ဒါန၊ သီလ စသော အမွေ တုကြောင့် လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေကို အကြီးအကျယ် များစွာရနိုင်ပေမယ့်လို့ အပါယ်လေးပါးမှတော့ အစဉ်ထာဝရ မလွတ်နိုင်သေးဘူး။ အို၊ နာ၊ သေစသော ဆင်းရဲတွေလဲ မကင်းငြိမ်းသေးဘူး။ ဒါကြောင့် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ပြုတဲ့ တရားအမွေတုလောက် မကောင်းမြတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုကုသိုလ်ကို အမွေညံ့လို့ဆိုတာပါပဲ။ ပစ္စည်းလေးပါး အာမိသ အမွေ ညံ့ပုံကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီ ပစ္စည်းလေးပါးလောက် နှစ်သက်ရောင့်ရဲနေရင် ကိုယ်ကျင့်တရားများပါ ချွတ်ယွင်းပြီး အပါယ်ဆင်းရဲတွေအထိ ရောက်စေနိုင်သောကြောင့်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “အာမိသ ဒါယာဒါ-ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံ အညံ့စားတို့သည်။ မာ ဘဝထ-မဖြစ်ကြပါကုန်လင့်” လို့ သတိပေးမိန့်ကြားတော်မူတာပါပဲ။

အာမိသအမွေမခံဖို့ မိန့်ကြားခြင်းအကြောင်း

အဲဒီလို သတိပေးမိန့်ကြားရတာကလဲ မြတ်စွာဘုရားက မိမိ၏ တပည့်သားရဟန်းတော် စသည်များအပေါ်မှာ နောင်ရေးမျှော်တွေးပြီး သနားတော်မူလိုပါတဲ့။ ဘယ်လို မြော်မြင်ပြီး သနားတော်မူသလဲဆိုတော့ ပစ္စည်းကိုသာ မက်မောနေရင် ကိုယ်ကျင့်တရားတွေက ချွတ်ယွင်းပြီး အပါယ်လေးပါးလဲ ကျရောက်လျက် အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲနေရတတ်တယ်။ အဲဒီလို မြင်တော်မူပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အာမိသဂရုကာနံ-အာမိသခေါ်သည့် လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းလေးပါးကို အလေးပြုကြလျက်၊ အာမိသေ ဥပက္ခလိတာနံ -အာမိသ ပစ္စည်း၌ အကျင့် ချွတ်ယွင်းကုန်သော၊ (ကပိလ ရဟန်းနှင့်တကွ ပါပဘိက္ခုစသည်တို့၏ ဟုဆက်စပ်ယူရမည်) တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ အတိတကာလေ-ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်မူစ၍ အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်သော၊ ကပိလဿ ဘိက္ခုနော- ကပိလရဟန်း၏၊ အပါယပရိပူရဏတ္ထံ-အပါယ်ဘုံတို့၌ ကျရောက်၍ ပြည့်စေခဲ့ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ (ယင်း ကပိလရဟန်း သည် ကဿပဘုရား သာသနာတော် နောက်ပိုင်း၌ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကိုပယ်၍ ချွတ်ယွင်းစွာ ကျင့်ခဲ့သောကြောင့်၊ အဝီစိ ငရဲ၌ ကျရောက်ခဲ့သည်။ ယခုဘုရားလက်ထက်၌ ငါးကြီးဖြစ်၍ တစ်ဖန် ငရဲသို့ ပြန်ကျရောက်သွားသည်။ သုတ္တနိပါတ-ဋ္ဌ နှာ-၄၂) သံဃာဠိပိ အာဒိတ္တာ ဟောတီတိ အာဒိနာ နယေန-သင်္ကန်းသည်လည်း ရဲရဲတောက်မီးလောင်နေသည် စသည်ဖြင့် ပြထားသောနည်းဖြင့်၊ အာဂတပါပ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီသိက္ခာမာနာဒီနံ အနေကသတာနံ-ထင်ရှားလာသော ယုတ်မာသော ရဟန်း၊ ရဟန်း မိန်းမ၊ သိက္ခာမာန် စသောအရာမက များစွာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အပါယပရိပူရဏတ္ထံစ-အပါယ်၌ ကျရောက် ပြည့်စေခဲ့ ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဿတိကိရ-မြင်တော်မူပါသတဲ့၊ (ကဿပဘုရား သာသနာ၌ သီလ ချွတ်ယွင်းခဲ့သော ရဟန်းယုတ် စသည်တို့သည် ငရဲ၌ ကျရောက်ကြပြီးနောက် ယခုဘုရားလက်ထက်မှာ မီးရဲရဲတောက်နေသော သင်္ကန်း ကျောင်းစသည်ဖြင့် အတိဒုက္ခရောက်နေသည့် ပြိတ္တာတွေဖြစ်နေကြသည်။ ဝိ ၁-နှာ-၁၄၁၊ သံ-၁ နှာ-၄၅၁) အတ္တနော သာသနေ-မိမိ၏သာသနာ၌၊ ပဗ္ဗဇိတာနဉ္စ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ-ရှင်ရဟန်း ပြုကြသော ဒေဝဒတ် စသည်တို့၏ အပါယ်၌ ကျရောက်၍ ပြည့်စေကြခြင်းကိုလည်း၊ ဘဂဝါ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဿတိ ကိရ-မြင်တော်မူပါသတဲ့၊ ပန-ထို့ပြင်လဲ။ ဓမ္မဂရုကာနံ သာရိပုတ္တ မောဂ္ဂလာန မဟာကဿပါဒီနံ-တရားကို အလေးပြုကြသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလန် အရှင်မဟာကဿပ စသည်တို့၏၊ အဘိညာ ပဋိသမ္ဘိဒါဒိဂုဏပဋိလာဘံ-အဘိညာဉ် ၆-ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏံ ၄-ပါးစသော ဂုဏ်များရခြင်းကိုလည်း မြင်တော်မူပါသတဲ့၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တေသံ-မိမိ၏ တပည့်ဖြစ်ကြသော ထိုရဟန်း စသည်တို့ ၏၊ အပါယာပရိပူရဏတ္ထံ-အပါယ်မှ လွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိဉ္စ-ဂုဏ်ကျေးဇူးအားလုံးတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆန္တော-လိုလားတော် မူသောကြောင့်၊ အတ္တိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ နော အာမိသဒါယာဒါတိ-ငါ တပည့်တို့သည် ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် တရားအမွေခံ ဖြစ်ကြပါမည်နည်း၊ အာမိသ အမွေခံ မဖြစ်ဘဲ ရှိကြပါမည်နည်းဟု သင်ချစ်သားတို့၌ ငါဘုရား၏ နောင်ရေးကို မြော်မြင်၍ အစဉ်သနားခြင်း ရှိနေပါသည် ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပါသည်။ (စာကြည့်သူတို့အား သုတပွားစေရန် ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို မူချောပြုစဉ် ဖြည့်စွက်လိုက် သည်။)

အဲဒီအဖွင့်ထဲမှာ “အပါယ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို လိုလားတော်မူသည်”ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် တရားအမွေမခံဘဲ ပစ္စည်း အမွေမျှသာ ခံယူနေကြလျှင် အပါယ်သို့ ထပ်ကာထပ်ကာ ကျရောက်နိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ “ဂုဏ်အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း ကို လိုလားတော်မူသည်”ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် ပစ္စည်းအမွေမျှသာ ခံယူနေကြလျှင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ အိုကြရ၊ နာကြရ၊ သေကြရ မည်ကိုလည်းကောင်း သိစေပါသည်။

ဒါကြောင့် တရားအမွေမခံယူဘဲ ပစ္စည်းအမွေမျှသာ ခံယူနေရင် ဘဝအသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ထပ်တလဲလဲ အိုနေကြ ရမယ်၊ နာနေကြရမယ်၊ သေနေကြရမယ်၊ အပါယ်ငရဲလဲ ထပ်တလဲလဲ ကျနေကြရမယ်ဆိုတာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူပြီး သနားတော်မူသောကြောင့် “ငါဘုရား တပည့်တွေဟာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် အာမိသအမွေ ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရ မနေဘဲ တရားအမွေကို ခံယူသူတွေ ဖြစ်ကြပါမည်နည်းလို့ နောင်ရေးကို မြော်မြင်ပြီးတော့ ငါဘုရားမှာ သင်ချစ်သားတို့အပေါ် ၌ သနားခြင်းကရုဏာ ရှိနေပါတယ်လို့ ဖော်ပြမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို မြော်မြင်ပြီး သနားကရုဏာဖြစ်ပုံနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

အာမိသအဓမ္မမျှ ခံယူနေလျှင် တွေ့ရမည့်ဆင်းရဲများ

- ၁၀။ ပစ္စည်းဓမ္မမျှ၊ ခံယူကာ၊ ဒုက္ခရောက်ကြမှာ။
- ၁၁။ ထပ်တလဲလဲ၊ အိုမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။

ပစ္စည်းအဓမ္မမျှသာ ခံယူနေရင် ကံအားလျော်စွာ ဘဝအသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အဲဒီဖြစ်ရာဘဝမှာ အိုမင်းရတဲ့ ဆင်းရဲ ကိုလဲ ခံစားနေကြရမယ်တဲ့။ အဲဒါက အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ယခုနေအခါ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လို့ အိုမင်းရင့်ရော်ပြီး ဆင်းရဲနေကြရတဲ့ အဘိုးအိုတွေ အဘွားအိုတွေကို မျက်မြင် တွေ့နေကြရတာပါပဲ။ အဲဒီလို ထပ်တလဲလဲ အိုမင်းပြီး ဆင်းရဲနေ ကြ ရမှာကိုလဲ ငါဘုရားကမြင်ပြီး သနားပါတယ်တဲ့။ ကဲ ... ဆက်ဆိုကြရမယ်။

- ၁၂။ ထပ်တလဲလဲ၊ နာမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။
- ၁၃။ ထပ်တလဲလဲ၊ သေမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။
- ၁၄။ ထပ်တလဲလဲ၊ ပါယ်ငရဲ၊ ကျမြကျနေမှာ။

ဖြစ်ရာရာဘဝမှာ မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး နာခြင်းဆင်းရဲကိုလဲ ထပ်ကာထပ်ကာ အဖန်ဖန် တွေ့ကြုံခံစားနေကြရမယ်။ အဲဒါ ကလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ နာဖျားမကျန်းမမာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ခဏခဏ တွေ့နေကြရတာပဲ။ ဆေးရုံမှာသွားကြည့်ယင် အဲဒီလို ဒုက္ခရောက်နေတဲ့လူတွေကို အများကြီးတွေ့ရတယ်။ သနားစရာလဲ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ တစ်သက်လုံး ကျန်းမာနေတယ် ဆိုတဲ့ သူလဲ နောက်ဆုံးသေခါနီးကျတော့ သေလောက်တဲ့ အနာရောဂါဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရပြီး သေသွားရတော့တာပဲ။ အဲဒီ သေတာကတော့ နတ်လောကတွေမှာလဲ သေရတာပဲ။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားအမွေမြတ်ကို ရအောင်အားမထုတ်ဘဲ ပစ္စည်း အဓမ္မမျှနဲ့ အားရနေရင် တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အဖန်ဖန် အိုနေရ၊ နာနေရ၊ သေနေရမှာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် ထပ်တ လဲလဲ အိုနာမစဲ၊ သေမစဲနဲ့ ဆင်းရဲနေကြရမှာတွေကို မြင်တော်မူလို့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတော်မူပြီး တရားအမွေကို ခံယူကြဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူတာပါပဲတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ထပ်တလဲလဲ၊ ပါယ်ငရဲ၊ ကျမြကျနေမှာလို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း အပါယ်လေးပါးလဲ ကျမြကျနေမယ်။ အဲဒီ အပါယ်လေးပါးထဲက ငရဲကိုလဲ ကျမြ ကျနေမယ်ဆိုတာကိုလဲ မြင်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျမြဆိုတဲ့ စကားကပါနေတယ်။ အဲဒီစကားအရ အလျင်ကလဲ အပါယ်ငရဲ ကျနေခဲ့ပြီလို့ ဆိုရာရောက်တယ်။ အဲဒီအတိုင်း ဟုတ်လဲ ဟုတ်ပါတယ်။ အလျင်ကလဲ အပါယ်ငရဲ ကျနေခဲ့ကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ-

ပမတ္တဿ ဟိ နာမ စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟသဒိသာ-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

မေ့နေသူမှာ အပါယ်ဘုံက ကိုယ်ပိုင်အိမ်ဖြစ်သည်

ပမတ္တဿ နာမ-မေ့လျော့နေသူ မည်သည်မှာ၊ စတ္တာရော အပါယာ-အပါယ်လေးဘုံတို့သည်၊ သကဂေဟသဒိသာ- မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်အိမ်နှင့် တူကြပေသည်တဲ့။ မေ့လျော့နေတဲ့ သူမှာ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ဆိုတဲ့ အပါယ်လေးဘုံ ဟာ မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်အိမ်နှင့် တူပါတယ်တဲ့။ အဲဒီမှာ မေ့လျော့တယ် ဆိုတာ ပမာဒပဲ။ အဲဒီပမာဒကို ဆောင်ပုဒ် စာရွက်ထဲက နောက်ဆုံးအပိုဒ်မှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ကာမငါး၊ စိတ်သွားစေဖို့ လွှတ်ထားလျှင်တဲ့။ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်းစသော ကာယဒုစရိုက်၊ လိမ်ခြင်း ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ဆဲရေးခြင်းစသော ဝစီဒုစရိုက်၊ သူ့ဥစ္စာကို ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်စေလိုခြင်း၊ သူတစ်ပါးကို ပြစ်မှားခြင်းစသော မနောဒုစရိုက်ဆိုတဲ့ ဒီဒုစရိုက်သုံးပါး မကောင်းမှုတရားတွေ ပြုလုပ်ဖို့ စိတ်ကိုလွှတ်ထားရင် အဲဒီဟာ မေ့လျော့မှု ပမာဒပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ်ငါးပါးခံစားဖို့ စိတ်ကိုလွှတ်ထားရင် ဒါလဲ မေ့လျော့မှု ပမာဒတရားပဲ။ တည့်တည့်ပြောရရင် ဒုစရိုက် အကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြုနေရင် ပမာဒတရားပဲ။ ကာမဂုဏ်တွေ အာရုံပြုခံစားနေရင်လဲ ပမာဒပဲ။

နောက်ပြီးတော့ “ကုသိုလ်တရား၊ ပွားဖို့ကား၊ လေးစားကောင်းစွာမပြုလျှင်”တဲ့။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကို ပွားစေဖို့ မကြံစည် မပြုလုပ်လျှင် အဲဒါလဲ ကုသိုလ်ကိုမေ့နေတဲ့ ပမာဒပါပဲ။ ဒီပမာဒအကြောင်း အကျယ်ကိုတော့ နောက်ဆုံး ပိုင်းကျမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြောရမယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် ပြောရရင်တော့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ ပြုနေတာလဲ ပမာဒပဲ ကာမဂုဏ် စိတ်ဝင်စားနေတာလဲ ပမာဒပဲ။ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကိုလွှတ်လွှတ် လွှတ်ထားတာလဲ ပမာဒ- မေ့လျော့မှုပဲ။ အဲဒီ ပမာဒ အလိုအားဖြင့် မေ့လျော့နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အပါယ်လေးဘုံတွေက ကိုယ်ပိုင်အိမ်နဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ လူတွေဟာ ဘယ်မှာနေကြ ရသလဲဆိုရင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အိမ်မှာပဲ နေနေကြရပါတယ်။ အရေးကိစ္စရှိလို့ တခြား တစ်ပါး အိမ်မှာ သွားနေကြရတာကတော့ တစ်ရံတစ်ခါ တစ်ခဏမျှ တစ်ရက်နှစ်ရက် စသည်မျှ မကြာလှပါဘူး။ ကိစ္စပြီးတဲ့အခါ

ပြန်လာပြီး ကိုယ့်အိမ်မှာ နေနေကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဒါန သီလ ဘာဝနာကုသိုလ်ရေးဘက်မှာ မေ့ပြီး မကောင်းမှုတွေကို ပြုနေကြတဲ့သူတွေ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ခံစားပြီး မေ့နေကြတဲ့ သူတွေမှာ ကိုယ်ပိုင်အိမ်နဲ့တူတဲ့ အပါယ်လေးပါးမှာ ဖြစ်နေကြ ရတာကပဲ များပါသတဲ့။ ဒါန သီလ စသော ကုသိုလ်ကံ၏ အစွမ်းကြောင့် ရံခါ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ ရောက်နေကြရတာကတော့ သိပ်မကြာလှ များလှဘူး။ သူများအိမ်သို့ ခေတ္တခဏလောက် သွားနေရတာလိုပင် ခေတ္တခဏမျှပါပဲတဲ့။ ဒါကြောင့် “ထပ်တလဲ လဲ၊ ပါယ်ငရဲ၊ ကျမြဲကျနေမှာ”လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ပုထုဇဉ်တွေဟာ အများအားဖြင့် ဒီအတိုင်းပဲ အပါယ်လေးပါး ကျ ရောက်နေရတာက များပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရိယာမဂ်ဖိုလ် တရားအမွေကို မရသေးရင် အပါယ်လေးပါး ကျကျပြီး ဒုက္ခ ရောက်နေကြရမှာကိုလဲ မြင်တော်မူလို့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတော်မူပြီး တရားအမွေကို ခံယူကြဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူတာပါ ပဲ။ ကဲ-ခုတင်က ဆောင်ပုဒ်ကလေးကို ထပ်ဆိုကြရမယ်။

၁၄။ ထပ်တလဲလဲ၊ ပါယ်ငရဲ၊ ကျမြဲကျနေမှာ။
၁၅။ သင်တို့ နောင်ရေး၊ ငါမြော်တွေး၊ ဝန်လေး သနားပါ။

ထပ်တလဲလဲ အို၊ နာ၊ သေနေကြရမယ်။ အပါယ်ငရဲလဲ ရောက်နေကြရမယ်” ဆိုတဲ့ သင်တို့၏ နောင်ရေးကို မြင်တော် မူလို့ “အင်မတန် ဝန်လေးတာပဲ”လို့ သနားတော်မူပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို သနားတော်မူသောကြောင့် တရားအမွေခံယူဖို့ တောင်း ပန် တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်တဲ့။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

၁၆။ ထို့ကြောင့်အများ၊ တပည့်သား၊ ဘုရားတောင်းပန်သည်။
၁၇။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
၁၈။ အာမိသမ္မေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

ပစ္စည်းအမွေ ခံယူနေလျှင် အကဲ့ရဲ့လဲ ခံကြရမည်

နောက်ပြီးတော့ ရဟန်းတွေက ပစ္စည်းအမွေမျှသာ ခံယူနေကြလျှင် အခြားလူတွေက သင်တို့ကိုရော၊ ငါဘုရားကိုရော ကဲ့ရဲ့ကြ၊ အပြစ်တင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ပစ္စည်းအမွေမခံယူဘဲ အလေးမပြုဘဲ တရားအမွေကိုသာ ခံယူကြပါလို့ တိုက်တွန်းတော်မူကြောင်းကိုလဲ ဒီလိုဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

၈-အကြောင်းတစ်ခုကို ဆက်၍ ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ မေ-ငါ၏၊ အာမိသဒါယာဒါ- ပစ္စည်းအမွေကိုသာ ခံယူကြ၍၊ နော ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျာထ၊ တရားအမွေကို မခံယူကြသည် ဖြစ်ကြပါမူ၊ တေန-ထိုသို့ ပစ္စည်းအမွေသာခံယူ၍ တရားအမွေကို မခံယူခြင်းကြောင့်၊ တုမှေပိ-သင်တို့သည်လည်း၊ အာဒိယာ ဘဝေယျာထ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သည် ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဝါ-အကဲ့ရဲ့ ခံရကုန်ရာ၏။ (ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်) အာမိသဒါယာဒါ သတ္တုသာဝကာ ဝိဟရန္တိ နော ဓမ္မဒါယာဒါတိ ဂေါတမဆရာ၏တပည့်တွေဟာ တရားအမွေမခံယူဘဲ ပစ္စည်း အမွေလောက်သာ ခံယူနေကြ သည်ဟု အကဲ့ရဲ့ ခံကြရသည် ဖြစ်ကြရာ၏။ အဟမ္မိ တေန အာဒိယော ဘဝေယျ-ထိုအကြောင်းကြောင့် ငါဘုရားလဲ အကဲ့ရဲ့ခံ ရသည်ဖြစ်ရာ၏။ (ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်) အာမိသဒါယာဒါ သတ္တုသာဝကာဝိဟရန္တိ နော ဓမ္မဒါယာဒါတိ-ဂေါတမဆရာ၏ တပည့်တွေဟာ တရားအမွေကို မခံယူဘဲ ပစ္စည်းအမွေလောက်သာ ခံယူနေကြသည်ဟု အကဲ့ရဲ့ခံရသည် ဖြစ်ရာ၏-တဲ့။

ဒီနေရာမှာ ဘုရားရှင် အကဲ့ရဲ့ခံရပုံကို အဋ္ဌကထာက ဒီလိုလဲ ပြထားပါသေးတယ်။ တရားအားလုံးစုံကို သိတယ်လို့ ဝန်ခံထားပါလျက် မိမိ၏ တပည့်သားတွေကို ပစ္စည်းအမွေမခံဘဲ တရားအမွေကိုခံယူအောင် ဘာကြောင့် မဆုံးမနိုင်ရသလဲလို့ ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မည်။ ဥပမာအားဖြင့် အနေအထိုင်အကျင့် မပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းများကို မြင်ရလျှင် ဘယ်ဆရာရဲ့ တပည့်တွေလဲလို့ ဆရာကို ကဲ့ရဲ့ကြသလိုပင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်တဲ့။ တစ်နည်းဥပမာအားဖြင့် အကျင့်ပျက် ယဉ်ကျေးမှုပျက်နေတဲ့ လူကလေး မိန်းကလေးများကို မြင်ရလျှင် ဘယ်သူ၏ သားသမီးတွေလဲလို့ မိဘများကို ကဲ့ရဲ့ကြပါသလိုပင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်တဲ့။ အဲဒါ များလိုပင် တရားအလုံးစုံသိတဲ့ သဗ္ဗညုဘုရားဖြစ်ပါလျက် မိမိ၏တပည့်သားတွေကို ပစ္စည်းအမွေမခံဘဲ တရားအမွေ ခံယူ အောင် ဘာကြောင့်မဆုံးမနိုင်ရ မစွမ်းနိုင်ရသလဲလို့ ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒီလို အဋ္ဌကထာကပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ မိမိကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဘုရားလဲ အကဲ့ရဲ့ခံရအောင် ဗုဒ္ဓသာသာနကိုလဲ သူများက အထင်မသေးရအောင် အထူးသတိပြု ကြဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

၈-ထိုမှတစ်ပါးအကျိုးကိုပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျာ ထနော အာမိသဒါယာဒါ-တရားအမွေသာ ခံယူကြ၍ ပစ္စည်းအမွေ အလေးမပြုဘဲ နေကြသည်ဖြစ်ကြပါမူ၊ တေန-တရားအမွေ သာခံယူ၍ ပစ္စည်းအမွေကို မခံယူခြင်းဆိုတဲ့ ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တုမှေပိ-သင်တို့သည်လည်း၊ န အာဒိယာ ဘဝေယျာထ- အကဲ့ရဲ့ မခံရသည် ဖြစ်ကြရာ၏။ (ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်) ဓမ္မဒါယာဒါ သတ္တု သာဝကာဝိဟရန္တိနော အာမိသဒါယာဒါတိ- ဂေါတမဆရာ၏ တပည့်တွေဟာ ပစ္စည်းအမွေမခံယူကြဘဲ တရားအမွေသာ ခံယူနေကြသည်ဟု အကဲ့ရဲ့မခံရဘဲ ချီးမွမ်းခံရ

သည်ဖြစ်ကြရာ၏။ အဟတ္တိ တေန န အာဒိယော ဘဝေယျံ-ထိုအကြောင်းကြောင့် ငါဘုရားလဲ ကဲ့ရဲ့မခံရသည် ဖြစ်ရာ၏။ (ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်) ဓမ္မဒါယာဒါ သတ္တု သာဝကာ ဝိဟရန္တိ နော အာမိသ ဒါယာဒါတိ-ဂေါတမဆရာ၏ တပည့်တွေဟာ ပစ္စည်းအမွေမခံယူကြဘဲ တရားအမွေသာ ခံယူနေကြသည်ဟု အကဲ့ရဲ့မခံရဘဲ ချီးမွမ်းခံရသည်ဖြစ်ရာ၏။ (စာမူချောပြုသော အခါ မူရင်းပါဠိအနက် ပြည့်စုံစေရန် ဖြည့်စွက်လိုက်သည်။)

(မူလဟောပုံ အကျဉ်းချုပ်ကတော့) တုမှေ စ မေ ဘိက္ခဝေ အာမိသဒါယာဒါ ဘဝေယျာထ နော ဓမ္မ ဒါယာဒါ-သင် ချစ်သားတို့ဟာ ငါဘုရား၏တရားအမွေကို မခံယူဘဲ ပစ္စည်းအမွေမျှသာ ခံယူနေကြရင်၊ တုမှေပိ တေနအာဒိယာ ဘဝေယျာထ အဲဒီလို တရားအမွေ မခံဘဲ ပစ္စည်းအမွေမျှသာ ခံယူနေခြင်းကြောင့် သင်တို့လဲ သူများတွေရဲ့ အကဲ့ရဲ့ ခံနေကြရလိမ့်မယ်တဲ့။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ အာမိသဒါယာဒါ သတ္တုသာဝကာ ဝိဟရန္တိ နော ဓမ္မဒါယာဒါတိ-ဂေါတမဆရာ ဘုရား၏တပည့် ရဟန်း တွေဟာ ပစ္စည်းအမွေသာ ခံယူနေကြတယ်။ တရားအမွေတော့ မခံယူကြဘူးလို့ ဒီလိုသူတစ်ပါးတွေရဲ့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ခံကြရပါ လိမ့်မယ်-တဲ့။

အဲဒါကို ဒီလိုဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ပစ္စည်းမျှပင်၊ ခံယူလျှင်၊ လူရှင်ဆိုကြမှာ-တဲ့။ သင်ချစ်သားတို့က မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားအမွေရအောင် မကျင့်ကြ မခံယူကြဘဲ ပစ္စည်းအမွေလောက်သာ ခံယူနေကြရင် အခြားသော လူတွေ ရှင်ရသေ့တွေက ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုကြပါလိမ့်မယ်-တဲ့။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ “ဘုရားသားတွေ၊ ပစ္စည်းမွေ၊ ခံနေရုံမျှသာ”လို့ ကဲ့ရဲ့ကြ ပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ဂေါတမဘုရား၏ တပည့်သားဖြစ်ကြတဲ့ ရဟန်းတွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အရှိန်အဝါကိုမှီပြီး စားဝတ် နေရေး ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းအမွေလောက်သာ ခံယူနေကြတာဘဲ။ တရားအကျင့်ကိုတော့ မကျင့်ကြပါဘူးလို့ ဒီလို အကဲ့ရဲ့ခံကြရပါလိမ့်မယ်။ အစားချောင်လို့ အဝတ် အနေအထိုင်ချောင်လို့ သင်္ကန်းဝတ်နေကြတာ၊ ဘုရားအဆုံးအမ ဩဝါဒ အရ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကိုတော့ ကျင့်တာမဟုတ်ဘူးလို့ မကြည်ညိုတဲ့သူတွေ သဒ္ဓါ တရား မရှိတဲ့သူတွေက ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်မယ်တဲ့။

အဲဒီလို ကဲ့ရဲ့တာ အခုနေအခါလဲရှိတယ်။ ဟာ ဒီကိုယ်တော်တွေဟာ သာသနာဘောင်မှာ အစားအသောက် အနေ အထိုင်ချောင်လို့နေကြတာဘဲ။ ဘုရားတရားတော့ သူတို့ဘာမှ ကျင့်တာမဟုတ်ဘူး။ အားထုတ်တာမဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလိုလဲ ပြောနေတာ ယခုနေအခါလဲ ရှိတာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ သင်တို့ ရဟန်းများသာ မဟုတ်ဘူး။ ငါဘုရားလဲ ဒီလိုအစွပ်အစွဲ အကဲ့ရဲ့ခံရမှာပဲတဲ့။ ဘုရားတပည့် ရဟန်းတွေဟာ ပစ္စည်းအမွေခံရုံမျှပါဘဲ။ တရားတော့ ကျင့်ကြတာ အမွေခံကြတာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ ဆရာဖြစ်တဲ့ ဘုရားကိုယ်တိုင်ကိုက အဆုံးအမည့်လို့ အမွေခံအည့်စားတွေ ဖြစ်နေကြတာပဲလို့ ငါဘုရားလဲ အကဲ့ရဲ့ခံရလိမ့်မယ်တဲ့။ အဲဒီလိုသင်တို့လဲ အကဲ့ရဲ့ မခံကြရအောင် ငါဘုရားလဲ အကဲ့ရဲ့ မခံရအောင် တရားအမွေကို ခံယူကြလို့ ဒီလိုရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အဆုံးအမပေးတော်မူပါတယ်။

၁၉။ ပစ္စည်းမျှပင်၊ ခံယူလျှင်၊ လူရှင် ဆိုကြမှာ။
၂၀။ ဘုရားသားတွေ၊ ပစ္စည်းမွေ၊ ခံနေရုံမျှသာ။

- (၁၆) ထို့ကြောင့်အများ၊ တပည့်သား၊ ဘုရားတောင်းပန်သည်။
- (၁၇) ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
- (၁၈) အာမိသမွေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

အမှတ် (၁၆၊ ၁၇၊ ၁၈) ဒီ ၃-ပုဒ်ကတော့ ရှေ့နားက ဆိုခဲ့ပြီးသားတွေပါပဲ။ အဲဒါဟာ တသ္မာတိဟ မေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မ ဒါယာဒါ ဘဝထ မာ အာမိသဒါယာဒါ-စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူတဲ့ စကားရပ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်များပါပဲ။ အနက်ကတော့-

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တသ္မာ-သင်တို့၏ နောင်ရေးကို မြှော်တွေး၍ သနားခြင်း၊ အကဲ့ရဲ့ မခံရစေလိုခြင်းဟူသော ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တုမှေ-သင်ချစ်သားတို့သည်၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝထ-ဖြစ်ကြပါကုန်လော့၊ အာမိသဒါယာဒါ-အာမိသခေါ်သည့် ပစ္စည်းအမွေကိုခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံ အည့်စားတို့သည်၊ မာ ဘဝထ-မဖြစ်ကြပါကုန်လင့်၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာ-တပည့်သား ရဟန်းတို့သည်၊ ကိန္တိ-ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ကြပါကုန်ရာသနည်း၊ အာမိသဒါယာဒါ- ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံအည့်စားတို့သည်၊ နော ဘဝေယျန္တိ-မဖြစ်ကြပါ ကုန်ရာသနည်းဟူ၍၊ မေ-ငါဘုရားအား၊ တုမှေသု-သင်ချစ်သားတို့၌၊ အနကမ္မာ-နောင်ရေးကို မြှော်တွေး၍ အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိနေပါ သည်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့တဲ့။

ဘုရားသာသနာတော်ဆိုတာ အင်မတန်ကြံ့တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုကြံ့တွေ့ခဲ့တဲ့ ဘုရားသာသနာတော်ကို ကြံ့တွေ့ပြီး တော့ သရဏဂုံ ၃-ပါးဆောက်တည်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ဥပါသကာ အမျိုးသားတွေ၊ ဥပါသိကာ အမျိုးသမီးတွေ ဖြစ်လာကြ တယ်။ ပဗ္ဗဇ္ဇမင်္ဂလာကံ ဥပသမ္ပဒမင်္ဂလာကံဆောင်ပြီး ရှင်ရဟန်းလဲဖြစ်လာကြတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားကို ယုံကြည်အားကိုးနေကြ တဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှင်ရဟန်းတွေ ဖြစ်နေလျက်နဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားအမွေကို ရအောင်ကျင့်လို့ရှိရင် နောင် အခါကာလမှာ အပါယ်လေးပါး၌ မဖြစ်ရတော့ဘူးလို့တော့ မသေချာသေးဘူး။ သာသနာတွင်း ကုသိုလ်ကြောင့် လူ့ဘဝ၊ နတ် ဘဝတွေမှာ အကြိမ်ပေါင်း များစွာဖြစ်နိုင်ပေမယ့် အကုသိုလ်ကံက လုံးဝကင်းတာ မဟုတ်တော့ တစ်ချိန်ချိန်မှာ အပါယ်လေး ပါးကလဲ ကျသွားနိုင်သေးတာဘဲ။ အဲဒီတော့ ဘုရားကိုးကွယ်ပါလျက်နဲ့ အပါယ်ငရဲ ကျရတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် မသင့် မတော်တာဘဲ။ တရားအမွေမခံရင် အဲဒီလို အပါယ်လေးပါးကျပြီး ဆင်းရဲနေကြရမှာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝနတ်ဘဝတွေမှာ ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့အခါများမှာလဲ အိုနာသေဆိုတဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ထပ်တလဲလဲ ခံစားနေကြရဦး မယ်။ အဲဒါတွေကိုလဲ မြင်တော်မူတယ်။ အဲဒီလို မြင်တော်မူပြီး သနားတော်မူတဲ့ ကရုဏာရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို သနားတော်မူ သောကြောင့် တရားအမွေကို ခံယူကြဖို့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတော်မူတာပါ။

အင်မတန် ကြည်ညိုခရာကောင်းပါသည်

အဲဒီမှာ တပည့်သားတို့နောင်ရေးကို မြော်မြင်ပြီးသနားတော်မူလို့ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝထ-တရားအမွေ ခံယူကြပါလို့ အလွန်နူးညံ့သာယာတဲ့ စကားဖြင့် တိုက်တွန်းပုံကို ကြားရတော့ အင်မတန်ကို ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ ဟာ ဒီတရားစာကို ဖတ်ကြည့်နေရင်း ဘုရားနဲ့ကိုယ်တိုင်ပင် တွေ့နေရသလို ဘုရားစကားတော်ကို ကြားနာရသလိုဖြစ်ပြီး တော့ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ ကြည်ညိုယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတွေ များစွာဖြစ်ပွားပါတယ်။ ယခုဒီတရားကို ကြားနာရ (ဖတ်ရှုရ) တဲ့ ရဟန်း ရှင်လူတွေမှာလဲ နည်းတူပင် သဒ္ဓါတရားတွေ ဖြစ်ပွားပါလိမ့်မယ်လို့ ထင်မြင်မိပါတယ်။

ပုံပမာပြု၍ ဆုံးမတော်မူပုံ

အဲဒီကနောက် မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာဖြင့် ပြပြီးတော့လဲ ဒီလိုမိန့်တော်မူပြန်ပါတယ်။ အဲဒီပါဠိကတော့ စာတစ်မျက် နှာလောက် ရှိပါတယ်။ အဲဒီပါဠိကိုတော့ လိုရင်းလောက်ပဲ ဖော်ပြပြီး ဗမာစကားဖြင့် ပေါ်လွင်အောင် ပြောသွားရမှာပဲ။

ဣဇာဟံ ဘိက္ခဝေ ပဝါရိတော-စသည်ဖြင့် ငါဘုရားဟာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးပြီ ဆိုပါတော့တဲ့၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလို့ ပြည့်စုံသွားပြီ၊ ဗမာအရပ်သုံး စကားအရဆိုယင် ဝသွားပြီတဲ့။ အဲဒီလို ဆွမ်းဝလို့ ပြည့်စုံသွားတဲ့အခါ ဆွမ်းတွေက အပိုအကျန် တွေလဲရှိနေသေးတယ်။ အဲဒီအခါ အရပ်ဝေးမှ ရဟန်း ၂-ပါးလဲ ရောက်လာတယ်။ အဲဒီ ရဟန်း ၂-ပါးကလဲ ဆွမ်းမစားရသေး ဘူး။ ခရီးဝေးမှ လာခဲ့ရလို့ အင်မတန် ပင်ပန်းအားနည်းနေကြတယ်။ ဆွမ်းလဲဆာလောင် နေကြတယ်ဆိုပါတော့တဲ့။ ဇီယတ္ထာ ဒုဗ္ဗလျပရေတာ-ဆာလောင်ခြင်း အားနည်းခြင်းဖြင့် အနှိပ်စက်ခံနေကြရတာတယ်တဲ့။ အဲဒီလို ဆာလောင် ပင်ပန်းပြီး အားနည်း တဲ့ရဟန်း ၂-ပါးက ရောက်လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ရဟန်း ၂-ပါးအား ဒီလိုအမိန့်ရှိပါတယ်။ ငါဘုရားတော့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးပြီ၊ ဆွမ်းအကျန်တွေကလဲ ရှိနေတယ်။ သင်တို့ စားချင်လဲစားကြ၊ သင်တို့မစားရင်လဲ အဲဒီဆွမ်းတွေ စွန့်ပစ်ရ တော့မှာဘဲလို့ ဒီလို ဖိတ်မန်မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီအခါ အဲဒီရဟန်း ၂-ပါးထဲကတစ်ပါးက ဒီလိုဆင်ခြင်မိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဆွမ်းကိစ္စပြီးသွားပြီ၊ ဆွမ်းကျန် တွေလဲရှိနေတယ်။ အဲဒါတွေကို ငါတို့မစားရင်လဲ စွန့်ပစ်မှာပဲ။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားက တရားအမွေကိုခံယူကြ၊ အာမိသ ပစ္စည်းအမွေကို မခံယူကြနဲ့လို့ ညွှန်ကြားဆုံးမထားတယ်။ ယခုမြတ်စွာဘုရား၏ ဆွမ်းကျန်ဆိုတာ အာမိသခေါ်တဲ့ ပစ္စည်း တစ်မျိုးပဲ။ အဲဒီဆွမ်းကို လက်ခံပြီးစားရင် အာမိသအမွေခံ ဖြစ်မှာပဲ။ အာမိသအမွေခံ မဖြစ်ရအောင် အဲဒီဆွမ်းကိုမခံယူပဲ မစား ဘဲ ဒီတစ်နေ့ တစ်ညကို ဆာလောင်ပင်ပန်းပြီး အားနည်းလျက်ပင် သည်းခံပြီး ကုန်လွန်စေတာက ကောင်းမှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီရဟန်းက မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဆွမ်းကိုမခံယူ မသုံးဆောင်ဘဲ ဆာလောင်အားနည်းလျက်ပင် သည်းခံပြီး အဲဒီနေ့ညဉ့်ကို ကုန်လွန်စေတယ်။

ဒုတိယ ရဟန်းကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဆွမ်းကျန်တွေဟာ ငါမစားရင် အလဟဿ အကျိုးမဲ့ စွန့်သွန်ပစ်ရတော့မှာ ပဲ။ အဲဒါကိုစားပြီး ဆာလောင်ကင်းငြိမ်းမှုကို ကင်းငြိမ်းစေပြီးတော့ ဒီတစ်နေ့တစ်ညကို ချမ်းသာစွာနဲ့ကုန်လွန်စေရရင် ကောင်းမှာဘဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီဆွမ်းကို သုံးဆောင်တယ်။ ဆာလောင်အားနည်းမှု ကင်းငြိမ်းပြီး အဲဒီတစ်နေ့တစ်ညကို ကုန် လွန်စေတယ် ဆိုပါတော့တဲ့။ အဲဒီ ၂-ပါးထဲက မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဆွမ်းကိုလက်မခံ မသုံးဆောင်ဘဲ ကျင့်တဲ့ရဟန်းက သာပြီး ပူဇော်ထိုက်တယ်။ သာပြီးချီးမွမ်းထိုက်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာဖြင့် မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီ ၂-ပါးထဲက ဘုရားထံမှ ဆွမ်းကိုသုံးဆောင်ပြီး တရားကျင့်တဲ့ ဒုတိယရဟန်းကို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမြင်အားဖြင့် ချီးမွမ်းဖွယ် ရှိနေပါတယ်။ ဆွမ်းအပိုအကျန်တွေလဲ အလဟဿ အကျိုးမဲ့မဖြစ်စေရဘူး။ ဆွမ်းစားပြီး ဆာလောင်ပင်ပန်းမှု အားနည်းမှု ကင်းငြိမ်းသွားတော့ တရားကျင့်သုံးရာမှာ သာပြီးထက်သန်ဖွယ်လဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမြင်အားဖြင့် ချီးမွမ်းဖွယ်ရှိနေပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ၊ အဲဒီရဟန်းကို မရှုတ်ချပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဆွမ်းကျန်ကို ခံယူပြီးတော့ သုံးဆောင်ပြီး တရားကျင့်သုံးတဲ့ ရဟန်းကိုလဲ ကောင်းတယ်၊ မြတ်တယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းအမွေ လက်မခံဘဲ တရားကျင့်တဲ့ ပထမရဟန်းကို ဒီလိုချီးကျူးတော်မူပါတယ်။

အထခေါ-စင်စစ်အားဖြင့်သော်ကား၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ အသုယေဝ ပုရိမော ဘိက္ခု-ဆွမ်းကျန်ကို လက်ခံ၍ မသုံးဆောင်ဘဲ ဆာလောင် အားနည်းစွာနှင့် တစ်နေ့တစ်ညကို ကုန်လွန်စေသော ပထမရဟန်းသည်သာလျှင်၊ ပုဇ္ဇတရော စ-သာ၍ လဲပူဇော်ထိုက်ပေသည်။ ပါသံသတရော စ-သာ၍လဲ ချီးမွမ်းထိုက်ပေသည်။

ဒီစကားရပ်ဖြင့် ဆွမ်းကျန်ကို လက်ခံသုံးဆောင်တဲ့ ရဟန်းလဲ ပူဇော်ထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆွမ်းကျန်ကို လက်မခံ၊ မသုံးဆောင်တဲ့ ရဟန်းက သာပြီးပူဇော်ထိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဘာကြောင့်သာပြီး ပူဇော်ထိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်ပါသတဲ့ ဆိုတော့-

ဟိ-သာ၍ ပူဇော်ထိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းကား၊ ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဘဿ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို လက်မခံဘဲ သည်းခံ၍ ကျင့်သုံးခြင်းသည်၊ ဒီယရတ္တံ-ရှည်ကြာစွာ ကာလပတ်လုံး၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ-အလိုနည်းခြင်းငှာ၊ သန္တုဋ္ဌိယာ-ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်းငှာ၊ သလ္လေခါယ-ကိလေသာတို့ကို ခေါင်းပါးစေခြင်းငှာ၊ သုဘရတာယ-ဒကာဒကာမတို့က ပြုစုမွေးမြူလွယ်ခြင်းငှာ၊ ဝီရိယာရမ္ဘာယ-လုံ့လဝီရိယကို ထက်သန်စွာ အားထုတ်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္ထိဿတိ-ထိုရဟန်းမှာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ် တဲ့။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ အလိုနည်းဖို့ရာက အရေးကြီးပါတယ်။ အလိုကြီးနေရင် မတရားတဲ့နည်းများဖြင့် ပစ္စည်းရှာခြင်းကိုလဲ ပြုလုပ်တတ်တယ်။ မသုံးသင့်တဲ့ ပစ္စည်း ဝတ္ထုတွေလဲ သံစွဲခံစားပြီး အကြီးအကျယ် အပြစ်ဖြစ်တတ်တယ်။ အလိုနည်းတဲ့ ရဟန်းမှာတော့ အဲဒီလိုအပြစ်တွေမဖြစ်ဘူး။ ဘုရားကပေးတဲ့ဆွမ်းဆိုတာ အင်မတန်စင်ကြယ် ထူးမြတ်တဲ့ပစ္စည်းပဲ။ အဲဒီလို ဆွမ်းကိုတောင်မှ လက်မခံဘဲ သည်းခံပြီး ကျင့်လာနိုင်ရင် နောင်အခါတစ်ပါးမှာ (အတြိစ္ဆတာ-အရ) သာကောင်းတယ်ထင်တဲ့ အခြားပစ္စည်းကို ရချင်လာရင်၊ (ပါပိစ္ဆတာ-အရ) ဝိနည်းနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး မတရားသဖြင့် ယုတ်မာစွာ ရချင်လာရင်၊ (မဟိစ္ဆတာ အရ) ရရိုးရစဉ်ထက်ပိုပြီး အများကြီးရချင်လာရင် အဲဒီလိုချင်မှုတွေကို ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး အလွယ်တကူနဲ့ ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့- “ဟေ့ မောင်ရဟန်း၊ သင်ဟာ ဘုရားကပေးတဲ့ အင်မတန်စင်ကြယ် ထူးမြတ်တဲ့ ဆွမ်းကို တောင် မသုံးဆောင်ဘဲ ဆာလောင်ပင်ပန်းတာကို သည်းခံပြီး ကျင့်လာခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ယခုလို သာပြီးကောင်းတာကို လိုချင်တာ၊ မတရားသဖြင့် လိုချင်တာ၊ ပိုပြီးများများလိုချင်တာဆိုတဲ့ အလိုဆိုးတွေကို ဘာကြောင့်လက်ခံနေရသလဲ” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး အလိုဆိုးတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ထို့အတူပင် မရောင့်ရဲတဲ့အလို ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ကိလေသာအဖြစ် နည်းအောင်၊ ခေါင်းပါးအောင်လဲ နှလုံးသွင်းနိုင်ပါလိမ့်မယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ဒကာ၊ ဒကာမများက လှူဒါန်းပြီး မွေးမြူပြုစုရန်အတွက်လဲ လွယ်ကူပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကလဲ အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့ရဟန်းက ဒကာ၊ ဒကာမတွေ လှူဒါန်းတဲ့ ဆွမ်းစသည်ဖြင့် အားမရဘဲ ညည်းညူနေတတ်တယ်။ ဟိုဟာလဲ မကောင်းဘူး။ ဒီဟာလဲမကောင်းဘူးလို့ ညည်းညူနေတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုရဟန်းကို သက်ဆိုင်ရာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက လှူဒါန်း ပြုစုဖို့ခက်တာပေါ့။ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်လေးဆယ်ကျော်လောက်က မော်လမြိုင်နယ်ထဲမှာ ဘုန်းတော်ကြီး တစ်ပါးရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီဘုန်းကြီးက ဆွမ်းစားတဲ့အခါ ကြက်သားဟင်းပါမှစားတယ်။ ကြက်သားဟင်းမပါရင် အဲဒီနေ့မှာ ဆွမ်းမစားဘဲနေသတဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ဒကာ၊ ဒကာမတွေက နေ့စဉ်ကြက်သားဟင်းပါအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ဆွမ်းကပ်လှူနေကြရပါသတဲ့။ ခရီးသွားတဲ့အခါဆိုရင် ကြက်သားဟင်း အဆင်သင့်ပါအောင်လဲ ယူဆောင်သွားကြရပါသတဲ့။ ဘာကြောင့် ကြက်သားဟင်းကို ဒီလိုစွဲနေသလဲတော့မပြော တတ်ပါဘူး။ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာတော့ လှူဒါန်းပြုစုကြရတာ ခဲယဉ်းကြရာမှာပဲ။ ဘုရား၏ ဆွမ်းကျန်ကိုတောင် လက်မခံဘဲ ဓမ္မဒါယာဒသက်သက်ဖြစ်အောင် ကျင့်တဲ့ ဒီရဟန်းမှာတော့ အဲဒီလို လှူဒါန်းပြုစုရန် မခက်ခဲပဲလဲရှိပါ လိမ့်မယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ တရားကျင့်ရေးနဲ့စပ်ပြီး စိတ်အားလျော့လာရင်လဲ “ဘုရားထံမှ ဆွမ်းကိုတောင် မသုံးဆောင်ဘဲ ဓမ္မဒါယာဒသက်သက်ဖြစ်အောင် ဆာလောင်ပင်ပန်းတာကို သည်းခံပြီး အားထုတ်ခဲ့သေးတာဘဲ။ ဘာကြောင့်စိတ်အားလျော့နေရသလဲ” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး လုံ့လဝီရိယ ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ အားထုတ်ကျင့်သုံးဖို့ရာလဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အပ္ပိစ္ဆတာ-အလိုနည်းခြင်း၊ သန္တုဋ္ဌိတာ-ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ သလ္လေခ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေခြင်း၊ သုဘရတာ-ပြုစုမွေးမြူလွယ်ခြင်း၊ ဝီရိယာရမ္ဘာ-လုံ့လဝီရိယထက်သန်စွာ အားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးများကို ရစေနိုင်သောကြောင့် အဲဒီရဟန်းဟာ

သာပြီး ပူဇော်ထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီဘုရားဆွမ်းကျွန် လက်မခံသူ လက်ခံသူ ဥပမာနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

- ၂၁။ ဆွမ်းဘုဉ်းပြီးခါ၊ ဘုရားမှာ၊ များစွာဆွမ်းကျွန်သည်။
- ၂၂။ ရဟန်း ၂-ပါး၊ ဆာလောင်များ၊ ဘုရားထံရောက်သည်။
- ၂၃။ ဘုရားဆွမ်းကျွန်၊ သုံးဆောင်ရန်၊ ဖိတ်မန်ခွင့်ပြုသည်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ ဆွမ်းကျွန်တွေကလဲရှိနေတယ်။ အဲဒီအခါ အရပ်ဝေးမှရဟန်း ၂-ပါးက ဘုရားထံရောက်လာကြတယ်။ အဲဒီရဟန်း ၂-ပါးက ဆွမ်းလဲ မစားရသေးလို့ ဆွမ်းလဲ ဆာနေတယ်။ ခရီးကလဲ ပန်းလို့ အားလဲ နည်းနေကြတယ်။ အဲဒီရဟန်း ၂-ပါးအား မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းကျွန်ကို စားသုံးဖို့ ဖိတ်မန်ခွင့်ပြုတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ပါးကတော့ အာမိသအမွေခံ မဖြစ်စေချင်လို့ ဘုရားထံမှဆွမ်းကိုမစားသုံးဘဲ ဆာလောင်ပင်ပန်းစွာနှင့်ပင် အဲဒီတစ်နေ့နှင့် တစ်ညကို အချိန်ကုန်စေတယ်။ ကျန်တစ်ပါးကတော့ အဲဒီဆွမ်းကျွန်ကို စားသုံးပြီး အချိန်ကုန်စေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

၂၄။ တစ်ပါးသာစား၊ ကျန်တစ်ပါး၊ ပယ်ရှားကျင့်သုံးသည်။

ဘုရားဟောတရားထဲမှာတော့ ပထမတစ်ပါးကမစားဘဲ ကျင့်တယ်။ ကျန်တစ်ပါးက စားပြီးကျင့်တယ်လို့ ဒီလိုအစဉ် ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြန်မာသံပေါက် လင်္ကာမှာတော့ ကာရန်ရသည့်အတိုင်း “တစ်ပါးသာစား၊ ကျန်တစ်ပါး၊ ပယ်ရှားကျင့် သုံးသည်”လို့ ရှေ့နောက်ပြန်ပြီး စီထားရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ပါးကတော့ မစားဘူး။ တစ်ပါးကသာ စားတယ်ဆိုတဲ့ အနက်ကတော့ မပျက်ပါဘူး။ အဲဒီ ၂-ပါးလုံး အပြစ်မရှိဘဲ ကျင့်ကြတဲ့အတွက် ပူဇော်ထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်တာ ချည်းပါဘဲ။ ဒါပေမယ့် အာမိသအမွေခံ မဖြစ်ဘဲ တရားအမွေခံမျှဖြစ်အောင် ဘုရားထံမှ ဆွမ်းကိုမစားမသုံးဘဲ တရားကျင့်တဲ့ ရဟန်းက သာပြီး အပူဇော်ခံထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၂။ ပယ်ရှားသူသာ၊ ကျိုးများမှာ၊ မြတ်စွာချီးကျူးသည်။

ဘုရားထံမှဆွမ်းကို လက်မခံ မသုံးဆောင်ဘဲ ကျင့်တဲ့ရဟန်းက ခုတင်က အကျယ်ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အလိုနည်းခြင်း စသည်ဖြင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် သာပြီးအပူဇော်ခံထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်တယ်။ အဲဒါကို ဒီဆောင်ပုဒ်မှာ အကျိုးများတယ်လို့ အတို ချုပ်ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာပြပြီး ဆုံးမတာပဲ။ မိဘများက သားကလေးတွေ သမီးကလေးတွေကို ချောပြီး ဆုံးမသလိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးမနေပုံဟာ သိပ်ပြီးနူးညံ့သိမ်မွေ့တာပဲ။ သိပ်ကြည့်ညှိစရာကောင်းတာပဲ။ အဲဒီလို ဆုံးမနေပုံကို ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားကြည့်တယ်။ ဪဟိုတုန်းက ရဟန်းတော်တွေကို မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးမနေတာဟာ မိဘများက သားငယ်ကလေးများ သမီးငယ်ကလေးများ ဆုံးမနေသလိုပဲ။ အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ သနားခြင်း ကရုဏာဖြင့် ဆုံးမနေတာပါလား။ အင်မတန် ကြည့်ညှိစရာကောင်းတာပဲလို့ ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။ ဘုရားက မိမိအား တိုက်ရိုက် ဆုံးမ နေသလိုလဲ ထင်မြင်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဤသို့မြတ်စွာ၊ ပုံဆောင်ကာ၊ သာယာဆုံးမသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ပုံပမာဆောင်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက အင်မတန် သာယာယာယာနဲ့ ဆုံးမတော်မူပါပေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ တချို့က တပည့်တွေကို ငေါက်ငမ်းပြီး ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဆုံးမတာလဲရှိတယ်။ ငေါက်ငမ်းရုံတွင်တောင်မကဘူး။ တချို့က ရိုက်နှက် ပြီးဆုံးမတာလဲ ရှိတာပဲ။ တချို့ကတော့ စာချနေရင်း ထွေးခံနဲ့ပေါက်ပြီးတော့တောင် ဆုံးမတာလဲရှိတာပဲ။ အဲဒီလို ကြမ်း ကြမ်းတမ်းတမ်း ဆုံးမတာကတော့ တော်တော်နေရာမကျတာပဲ။ ကရုဏာနဲ့မဟုတ်ဘဲ ဒေါသနဲ့ဆုံးမတာပဲ။ ယခုဖော်ပြခဲ့တဲ့ အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမပုံကတော့ သိပ်သိမ်မွေ့တာပဲ။ သိပ်ကြည့်ညှိစရာကောင်းတာပဲ။ အတုယူစရာလဲ သိပ်ကောင်းတာ ပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

- ၂၆။ ဤသို့မြတ်စွာ၊ ပုံဆောင်ကာ၊ သာယာဆုံးမသည်။
- ၂၇။ ဘုရားစကား၊ တို့အများ၊ လေးစားကျင့်ထိုက်သည်။
- ၂၈။ လေးစားသူမှာ၊ ဆင်းရဲကွာ၊ ချမ်းသာရပေမည်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက သာယာယာယာကလေးနဲ့ ဆုံးမတာတွေကို လေးစားကျင့်ထိုက်တယ်လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ အားလုံးပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ စဉ်းစားကြည့်ရင် ဒီအတိုင်းပေါ်မှာပဲ။ ဘယ်သူမှ ငြင်းစရာရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလောက် ချိုချိုသာသာ ကလေးနဲ့ ဆုံးမတာကို မလေးစားဘဲနေလို့ ဘယ်တော်မလဲ။ လေးစားလိုက်နာရ၊ ကျင့်ရမှာချည်းပါပဲ။ အဲဒီလို လေးလေးစား စားနဲ့ လိုက်နာပြီးကျင့်ရင် ဘယ်သူမှာအကျိုးရသလဲဆိုတော့ လေးလေးစားစားကျင့်တဲ့သူမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခငြိမ်းပြီး ချမ်းသာသူခ ကိုရသွားတာပါပဲ။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာတွေကို ရသွားမယ်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မရသေးတောင် လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ တွေကို အကြီးအကျယ်ရသွားမယ်။ ဒါကြောင့် “လေးစားသူမှာ၊ ဆင်းရဲကွာ၊ ချမ်းသာရပေမည်”လို့ ပြဆိုထားတာပါပဲ။ ယခု

ပြောပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ဥပမာဖြင့်လဲ ပြပြီးတဲ့နောက် တရားအမွေခံဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုနိဂုံးချုပ်ကိုလဲ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်မိန့်ခွန်း

တသ္မာတိဟ မေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝထ မာ အာမိသဒါယာဒါ၊ အတ္ထိ မေ တုမှေသု အနုကမ္မာ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ နော အာမိသ ဒါယာဒါတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အာမိသအမွေကို မခံဘဲ တရားအမွေကိုသာခံယူလျှင် သာ၍ ပူဇော်ထိုက် ချီးမွမ်းထိုက်ခြင်း အကျိုးများခြင်းကြောင့်၊ တုမှေ-သင်ချစ်သားတို့သည်၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်၊ ဘဝထ-ဖြစ်ကြပါကုန်လော့၊ အာမိသဒါယာဒါ-အာမိသခေါ်သည့် ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံအညံ့စားတို့သည်။ မာ ဘဝထ-မဖြစ်ကြပါကုန်လင့်၊ မေ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာ-တပည့်သာဝကတို့သည်၊ ကိန္တိ-ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ကြပါကုန်ရာသနည်း၊ အာမိသဒါယာဒါ-အာမိသ ခေါ်သည့် ပစ္စည်းအမွေကိုခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေကြသော အမွေခံ အညံ့စားတို့သည်၊ နောဘဝေယျံ-မဖြစ်ကြဘဲ ရှိကုန်ရာသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေ-ငါအား၊ တုမှေ-သင်ချစ်သားတို့၌၊ အနုကမ္မာ-နောင်ရေးကို မျှော်တွေး၍ အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ ရှိနေပါသည်လို့ နိဂုံးချုပ်အနေအားဖြင့် ထပ်မံပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဒီနိဂုံးချုပ်စကားဖြင့် သိစေလိုတာကတော့ ရှေ့ပိုင်းနားက ဖော်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားအမွေ ခံယူရရှိမှ ဆင်းရဲခပ်သိမ်းအကုန်ငြိမ်းပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားမယ်၊ တရားအမွေ မခံယူဘဲ ပစ္စည်းအမွေမျှနဲ့ အားရနေရင်တော့ ဘဝအသစ် ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပြီး ထပ်တလဲလဲ အိုရ၊ နာရ၊ သေရ၊ ဆင်းရဲတွေ ခံစားနေရမယ်၊ အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲနေမယ်၊ ဘုရားသာသနာ ဝင်ရောက်ပြီး ရဟန်းပြုနေတာဟာ စားဝတ်နေရေးချောင်ရုံ၊ ပစ္စည်းအမွေခံရုံမျှပဲလို့ ဒီလိုလဲ အကဲရုံခံရမယ်၊ အဲဒါတွေကို မြင်ပြီးတော့လဲ မြတ်စွာဘုရားက သနားတော်မူတယ်၊ တရားအမွေ ခံမှပိုပြီး ပူဇော်ထိုက်၊ ချီးမွမ်းထိုက်မယ်ဆိုတာ မြင်ပြီးတော့လဲ ပိုပြီးအပူဇော်ခံထိုက်၊ အချီးမွမ်းခံထိုက်စေလိုသောအားဖြင့် သနားတော်မူတယ်၊ ဒါကြောင့် တရားအမွေကိုခံယူကြပါ၊ ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြပါနဲ့လို့ တောင်းပန်တိုက်တွန်းတာပါလို့ သိစေတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါနဲ့စပ်ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကလေးများကို ထပ်ပြီးဆိုကြရဦးမယ်။

- ၁၅။ သင်တို့နောင်ရေး၊ ငါမျှော်တွေး၊ ဝန်လေးသနားသည်။(နောက်ပုဒ်များနှင့်ညီစေရန် သည်-ဟုပင်ချပါ)။
- ၁၆။ ထို့ကြောင့်အများ၊ တပည့်သား၊ ဘုရားတောင်းပန်သည်။
- ၁၇။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၁၈။ အာမိသမွေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

ယခု ရွတ်ပြတဲ့ နိဂုံးချုပ်စကားကို မိန့်တော်မူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက တရားပလ္လင်မှထပြီး ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းခန်းသို့ ကြွသွားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ကြွသွားတော်မူတာကလဲ ရဟန်းတော်များအား တရားအမွေခံရေးနှင့်စပ်ပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဟောပြောဖို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကသွားတော်မူတဲ့နောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ရဟန်းတော်များကို ဒီလိုမေးတော်မူပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အခြေခံမေးခွန်း

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ ပဝိဝိတ္တဿ-ကိုယ်၊ စိတ်၊ ဥပမိ သုံးပါးလုံး အလိုအားဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော-နေတော်မူသော၊ သတ္တု-ဆရာဘုရား၏၊ ဝိဝေကံ-ဆိတ်ငြိမ်မှုအကျင့်ကို၊ သာဝကာ-တပည့်တို့သည်၊ ကိတ္တာဝတာ-အဘယ်မျှဖြင့်၊ နာနုသိက္ခန္တိနုခေါ-လိုက်နာ၍ မကျင့်ဘဲ ရှိကြပါသနည်း၊ ကိတ္တာဝတာ စ ပန-အဘယ်မျှဖြင့်မူကား၊ အနုသိက္ခန္တိ-လိုက်နာ၍ ကျင့်ကြံကြပါသနည်းလို့ မေးပါတယ်။ (ထပ်နေသောပုဒ်များကို ချန်ထားပါသည်)။ အဲဒီတော့ တရားနာနေကြတဲ့ ရဟန်းများက “အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတာကို နာကြားကြဖို့ ဝေးလံသော အရပ်များမှ လာခဲ့ကြရပါတယ်၊ အရှင်ဘုရားက ပင် ဟောကြားတော်မူပါ”လို့ တောင်းပန်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလိုအမေးအဖြေဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တရားတော်

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ ပဝိဝိတ္တဿ-ကိုယ်၊ စိတ်၊ ဥပမိ သုံးပါးလုံး အလိုအားဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော-နေတော်မူသော၊ သတ္တု-ဆရာဘုရား၏၊ ဝိဝေကံ-ဆိတ်ငြိမ်မှုအကျင့်ကို၊ သာဝကာ-တပည့်တို့သည်၊ ကိတ္တာဝတာ-အဘယ်မျှဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်သို့ နေထိုင်ခြင်းဖြင့်၊ နာနသိက္ခန္တိနုခေါ-လိုက်နာ၍ မကျင့်ဘဲရှိကြပါသနည်းဆိုလျှင်၊ အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဣမ-ဤသာသနာတော်၌၊ သာဝကာ-ဘုရားတပည့် ရဟန်းတို့သည်၊ သတ္တု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော-ဆိတ်ငြိမ်မှု သုံးပါး အလိုအားဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်လျက်နေသော ဆရာဘုရား၏၊ ဝိဝေကံ-ဆိတ်ငြိမ်မှု အကျင့်ကို၊ နာနသိက္ခန္တိ-လိုက်လျော၍ မကျင့်ကြကုန်ဘဲ။

မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝိဝေကသုံးပါးလုံးပြည့်စုံပုံ

ဒါကဆိတ်ငြိမ်မှုအကျင့်ကို လိုက်လျောမကျင့်ပုံ အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ် (၁)ပဲ။ မိမိတို့၏ အားကိုးရာအစစ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားက (ကာယဝိဝေက-ဆိုတဲ့) ကိုယ်ဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်တဲ့အကျင့်နဲ့လဲ အမြဲတမ်း ပြည့်စုံနေတော်မူပါတယ်။ ကိုယ်ဖြင့်ဆိတ်ငြိမ်တယ်ဆိုတာ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ ရောနှောမနေဘဲ မိမိတစ်ကိုယ်တည်း နေတာပါပဲ။ အဲဒီလို တစ်ကိုယ်တည်းနေတာဟာ အင်မတန်ချမ်းသာပါတယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ မငဲ့ရဘူး။ အင်မတန် အေးချမ်းပါတယ်။ အကြောင်းထူး မရှိတဲ့အခါ အဖော်မရှိဘဲ တစ်ကိုယ်တည်းနေရတာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ အခြားသူ၏ အကူအညီရှိမှ ကိစ္စပြီးနိုင်တဲ့အခါ တရားဟောရတဲ့အခါစသည်ဖြင့် ဒီလိုအကြောင်းထူးရှိတဲ့ အခါကျတော့ အခြားသူများနဲ့ ရောနှော တွေ့ဆုံနေရတဲ့ အခါလဲ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်းထူး မရှိတဲ့အခါများမှာတော့ တစ်ကိုယ်တည်းနေရတယ်။ အဲဒါဟာ ကိုယ်ဖြင့်ဆိတ်ငြိမ်တဲ့အကျင့်ပဲ။ အဲဒီအမှတ်(၁) ဆိတ်ငြိမ်မှု ကာယဝိဝေကနဲ့လဲ မြတ်စွာဘုရားမှာ အမြဲတမ်းပြည့်စုံနေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ (စိတ္တဝိဝေက) စိတ်ဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်တယ်ဆိုတဲ့ အကျင့်ကတော့ ဈာန်သမာပတ်တွေပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဈာန်သမာပတ်ဟူသမျှတွေနဲ့လဲ အကြွင်းမဲ့ပြည့်စုံနေပါတယ်။ ဒါက အမှတ်(၂) ဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံနေပုံပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ (ဥပမိဝိဝေက) ဆိုတာ ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဥပမိလေးပါး ကင်းဆိတ်တဲ့ သဘောတရားပါပဲ။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် အမြတ်ဆုံးအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ပါပဲ။ နိဗ္ဗာန်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆိုတဲ့ ကာမုပမိလဲ ကင်းဆိတ်နေတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာဥပမိတွေလဲ ကင်းဆိတ်နေတယ်။ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ အဘိသင်္ခါရ ဥပမိလဲ ကင်းဆိတ်နေတယ်။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ဆိုတဲ့ ခန္ဓုပမိလဲ ကင်းဆိတ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဥပမိဝိဝေကလို့ဆိုရတယ်။ အရိယမဂ်ဖိုလ်စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုနေရင် အဲဒီဥပမိဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံနေတာပဲ။ အထူးအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီးဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာမှာ ဘယ်အချိန်မဆို အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် ဥပမိဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်လို့ဆိုတာပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမှာ အဲဒီအမှတ်(၃) ဥပမိဝိဝေကနဲ့လဲ အမြဲတမ်း ပြည့်စုံနေပါတယ်။ ဝိပဿနာရူပသုဒ္ဓါမှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ကိုယ်တိုင် တွေ့သိသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်စိုက်၌ အဲဒီဥပမိလေးပါး ကင်းဆိတ်တဲ့ ဥပမိဝိဝေကနဲ့ တဒဂ်အားဖြင့် ပြည့်စုံနေတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိတိုင်း သိတိုင်း ကာမဥပမိလဲကင်းနေတယ်။ ကိလေသာ ဥပမိ အဘိသင်္ခါရ ဥပမိတွေကလဲ ကင်းနေတယ်။ အဲဒီသိရတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး ဖြစ်ထိုက်တဲ့ဘဝသစ် ခန္ဓာဥပမိလဲ ကင်းနေတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

ဘုရားတပည့်ဖြစ်တဲ့ ရဟန်းဟာ တစ်ကိုယ်တည်း ဆိတ်ငြိမ်စွာမနေဘဲ အကြောင်းထူးမရှိပါဘဲ အများနဲ့ ရောနှောနေရင် မြတ်စွာဘုရား၏ ကာယဝိဝေက အကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ရာရောက်တယ်။ ကာယဝိဝေက အကျင့်ပျက်နေတယ်လို့ဆိုရမှာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သမာဓိအကျင့်ကို မကျင့်ရင် မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ္တဝိဝေက အကျင့်ကို အတုလိုက် မကျင့်ဘဲ စိတ္တဝိဝေကအကျင့် ပျက်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဝိပဿနာအကျင့်ကို မကျင့်ရင်တော့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဥပမိဝိဝေက အကျင့်ကို အတုလိုက်မကျင့်ဘဲ ဥပမိဝိဝေက အကျင့်ပျက်နေတယ် ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် “ဝိဝေကံ နာနသိက္ခန္တိ-ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို လိုက်နာပြီး အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ကြဘူး” ဆိုတဲ့ စကားရပ်ဖြင့် ကာယဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီးမကျင့်ကြောင်းကိုသာ ဆိုလိုတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ပါးတည်းမနေဘဲ အများနဲ့ ရောနှောနေလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီးမကျင့်ဘဲ အဲဒီကာယဝိဝေကအကျင့် ချွတ်ယွင်းပျက်စီးနေတာပါပဲ။ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ မြတ်ဘုရား၊ ပွားများ ထာဝစဉ်။

မြတ်စွာဘုရားက တစ်ပါးတည်းနေလျက် ကိုယ်ဖြင့်လဲ ဆိတ်ငြိမ်စွာ ကျင့်နေပါတယ်။ ဈာန်သမာပတ်များဝင်စားလျက် စိတ်ဖြင့်လဲ ဆိတ်ငြိမ်စွာ ကျင့်နေပါတယ်။ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီးတော့ ဥပမိဆိတ်ငြိမ်ခြင်းနဲ့လဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်လို့

ဆောင်ပုဒ်က ဆိုလိုတာပါ။ ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တိ-ဆရာဘုရား၏ အဲဒီဝိဝေကကို တပည့်တွေက လိုက်လျောပြီး အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ကြဘူးဆိုတဲ့ စကားအရ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ်(၁)

၂။ တပည့်တို့ကား၊ ထိုတရား၊ မပွားမလိုက်လျှင်။(၁)

မြတ်စွာဘုရားက အမြဲတမ်း ပွားများနေတဲ့ ဝိဝေကသုံးပါးကို တပည့်ရဟန်းတွေက အတုလိုက်ပြီး မပွားများ မကျင့်သုံးလို့ရှိရင်တဲ့။ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ကာယဝိဝေက အကျင့်ကိုတောင် အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ကြလို့ရှိရင် အဲဒါဟာ အစဆုံး အကျင့်ပျက်နေတာပဲ။ အမှတ် (၁) အကျင့်ပျက်နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီဆောင်ပုဒ်အဆုံးက နောက်နားမှာ (၁) လို့ ပြထားတာပဲ။

အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ်(၂)

အမှတ် (၂) အကျင့်ပျက်ပုံကတော့ စ-ထို့ပြင်၊ ယေသံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ-လောဘို့ ဒေါသ စသော အကြင်ကိလေသာတို့ကိုပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန်၊ သတ္တာ အာဟ-ဆရာဘုရားက ဟောကြားတော်မူသည်။ တေ စ ဓမ္မေ-ထိုကိလေသာတရားတို့ကိုလဲ၊ နပဇ ဟန္တိ-တပည့်ကိုက မပယ်ကြကုန်၊ ဝါ-ပယ်နိုင်အောင် မကျင့်ကြကုန်တဲ့။

ဆရာအစစ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားက လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတွေကို ပယ်ကြရမယ်လို့ ဟောကြားထားတယ်။ အဲဒီ ပယ်ရမည့် တရားတွေကိုလဲ မပယ်ကြရင်၊ ပယ်နိုင်အောင် မကျင့်ကြရင် ဒါက ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေက အကျင့်ကို အတုလိုက်မကျင့်ဘဲ အကျင့်ပျက်တာ တစ်ခုပဲ။ အမှတ် (၂) အကျင့်ပျက်တာပဲ။ အဲဒါကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

၂။ ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရှားမပြုလျှင်။-(၂)

ပယ်ဖို့ရာ ညွှန်ကြားထားတဲ့ လောဘ ဒေါသ စသော ကိလေသာတွေကို မပယ်ဘဲ လက်ခံနေလို့ရှိရင် အဲဒါဟာ ဒုတိယအကျင့်ပျက်မှုပဲ။ အမှန်ကတော့ လောဘ ဒေါသ စသည်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ရင်လဲ ပယ်ရမယ်။ ရှုမှတ်ပြီးတော့ရင်လဲ ပယ်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဆင်ခြင်ပြီးပယ်ရုံနဲ့တော့ အမြစ်ပြတ် မငြိမ်းဘူး။ မရှုမှတ်လျှင် ဖြစ်နိုင်တဲ့ လောဘ ဒေါသစသည်တွေဆို ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိအောင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ချက်ချင်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်မှရှုမိတဲ့ အာရုံမှာ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းသွားတာ။ နောက်ဆုံး အရိယာမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်သူ၏ သန္တာန်မှာ လုံးဝမဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး၊ ရှုမှတ်ပြီးမပယ်ရင် အဲဒီကိလေသာတွေကို လက်ခံနေသည်မည်တာပဲ။ ယခုရိပ်သာမှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေကြတာဟာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ အဲဒီကိလေသာတွေကို ပယ်နေကြတာပါပဲ။ အဲဒီလို ပယ်ရှားနိုင်အောင် မကျင့်လို့ရှိရင် ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်မကျင့်ဘဲ အကျင့်ပျက်နေသည် မည်တာပဲ။ ဒါက အမှတ် (၂) အကျင့်ပျက်ပုံပါပဲ။ အဲဒီမှာ ပယ်ရမည့် တရားတွေကတော့ လောဘ ဒေါသစသည် ၁၆-ပါးရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ပယ်ပုံ ပယ်နည်းနှင့်တကွ နောက်ပိုင်းကျတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က အပြည့်အစုံပဲ ပြထားပါတယ်။ အမှတ်(၃) အကျင့်ပျက်ပုံကတော့-

အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ်(၃)

စ-ထို့ပြင်၊ (သာဝကာ-ဘုရားတပည့်ရဟန်းတို့သည်) ဗာဟုလိကာ-ပစ္စည်းများရေးကို အလေးပြုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်းဆေး စသော ပစ္စည်းပေါများရေး၊ လာဘ်လာဘများများရရေး၊ ဘုန်းကြီးရေးကို အလေးပြုနေကြတယ်-တဲ့။ အဲဒီလို စီးပွားရေးကို အလေးပြုနေရင် သာထလိကာ-တရားကျင့်ရေး၌ လျော့ပေါ့ကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏-တဲ့။ လာဘ်လာဘပစ္စည်း ပေါများဖို့ ဘုန်းကြီးဖို့အလေးပြုနေရင် သီလကျင့်ဖို့၊ သမာဓိပညာကျင့်ဖို့၊ ဘက်ကတော့ ပေါ့လျော့နေတယ်တဲ့။ ပစ္စည်းဥစ္စာရဖို့၊ လာဘ်လာဘရဖို့၊ ဘုန်းကြီးဖို့ ဒီဘက်က ဂရုစိုက်နေတယ်။ ဒီဘက်ကတော့မနေဘူး။ အင်မတန်ကို ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သွက်သွက်လက်လက်နဲ့ ထက်ထက်သန်သန် ဒီဘက်အားထုတ်နေတယ်။ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့် ကျင့်ဖို့ရာကတော့ လျော့လျော့ပဲတဲ့။ သီလလဲ ရှိရှိသေသေမကျင့်ဘူး။ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကျတော့ တချို့က လုံးလုံးမကျင့်တာလဲရှိပါတယ်။ ကျင့်တောင်မှလဲ စားကောင်း သောက်ကောင်း နေကောင်း ထိုင်ကောင်း တော်ရုံ လျော်ရုံဘဲ ကျင့်နေတယ်။ တချို့က တရားအားထုတ်တယ်ဆိုပေမယ့် တရားအားထုတ်တယ်လို့ ပြောရုံပဲ။ သမာဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်တာလဲမဟုတ်။ ပညာဖြစ်အောင် အားထုတ်တာလဲမဟုတ်။ ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ်ဆိုပြီး တော်ရုံ သင့်ရုံ အားထုတ်နေတာလဲရှိတယ်။ လုံးလုံးအားမထုတ်ဘဲ နေတာလဲရှိတယ်။ အဲဒါကို သာထလိကာ-တရားကျင့်ရေးမှာ လျော့ပေါ့နေ

ကြတယ်တဲ့၊ ပစ္စည်းများဖို့ကို အလေးပြုနေရင် အကျင့်ဘက်မှာ လျော့နေတာပဲ။ အကျင့်ဘက်က လျော့နေရင်လဲ ပစ္စည်းများဖို့ အားထုတ်နေတတ်ကြတာပဲ။ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်နဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး လာဘ်လာဘ များများရအောင် အားထုတ်နေတာလဲရှိတာပဲ။ ဝိနည်းက လုံးဝခွင့်မပြုတဲ့ ငွေတွေကို များများစုမိအောင် အားထုတ်နေတာလဲရှိတာပဲ။ အဲဒီလိုဆိုတော့ သီလပြည့်စုံဖို့တောင် မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ သီလမပြည့်စုံရင် သမာဓိပညာအကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ရာကတော့ ဝေးသွားတော့တာပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ပစ္စည်းများရေး၊ အလေးပေး၊ ကျင့်ရေးလျော့ပေါ့လျှင်ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ဘဲ အကျင့်ပျက်နေကြပုံတွေပါပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ ပစ္စည်းများရေး၊ အလေးပေး၊ ကျင့်ရေး လျော့ပေါ့လျှင်။

ဒါကအမှတ်(၃) အကျင့်ပျက်မှုထဲက ပထမပိုင်းမျှပါပဲ။ ဒုတိယပိုင်းကတော့ ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ-ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ်သောအလုပ်၌ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်ကြတယ်တဲ့။ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းလုပ်ငန်း အကျင့်ဘက်မှာတော့ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်တွေ လမ်းပြတွေ ဖြစ်နေကြတယ်တဲ့။ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဆိုတာ နီဝရဏတရားတွေပဲ။ နီဝရဏဆိုတာ သမာဓိ ပညာမဖြစ်ရအောင် ထားမြစ်တတ်တဲ့တရားတွေပဲ။ ဘာတွေလဲဆိုရင် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို လိုလားနှစ်သက်ပြီး စိတ်ကူး ကြံစည်နေတဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒ ဆိုတာလဲ နီဝရဏပဲ။ စိတ်ဆိုး ပြစ်မှားပြီး ကြံစည်နေတဲ့ ဗျာပါဒဆိုတာလဲ နီဝရဏပဲ။ ကုသိုလ်ရေးနဲ့ စပ်ပြီး ပျင်းရိတာ တရားအားမထုတ်ချင်တာ တရားမနာချင်တာဆိုတဲ့ ထိနမိဒ္ဓ ဆိုတာလဲ နီဝရဏပဲ။ တရားအားထုတ်နေရင်း ပျင်းလာတာ စိတ်အားလျော့လာတာလဲ ထိနမိဒ္ဓပဲ။ စိတ်တွေ သွားချင်ရာသွားပြီး ပျံလွင့်နေတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စ ဆိုတာလဲ နီဝရဏပဲ။ ပြုမှား၊ ပြောမှားတာတွေဟာ စဉ်းစားပြီး စိတ်ပူပန်တဲ့ ကုက္ကစ္ဆဆိုတာလဲ နီဝရဏပဲ။ ဘုရားစစ်၊ တရားစစ်၊ သံဃာစစ် ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ဒီလို ရှုမှတ်ရုံနဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလားလို့ ယုံမှားကြံတွေးနေတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာဆို တာလဲ နီဝရဏပဲ။ အဲဒီ နီဝရဏ စိတ်ကူးတွေဖြင့် ကြံစည်စိတ်ကူးမှုမှာ အလေးပြုနေတယ်။ အဲဒီလိုအကြံတွေကြံရာမှာ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင် သဖွယ် ဖြစ်နေတယ်တဲ့။

ယခုနေအခါမှာ ထေရ်ကြီး၊ ဝါကြီးတွေက တရားအားမထုတ်ဘဲ ဒီလို နီဝရဏ စိတ်ကူးတွေနဲ့ အချိန်ကုန်စေလို့ ရှိရင် တပည့်တွေကလဲ ဒီလိုနေရမယ်လို့ အောက်မေ့ကြတာပဲ။ မိဘဖြစ်သူတွေက တရားအကျင့်နဲ့ ဝေးပြီး ဒီလိုစိတ်ကူးမျိုးတွေနဲ့သာ အချိန်ကုန်စေကြရင် သားသမီးတွေကလဲ ဒီလိုနေဖို့သာ စိတ်ရှိကြမြဲပဲ။ မိဘဖြစ်သူတွေက မူးယစ်သောက်စား လောင်းကစား ပြုလုပ်နေရင် သားသမီးတွေကလဲ အဲဒီလိုလုပ်ဖို့စိတ်ဝင်စား နေကြမြဲပဲ။ မိဘတွေက ပွဲလမ်းတွေလိုက်စား ကြည့်ရှုနေရင် သားသမီးတွေကလဲ အဲဒီအတိုင်းဘဲ စိတ်ဝင်စားနေကြမြဲပဲ။ အဲဒါလိုပင် ရဟန်းတော်များဘက်မှာလဲ ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက နီဝရဏဖြစ်ပွားရေး အလေးပြုနေရင် ရှင်ရဟန်းငယ်တွေကလဲ အဲဒီအတိုင်းပဲ စိတ်ဝင်စားနေကြတယ်။ ဒါကြောင့်ဆုတ်ယုတ် ကြောင်း နီဝရဏစိတ်ကူးတွေ လက်ခံအားပေးနေရင် မိမိအတွက်သာမဟုတ်ဘူး။ မိမိနှင့်စပ်ဆိုင်သူများကိုလဲ ရှေ့ဆောင်လမ်း ပြသလို ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ-ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းစိတ်ကူးကြံတွေးမှု နီဝရဏအလုပ်၌ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်ကြ၍၊ ပဝိဝေကေ-ကိလေသာစသော ဥပဓိကင်းဆိတ်ရေး အကျင့်ဘက်၌၊ နိက္ခိတ္တ ဓုရာ-ချထားအပ်သော ဝန်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏တဲ့။

အဲဒီ နီဝရဏစိတ်ကူးတွေကို လက်ခံအားပေးနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကိလေသာစသည် ကင်းဆိတ်ကြောင်း ဝိပဿနာ အကျင့်ဘက်မှာတော့ “ငါတို့နှင့်မဆိုင်ဘူး၊ ငါတို့အလုပ်မဟုတ်ဘူး၊ ဒီအလုပ်ကို ငါတို့မလုပ်ပါဘူး”လို့ စွန့်ပယ် ထားသလိုပင် ဖြစ်နေကြတယ်။ ထမ်းဆောင်လာတဲ့ ဝန်ထုပ်ကို ပစ်ချထားသလိုပင်။ အဲဒီ ကိလေသာဥပဓိ ကင်းဆိတ်ကြောင်း ဝိပဿနာအလုပ်ကို စွန့်ပစ်ထားကြတယ်တဲ့။ တချို့ကလုံးလုံး အားမထုတ်ဘဲနေတာလဲ ရှိတာပဲ။ အဲဒါတွေကများပါတယ်။ တချို့ကတော့ အတော်အသင့်လောက် အားထုတ်ပြီးတော့ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ရပ်စဲစွန့်ပစ်ထားကြတယ်။ တချို့က သူများတွေ အားထုတ်နေတာတောင် အားမထုတ်ချင်အောင် နှောင့်ယှက် ပြောဆိုနေတာတွေလဲ ရှိတာပဲ။ အဲဒါကတော့ သူများအတွက်ပါ ဝန်ချထားတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီ “ဆုတ်ယုတ်ရေး၌ ရှေ့ဆောင်ကြတယ်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရေး၌ ဝန်ချထားကြတယ်” ဆိုတဲ့ နှစ်ပိုဒ်ကို (ဆုတ်ရန်ရှေ့သွား၊ ကျင့်ရန်ကား၊ ချထားဝန်ရှိလျှင် လို့) ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၅။ ဆုတ်ရန်ရှေ့သွား၊ ကျင့်ရန်ကား၊ ချထားဝန်ရှိလျှင်။ (၃)

ကုသိုလ်တရားကို ဆုတ်ယုတ်စေတတ်တဲ့ နီဝရဏစိတ်ကူးမှာ အားပေး ရှေ့ဆောင်နေကြတယ်။ ကိလေသာဥပဓိကို ကင်းပဆိတ်ငြိမ်စေတတ်တဲ့ ဝိပဿနာ အကျင့်မှာတော့ အားမထုတ်တော့ဘူးဆိုတဲ့ အနေနဲ့ ဝန်ချထားကြတယ်။ ဒီ ၂-ပိုဒ်နဲ့ အမှတ် (၄) ဆောင်ပုဒ်က ၂-ပိုဒ်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ဘဲ ချွတ်ယွင်းနေပုံ၊ အကျင့်ပျက်နေပုံပါပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ် အမှတ်(၄)နှင့် အမှတ်(၅) ဟာ ဘုရားတပည့် ရဟန်းများ၏ အကျင့်ပျက်ပုံ အမှတ် (၃) ပဲ။ ဒါကြောင့် အမှတ် (၅) ဆောင်ပုဒ်အဆုံးမှာ (၄)လို့ ပြထားပါတယ်။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေရဲ့ အဆုံးမှာ (မပွားမလိုက်လျှင်၊ ပယ်ရှားမပြုလျှင်၊ ကျင့်ရေးလျော့ပေါ့လျှင်၊ ချထားတဲ့ ဝန်ရှိလျှင်) ဆိုတဲ့အပိုဒ်များကို ယခုပြဆိုမည့်ဆောင်ပုဒ် (၆) ထဲက “ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၊ သုံးသွယ်ငြိစွန်းသည်” ဆိုတဲ့ ပဓာနပုဒ်နဲ့ဆက်စပ်ပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ် ယူဖို့ပါပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ် (၄)ခုထဲမှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း အကျင့်ပျက်များရှိနေလျှင် မထေရ်ကြီးရော၊ အလတ်စားရဟန်းပျိုရော၊ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ်ရော ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သုံးပါးနဲ့ ငြိစွန်းတယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီကဲ့ရဲ့ဖွယ် အပြစ်သုံးပါး ဆိုတာကလဲ တခြားဟာတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အကျင့်ပျက်ကွက် ချွတ်ယွင်းချက် သုံးပါးပါပဲ။ အဲဒီအကြောင်းကို သူ့မူရင်းအတိုင်းလဲ သိထားရအောင် ယခုပါဠိအနက်တွဲပြီး ရွတ်ဆို ဖော်ပြပါဦးမယ်။

အပြစ်သုံးပါးဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရပုံ

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ထိုသို့အကျင့်ပျက်ချွတ်ယွင်းကြရာ၌၊ ထေရာ ဘိက္ခု-ဆယ်ဝါပြည့်၍ ထေရ (မထေရ်) မည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တီဟိ ဌာနေဟိ-သုံးပါးသော ချွတ်ယွင်းချက် ဌာနတို့ဖြင့်၊ ဂါရယှာ-ကဲ့ရဲ့အပ် ကဲ့ရဲ့ထိုက်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဆယ်ဝါရပြီး ထေရ်ကြီး ရဟန်းတွေက အကျင့်ပျက်ချွတ်ယွင်းလျှက် အဲဒီထေရ်ကြီး ရဟန်းတွေဟာ ချွတ်ယွင်းချက် သုံးခုဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရထိုက်ပါတယ်။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏ အကဲ့ရဲ့ ခံကြရပါတယ်တဲ့။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-

ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော-ဝိဝေကသုံးပါးဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်စွာ နေတော်မူသော၊ သတ္တု-ဆရာဘုရား၏၊ သာဝကာ-တပည့်ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိဝေက-ဆရာဘုရား၏ ဆိတ်ငြိမ်အကျင့်ကို၊ နာနသိက္ခန္တိတိ-အတုလိုက်၍ မကျင့်ကြပါတကားဟူ၍၊ ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန-ဤပဌမ ချွတ်ယွင်းချက် ဌာနဖြင့်၊ ထေရာဘိက္ခု-ထေရ် ရဟန်းတို့သည်၊ ဂါရယှာ-ကဲ့ရဲ့အပ် ကဲ့ရဲ့ထိုက်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကြပါတယ်တဲ့။ ဆိုလိုတာကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားတွေ ဖြစ်ကြပါလျက်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားလို ဝိဝေကဆိုတဲ့ ဆိတ်ငြိမ်အကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး မကျင့်ကြဘူး။ ဘုရားတပည့်လို့ ဝန်ခံနေကြပေမယ့် ဘုရားလို ဆိတ်ငြိမ်အကျင့်တော့ မကျင့်ကြဘူး။ ဘုရားနှင့် အကျင့်ချင်းမတူဘူးလို့ ကဲ့ရဲ့ထိုက်ပါတယ်တဲ့။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများက အဲဒီအတိုင်း ကဲ့ရဲ့ကြမှာပါပဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာ အပြင်ပကလူတွေကလဲ နည်းတူပင်ကဲ့ရဲ့ကြမှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အကဲ့ရဲ့ မခံရအောင် ဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ကျင့်သင့်တယ်။ အယုတ်ဆိုးအားဖြင့် တစ်ပါးတည်း တစ်ကိုယ်တည်း နေပြီး ကာယဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ကျင့်သင့်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ယခုနေအခါ ဆယ်ဝါရပြီး ရဟန်းတော်တွေဟာ ဒီအပိုဒ်အရ အပြစ်ကင်းအောင် ကျင့်ကြဖို့ အထူးသတိပြုသင့်လှပါတယ်။ ဒုတိယဌာနဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရထိုက်ပုံကတော့-

စ-ထို့ပြင်၊ ယေသံ ဓမ္မာနံ-လောဘ၊ ဒေါသ စသော အကြင်ကိလေသာတရားတို့ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန်၊ သတ္တာ အာဟ-ဆရာဘုရားက ဟောကြားတော်မူသည်။ တေ စ ဓမ္မေ-ထို ကိလေသာတရားတို့ကိုလည်း၊ နပ္ပဟေန္တိတိ-မပယ်ကြကုန်၊ ဝါ-ပယ်နိုင်အောင် မကျင့်ကြ အားမထုတ်ကြကုန်ဟူ၍၊ ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန-ဤဒုတိယ ချွတ်ယွင်းချက်ဌာနဖြင့်၊ ထေရာ ဘိက္ခု-ထေရ်ကြီး ရဟန်းတို့သည်၊ ဂါရယှာ-ကဲ့ရဲ့အပ် ကဲ့ရဲ့ထိုက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါတယ်တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားက လောဘ၊ ဒေါသ စသော ကိလေသာတွေကို သီလအကျင့်၊ သမာဓိအကျင့်၊ ပညာအကျင့်ဖြင့် ပယ်ဖို့ ဟောထားပါလျက် အဲဒီကိလေသာတွေ ပယ်နိုင်အောင် သီလအကျင့်၊ သမာဓိအကျင့်၊ ပညာအကျင့်များကို ကောင်းစွာ ကျင့်ပြီး မပယ်ကြဘူးလို့ အဲဒီလိုလဲ အကဲ့ရဲ့ခံကြရပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလိုကဲ့ရဲ့ဖွယ်မှ လွတ်ကင်းအောင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်များကို ရှိရှိသေသေကျင့်ပြီး ကိလေသာတွေကို စွမ်းနိုင်သမျှ ပယ်သင့်ကြပါတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံး သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်နိုင်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်သင့်ကြတာပါပဲ။ တတိယဌာနဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရပုံကတော့-

(ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်) ဗာဟုလိကာ စ-ပစ္စည်းလတ်လာဘရရေး၌ အလေးပြု၍လဲနေကြ၏။ သာထလိကာ စ-တရားကျင့်ရေး၌ ပေါ့လျော့၍လဲနေကြ၏။ ဩက္ကမနေပုဗ္ဗင်္ဂမာ စ-ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းစိတ်ကူးရေး၌ ရှေ့သွားဖြစ်၍လဲနေကြ၏။ ပဝိဝေကေ နိက္ခိတ္တရုရာ စ-ကိလေသာစသော ဥပဓိကင်းဆိတ်ကြောင်း အကျင့်၌ ချထားအပ်သည့် ဝန်ရှိ၍လဲ နေကြ၏။ ဝါ-ဥပဓိကင်းဆိတ်ကြောင်း ဝိပဿနာအကျင့်ကို လုံးဝအားမထုတ်ဘဲလဲ နေကြ၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ဤတတိယ ချွတ်ယွင်းချက်ဌာနဖြင့်၊ ထေရာဘိက္ခု-ထေရ်ကြီးရဟန်းတို့သည်၊ ဂါရယှာ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကြပါတယ်တဲ့။ ဒီမထေရ်ကြီးတွေဟာ ပစ္စည်း လတ်လာဘ ရရေးကိုသာ အလေးပြုနေကြတာပဲ။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ကြတော့ ပေါ့လျော့နေကြတာပဲ။ ကာမအလိုဆန္ဒစသော ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း စိတ်ကူးတွေဘက်မှာတော့ ရှေ့သွားအနေဖြင့် လက်ခံအားပေး နေကြတာပဲ။ ဝိပဿနာအကျင့်ဆိုတဲ့ ပဝိဝေက အကျင့်ကိုတော့ ဝန်ထုတ်တွေကို ပစ်ချထားသလိုပင် ဘာမှအားထုတ် ကျင့်သုံးခြင်း မရှိကြဘူးလို့ ဒီလိုလဲ အကဲ့ရဲ့ခံကြရပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အကဲ့ရဲ့ မခံကြရအောင်လဲ အထူးသတိပြုပြီး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်များကို ကျင့်သင့်ကြပါတယ်။

ယခုပြောပြခဲ့တာဟာ ဆယ်ဝါရပြီးရဟန်းတော်များမှာ အကျင့်ချွတ်ယွင်းနေကြလို့ ချွတ်ယွင်းချက် အပြစ်သုံးမျိုးဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံရပုံကို ပြဆိုချက်ပါပဲ။ ထို့အတူပင် ငါးဝါရပြီး ဆယ်ဝါ မပြည့်သေးတဲ့ အလတ်စား ရဟန်းပျိုများရော၊ ငါးဝါ မပြည့်သေးတဲ့ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ်များရော ချွတ်ယွင်းချက်သုံးမျိုးဖြင့် အကဲ့ရဲ့ခံထိုက်ပုံကိုလဲ အကျယ်ဖော်ပြထားပါတယ်။ ယခု ဒီမှာတော့ ထေရ်ကြီး၊ အလတ်၊ အငယ်သုံးပါးလုံးကိုပေါင်းပြီး အကျဉ်းချုပ် ပြဆိုရမှာပဲ။ ရှေ့နားက ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း

ထေရ်ကြီးဖြစ်ဖြစ် အလတ် ဖြစ်ဖြစ်၊ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ် ဖြစ်ဖြစ် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး မကျင့်လျှင် ကိလေသာတွေကို ပယ်နိုင်အောင် မကျင့်လျှင် ပစ္စည်းရရေး အလေးပြုခြင်း၊ ကျင့်ရေး၌ လျော့ပေါ့ခြင်း၊ ဆုတ် ယုတ်ရေး၌ ရှေ့ဆောင်နေခြင်း၊ ဝိဝေကအကျင့်၌ မကျင့်ဘဲ ဝန်ချထားခြင်းများ ရှိနေလျှင် အဲဒီ အကျင့်ပျက်ခြင်း သုံးမျိုးဖြင့် အသီးသီးအကဲ့ရဲ့ ခံထိုက်ကြတာချည်း ပါပဲတဲ့။ အဲဒီအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၆။ ထေရ်ကြီး၊ လတ်၊ ငယ်၊ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၊ သုံးသွယ် ငြိစွန်းသည်။

ဆောင်ပုဒ် (၂-၃-၄-၅) တို့မှာပြထားတဲ့အတိုင်း အကျင့်ပျက်တဲ့ ချွတ်ယွင်းချက် သုံးမျိုးရှိနေရင် ထေရ်ကြီး ဖြစ်ဖြစ်၊ ရဟန်းလတ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ် ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီချွတ်ယွင်းချက် သုံးမျိုးဆိုတဲ့ သုံးဌာနဖြင့် ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ရှိတာချည်းပဲ။ အကဲ့ရဲ့ခံရမှာချည်းပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ထေရ်ကြီးရော၊ အလတ်ရော၊ အငယ်ရော သုံးမျိုးခွဲခြားပြီး အသီးအသီး ပြဆို ထားတာဟာ ရဟန်းတိုင်းက မိမိနှင့်လဲ သက်ဆိုင်တယ်ဆိုတာသိပြီး အပြစ်ကင်းအောင် ကျင့်စေရန် အကျယ်ပြဆိုတာပဲတဲ့။ အကယ်၍ သာမညပြထားရင်တော့ ရဟန်းငယ်တွေကလဲ ငါတို့နှင့်မဆိုင်ဘူးလို့ ထင်ချင်ထင်နေမယ်။ ရဟန်းအလတ်တွေကလဲ ငါတို့နှင့်မဆိုင်ဘူးလို့ ထင်ချင်ထင်နေမယ်။ ထေရ်ကြီးများကလည်း ငါတို့နှင့် မဆိုင်ဘူးလို့ ထင်ချင်ထင်နေမယ်။ အဲဒီလို အထင်မလွဲရအောင် ထေရ်ကြီးရဟန်းကိုလဲ သီးခြား၊ အလတ်ရဟန်းကိုလဲ သီးခြား၊ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ်ကိုလဲ သီးခြား ခွဲပြီး အကျယ်ပြဆိုတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီပြဆိုချက်ထဲမှာ ကဲ့ရဲ့ထိုက်တယ် ဆိုတာကတော့ လောကအရေးအရ ထင်ရှားသိလွယ် လို့ ဖော်ပြထားတာပါပဲ။ လိုရင်းကတော့ တရားအမွေမခံပဲ ပစ္စည်းအမွေသာ ခံယူရင် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ အပါယ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ ထပ်တလဲလဲ တွေ့ကြပြီး ဆင်းရဲသွားရလိမ့်မယ် ဆိုတာက သိစေလိုရင်းပါပဲ။

ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံပုံ

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ကျင့်ကြတဲ့ ရဟန်းများမှာတော့ ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်များနှင့် ပြည့်စုံ ကြောင်းကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ သာဝကာ-ဘုရားတပည့် ရဟန်းတို့သည်၊ သတ္တု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော-ဆိတ်ငြိမ်မှု သုံးပါးအလိုအားဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်လျက်နေသော ဆရာဘုရား၏၊ ဝိဝေက-ဆိတ်ငြိမ်မှုအကျင့်ကို၊ အနုသိက္ခန္တိ-အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်၏ တဲ့။

ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ် (၁)

ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိဝိဝေကဆိုတဲ့ ဝိဝေကသုံးပါးဖြင့် ဆိတ်ငြိမ် စွာ ကျင့်နေတော်မူသလို တပည့်ရဟန်းတော်များကလဲ အဲဒီဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ရိုရိုသေသေ ကျင့်နေကြပါတယ် တဲ့။ အဲဒါဟာ ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေကအကျင့်ကို အတုလိုက်ပြီး ကျင့်ခြင်းဖြင့် ကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံပုံ အမှတ် (၁) ပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ် ကတော့ ခုတင်ကဆိုခဲ့ပြီး အမှတ် (၁) ဆောင်ပုဒ်နဲ့ တွဲပြီးဆိုကြရမယ်။

(၁) ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ မြတ်ဘုရား၊ ပွားများထာဝစဉ်။

၇။ ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ တပည့်များ၊ ကျင့်ပွားနေကြလျှင်....(၁)

ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ်(၂)

အမှတ် (၂) အကျင့်ပြည့်စုံပုံကတော့ စ-ထို့အပြင်၊ ယေသံ ဓမ္မာနံ-လောဘ၊ ဒေါသစသော အကြင် ကိလေသာတို့ ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန်အတွက်၊ သတ္တာ အာဟ-ဆရာဘုရားက ဟောကြားတော်မူသည်။ တေ စ ဓမ္မေ-ထို ကိလေသာ တရားတို့ကိုလဲ၊ ပဇောန္တိ-တပည့်ရဟန်းတော်တို့က ပယ်ကြပါသည်တဲ့။

ဆရာဘုရားက ပယ်ရမယ်လို့ ဟောထားတဲ့လောဘ၊ ဒေါသ စသော ကိလေသာတရားတို့ကို (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်များကို ရိုသေစွာကျင့်ပြီး) ပယ်ကြလို့ရှိရင် အဲဒါဟာကျင့်ဝတ် ပြည့်စုံပုံအမှတ် (၂)ပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရ မယ်။

၈။ ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရှား ကြလေလျှင်....(၂)

မြတ်စွာဘုရားက ဒီတရား ဒီတရားတွေကို ပယ်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားထားတဲ့အတိုင်း အဲဒီပယ်သင့်တဲ့ ကိလေသာ တရားတွေကို ပယ်နိုင်အောင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်များကို ရိုသေစွာကျင့်ပြီး ပယ်ရတယ်။ ကာယကံမြောက် ဝစီကံ မြောက် ကျူးလွန်နိုင်တဲ့ ကိလေသာ အကြမ်းစားတွေကို သီလအကျင့်ဖြင့် ပယ်ရတယ်။ စိတ်ကူး ကြံစည်လျက် ဖြစ်နေတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်ခေါ်တဲ့ ကိလေသာအလတ်စားတွေကို သမာဓိအကျင့်ဖြင့် ပယ်ရတယ်။ မရှုမမှတ်မိတဲ့အာရုံမှာ ဖြစ်ခွင့်ရှိတဲ့ အာရမ္မဏာနုသယခေါ်တဲ့ ကိလေသာအနုစားတွေကို ဝိပဿနာပညာအကျင့်ဖြင့် ပယ်ရတယ်။ အကြောင်းညီညွတ်ရင် ဖြစ်နိုင်တဲ့ သန္တာနာနုသယခေါ်တဲ့ ကိလေသာ အနုစားတွေကိုတော့ အရိယမဂ်ပညာဖြင့် ပယ်ရတယ်။ အဲဒီလို ပယ်ပုံတွေကိုတော့ တော် တော်ကြာမှ အသေးစိတ်အားဖြင့် ပြောကြားရမယ်။ အဲဒီလို ပယ်နိုင်အောင်ကျင့်ပြီး ကိလေသာတွေကို ပယ်တာဟာ ကျင့်ဝတ် ပြည့်စုံပုံ အမှတ်-၂ ပါပဲ။ အမှတ်-၃ ကတော့-

ချီးမွမ်းဖွယ် အမှတ် (၃)

၈-ထို့ပြင်၊ ဗာဟုလိကာ-ပစ္စည်းများရေးကို အလေးပြုကုန်သည်။ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကြပေ။ န သာထလိကာ-တရား ကျင့်ရေး၌ လျော့ပေါ့ကုန်သည်လည်း မဟုတ်ကြပေတဲ့။

ပစ္စည်းလာဘ်လာဘပေါများဖို့လဲ မရည်သန်ကြ၊ အလေးမပြုကြဘူး။ သီလစသည် ကျင့်ရေးဘက်မှာလည်း လျော့ပေါ့ ခြင်းမရှိဘဲ အပြည့်အစုံ ရိုရိုသေသေ ထက်ထက်သန်သန် အားထုတ်နေကြပါတယ်တဲ့။ ဒါက ကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံပုံ အမှတ် ၃-၏ ပထမပိုင်းပဲ။ ဒုတိယပိုင်းကတော့-

ဩက္ကမနေ-ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း နီဝရဏစိတ်ကူးကြံစည်မှု အလုပ်၌၊ နိက္ခိတ္တဓုရာ-လက်ခံမထား စွန့်ပယ်ရှား၍ ချထားအပ်သောဝန် ရှိကြပေသည်။ ပဝိဝေကေ-ကိလေသာစသော ဥပဓိကင်းဆိတ်ရေး အကျင့်၌၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ-ကျင့်သုံးပွားများ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်သဖွယ် ဖြစ်ကြပေသည်တဲ့။ ဆုတ်ယုတ်ရေး နီဝရဏ စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေကို လက်မခံဘဲ ပယ်ချထား တယ်။ ကိလေသာ စသော ဥပဓိကင်းဆိတ်ရေးအကျင့်ကိုတော့ ရှေ့ဆောင်သဖွယ် တက်တက်ကြွကြွ ကျင့်သုံးနေတယ်တဲ့။ ဒီ ၂-ပုဒ်ကကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံပုံ အမှတ် ၃-၏ ဒုတိယပိုင်းပဲ။ အဲဒီကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံပုံ အမှတ် ၃-အတွက် ဆောင်ပုဒ် ၂-ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၉။ ပစ္စည်းများရန်၊ မရည်သန်၊ ကျင့်ရန် မလျော့လျှင်။

၁၀။ ဆိတ်ငြိမ်ကျင့်ရေး၊ ရှေ့ဆောင်ပေး၊ ဆုတ်ရေး ပယ်ရှားလျှင်....(၃)

ပစ္စည်းများရန် မရည်သန်ဘူး။ အဲဒီအတွက် ဂရုမစိုက်ဘူး။ ကျင့်ကြံဖို့သာ ဂရုစိုက်တယ်။ သီလလဲ မလျော့စေရဘူး။ သမာဓိလဲ မလျော့စေရဘူး။ ပညာအကျင့်လဲ မလျော့စေရဘူး။ တင်းတင်းရင်းရင်းဘဲ ကျင့်တယ်တဲ့။ အဲဒီလို ကျင့်နေရင် ဝိဝေက ဆိတ်ငြိမ်ရေး အကျင့်ဘက်မှာ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေတာပါ။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အမှီပြုပြီးတော့ တပည့်တွေ ကရော၊ တရားလိုလားတဲ့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေကရော လိုက်ပြီး ကျင့်ကြတာပဲ။ ရွယ်တူသီတင်း သုံးဖော်ချင်းလဲ အတူလိုက်ပြီး ကျင့်ကြတာပဲ။ ငယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ အတူလိုက်ပြီး ကျင့်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဝိဝေကအကျင့်ကို ကျင့်နေလို့ရှိရင် ဒီပုဂ္ဂိုလ်က ရှေ့ဆောင်လမ်းပြပဲတဲ့။ ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက ဥပဓိဝိဝေကအကျင့်ကို ရိုရိုသေသေ ကျင့်နေလို့ရှိရင် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ ဖြစ်ပြီးနေတယ်။ အဲဒီလို ကျင့်နေရင် ဆုတ်ယုတ်စေတတ်တဲ့ နီဝရဏတရားတွေကိုလဲ ပယ်ရှားပြီးဖြစ်နေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီပါဠိစာပိုဒ်ထဲက “န စ ဗာဟုလိကာ ဟောန္တိနှင့် န သာထလိကာ” ဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်လဲအရအားဖြင့် အတူတူပါပဲ။ အဲဒီ ၂-ပုဒ်နဲ့ “ဩက္ကမနေ နိက္ခိတ္တဓုရာ၊ ပဝိဝေကေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ”ဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်ဟာလဲ အရအတူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ၄-ပုဒ်အရ (ပစ္စည်းများရန်၊ မရည်သန်၊ ကျင့်ရန် မလျော့လျှင်။ (ဆိတ်ငြိမ်ကျင့်ရေး၊ ရှေ့ဆောင်ပေး၊ ဆုတ်ရေး ပယ်ရှားလျှင် ဆိုတဲ့) ဆောင်ပုဒ် ၂-ခု ဖြင့် ကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံပုံ အမှတ် ၃-ကို ပြတာပါပဲ။

ယခုရွတ်ဆိုခဲ့ကြတဲ့ အမှတ် (၇, ၈, ၉, ၁၀) ဆောင်ပုဒ်များအရ အကျင့်ကောင်း ၃-ပါးနှင့်ပြည့်စုံနေရင် ထေရ်ကြီး ရဟန်းလဲ အဲဒီအကျင့်ကောင်း ဂုဏ် ၃-ပါးဖြင့် (ပသံသာဟောန္တိ) ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်တဲ့။ (၁) ဆရာဘုရား၏ ဝိဝေက အကျင့်ကို အတူလိုက်ကျင့်ကြပါပေတယ်လို့လဲ ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်။ (၂) ဆရာဘုရားက ပယ်ရမယ်လို့ ဟောထားတဲ့ ကိလေသာတွေကို သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်တွေ ကျင့်ပြီးပယ်ကြပါပေတယ်။ ပယ်နိုင်အောင် အကျင့်ကောင်းအကျင့်မှန်ကို ကျင့်ကြပါပေတယ်လို့လဲ ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်။ (၃) ပစ္စည်းများရေး ဂရုမစိုက်ဘဲ သီလစသော အကျင့်ကိုသာ တင်းတင်းရင်း ရင်း ကျင့်ကြပါပေတယ်။ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း နီဝရဏတွေကို စွန့်ပယ်ပြီးတော့ ဆိတ်ငြိမ်ရေး အကျင့်ကိုသာ ရှေ့ဆောင်ပြီး ကျင့်ကြပါပေတယ်လို့လဲ ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်တဲ့။ ထို့အတူပင် ရဟန်းလတ်၊ ရဟန်းပျိုများလဲ အဲဒီဂုဏ် ၃-ပါးဖြင့် ချီးမွမ်း ထိုက်ပါတယ်။ ရဟန်းသစ်၊ ရဟန်းငယ်များလဲ နည်းတူပင် ချီးမွမ်းထိုက်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် (ထေရ်ကြီး၊ လတ်၊ ငယ်၊ ချီးမွမ်းဖွယ်၊ သုံးသွယ်ပြည့်စုံသည်လို့) ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁၁။ ထေရ်ကြီး၊ လတ်၊ ငယ်၊ ချီးမွမ်းဖွယ်၊ သုံးသွယ် ပြည့်စုံသည်။

ဒီလိုဟောပြောတော်မူတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကားတော်အတိုင်း သီလကို ရိုရိုသေသေ ကျင့်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ သမာဓိအကျင့်ကို ရိုရိုသေသေ ကျင့်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဝိပဿနာအကျင့်ကို ရိုရိုသေသေ ကျင့်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေအားလုံးဟာ ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံနေကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် ယခုဒီမှာ သီလနှင့် ပြည့်စုံပြီးတော့ ဝိပဿနာ သမာဓိနှင့် ပညာတွေ ဖြစ်ပွားအောင်၊ ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် ရှုမှတ်ကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ရဟန်းတော်တွေဟာ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း ဟောကြားထားတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကားတော်နှင့်အညီ ငါတို့မှာ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်တွေနှင့် ပြည့်စုံနေကြတာပဲလို့ဆင်ခြင်ပြီး အင်မတန်ဝမ်းမြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ အချိုးတကျ ရှုမှတ်အားထုတ်နေကြတဲ့ အမျိုးသားတွေ၊ အမျိုးသမီးတွေလဲ ငါတို့မှာ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံနေကြတာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အင်မတန် ဝမ်းမြောက် စရာ ကောင်းတာပါပဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကားတော်ထဲမှာ “ပါသံသာ-ချီးမွမ်းထိုက်ကြတယ်” ဆိုတာကတော့ လောကဘက်က ထင်ရှားတဲ့ စကားဖြင့် စိတ်အားတက်လွယ်အောင် ဖော်ပြထားတာပါပဲ။ လိုရင်းကတော့ ကျင့်ဝတ်ပြည့်စုံတယ် ဆိုတာဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားအမွေခံ ဖြစ်နေတာပါပဲ။ အဲဒီတရားအမွေခံ ဖြစ်ပြီး အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာ ဆင်းရဲတွေမှ ကင်းလွတ် ပြီး အစဉ်ထာဝရ ချမ်းသာသွားဖို့ကလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီလို တရားအမွေခံ ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းအောင်ကျင့်ကြရန်အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ပါသံသာ-ချီးမွမ်းထိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ပရိယာယ်စကား တစ်မျိုးဖြင့် အများနားလည်လွယ် အောင်၊ စိတ်တက်တက်ကြွကြွနှင့် အားထုတ်ချင်အောင် ပြဆိုဟောကြားတော်မူတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် မြတ်ကလဲ ဓမ္မဒါယာဒ-တရားအမွေဖြစ်ရေးကိုပင် အားပေးဟောကြားတော်မူတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိနားလည်ထားဖို့ပါပဲ။

ပယ်ရမည့်တရားနှင့် ပယ်နိုင်ကြောင်းအကျင့်(၁)

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကားတော်မှ ထုတ်ဖော်ပြထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေထဲက အမှတ် (၃) ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရား များ၊ ပယ်ရားမပြုလျှင်-ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်နှင့် အမှတ် (၈)ပယ်ရန် ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရားကြလေလျှင်ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုထဲက ပယ်ရန်ညွှန်ကြားထားတဲ့ တရားတွေက ဘယ်လိုဟာတွေလဲ၊ ပယ်နိုင်အောင် ကျင့်ရမှာက ဘယ်လို ဟာလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က အဲဒီပယ်ရမည့်တရားတွေနှင့် ပယ်နိုင်အောင် ကျင့်ရမည့် အကျင့်ကို ဒီလို ဆက်လက်ပြီး ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

တကြာဂုဿော လောဘော စ ပါပကော၊ ဒေါသော စ ပါပကော၊ လောဘဿ စ ပဟာနာယ ဒေါသဿစ ပဟာနာယ အတ္ထိ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါဟောပြခဲ့သော ထိုတရားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နော-ပယ်ရမည့် ပဟာတဗ္ဗ တရားအဖြစ် ဖြင့်ပါဝင်သော) လောဘော စ-လောဘသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏-ယုတ်ညံ့၏။ ဒေါသော စ-ဒေါသသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏-ယုတ်ညံ့၏ တဲ့။

(ယေသံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ အာဟ-အကြင်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန် ဟောတော်မူ၏လို့) ပြဆိုထားခဲ့တဲ့ စကားထဲမှာ ပယ်ရမည့် တရားဖြစ်တဲ့ လောဘဟာလဲ ယုတ်မာတယ်၊ ယုတ်ညံ့တယ်၊ ဒေါသဟာလဲ ယုတ်မာတယ်၊ ယုတ်ညံ့ တယ်တဲ့။ အဲဒီ ၂-ပါးထဲက လောဘဆိုတာ “လိုချင်တာ၊ တပ်မက်တာ၊ နှစ်သက်တာ၊ သာယာတာ၊ ချစ်ခင်တာ၊ တွယ်တာ တာ၊ မက်မောတာ” ဒီလို ပြောဆိုနေတဲ့ တရားပါပဲ။ ဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ မြန်မာစကားလိုတောင် ဖြစ်နေပါပြီ။ အဲဒီ လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်သာယာ ချစ်ခင်တဲ့သဘောဟာ ယုတ်မာတယ်၊ ယုတ်ညံ့တယ်။ အယုတ်အညံ့တွေ ပြုလုပ်နေကြတာ ဟာ ဒီလောဘနဲ့လဲ ပြုလုပ်နေကြတာပဲ။ အဲဒီ လိုချင်နှစ်သက်တာတွေကိုရအောင် အားထုတ်နေရသောကြောင့်လဲ ဆင်းရဲနေကြ ရတယ်။ ချစ်ခင်တဲ့ အာရုံပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အလိုလိုက်နေကြရလို့လဲ ဆင်းရဲနေကြရတယ်။ အဲဒီ လိုချင်နှစ်သက်ခြင်းကြောင့် ခိုးမှု လိမ်မူ စသည်ကိုပြုလုပ်ရင် အကုသိုလ်ကံဖြစ်တယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်ငရဲကျရောက်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲနေကြ ရတယ်။ ဒီလောဘဖြင့် နှစ်သက်သာယာမှု ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝ အသစ် အသစ် ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပြီး အို၊ နာ၊ သေ၊ စသော ဆင်းရဲတွေကို ခံစားနေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလောဘဟာယုတ်မာတဲ့ တရား ယုတ်ညံ့တဲ့တရားပဲ။ ဒီတရားကို ပယ်ရမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒေါသဆိုတာ စိတ်ဆိုးတာ အမျက်ထွက်တာ နှိပ်စက်ချင်တာ ဖျက်ဆီးချင်တာ သတ်ချင်တာစသည်တွေပါပဲ။ ဒါက လဲထင်ရှားပါတယ်။ မြန်မာစကားလိုတောင် ဖြစ်နေပြီ။ အဲဒီ ဒေါသရှိနေသောကြောင့် မမြင်ချင်တာကို မြင်ရရင်၊ မကြားချင် တာကို ကြားရရင်၊ မတွေ့ချင်တာကို တွေ့ရရင် စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးပြီး ဆင်းရဲနေကြရတယ်။ ဒေါသအလိုလိုက်ပြီး သူတစ်ပါးကို

သတ်ခြင်း နှိပ်စက်ခြင်း စသည်ကို ပြုလုပ်ရင် အကုသိုလ်ကံဖြစ်တယ်။ အဲဒီကံကြောင့် အပါယ်ငရဲကျပြီး ဆင်းရဲနေကြရတယ်။ လူဖြစ်လာပြန်တော့လဲ အသက်တိုခြင်း အနာများခြင်းစသော ဆင်းရဲတွေကို ခံစားနေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဒေါသလဲ ယုတ်မာတာ ယုတ်ညံ့တာပဲ။ ဒီဒေါသကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ရမယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ရောဂါကို ဆေးကုမယ်ဆိုရာမှာ ပျောက်စေနိုင်တဲ့ဆေးရှိဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ လောဘ ဒေါသကို ပယ်ရမယ် ဆိုရာမှာလဲ ပယ်နိုင်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ရှိဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို အကျင့်လမ်းမှန်က ရှိပါရဲ့လားလို့ မေးစရာရှိသောကြောင့် အဲဒီအကျင့်လမ်းမှန်ရှိကြောင်း ဒီလို ဆက်လက်ပြီး ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

ကိလေသာကိုပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်

လောဘဿ စ ပဟာနာယ-လောဘကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ဒေါသဿ စ ပဟာနာယ-ဒေါသကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ -အလယ်လမ်း အကျင့်သည်။ အတ္ထိ-ရှိပါသည်တဲ့၊ လောဘ ဒေါသကို အမြစ်ပြတ် အစဉ်ထာဝရငြိမ်းသွားအောင် ပယ်နိုင်တဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လို အလယ်လမ်းလဲဆိုတော့ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းအောင် ဘာမှမလုပ်ဘဲ အငြိမ်းစား နေပြီး ကာမအာရုံတွေကို သာယာခံစားနေတဲ့ လျော့ပေါ့လွန်းတဲ့ အကျင့်လမ်းက တစ်ခု၊ သတိသမာဓိဉာဏ်ကို မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ကိုယ်ပင်ပန်းရုံမျှ တင်းလွန်းတဲ့ အကျင့်လမ်းကတစ်ခု၊ အဲဒီလို လျော့လွန်းတာလဲမဟုတ်၊ တင်းလွန်းတာလဲမဟုတ်လို့ မလျော့ မတင်းတဲ့ အကျင့်လို့ဆိုရတဲ့ အလယ်လမ်းပါပဲ။ ဒီအလယ်လမ်းက ဗုဒ္ဓသာသနာ အပြင်ဘက်မှာမရှိဘူး။ သာသနာတွင်းမှာသာ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် လောဘကိုပယ်ရန်၊ ဒေါသကိုပယ်ရန် မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်း ရှိတယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဝန်ခံဟောပြောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအလယ်လမ်းအကျင့်က ဘယ်လိုစွမ်းရည် ဂုဏ်ထူးရှိသလဲဆိုတော့-

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက ပညာမျက်စိကို ဖြစ်စေသည်

“စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလဲ ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်ပါသည်။ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလဲ ပြုတတ် ဖြစ်စေ တတ်ပါသည်”တဲ့။ အဲဒီ အလယ်လမ်းဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက်ပြီး ဖော်ပြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတာလဲ မိမိသန္တာန်မှာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေ၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုသိပြီး ဖြစ်ပွားစေရတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘော တရားတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်ပွားစေလိုရှိရင် အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်း အကျင့်တရားက ဉာဏ်မျက်စိကိုလဲ ဖြစ်စေပါ တယ်။ အသိဉာဏ်ကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီမှာဉာဏ် ပညာမျက်စိဆိုတာနဲ့ အသိဉာဏ်ဆိုတာဟာ အမည်မျှသာကွဲ တယ်။ တရားကိုယ်အရကတော့ ထပ်တူပါပဲ။ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသလို ထင်ရှားသိတတ်လို့ အသိဉာဏ်ကိုပဲ စက္ခု-မျက်စိလို့ ဟောထားတာပါပဲ။ ဒါဟာဓမ္မစကြာသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း ဟောထားတာပါပဲ။

အဲဒီ မြင်သိတဲ့ဉာဏ်မျက်စိကို ဖြစ်စေပုံကတော့-မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း၊ နံသိတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ ထိသိတိုင်း၊ စိတ်ကူး ကြံသိတိုင်းမြင်တယ်၊ ကြားတယ်စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုသိနေရတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ဆဲမှာ ရှုနေရင် တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘောတရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိတော့တာပဲ။ မြင်တယ်လို့ ရှုတဲ့အခါ မျက်စိနဲ့ အဆင်းကတခြား (အာရုံကို မသိတတ် တဲ့ ရုပ်တရားပဲ)၊ မြင်သိတာနဲ့ ရှုသိတာက တခြား (အာရုံကို သိတတ်တဲ့ နာမ်တရားပဲ)လို့ ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိတယ်။ ကြားတယ် လို့ရှုတဲ့အခါ နားနဲ့အသံကတခြား၊ ကြားသိတာနဲ့ ရှုသိတာကတခြား၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိတယ်။ နံတယ်လို့ရှုတဲ့အခါ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ကတခြား၊ နံသိတာနဲ့ ရှုသိတာကတခြား၊ ဒီလို ခွဲခြားပြီးသိတယ်။ စားသောက်နေရင်း အရသာသိတာကို သိတယ်လို့ ရှုတဲ့ အခါ လျှာနဲ့အရသာကတခြား၊ အရသာသိတာနဲ့ ရှုသိတာကတခြား၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိတယ်။ ထိတယ်လို့ ရှုတဲ့အခါ ထိရာဌာန က ကိုယ်အကြည်နဲ့ထိတာက တခြား၊ ထိသိတာနဲ့ ရှုသိတာက တခြား၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီး သိတယ်။ စိတ်ကူးတယ်၊ စဉ်းစားတယ်၊ ကြံတယ်လို့ ရှုတဲ့အခါ တည်မှီရာ ရုပ်ကတခြား၊ ကြံသိတာနဲ့ ရှုသိတာကတခြား၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီး သိတယ်။ ရုပ်ဝတ္ထုကို ကြံသိတဲ့အခါမှာ ရှုရင်တော့ ကြံသိတာကတခြား၊ ကြံသိတာနဲ့ ရှုသိတာကတခြား၊ ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိတယ်။ အဲဒါဟာ စာပေ ကျမ်းဂန်အရ ခွဲခြားသိပုံ အခြေခံ အပြည့်အစုံပါပဲ။

(ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ စသည်ဖြင့်) ဟောထားတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်အရ သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကျွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ လှုပ်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုရာမှာလဲ ယခုပြောခဲ့တဲ့ နည်းအတိုင်းပဲ။ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ခွဲခြားပြီးသိပါတယ်။ သိပုံကတော့ သွားတယ်၊ ညှာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတဲ့အခါမှာ တောင့်တင်းတာ လှုပ်ရှားတာကတခြား၊ ရှုသိတာကတခြား ဒီလိုခွဲခြားပြီးသိတယ်။ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ် အိပ်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုရာမှာလဲ တောင့်တင်းတည်နေတာကတခြား၊ ရှုသိတာက တခြား ဒီလို ခွဲခြားပြီးသိတယ်။ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတာ၊ ပိန်တာကို စူးစိုက်ပြီး ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ရှုရာမှာလဲ တောင့်တင်း၊ လှုပ်ရှားတာကတခြား၊ ရှုသိတာက တခြား ဒီလိုခွဲခြားပြီး သိပါတယ်။ ကိုယ်အမူအရာကို ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ရှုသိတာကတခြား၊ ရှုသိတာကတခြား ဒီလိုခွဲခြားပြီး

သိတာပဲ။ အဲဒါဟာ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြားပြီးသိတာပဲ။ အဲဒီလို အသိရှင်းတော့ ကိုယ်ထဲမှာ သိစရာနဲ့ သိတာ ဒီရုပ်နာမ် ၂-မျိုးမျှရှိတာပဲ။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျပြီးသိပါတယ်။ အဲဒါဟာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် ဖြစ်ပုံပါပဲ။ အဲဒီလိုသိတာကလဲ ကြံတွေးသိတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ မှန်းဆပြီး သိတာမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ မျက်စိနဲ့မြင်ရသလို ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှားသိတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလို အသိအမြင်ဖြစ်ပုံကို-

“စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်ပါသည်။ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်ပါသည်”လို့ ဓမ္မစကြာသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားသလိုပင် ဒီမှာလဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဟောတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့အသိအမြင်ဟာ တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးထဲက သန္နိဋ္ဌိကဂုဏ်နဲ့လဲ အညီပါပဲ။ မဟာသတိ ပဋ္ဌာနသုတ်ဒေသနာနှင့်အညီ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ရင် ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတဲ့ အသိအမြင်ဉာဏ်ပါပဲ။

မသိသူက အပြစ်ပြောတတ်သည်

ဒါပေမယ့် (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ) သွားလျှင်လဲသွားတယ်လို့သိ၏ စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ ရှုသိနည်းကို သဘောမပေါက် မယုံကြည်တဲ့သူတွေက သွားတယ်၊ ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တာကို အပြစ်တင်ရှုတ်ချနေကြတယ်။ သွားတယ်၊ ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ် ဆိုတာတွေဟာ သိပြီးသားတွေဘဲ။ ရှုနေဖို့မလိုပါဘူးလို့လဲ ရှုတ်ချပြောဆိုကြတယ်။ ဘယ်-ညာ ဘယ်-ညာလို့ ဒရိမ်းပြ လေ့ကျင့်နေတာ လိုပင် ဘာမျှ ထူးခြားတဲ့ အသိမဖြစ်ပါဘူးလို့လဲ ရှုတ်ချပြောဆို ကြတယ်။ အဲဒီလို ပြောကြတာကတော့ သူတို့ ကိုယ်တိုင်က သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်နှင့်အညီ အားမထုတ်ဖူးလို့ သူတို့မှာ ကိုယ်တိုင် အတွေ့အထိ မရှိသေးလို့ ပြောဆိုတာပါပဲ။

အပြစ်မပြောသင့်ကြောင်း ရှင်းပြချက်

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုတာ အင်မတန် ထင်ရှားနေတာပဲ။ သိပြီးသားမို့ မရှုရဘူးဆိုရင် ထွက်လေဝင်လေထဲ ရှုဖို့မလိုဘူးလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုကတော့ ဘယ်သူမှ မပြောဆိုဝံ့ကြပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ သာသနာပက ရသေ့တွေလဲ အာနာပါနကို ရှုနေကြတာပဲ။ အဲဒီ သာသနာပက ရှုနည်းကတော့ သမာဓိ ဖြစ်ရုံပဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်တော့ မဖြစ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီရသေ့တွေမှာလိုပင် အာနာပါနကိုရှုခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ မပြောဆိုသင့်ပါဘူး။ အဲဒါလိုပဲ ဘယ်ညာ ဘယ်ညာလို့ ဒရိမ်းပြနေတဲ့ လူများမှာလိုပင် ဘယ်လှမ်းတယ် ညာလှမ်းတယ်လို့ ရှုမှတ်တာကို သတိ၊ သမာဓိဉာဏ် မဖြစ်ဘူးလို့ မပြောဆိုသင့်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒရိမ်းပြလေ့ကျင့်နေတဲ့လူတွေက သတိ၊ သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်တာမှမဟုတ်ဘဲ။ ကျန်းမာရေးစသည်အတွက် လေ့ကျင့်ကြတာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ်နေကြတဲ့ သူတွေကတော့ သတိ သမာဓိဉာဏ်ထူးများဖြစ်ဖို့ ရှုနေကြတာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာအရ ရှုနေတာကို ပစ်ပယ်ရင် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို ပစ်ပယ်ရာရောက်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သိပြီးတွေ့ မရှုကောင်းဘူးလို့ အပြစ်မတင်သင့်တဲ့ အကြောင်းတွေက များစွာပင်ရှိနေပါသည်။ ပထဝီကသိုဏ်းစသည် နီလကသိုဏ်း စသည်ကို ရှုတာဟာ သိပြီး တွေ့ပြီးဖြစ်တဲ့ မြေကြီးစသည် အညိုရောင် အဆင်း စသည်တို့ကို မြေ မြေစသည်ဖြင့်၊ အညို အညို စသည်ဖြင့် ရှုရတာပဲ။ အဲဒီလိုရှုတာကို သိပြီးသားတွေ ရှုတဲ့အတွက်ဘာမျှ အကျိုးမရှိဘူး။ ဈာန်မရနိုင်ပါဘူးလို့ မဆိုသင့်ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဆံပင်၊ မွေးညှင်းစသည်ကို ရှုရတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းလဲရှိတယ်။ ဆံပင်တို့ အမွှေးတို့၊ လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့၊ သွားတို့၊ အရေတို့ ဆိုတာတွေဟာ သိပြီးတွေ့ပြီးသားတွေပဲ။ အဲဒါတွေကို သိပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် မရှုကောင်းဘူးလို့မဆိုသင့်ပါဘူး။ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် ဆိုတာတွေလဲ တွေ့ပြီး သိပြီးတွေ့ပဲ။ အဲဒါတွေလဲ ဆင်ခြင်ပြီး ရှုကောင်းတာပါပဲ။ အဲဒါတွေကို ရှုမြင်ရာမှာလဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ်နဲ့ရှုမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်တာ။ မိလ္လာသန့်ရှင်းသမားတွေဟာ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေကို အမြဲတမ်းလိုပင် မြင်နေကြတာတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့က အသုဘအနေနဲ့ တရားအားထုတ်တာ မဟုတ်လို့ သူတို့မှာ သမာဓိဉာဏ်အထူးဖြစ်ကြောင်း မကြားမသိရဘူး။ အဲဒီလူများမှာလိုပင် တွေ့မြင်ပြီးဖြစ်တဲ့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေကိုရှုလို့ ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး။ သမာဓိဉာဏ်မဖြစ်ဘူးလို့ မဆိုသင့်ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သုသာန်ကသုဘရာဇာတွေဟာ လူသေကောင်တွေ အမြဲတွေ့နေကြရတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ်နဲ့ရှုကြတာမဟုတ်လို့ အဲဒီ သုဘရာဇာတွေမှာ အသုဘဈာန်ရတယ်လို့ မထင်ရှားဘူး။ ဒါကြောင့် တွေ့မြင်ပြီးဖြစ်တဲ့ ဥဒ္ဓမ္မာတကစသော သူသေကောင်ကိုရှုခြင်းဖြင့် ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး။ ဈာန်မရနိုင်ဘူးလို့ မပြောမဆိုသင့် ပါဘူး။ အဲဒီလို မပြောမဆိုသင့်တာတွေကို ပြောဆိုနေရင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်က သမထ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတွေကို ပယ်ဖျက်ရာရောက်နေတာပါပဲ။

အဲဒါတွေလိုပါပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်အရ ရုပ်နာမ်စသည်ကို အမှန်အတိုင်းသိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဖြစ်အောင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရအောင် သွားခြင်း ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း စသော ကိုယ်အမူအရာတွေကို

ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတာကိုလဲ အပြစ်မတင်သင့်ပါဘူး။ သိပြီးတွေ့ကို ရှုနေလို့အကျိုးမရှိဘူးလို့ မပြောမဆိုကောင်းပါဘူး။ သွားတာ ရပ်တာစသည်တွေကို ပကတိလူတွေ သိနေကြတာက သတိ သမာဓိဉာဏ်ဖြင့် သိကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မွေးလာကတည်းက သိရိုး သိစဉ်အတိုင်း သိလာကြတာပဲ။ အဲဒီသိရိုးသိစဉ် ဓမ္မတာအသိတွေက မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့ ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ သိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာက ရှေ့ဆောင်ပြီး သိနေတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သိရိုး သိစဉ်ကိုမှီပြီး လောဘ ဒေါသ စသော အကုသိုလ် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ပွားနေကြတာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်အရ သွားခိုက် စသည်မှာ သတိသမာဓိဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုသိနေတာကတော့ အဲဒီ သိရိုးသိစဉ် အမှားတွေကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ ရှုသိ နေကြရတာပဲ။

ဒါပေမယ့် ရှုခါစ သမာဓိအား မရှိသေးခင်တော့ အဲဒီအမှားသိတွေကို မပယ်နိုင်သေးပါဘူး။ ဘုရားလက်ထက်က ပါရမီထူးရှိကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ တစ်ထိုင်အတွင်းမှာလဲ ထူးခြားတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အသိတွေဖြစ်ပြီး တစ်ခဏလေး အတွင်းမှာတောင် အရိယမဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားကြတာတွေလဲ ရှိကြပါတယ်။ ယခုနေအခါလဲ ပါရမီထူးတဲ့ တစ်ဦးတစ်လေမှာ တော့ တစ်ရက် နှစ်ရက်အတွင်း သုံးလေးရက် အတွင်းလောက်မှာ သမာဓိဖြစ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အထူးတွေဖြစ်သွားတာ ရှိပါ တယ်။ အဲဒီလို သမာဓိဖြစ်ပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်တွေဖြစ်တာဟာ-

သာမာဓိံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ယထာဘူတံ
ပဇာနာတိ-

စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်နှင့်အညီပါပဲ။

သမာဓိဖြစ်မှ ဝိပဿနာဉာဏ်အခစ်ဖြစ်သည်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဓိ-စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် ကောင်းစွာထားမှု သမာဓိကို၊ ဘာဝေထ-ဖြစ်ပွားစေကြ ကုန်လော့၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဟိတော-စိတ်ကိုရှုသင့်ရာ၌သာ တည်ငြိမ်အောင် ကောင်းစွာထားနိုင်သော၊ ဝါ-သမာဓိ နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခူ-ရဟန်းသည်၊ ယထာဘူတံ-သူဖြစ်သည့်အတိုင်း အမှန်ကို၊ ဝါ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ-သိ၏ တဲ့။

ဘယ်လိုမှန်စွာ သိသလဲဆိုတော့ မြင်ဆဲ၌ မြင်တယ်လို့ရှုမှတ်ရင် သမာဓိအားကောင်းတဲ့ အခါကျတော့ မြင်သိမှု၏ တည်ရာ မျက်စိအကြည့်ရပ်ကိုလဲ မမြဲဘူးလို့သိတယ်။ မြင်ရတဲ့အဆင်းကိုလဲ မမြဲဘူးလို့သိတယ်။ မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်း တာကိုလဲ မမြဲဘူးလို့ သိတယ်။ မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရာ၌ သိပုံအကျယ်ကိုလဲ အသေးစိတ် ဝေဖန်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ ထို့ အတူပင် ကြားဆဲစသည်၌ ကြားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး အမှန်အတိုင်းသိပုံကိုလဲ ဝေဖန်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို ဟောထားတဲ့ဒေသနာကို အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။ သမာဓိရှိမှ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ဉာဏ် ဖြစ်တယ်။ သမာဓိ မရှိဘဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ဉာဏ်မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြဖို့ပါပဲ။

နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က ခန္ဓါဖြစ်ပုံ

ယခုထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဒေသနာမှာ မြဲဘူးလို့ အမှန်အတိုင်း သိတယ်ဆိုတာကတော့ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ် ဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြတော်မူတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သမာဓိ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ခြင်းမမြဲဘူးလို့ စပြီး သိတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ **ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်စဉ်ဖြစ်ပုံ** အရအားဖြင့် **နီဝရဏကင်းအောင်စိတ်တည်ငြိမ်တဲ့အခါ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တဲ့အခါ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီလို သိတာဟာရှုမှတ်ခါစ၌ ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ သမာဓိအားရှိလာတဲ့ အခါကျမှ ဖြစ်တာ။ အဲဒီလို ရုပ်နဲ့ နာမ် ခွဲခြားသိပုံကတော့ ခုတင်က ဉာဏ်မျက်စိဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြရာမှာ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ သွားတယ်လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါ သွားတာကရုပ်၊ မှတ်သိတာကနာမ် စသည်ဖြင့် သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာ ရှိတယ်လို့ သိသိသွားတာပါပဲ။ အဲဒီလို အသိဉာဏ်က အားကောင်းလာတဲ့အခါ သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာရှိတာပဲ။ ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးလို့ အသိဉာဏ် ရှင်းလာတယ်။ အဲဒါက ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိပဲ။**

အဲဒီကနောက် သွားတယ်၊ ကွေးတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း သွားချင်တဲ့စိတ်၊ ကွေးချင်တဲ့စိတ် စသော အကြောင်း ကိုပါ ခွဲခြားပြီးသိလာတယ်။ သွားချင်လို့ သွားတာပဲ။ ကွေးချင်လို့ ကွေးတာပဲ။ သွားအောင်၊ ကွေးအောင် ပြုလုပ်ပေးတဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိလာတယ်။ မြင်ရာမှာလဲ မျက်စိရှိလို့ မြင်တယ်။ မြင်စရာရှိလို့ မြင်တယ်။ မြင်အောင်ပြုလုပ်တဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး စသည်ဖြင့်လဲ ရှင်းပြီးသိလာတယ်။ ရှုမှတ်တိုင်းလဲ ရှုသိစရာရှိလို့

ရှုမှတ်ရန် နှလုံးသွင်းမှုရှိလို့ ရှုသိမှုဖြစ်တာပဲ။ ရှုသိမှုဖြစ်အောင် ပြုလုပ်တဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး စသည်ဖြင့်လဲ အကြောင်း နဲ့အကျိုးကို ခွဲခြားပြီးသိလာတယ်။ အဲဒါက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီဉာဏ်အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ ယခုနေအခါ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှရှိတာလို ရှေးကလဲအကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှရှိခဲ့မှာပဲ။ နောင်အခါ လဲ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှ ရှိမှာပဲလို့ ပိုင်နိုင်စွာ သိတဲ့အတွက် ရှေးဘဝတုန်းက ငါဆိုတာ ရှိခဲ့လေသလား၊ ယခုမှ ရှိလာတာ လေလား၊ နောင်လဲ ရှိဦးမှာလေလားစသည်ဖြင့် ယုံမှားမှုကို ကင်းစေတဲ့ ဉာဏ်ပါပဲ။ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကို ပွားစေလျှင် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာသိတဲ့ ဉာဏ်တွေဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ မမြင်ဖူးတာကို မြင်ရသလို အထူးသိမြင်မှု ဖြစ်သောကြောင့် အဲဒီဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို စက္ခုကရဏီ ပညာမျက်စိကို ဖြစ်စေတယ်လို့ ပြဆိုထားတာပါပဲ။

ပညာမျက်စိဖြစ်ပုံ

ဟုတ်တယ်။ မျက်စိကွယ်နေရာမှ ဆေးကောင်းကြောင့် မျက်စိအမြင်ဖြစ်ပေါ်လာသလိုပဲ။ မရှုမမှတ်ခင်ကရော၊ ရှုမှတ် ခါစကရော သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ စသည်တွေကိုရော၊ မြင်တာ၊ ကြားတာ စသည်တွေကိုရော ငါကောင်လို့ ထင်နေခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက “တရားတော်အရ ရုပ်နဲ့ နာမ်မျှပဲရှိတယ်။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှပဲရှိတယ်။ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး”ဆိုတာကို ကြားဖူး၊ မှတ်သားဖူးပေမယ့် အဲဒီ သွားတာ၊ မြင်တာစသည်တွေကို ငါကောင်လို့ ထင်မြဲ ထင်နေတာပဲ။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်နေရင်း ရုပ်နာမ် အကြောင်းအကျိုးကို ခွဲခြားပြီး တွေ့သိလာတော့မှ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အမှန်သိဟာ မျက်စိအမြင် ဖြစ်ပေါ်လာသလိုပဲ ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် စက္ခုကရဏီ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ် သည်လို့ ဖော်ပြထားတာပါပဲ။

ယထာဘူတဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပုံ

အဲဒီပညာမျက်စိဖြစ်ပုံက ဒါလောက်တွင် မဟုတ်သေးပါဘူး။ သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့် အားတက်လာတဲ့အခါကျတော့ သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံတယ်၊ ညောင်းတယ်၊ ပူတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့အာရုံ၏ အစ ဖြစ်ပေါ်လာတာ၊ အဆုံး ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုလဲ သိရတယ်။ အဲဒီလိုသိတာဟာ အဖြစ်အပျက်ကို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ယထာဘူတဉာဏ်ပဲ။ ပထမသိခါစမှာတော့ အမျိုးတူရုပ် နာမ်အစဉ်၏ သန္တတိ အားဖြင့် ခပ်ကျကျပဲသိတယ်။ အဲဒီလို သန္တတိဖြင့် အဖြစ်အပျက်ကိုသိတဲ့အခါမှာ ရှေးက ငါတို့ဟာ မရှုမှတ်လို့မသိတာပဲ။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတာချည်းပဲ။ ဆင်းရဲချည်းပဲ။ အတ္တကောင်၊ ငါကောင် မဟုတ်တဲ့ အနတ္တသဘောမျှချည်းဘဲ”လို့ ဒီလို ဆင်ခြင်သုံးသပ်တဲ့ သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်တယ်။ ဒါလဲ အလျင်ကမဖြစ်ဖူးတဲ့ ပညာမျက်စိဖြစ် လာတာပဲ။

အဲဒီနောက် သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့်တိုးတက် အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ခြေတစ်လှမ်းအတွင်း လက်တစ်ကွေး အတွင်းမှာပင် အပိုင်းပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီးအဖြစ်အပျက်တွေကို များစွာတွေ့ရတယ်။ တစ်ဖောင်းတစ်ပိန်အတွင်းမှာလဲ တရွေ့ တရွေ့ချင်း ပြတ်ပြတ်ပြီး ကုန်ကုန်သွားတာတွေကို များစွာ တွေ့ရတယ်။ ကြားတဲ့အခါဆိုရင် ကြားလိုက်၊ ပျောက်လိုက်၊ ကြားလိုက်၊ ပျောက်လိုက်နဲ့ ပြတ်ပြတ် သွားတာတွေကိုသာ တွေ့ရတယ်။ ရှေ့အသံနဲ့ နောက်အသံ မဆက်မိတဲ့အတွက် ဘာပြောတယ်ဆိုတာ မသိရဘူး။ မြင်ရာမှာလဲ ဉာဏ်ထက်တဲ့ သူမှာဆိုရင် တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်သွားတာကိုသာ သိရတယ်။ အဲဒါက (ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပုံပါပဲ။ အဲဒီအခါမှာ အရောင်အလင်းတွေကိုလဲတွေ့ရတယ်။ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတဲ့ ပီတိတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံး အလွန်ပေါ့ပါးပြီး အလွန် နေကောင်းထိုင်သာ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ မမှတ်နိုင်တာ မသိတာရယ်လို့ မရှိဘဲ သတိဉာဏ်တွေ အလွန်လျင်မြန်စွာဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒါလဲ ပညာမျက်စိ အထူး၊ အသိအမြင် အထူး ဖြစ်ပေါ်လာတာပါပဲ။)

အဲဒီကနောက် **ဘင်္ဂဉာဏ်** ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ သွားတယ်၊ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်လို့မှတ်နေပေမယ့်လို့ ခြေပုံသဏ္ဍာန်၊ ကိုယ်ပုံသဏ္ဍာန် မထင်ရှားတော့ဘူး။ တောင့်တင်းရွေ့လျားတဲ့ သဘောမျှသာ ထင်ရှားတယ်။ အဲဒါကလဲ တရိပ် ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်စသည် ဖြင့် ရှုမှတ်ရာတွေမှာ ဒီအတိုင်းပဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း ထင်ရှားတွေ့နေရတယ်။ အဲဒီ ရှုသိရတဲ့အာရုံနှင့် တစ်ပါတည်းပင် ရှုသိတဲ့စိတ်လဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ အထူးကြောင့်ကြစိုက်ပြီး မရှုမမှတ်ပေ မယ်လို့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်းစသည်မှာလဲ အာရုံရော အသိရော တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသိပုံဟာ သာပြီး ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိတာဟာ (သမာပတိတော- စိတ်တည်ကြည်သော ရဟန်းသည်၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသည်လို့) ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့် အညီပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း အမှန်အတိုင်း သိမြင်တာကို ဒီသုတ်မှာရော၊ ဓမ္မစကြာသုတ်မှာရော၊ စက္ခုကရဏီ- ပညာမျက်စိကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သည်လို့ ဟောပြထားတာပါပဲ။ **အဲဒီ ဝိပဿနာ ပညာမျက်စိက ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ**

အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ သိမြင်သွားတယ်။ အဲဒါလဲ ဘယ်တော့ကမျှ မမြင်ဖူးတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်သွားတဲ့ အထူးအမြတ်ဆုံး ပညာမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်လာတာ၊ ပညာမျက်စိ ပွင့်လာတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဓမ္မစကြာသုတ်မှာရော၊ ဒီဓမ္မဒါယာဒ သုတ်မှာ ရောမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းလို့ ဆိုရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်တယ်၊ ဖြစ်စေတတ်တယ်ဆိုတာဟာ အလွန်ပင်မှတ်သားစရာလဲ ကောင်းပါတယ်။ အားကိုးစရာလဲ အလွန်ကောင်းပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအလယ်လမ်းလို့ဆိုရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးက ရှုမှတ်ပွားများနေတဲ့သူအား ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ် ကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်ပါသည်တဲ့။ ဒါကတော့ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ပညာမျက်စိနဲ့ အရအတူတူပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဘိညာဏ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှာ၊ သံဝတ္တတိ - ဖြစ်ပါသည်တဲ့။ ဒါကလဲ ပညာမျက်စိနဲ့အတူတူပါပဲ။ မရှုမမှတ် ဘဲ နေကြတဲ့သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒီအသိဉာဏ်မဖြစ်ဘူး။ ရှုမှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာမှ အထူးဖြစ်လာတာမို့ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်လို့ ဆိုရတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သမ္မောဓာယ သံဝတ္တတိ ထိုးထွင်း၍သိရန် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ပါသည်တဲ့။ ဒါလဲ ပညာ မျက်စိနဲ့ အတူတူပါပဲ။ နံရံ စသည်ဖြင့် ဖုံးကွယ်နေလို့ မမြင်နိုင်တဲ့အရာကို နံရံဖောက်ပြီး သိမြင်တာလိုပင် မူလက မသိမမြင် နိုင်တဲ့ အနိစ္စစသည်တွေကိုရော နိဗ္ဗာန်ကိုရော သိမြင်သွားတာဟာ အဝိဇ္ဇာအကာအကွယ်ကို ဖောက်ထွင်းပြီး သိတဲ့သဘော ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မောဓ-ထိုးထွင်း သိတယ်လို့ ဆိုရတာပါပဲ။

ကိလေသာငြိမ်းပုံ

နောက်ပြီးတော့ ဉာဏကရဏီပုဒ်၏ အခြားမဲ့မှာ ဥပသမာယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ ကိလေသာငြိမ်းရန် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်သည်လို့လဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ရှုမှတ်နည်း ရုပ်နာမ်မျှပဲအကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှပဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အနိစ္စ မမြဲတာ ချည်းပဲ စသည်ဖြင့် သိတိုင်းသိတိုင်း အဲဒီသိရတဲ့အာရုံမှာ ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ငြိမ်းငြိမ်းသွားတယ်။ အရိယမဂ္ဂင် ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီရှုမှတ်သူ၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ ကိလေသာတွေဟာ အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို တဒင်္ဂအားဖြင့်ရော၊ သမုစ္ဆေဒ အားဖြင့်ရော ငြိမ်းစေတာကို ရည်ပြီးတော့ ဥပသမာယ-ကိလေသာငြိမ်းရန် အလို့ငှာလည်းဖြစ် တယ်-လို့ ဟောပြောတော်မူတာပါပဲ။

ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းပုံ

နောက်ပြီးတော့ **နိဗ္ဗာနာယသံဝတ္တတိ - နိဗ္ဗာန်အလို့ငှာလည်းဖြစ်သည်** တဲ့။ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်ပွားတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေက ကိလေသာတွေကို တဒင်္ဂအားဖြင့် ငြိမ်းစေတယ်။ အဲဒီကိလေသာတွေ ငြိမ်းတိုင်း ငြိမ်းတိုင်း အဲဒီ ကိလေသာကြောင့် ဖြစ်မည့်ကံလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ငြိမ်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီကိလေသာနဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေလဲ ငြိမ်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ငြိမ်းတာဟာ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းဖြင့် ကိလေသာ၊ ကံ၊ ဝိပါကံဆိုတဲ့ ဝဋ်ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ တဒင်္ဂနိဗ္ဗာန်ပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းကြောင့် အရိယမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါ ကိလေသာဟူသမျှ၊ ကံဟူသမျှ၊ ဝိပါကံရုပ်နာမ်ဟူသမျှ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ အမြစ်ပြတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါကတော့ သမုစ္ဆေဒပဟာန် အလိုအားဖြင့် ပြီးစီးတဲ့ နိဗ္ဗာန်အစစ်ပဲ။ ဘုရားရဟန္တာများ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြတယ်ဆိုတာ အဲဒီချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသို့ ဆိုက်ရောက်သွားကြတာပဲ။ အဲဒီလို ကိလေသာတွေ၊ ကံတွေ၊ ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ အမြစ်ပြတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားရင် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း စသော ဆင်းရဲဟူသမျှမှ အစဉ်ထာဝရ ကင်းငြိမ်းပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွား တော့တာပဲ။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်းအကျင့်က အဲဒီ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဖို့ရာလဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်သို့လဲ ရောက်စေနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်-

လောဘဿ စ ပဟာနာယ-လောဘကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ဒေါသဿ စ ပဟာနာယ-ဒေါသကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မဇ္ဈိမာပဋိ ပဒါ- အလယ်လမ်းအကျင့်သည်၊ အတ္တိ-ရှိပါသည်။ (အဲဒီအကျင့်က ဘယ်လိုစွမ်းရည်ဂုဏ်ထူး ရှိပါသလဲဆိုတော့၊ သာ- ထိုအကျင့်သည်။) စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သည်။ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သည်။ ဥပသမာယ-ကိလေသာ ငြိမ်းရန်လဲဖြစ်သည်။ ဝါ-ကိလေသာကိုလဲ ငြိမ်းစေတတ်သည်။ အဘိညာဏ- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်လဲ ဖြစ်သည်။ ဝါ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်လဲ သိစေတတ်သည်။

(ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်ဆိုတာက ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မရှုမမှတ်ဘဲ နေစဉ်က မသိခဲ့ဖူးတဲ့ အထူးသိဖြင့်သိတာကိုဆိုတာပါပဲ။ မရှုမမှတ်တဲ့သူတွေ ရှုမှတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ရုပ်နဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာရှိတယ်ဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မသိဘူး။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှသာရှိတယ်လို့လဲမသိဘူး။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ မသိဘူး။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်မသိဘူး။ ရုပ်ကိုယ်ကြီးလဲ ငယ်ငယ် ကတည်းက ယခုထက်ထိ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ သိတဲ့စိတ်ကလဲ အမြဲတည်

နေတယ်လို့ဘဲ ထင်နေတယ်၊ ရုပ်ကိုယ်နဲ့ အသိစိတ်ကို ငါတစ်ယောက်တည်းဘဲလို့ ထင်နေတယ်၊ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်းစသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေလို့ သမာဓိအား ကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ ရုပ်ကတခြား၊ အသိစိတ်ကတခြား ကွဲပြားပြီး ဉာဏ်ထဲမှာထင်လာတယ်၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးလဲ ကွဲပြားပြီးထင်လာတယ်၊ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ အဲဒီတော့မမြဲဘူး၊ မမြဲတာချည်းဘဲလို့လဲသိရတယ်၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ သဘောတရားမျှ ချည်းပဲလို့လဲ ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိလာတယ်၊ အဲဒီလို သိလာတာဟာ ရှေးကမဖြစ်ဖူးတဲ့ အသိဉာဏ်ထူး တွေချည်းပဲ၊ အဲဒီ အသိဉာဏ်အထူးဖြင့် သိဖို့ရာလဲဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ထူးသော အသိဉာဏ်ကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်ပါတယ် လို့ဆိုလိုတာပါပဲ။

သမ္မောဓာယ-ထိုးထွင်း၍ သိရန်လဲဖြစ်သည်။ ဝါ-ထိုးထွင်း၍လဲ သိစေတတ်သည်။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ-ဝဋ်ဆင်းရဲ ခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်လဲ ဖြစ်သည်။ ဝါ-ဝဋ်ဆင်းရဲခပ်သိမ်းကိုလဲ ငြိမ်းစေတတ်သည်။ ဝါ-ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရန်လဲဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းအကျင့်သည် အတ္ထိ-ရှိပါသည်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက လောဘ၊ ဒေါသကို ပယ်နိုင်အောင်ကျင့်ဖို့ အလယ်လမ်း အကျင့်ရှိကြောင်း ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။ အဲဒါအတွက် ဘာသာပြန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ လိုချင်တပ်မက်တဲ့ လောဘလဲယုတ်မာသည်၊ ပြစ်မှားဖျက်ဆီးချင်တဲ့ ဒေါသလဲ ယုတ်မာသည်၊ လောဘကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ဒေါသကိုလဲပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်ရှိသည်။

အဲဒီအလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ဆိုတာကဘာလဲလို့ မေးစရာရှိတဲ့အတွက် မေးခွန်းနှင့်တကွ ဒီလိုဆက်လက်ပြီး ဖြေကြားထားပါတယ်။

အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်သရုပ်

ကတမာ စ သာ အာဂုသော မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ စက္ခု ကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ၊ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ၊ သေယျထိဒံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မသမာဓိ။

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုပြု တတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ ကိလေသာငြိမ်းရန်၊ အထူးသိရန်၊ ထိုးထွင်းသိရန်၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရန်ဖြစ်သော၊ သာမဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-ထိုအလယ်လမ်း အကျင့်မှန်သည်၊ ကတမာစ-အဘယ်ပါနည်း ဟူမူ၊ အဋ္ဌဂီကော-အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယော-မြတ်သော၊ အယမေဝ မဂ္ဂေါ- ဤ မဂ်လမ်းပင်ဖြစ်သည်၊ သေယျထိဒံ- ဤမဂ်လမ်းဆိုတာက ဘာလဲဆိုလျှင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပော-မှန်စွာကြံခြင်း၊ သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုခြင်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊ သမ္မာဝါယာမော-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊ သမ္မာသတိ- မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်တဲ့။

အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတဲ့ အမေးကို (အယမေဝ မဂ္ဂေါ) ဤမဂ်လမ်းပဲလို့ ဖြေထားတာဟာ ကိုယ် ရှေ့မှောက်မှာရှိတဲ့ အရာဝတ္ထုကို ဒါပဲလို့ ဖြေသလိုပင်ဖြေထားတယ်၊ အဲဒါဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာမှာ အဲဒီအကျင့်က ထင်ရှား နေလို့ ဒါပါပဲလို့ ဖြေတော်မူတာပါပဲ၊ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ဒီမှာရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေမှာလဲ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှား နေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေတဲ့ တရားအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားနေတဲ့အတွက် ဒီရှုမှတ်သိတာပါပဲ။ ဒါပါပဲ လို့ ပြောဆိုနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ ပါဠိ၏ ဘာသာပြန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အဲဒီလမ်းမှန်အကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုယင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟော ဒီမြတ်တရားပင်ဖြစ်သည်။ ထိုတရားကလဲ -

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ=မှန်စွာမြင်ခြင်း၊
- ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပော=မှန်စွာကြံခြင်း၊
- ၃။ သမ္မာဝါစာ=မှန်စွာပြောခြင်း၊
- ၄။ သမ္မာကမ္မန္တော=မှန်စွာပြုခြင်း၊
- ၅။ သမ္မာအာဇီဝေါ=မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊
- ၆။ သမ္မာဝါယာမော=မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊

၇။ သမ္မာသတိ=မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊

၈။ သမ္မာသမာဓိ=မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း-ဆိုတဲ့ ဤရှစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။

ဒီအလယ်လမ်းအကျင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဆိုတာက မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်ပွားစေရတဲ့ တရားတွေပဲ။ စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်တယ်ဆိုတာ ဒီဟာတွေပဲ။ ဉာဏက ရဏီ-အသိဉာဏ်ကို ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သည် ဆိုတာလဲ ဒီဟာတွေပဲ။

လောဘဒေါသ ဖြစ်ပုံနှင့်ငြိမ်းပုံ

မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ ထိသိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးကပေါ်လာတဲ့ တရားတွေကို မရှုမသိလိုရှိရင် အဲဒီမြင်ရတဲ့ အာရုံ၊ ကြားရတဲ့အာရုံ စသည်တွေမှာ နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ လောဘလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ စိတ်ဆိုးပြစ် မှားတဲ့ ဒေါသလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ တွေ့ရ၊ သိရတဲ့အာရုံတွေကို ကောင်းတယ်ထင်ရင် နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ လောဘ ဖြစ်နိုင်တယ်။ မကောင်းဘူး ဆိုးရွားတယ်ထင်ရင် ဒေါသဖြစ်နိုင်တယ်။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေယင် သမာဓိ ကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ သိရတဲ့ ရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ်၊ ဒီရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကိုသာ တွေ့ရတယ်။ ကောင်းတာလဲမတွေ့ဘူး၊ မကောင်းတာလဲ မတွေ့ဘူး၊ ဒါကြောင့် လောဘလဲမဖြစ်ဘူး၊ ဒေါသလဲမဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီထက် သမာဓိ ဉာဏ်အား ကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှသာတွေ့ရတယ်။ အဲဒီတွေ့ရတာနဲ့စပ်ပြီး လောဘလဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒေါသလဲမဖြစ်ဘူး။

အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ်အား ကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်း ပျောက် ပျောက် သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ မြင်တာလဲ မြင်ပြီးပျောက်သွားတာပဲ၊ ကြားတာလဲ ကြားပြီးပျောက်သွားတာပဲ၊ နံတာလဲ ထန်ပြီးပျောက်သွားတာပဲ၊ စားနေရင်း အရသာသိတာလဲ သိပြီးပျောက်သွားတာပဲ၊ တွေ့ထိတာတွေလဲ ထိထိပြီး ပျောက် ပျောက် သွားတာပဲ။ စိတ်ကူးကြံသိတာလဲ သိသိပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာပဲ။ အဲဒီလို ပျောက်ပျောက်သွားတာတွေကိုသာ တွေ့နေတော့ မမြဲဘူးဆိုတာ ကြံတွေး မနေရပါဘူး။ သူ့အလိုလိုပင် မမြဲဘူး မမြဲဘူးလို့ သိသိသွားတာပဲ။ အဲဒီလို မမြဲဘူးလို့ သိတော့ အဲဒီမြင်ရကြားရတဲ့ အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး ကောင်းတယ်၊ လှပတယ်၊ ချစ်စရာလို့လဲမထင်ဘူး။ ဒါကြောင့်နှစ်သက် ချစ်ခင်တဲ့ လောဘလဲမဖြစ်ဘူး၊ မကောင်းဘူး ဆိုးတယ်၊ မုန်းစရာလို့လဲမထင်ဘူး။ ဒါကြောင့် စိတ်ဆိုးတဲ့ မုန်းတဲ့ဒေါသလဲ မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါဟာ လောဘ၊ ဒေါသ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲနဲ့ ငြိမ်းနေပုံပါပဲ။ **တစ်မှတ် တစ်မှတ် တစ်ခါ တစ်ခါ ငြိမ်းငြိမ်းသွားတယ်။**

အဲဒီလို မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့ အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး လောဘ ဒေါသတွေ ဖြစ်နေတယ်။ မြင်လျှင် မြင်ချင်း လောဘ ဒေါသတွေ ချက်ချင်းဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ ထို့အတူ ကြားလျှင် ကြားချင်း ချက်ချင်း ဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ နောက်ကာလကျမှ ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး ဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ နံမှု၊ စားသိမှု၊ ထိသိမှု၊ ကြံသိမှုနှင့် စပ်ပြီး တော့လဲ နည်းတူပင် လောဘ၊ ဒေါသတွေ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ယခု လူတွေမှာ အဲဒီ လောဘ၊ ဒေါသတွေ ဖြစ်နေကြတာဟာ မြင်ဖူး ကြားဖူး သိဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပစ္စည်းတွေနဲ့စပ်ပြီး ဖြစ်နေကြတာပဲ။ မမြင်ရ၊ မကြားရ၊ မသိရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပစ္စည်းတွေနဲ့စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်တာကတော့ မရှိပါဘူး။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး မမြဲဘူး စသည်ဖြင့် အမှန် အတိုင်း သိရတဲ့ အာရုံတွေမှာလဲ မမြင်ရ မသိရတဲ့ အာရုံများမှာလိုပင် လောဘ ဒေါသ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်မှာ အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီ လောဘ ဒေါသစသည်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းအောင်လို့ ရှုမှတ်နေကြရတာပါပဲ။ အဲဒီလို လောဘ ဒေါသစသည်တွေ ကင်းငြိမ်းတာကလဲ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတွေ ဖြစ်ပွားနေလို့ပါပဲ။

ရှုမှတ်တိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားပုံ

အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပုံကတော့-သွားတယ်၊ ရပ်တယ် ထိုင်တယ်၊ ကျွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ကြံတယ်၊ ညောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း၊ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိမှုဖြစ်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်ပေး ခတာက သမ္မာဝါယာမ-မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်းပဲ။ သွားတယ်၊ ရပ်တယ် စသည်ဖြင့် အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်းပဲ။ ရှုမိတဲ့ အာရုံ၌သာ ကပ်ကပ်ပြီး တည်တည်နေတာက သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းပဲ။ အဲဒီသုံးပါးကို သမာဓိမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်မိတဲ့အာရုံကို အမှန်အတိုင်း သိတာက သမ္မဒိဋ္ဌိပဲ။ ရှုမှတ်ခါစ သမာဓိအား မရှိသေးခင်ကဆိုရင် ကျွေးတယ် ကျွေးတယ် ရှုမှတ်ရာမှာ လက်ပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ ထင်တာပါပဲ။ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ လက်ပုံသဏ္ဍာန် မထင်တော့ဘူး။ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ သဘောပဲထင်တယ်။ အဲဒီသဘောပဲသိတယ်။ အဲဒီတောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ သဘော

ဟာ မိန်းမလား၊ ယောက်ျားလား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါလားဆိုရင် အဲဒါတွေ ဘာမျှမဟုတ်ဘူး။ တောင့်တင်းတဲ့ သဘောမျှ လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောမျှပဲ။ ဒီပြင်ဟာတွေလဲ ရှုမှတ်တိုင်း ဒီလိုသဘောတရားမျှ ထင်တာပါပဲ။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ရှုမှတ်နေရာမှာလဲ ဒီလိုဘဲ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ သဘောမျှပဲထင်တယ်။ မိန်းမယောက်ျား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဒီလိုအစွဲအလမ်းတွေမပါဘူး။ နှစ်သက်စရာ သာယာစရာ မုန်းစရာ ရှိစရာ မပါဘူး။ ရုပ်သဘောမျှသာ သိရတယ်။ ဒါလောက်တွင် မကဘူး။ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့ အခါကျတော့ ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့မှတ်ရာမှာ တရွေက တရွေ မရောက်ဘူး။ ရွေ့လိုက် ပျောက်လိုက် ရွေ့လိုက်ပျောက်လိုက်နဲ့ အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်ရှားတယ်။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်မှတ်ရာမှာလဲ နည်းတူပဲ တရွေကတရွေကို မရောက်ဘဲ အပိုင်းအပိုင်းပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်ရှားတာပဲ။ ဒါတွင်မဟုတ်ဘူး။ မှတ်သိတဲ့ စိတ်ကလေးကလဲ သိပြီးပျောက် သိပြီးပျောက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့နေရတော့ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း သိစရာရော သိတာရော ခဏမစဲ ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းပဲလို့ သိရတယ်။ အဲဒါဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တာပဲ။ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတာ မမြဲတာဟာ အမှန်ပဲ။ အဲဒီအမှန်ကို အမှန်အတိုင်းသိလို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်ရတာပဲ။

အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းသိရအောင် စိတ်ဦးညွှတ်ပေးတာက သမ္မာသင်္ကပ္ပပဲ။ သင်္ကပ္ပ-ကြံစည်ခြင်းဆိုပေမယ့် တမင်တွေကြံနေရတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှုစသော ရုပ်သဘော၊ အာရုံသိမှုစသော နာမ်သဘော၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းသဘော မမြဲခြင်းစသော သဘောမှန်ကိုသိရအောင် အဲဒီသဘောမှန်ဆိုကို စိတ်ဦးညွှတ်ပေးရုံမျှပါပဲ။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်နှစ်ပါးကို ပညာမဂ္ဂင်လို့ခေါ်တယ်။ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါးနဲ့ ဒီပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါးကို ကာရကမဂ္ဂင်လို့ခေါ်တယ်။ အလုပ်သမားမဂ္ဂင်တွေပေါ့။ လူငါးယောက်ပေါင်းပြီး လုပ်ရမည့်အလုပ်ကိစ္စဆိုရင် အလုပ်သမားငါးယောက် အညီအညွတ်ပေါင်းပြီးလုပ်ကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဝိပဿနာ ရှုမှုအလုပ်ကလဲ ဒီမဂ္ဂင်ငါးပါး အညီအညွတ် တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ပြီးလုပ်မှ အမှန်အတိုင်းသိခြင်း ကိစ္စပြီးတာ။ ဒါကြောင့် ဒီမဂ္ဂင် ငါးပါးဟာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း တစ်ပေါင်းတည်း အညီအညွတ် ဖြစ်ပွားနေကြတယ်။ အညီအညွတ် အားကောင်းတဲ့အခါ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတွေ တိုးတက်သွားတယ်။

ဒီလိုဆိုရင် ဝိပဿနာရှုခိုက်၌ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်တွေတော့ မပါဘူးလားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ အဘိဓမ္မာနည်းအရဆိုရင်တော့ တရားကိုယ်အားဖြင့် မပါဘူးလို့ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် သုတ္တန်ဒေသနာ အရကတော့ ပါတယ်လို့လဲ ယူရပါတယ်။ ပါပုံကတော့ သမ္မာဝါစာ ဆိုတာ လိမ်ပြောခြင်းစသော ဝစီဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းပဲ။ သမ္မာကမ္မန္တ ဆိုတာက သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း စသော ကာယ ဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းပဲ။ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတာ မတရားသဖြင့် မှားယွင်းစွာ ပစ္စည်းရှာမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းပဲ။ လူများမှာဆိုရင် ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ပြီး သတ်မှု ခိုးမှု လိမ်မှုစသော အကုသိုလ်အမှုများကို မပြုဘဲ ရိုသေစွာ ကျင့်နေရင် အဲဒီသီလမဂ္ဂင် သုံးပါးလုံး ပြည့်စုံစင်ကြယ်နေတာပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့ သူမှာ စောစောကတည်းက သီလ ပြည့်စုံနေခဲ့တယ်။ စောစောက မပြည့်စုံအောင် တရားအားထုတ်ခါနီးမှာ သီလဆောက်တည်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ အချိန်ကစပြီး သီလမဂ္ဂင်တွေ ပြည့်စုံလာခဲ့တယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ရှုမှတ်နေဆဲမှာလဲ သီလက စင်ကြယ်နေတာပဲ။ ရှုသိရတဲ့ အာရုံတိုင်းနဲ့စပ်ပြီး သီလပျက်ကြောင်း လောဘ ဒေါသစသည် ဖြစ်ခွင့်မရှိသောကြောင့် မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ကြဉ်ခြင်း ကိစ္စလဲ ပြီးစီးပြည့်စုံနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ဆဲမှာ သမ္မာဝါစာ ကမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးလဲပါတယ် လို့ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလို ဆိုသင့်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဥပရိပဏ္ဍာသ မဟာသဠာယတ နိကာသုတ်မှာ ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသဒ္ဓေါ ဟောတိ။

ပန-သီလမဂ္ဂင်ပါဝင်ပုံမှာ၊ အဿ-ဝိပဿနာ ရှုနေသော ထိုယောဂီ၏။ ကာယကမ္မံ-ကိုယ်အမှုသည် လည်းကောင်း၊ ဝစီကမ္မံ-ပြောဆိုသော နှုတ်အမှုသည်လည်းကောင်း၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးမှုသည် လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေဝ-မရှုမမှတ်မီ ရှေးအဖို့ ကပင်လျှင်၊ သုပရိသဒ္ဓေါ-ကောင်းစွာ စင်ကြယ်ခဲ့သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေသည်တဲ့။

ဒါကြောင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံးကို ပွားစေသည် မည်တာပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေခြင်းဖြင့် ရှုမိတဲ့အာရုံကရော ရှုသိတဲ့စိတ်ကိုရော မမြဲဘူးစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ပညာမျက်စိပွင့်ပြီး အဲဒီ သိရသမျှ အာရုံမှာ လောဘကိုလဲ ပယ်တယ်။ ဒေါသကိုလဲ ပယ်တယ်။ ပယ်ဆိုတာ အမှန်အတိုင်းသိရတဲ့ အဲဒီအာရုံတွေမှာ လောဘ ဒေါသ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘဲ ကင်းစေတာပါပဲ။ အဲဒီ ရှုသိမှုဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တွေ ကအားပြည့်လို့ အရိယမဂ္ဂင် ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ လောဘ၊ ဒေါသ စသည်တို့ကို ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ကင်းငြိမ်းစေပါတယ်။ ကင်းငြိမ်းစေပုံကတော့ သောတပတ္တိမဂ်ဖြင့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသတွေကို ကင်းငြိမ်းစေတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဟာ အပါယ်မကျတော့ဘူး။ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ကြိမ်းတမ်းတဲ့ ကာမရာဂဆိုတဲ့ လောဘနဲ့ဗျာပါဒဆိုတဲ့ ဒေါသကို ကင်းငြိမ်းစေတယ်။ ဒါကတော့ သိပ်မထင်ရှားလှဘူး။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမရာဂဆိုတဲ့ လောဘနဲ့ ဗျာပါဒဆိုတဲ့ ဒေါသကို အကြွင်းမဲ့ကင်းငြိမ်းစေတယ်။ ဒါကြောင့် အနာဂါမိမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို နှစ်သက်သာယာခြင်းလဲ မရှိတော့ဘူး။ စိတ်ဆိုးခြင်းလဲ မရှိတော့ဘူး။ အင်မတန်ကောင်းတာပဲ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်ကျန်တဲ့ ဘဝရာဂဆိုတဲ့ လောဘနှင့်တကွ ကျန်တဲ့ကိလေသာ

ဟူသမျှကို အကုန်ငြိမ်းစေတယ်။ ဒါကြောင့် လောဘကိုပယ်ရန် ဒေါသကိုပယ်ရန် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တည်းဟူသော အလယ်လမ်းမှန်အကျင့် ရှိတယ်လို့ ပြဆိုတော်မူတာပါ။

ဘုရားဖြစ်အောင်ကျင့်ပုံ

တချို့က လောဘ ဒေါသကို သင့်လျော်စွာ ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆနေကြတယ်။ လောဘ ဒေါသ စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရတာလဲရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရုံနဲ့ကတော့ လောဘ ဒေါသက အမြစ်ပြတ် မငြိမ်းပါဘူး။ ဝိဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေပြီး အရိယာမဂ္ဂင် ဖြစ်လာမှသာ လောဘ ဒေါသကို အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်များ ကိုယ်တိုင်လဲ ဘုရား ဖြစ်သင့်သည့် အချိန်ပိုင်းမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုရှုပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ပွားစေကြရတယ်။ အဲဒီလို ပွားစေပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ကိလေသာ ဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်လျက် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြပါတယ်။ အဲဒီလိုရှုပြီး ဘုရားဖြစ်ပုံကို သုတ်မဟာဝါ မဟာပ ဒါနသုတ်မှာ ဒီလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဝိပဿီ ဗောဓိ သတ္တော-ဝိပဿီဘုရားလောင်းသည်၊ အပရေန သမယေန - (သန်းခေါင်ယံ လွန်ပြီးသော လင်းအားကြီးယံတွင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်ပြီးသော) အခါတစ်ပါး၌၊ ပဉ္စသုဥပါဒါ နက္ခန္ဓေသု- ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌၊ ဝါ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ-အဖြစ်အပျက်ကို ရှုလျက်၊ ဝိဟာသိ-နေခဲ့၏။

(အဲဒါဟာ ဘုရားဖြစ်ခါနီး လင်းအားကြီးယံ၌ ဝိပဿီ ဘုရားအလောင်းတော် ဝိပဿနာရှုပုံ၊ ဘာကိုရှုသလဲဆိုတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုပါတယ်တဲ့။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ မိမိတို့သန္တာန်မှာ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ တွေဆဲ သိဆဲ၌ ဖြစ်ပေါ်လျက် ထင်ရှားတွေ့ရသော ရုပ်နာမ် တရားတွေပဲ။ အဲဒါတွေကို မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မရှုမိလို့ အဖြစ်အပျက်ကို မသိရသောကြောင့် အနိစ္စစသည်ဖြင့် မသိရလျှင် နိစ္စ စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ စွဲလမ်းနေကြတဲ့အတိုင်း ပါပဲ။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းနိုင်လို့ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရတာပဲ။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုတာဟာ ဘုရားအလောင်းတိုင်း ဘုရားဖြစ်ခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်၌ ပြုလုပ်ခဲ့ရတဲ့အလုပ်ပဲ။ အဲဒီသုတ်မှာ သိဒ္ဓိဘုရား အလောင်း၊ ဝေဿဘူဘုရားလောင်း၊ ကကုသန် ဘုရားအလောင်း၊ ကောဏဂုဏ် ဘုရားအလောင်း၊ ကဿပ ဘုရားအလောင်း၊ ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းတော်များလဲ နည်းတူပင် ရှုကြကြောင်း ချုံးပြီးပြထားပါတယ်။ အခြားဘုရားအလောင်းတော်များလဲ နည်းတူပင် ရှုကြပါတယ်။ အဲဒီလိုရှုတာဟာ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ပွားစေကြတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာ တရားကို ဟောတော်မူတဲ့အခါမှာ “ဧတေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ” စသည်ဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုရှုလျက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော အလယ်လမ်းကို တွေ့သိလာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုနေရင်းပင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ပုံကိုလဲ အဲဒီသုတ်မှာ ဒီလို ဆက်ပြီး ပြောပြထားပါတယ်။)

ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီနော-အဖြစ်အပျက်ကို ရှုလျက် ဝိဟရ တော-နေစဉ်၊ ဝါ-နေသော၊ တဿဝထိုဝိပဿီ ဘုရားလောင်း၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ န စိရဿေဝ-မကြာမီပင်လျှင်၊ အနုပါ ဒါယ-မစွဲလမ်းမှု၍၊ အာသဝေဟိ-အာသဝေါတရားတို့မှ၊ ဝိမုစ္စိ-လွတ်မြောက်လေပြီ၊ ဝါ-လွတ်မြောက်လျက်ဘုရား ဖြစ်တော်မူ လေပြီတဲ့။

ဘုရားအလောင်းတိုင်းပင် ဒီနည်းအတိုင်းပဲရှုပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေကို ပွားစေလျက် အစဉ်အတိုင်း မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ် လေးပါးသို့ ရောက်ပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူကြတယ်” ဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

သာဝကတွေလဲနည်းတူပင်ကျင့်ရသည်

ဘုရားတပည့်သာဝကတွေကလဲ နည်းတူပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုရှုလျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ပွားစေပြီးတော့ မဂ်လေးပါး ဖိုလ်လေးပါးသို့ရောက်လျက် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ် ဆိုတာလဲ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက လောဘကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ဒေါသကိုလဲပယ်ရန်၊ အလယ်လမ်းမှန်ရှိသည်၊ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပဲလို့ ဖော်ပြထားတာဟာ အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေပြီးတော့ အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်လျက် လောဘဒေါသစသည်ကို ပယ်ရမယ်လို့ သိနားလည်စေတာပဲ။ ယခုဒီရိပ်သာမှာ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ကိုယ်အမှု

အရာ၊ စိတ်အမူအရာ၊ ဝေဒနာသဘောတရားတွေကို ဖြစ်ဆဲမှာ ရှုမှတ်နေကြတာဟာ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုသိနေကြရတာပါ။ သမာဓိဉာဏ်အား ရှိလာတဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်တိုင်း၊ ရှုမှတ်တိုင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်အပျက်တွေကို တွေ့သိပြီး အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်လဲဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲတွေပဲလို့ သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လဲဖြစ်တယ်။ အနတ္တ-အစိုးမရတဲ့ အတ္တကောင်၊ ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အသိဉာဏ်တွေဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားနေတာပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အနိစ္စ-စသည်ဖြင့် သိရသောအာရုံ၌ နိစ္စ-စသည် ထင်မှားပြီးဖြစ်မည့် လောဘ၊ ဒေါသ စသည်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းသွားတော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ဖြင့် အာရမ္မဏာနုဿယ-ခေါ်တဲ့ ကိလေသာတွေကိုပယ်တာပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် သမ္မာဒိဋ္ဌိက ရင့်သန်တဲ့အခါ အရိယာမဂ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ အဲဒီ အရိယာမဂ္ဂင်တွေက လောဘ၊ ဒေါသ စသည်ကို ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကင်းငြိမ်းစေတယ်။ အဲဒါဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းဖြင့် လောဘ၊ ဒေါသ စသည်ကိုပယ်တာပါ။

ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာတွေကို ပယ်နေသည် မည်တာပါ။ အဲဒီတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်တွေထဲမှာ ယေသဉ္စ ဓမ္မာနံ-လောဘ၊ ဒေါသ စသော အကြင်ကိလေသာ တရားတို့ကိုလည်း၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန်၊ သတ္တာ-ဆရာဘုရားက၊ အာဟ-ဟောတော်မူ၏။ တေ စ ဓမ္မေ-ထို ကိလေသာ တရားတို့ကိုလည်း၊ ပဇောန္တိ-ဘုရား တပည့်တို့က ပယ်ကြကုန်၏-လို့ ဟောထားတဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံနေတာပါ။ ဆယ်ဝါပြည့်ပြီး မထေရ်ကြီးက ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီမထေရ်ကြီးကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ ဆယ်ဝါမပြည့်သေးတဲ့ အလတ်စား ရဟန်းပျိုက ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီရဟန်းပျိုကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ ငါးဝါမပြည့်သေးတဲ့ ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ်က ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီရဟန်းငယ်ကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ လူဝတ်ကြောင်ထဲမှ အမျိုးသားက ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီအမျိုးသားကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ အမျိုးသမီးက ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီအမျိုးသမီးကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ သီလရှင်က ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီ သီလရှင်ကို ချီးမွမ်းထိုက်တာပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လျက် ချီးမွမ်းထိုက်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံနေကြတဲ့ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူတွေဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်နှင့်အညီ တရားအမွေကိုခံယူနေကြတဲ့ အမွေခံ အမြတ်စားတွေပဲ။

အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ပွားစေရမည့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ရှစ်လုံးဖွဲ့ဆောင်ပုဒ်လဲ စီထားတယ်။ မှန်စွာမြင်သိ ကြိမ်မှန်ကန်တဲ့၊ မှန်စွာ မြင်သိတယ်ဆိုတာက သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ မှန်စွာ ကြိမ်တယ်ဆိုတာက သမ္မာသင်္ကပ္ပပဲ။ မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ သူမှာ အမှန်တရားကိုသာ သိလိုသောကြောင့် အမှန်တရားဆီကိုသာ စိတ်ဦးညွှတ်ပေးနေတယ်။ အဲဒါဟာ သမ္မာသင်္ကပ္ပပဲ။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပက ပညာမဂ္ဂင်ပဲ။ မှန်စွာပြောပြ၊ ရှာမှုလမ်းမှန်တဲ့၊ မှန်စွာပြောတာက သမ္မာဝါစာပဲ။ မှန်စွာပြောတာက သမ္မာကမ္မန္တပဲ။ ရှာမှုလမ်းမှန်ဆိုတာက မတရားသဖြင့် ပစ္စည်းကို မရှာဘဲ တရားလမ်းမှန်အတိုင်း ရှာတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီ တရားသဖြင့် ပစ္စည်းကိုရှာပြီး အသက်မွေးတာက သမ္မာအာဇီဝဘဲ။ (ဒီသမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ မဂ္ဂင် သုံးပါးက သီလမဂ္ဂင်ပဲ)။ မှန်စွာ ကြောင့်ကြ၊ မှတ်ရမှန်ကန်တဲ့၊ မှန်ကန်စွာ ကြောင့်ကြစိုက်တယ်။ မှန်စွာ အားထုတ်တယ်ဆိုတာ သမ္မာဝါယာမပဲ။ မှတ်ရမှန်ကန် ဆိုတာက အမှန်အတိုင်းအမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိပဲ။ သွားရင် သွားတယ်၊ ရပ်ရင် ရပ်တယ်။ ထိုင်ရင် ထိုင်တယ်၊ ကွေးရင် ကွေးတယ်၊ ဆန့်ရင် ဆန့်တယ်၊ ဖောင်းရင် ဖောင်းတယ်၊ ဖိန်ရင် ပိန်တယ်၊ မြင်ရင် မြင်တယ်၊ ကြားရင် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတာဟာ အမှန်အတိုင်း အမှတ်ရနေတဲ့ သမ္မာသတိပဲ။ စူးစိုက်ကပ် ဆိုရာမှာ ရှေ့နားက မှန်ကန်ဆိုတာနဲ့ စပ်ပြီးတော့ မှန်ကန်စွာ စူးစိုက်တယ်။ မှန်ကန်စွာ ကပ်ပြီးတည်တယ်လို့ ယူဖို့ပါ။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမိတဲ့ အာရုံမှာသာ မှန်ကန်စွာစူးစိုက်ပြီး ကပ်ကပ်တည်နေတာဟာ သမ္မာသမာဓိပဲ။ ဒီ **သမ္မာဝါယမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးက သမာဓိမဂ္ဂင်ပဲ။**

သမ္မာဝါယာမအပ္ပဋ္ဌိ

ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဝါယာမ ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝေဖန်ပြီး ဖွင့်ပြထားတယ်။ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးဆိုတာ (၁) **မဖြစ်ဖူးတဲ့အကုသိုလ်ကို မဖြစ်ရအောင် အားထုတ်ခြင်းက ၁-ပါး၊** (၂) **ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကို ပယ်နိုင်အောင် ကင်းငြိမ်းအောင် အားထုတ်ခြင်းက ၁-ပါး၊** အဲဒီမှာ ဖြစ်ပြီးဆိုတာက မိမိသန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ဖူးတာရယ်။ အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးလို့ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိနေတာရယ်။ ဒီ ၂-မျိုးလုံးကို (ဥပ္ပန္န) ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက တကယ်ဖြစ်ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကိုတော့ နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမယ်။ မပယ်ရသေးလို့ ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ အကုသိုလ်ကိုတော့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ယ်နိုင်အောင် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် အားထုတ်ရမယ်။ (၃) မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင်အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး။ ဒါကတော့ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ဒါနကုသိုလ်သီလကုသိုလ် သမထဘာဝနာက ကုသိုလ်တွေလဲ ဖြစ်အောင်အားထုတ်ဖို့။ အထူးအားဖြင့်တော့ ဝိပဿနာကုသိုလ်နဲ့ အရိယမဂ် ကုသိုလ် တွေကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ဖို့ပါ။ (၄) ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကို တည်တံ့အောင် တိုးပွားအောင် အရဟတ္တမဂ်အထိ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်းက ၁-ပါး။ ဒီ ၄-ပါးသော သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးပဲ။ ဒီ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးသော သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ပဲ။ ဒီသမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်က ဝိပဿနာရှုမှတ် ပြည့်စုံတယ်။ အဲဒါကိုလဲ အထူးမှတ်ထားကြရမယ်။

သမ္မာသတိအပ္ပဋိ

သမ္မာသတိ ဆိုတာကိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက (၁) ကိုယ်အမူအရာရှုတဲ့ ကာယာနုပဿနာ၊ (၂) ခံစားမှု ဝေဒနာကို ရှုတဲ့ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ (၃) စိတ်ကိုရှုတဲ့ စိတ္တာနုပဿနာ၊ (၄) ကာမတ္တန္တစသည် ရုပ်ဝေဒနာစသည် မျက်စိ အဆင်းစသည် သဘောတရားများကိုရှုတဲ့ ဓမ္မာနုပဿနာ၊ ဒီသတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဖြင့် ဝေဖန်ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာ တော်နှင့်အညီ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးကို ဖြစ်ပွားစေမှ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်နှင့်တကွ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားတယ်ဆိုတာကိုလဲ အထူး မှတ်သားထားကြရမယ်။

သမ္မာသမာဓိအပ္ပဋိ

သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ကိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဈာန်သမာဓိ ၄-ပါးဖြင့် ဝေဖန်ဖွင့်ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ပါဒကဈာန်သမာဓိ ၄-ပါးရယ် ပထမဈာန်နှင့် အင်္ဂါအားဖြင့်ရော နီဝရဏကင်းခြင်း အားဖြင့်ရော တူညီတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိရယ်၊ မဂ်သမာဓိ ၄-ပါးရယ်၊ အဲဒီ သမာဓိတွေကို ဖြစ်စေပါမှ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားတယ် ဆိုတာကိုလဲ အထူးသတိပြု မှတ်သားထားကြရမယ်။

ယခုဖော်ပြခဲ့တဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါးဖြစ်အောင် သမထဝိပဿနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ရင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာသာ ရှိတဲ့မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မဖြစ်ဘူး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိတဲ့ ဘာသာရေး အယူဝါဒဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ အရိယာမဂ် လေးပါးကို မရနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိတဲ့ ဘာသာအယူ ဝါဒဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ သောတာပန်လဲ မရှိဘူး၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာလဲမရှိဘူး။ အဲဒီလို အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မရှိဘူးဆိုတာလဲ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီလို နားလည်ပြီး ကိန်းသေမှတ်သားဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး သန်းခေါင်ယံ အချိန်မှာ သုဘဒ္ဒဆိုတဲ့ ပရိပိုဇ်အား ဒီလိုဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မဂ္ဂင်မဲ့ဝါဒ၌ အရိယာမရှိ

ယသ္မိံ ခေါ သုဘဒ္ဒ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌဂိုကော မဂ္ဂေါ န ဥပလဗ္ဗတိ၊ သမဏောပိ တတ္ထ န ဥပလဗ္ဗတိ၊ ဒုတိယောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ၊ တတိယောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ၊ စတုတ္ထောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ။ (သုတ်မဟာဝါ။ နှာ-၁၂၄)

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိပိုဇ်၊ ယသ္မိံ ခေါ ဓမ္မဝိနယေ-အကြင်တရားဝိနည်း၌၊ ဝါ-ဝိနည်းတရားဟု ဆိုအပ်သော အကြင် ဘာသာရေးဝါဒ၌၊ အဋ္ဌဂိုကော-အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသော၊ အရိယော မဂ္ဂေါ-အရိယာမဂ်ကို၊ နဥပလဗ္ဗတိ-မရအပ်၊ ဝါ-အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသော အရိယမဂ်သည်မရှိ၊ တတ္ထ-ထိုအရိယမဂ်ကို မရသော၊ အရိယမဂ်မရှိသော ဘာသာရေးဝါဒ၌၊ သမဏောပိ- ကိလေသာငြိမ်းသော ပထမ သောတာပန်ကိုလည်း၊ န ဥပလဗ္ဗတိ-မရအပ်၊ ဝါ-သောတာပန်လဲမရှိချေ၊ တတ္ထ-ထို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိသော ဘာသာရေးဝါဒ၌၊ ဒုတိယောပိ သမဏော-ဒုတိယ သမဏဟုဆိုအပ်သော သကဒါဂါမ်ကိုလည်း၊ န ဥပလဗ္ဗတိ- မရအပ်၊ ဝါ-သကဒါဂါမ်လဲမရှိချေ၊ တတ္ထ-ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမရှိသော ဘာသာရေးဝါဒ၌၊ တတိယောပိ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ- တတိယ သမဏဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမ်ကိုလည်း မရအပ်၊ ဝါ-အနာဂါမ်လည်း မရှိချေ၊ တတ္ထ-ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မရှိသော ဘာသာရေးဝါဒ၌၊ စတုတ္ထောပိ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ-စတုတ္ထသမဏဟု ဆိုအပ်သော ရဟန္တာကိုလည်း မရအပ်၊ ဝါ-ရဟန္တာ လည်း မရှိချေ။

အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မဟောပြောတဲ့ ဘာသာရေးဝါဒ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေခြင်းမရှိတဲ့ ဘာသာရေး ဝါဒဆိုင်ရာလူစုထဲမှာ ကိလေသာ တစ်စိတ် တစ်ဒေသကင်းငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်လဲ မရှိဘူး၊ ကိလေသာအကုန်ငြိမ်းတဲ့ ရဟန္တာလဲမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။ အဲဒါကို “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ မရှိရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူ မရှိချေ။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၌ အရိယာရှိသည်

နောက်ပြီးတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိတဲ့ ဘာသာ ဝါဒဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ အရိယာဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ အရိယာရှိကြောင်း ကိုလဲ ဆက်ပြီး ဒီလိုဟောတော်မူပါတယ်။

ယသ္မိံ စ ခေါ သုဘဒ္ဒ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဗတိ၊
သမဏောပိ တတ္ထ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ဒုတိယောပိ တတ္ထ သမဏော ဥပလဗ္ဗတိ၊ တတိယောပိ တတ္ထ
သမဏော ဥပလဗ္ဗတိ၊ စတုတ္ထောပိ တတ္ထ သမဏော ဥပလဗ္ဗတိ။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ် ယသ္မိံ စ ခေါ ဓမ္မဝိနယေ-တရားဝိနည်းဟု ဆိုအပ်သော အကြင် ဘာသာရေးဝါဒ၌မူကား၊ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဗတိ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ရအပ်၏။ ဝါ-အရိယမဂ်ရှိ၏။ တတ္ထ-ထို ဘာသာဝါဒ၌၊ သမဏောပိ ဥပလဗ္ဗတိ-ကိလေသာငြိမ်းသော ပထမရဟန်း သောတာပန်ကိုလည်း ရအပ်၏။ ဝါ သောတာပန် လဲရှိ၏။ တတ္ထ-ထိုဘာသာ ဝါဒ၌၊ ဒုတိယောပိ သမဏော-ဒုတိယ သာမဏဟုဆိုအပ်သော သကဒါဂါမ်ကိုလည်းရအပ်၏။ ဝါသကဒါဂါမ်လဲ ရှိပေ၏။ တတ္ထ-ထို ဘာသာဝါဒ၌၊ တတိယောပိ သမဏော ဥပလဗ္ဗတိ-တတိယ သမဏဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမ်ကိုလည်း ရအပ်၏။ ဝါ-အနာဂါမ်လည်း ရှိပေ၏။ တတ္ထ-ထိုဘာသာဝါဒ၌၊ စတုတ္ထောပိ သမဏော န ဥပလဗ္ဗတိ- စတုတ္ထသမဏဟု ဆိုအပ်သော ရဟန္တာကိုလည်း ရအပ်၏။ ဝါ-ရဟန္တာလည်း ရှိပေသည်။

အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုဟောပြောတဲ့ ဘာသာရေး ဝါဒ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေတဲ့ ဘာသာရေး ဝါဒ ဆိုင်ရာလူစုထဲမှာ ကိလေသာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ကင်းငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်လဲရှိတယ်၊ သကဒါဂါမ်လဲရှိတယ်၊ အနာဂါမ် လဲ ရှိတယ်၊ ကိလေသာအကုန်ငြိမ်းတဲ့ ရဟန္တာလဲ ရှိတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒါကို “မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာငြိမ်း သူ ရှိနိုင်ပေ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ ရှိရာမှာ၊ ကိလေသာငြိမ်းသူရှိနိုင်ပေ။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌သာ အရိယာရှိသည်

အဲဒီကနောက် မြတ်စွာဘုရားက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ မိမိ၏ သာသနာမှာသာရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် မိမိ၏အဆုံးအမအတိုင်း လိုက်နာပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သမဏဖြစ်နိုင်တယ်၊ မိမိ၏သာသနာ၌သာကိလေသာ ငြိမ်းတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှိတယ်ဆိုတာကိုလဲ အတိအလင်း ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဣမသ္မိံ ခေါ သုဘဒ္ဒ ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ဣမေဝ
သုဘဒ္ဒ သမဏော၊ ဣမ ဒုတိယော သမဏော၊ ဣမ တတိယော သမဏော၊ ဣမ စတုတ္ထော
သမဏော၊ သုညာပရပ္ပဝါဒါ သမဏောပိ အညေဟိ။

သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ ဣမသ္မိံ ခေါ ဓမ္မဝိနယေ-ငါဘုရားဟောထားသည့် ဓမ္မ ဝိနယဟုဆိုအပ်သော ဤသာသနာ၌ သာလျှင်၊ အဋ္ဌဂီကော- အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယောမဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ ဥပလဗ္ဗတိ-ရအပ်၏။ ဝါ-ဤငါဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာ၌သာလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အရိယမဂ်ရှိသည်။ သုဘဒ္ဒ-သုဘဒ်ပရိဗိုဇ်၊ ဣမေဝ ဣမေဝ-ဤငါဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာ၌ သာလျှင်၊ သမဏော-ကိလေသာငြိမ်းသည့် ပထမသမဏမည်သော သောတာပန်ကိုရအပ်သည်။ ဝါ- သောတာပန်ရှိသည်။ ဣမ ဧဝ-ဤ ငါဘုရား၏အဆုံးအမ သာသနာ၌သာလျှင်၊ ဒုတိယော သမဏော-ဒုတိယ သမဏမည် သော သကဒါဂါမ်ရှိသည်။ ဣမ ဧဝ-ဤငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာ၌ သာလျှင်၊ တတိယော သမဏော-တတိယသမဏ မည်သော အနာဂါမ်ရှိသည်။ ဣမ ဧဝ-ဤငါဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာ၌ သာလျှင်၊ စတုတ္ထော သမဏော-ကိလေသာ ငြိမ်းသည့် စတုတ္ထသမဏ မည်သော ရဟန္တာရှိသည်။ ပရပ္ပဝါဒါ-အခြားတစ်ပါးသော ဘာသာဝါဒတို့သည်၊ အညေဟိ-မိမိတို့ ဝန်ခံသည့်အတိုင်း မှန်စွာ သိကုန်သော၊ သမဏောပိ-ကိလေသာငြိမ်းသည့် သမဏအစစ်တို့မှာ၊ သုညာ-ကင်းဆိတ်နေကြ သည်တဲ့။

မြန်မာစကားသက်သက်ဖြင့် ဖော်ပြရလျှင် ဒီလိုဆိုလိုပါတယ်။ ငါဘုရားဟောထားတဲ့ ဓမ္မစကြာသုတ်၊ အနတ္တ လက္ခဏသုတ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်စသော ဓမ္မခေါ်တဲ့တရားတွေလဲ ရှိပါတယ်။ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၊ သံဃာဒိသိသိသိက္ခာ ပုဒ်၊ ပါစိတ်သိက္ခာပုဒ်စသော ဝိနယခေါ်တဲ့ ဝိနည်းတွေလဲရှိတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်ပဲ။ အဲဒီငါဘုရား၏ သာသနာတော်ကို ယုံကြည်လိုက်နာပြီး ကျင့်နေကြတဲ့သူတွေမှာသာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားတယ်။ အဲဒီ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးဖြစ်ပွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်လဲဖြစ်နိုင်တယ်။ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။

ရဟန္တာလဲဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါဘုရား၏သာသနာ၌သာလျှင် ကိလေသာအစဉ်ငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်လဲရှိတယ်။ ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌သာလျှင် ကိလေသာ အစဉ်ငြိမ်းတဲ့ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာလဲရှိတယ်။

ငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်ကို မနာကြားရဘဲ လိုက်နာပြီးမကျင့်ဘဲ ရှိနေကြတဲ့ (ပရပ္ပဝါဒဆိုတဲ့) အခြားဘာသာဝါဒဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ကိလေသာတကယ်ငြိမ်းတဲ့ သမဏအစစ်တွေမရှိဘဲ ကင်းဆိတ်နေကြတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ကိလေသာ တကယ်ငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်စသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ရိုသေစွာ လိုက်နာပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပွားစေမှ သောတာပန် စသည်ဖြစ်ပြီး အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်။ ဘုရားဟော တရားတော်နှင့်အညီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေရင်တော့ သောတာပန်တော့မဖြစ်ဘူး။ အပါယ်ဆင်းရဲမှတောင် မလွတ်ဘူးဆိုတာ ကိန်းသေ မှတ်ထားကြရမယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လို့ အမည်ခံထားပေမယ့်လို့ ဓမ္မစကြာသုတ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ မဟာပဒါနသုတ် စသည်တို့နှင့်အညီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး၏ အဖြစ်အပျက်ကိုရှုပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေရင်တော့ ကိလေသာတကယ်ငြိမ်းတဲ့ သောတာပန်စသည်မဖြစ်နိုင်ဘူး ဆိုတာကိုလဲ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကလဲ “လောဘကိုလဲပယ်ရန် ဒေါသကိုလဲပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်ရှိသည်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကို ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကို ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဥပသမာယ။ပ။ နိဗ္ဗာနယသံဝတ္တတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန်၊ အထူးသိရန်၊ ထိုးထွင်းသိရန်၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရန်ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ပင်ဖြစ်သည်”လို့ ပြဆိုတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအတွက် ရှစ်လုံးဖွဲ့ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မှန်စွာမြင်သိ ကြိမ်မှန်ကန်၊ (ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါး)
မှန်စွာ ပြောပြ ရှာမှုလမ်းမှန်။ (သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါး)
မှန်စွာ ကြောင့်ကြ မှတ်ရ မှန်ကန်၊ စူးစိုက်ကပ် ရှစ်ရပ် မဂ်လမ်းမှန်။ (သမာဓိမဂ္ဂင်၃-ပါး)

မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ရန် ဟောထားတဲ့ တရားတွေကို ဒီသုတ်မှာ လောဘ၊ ဒေါသစသည်ဖြင့် ၁၆-ပါးပြထားတယ်။ အစုံအားဖြင့် ၈-စုံရှိတယ်။ အဲဒီ ၈-စုံထဲက ပထမအစုံဖြစ်တဲ့ လောဘနှင့်ဒေါသကိုပယ်ရန် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ကို ပြရာမှာ ဘုန်းကြီးက ဖွင့်ပြပြီး ဟောလာတာ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယခု ဒုတိယအစုံနှင့် ဆိုင်တဲ့တရားကို ဆက်လက်ပြီး ဖွင့်ပြဟောကြားရမယ်။

ပယ်ရမည့်တရားနှင့်ပယ်နိုင်ကြောင်းအကျင့် (၂)

တတြာဂုသော ကောဓော စ ပါပကော၊ ဥပနာဟော စ ပါပကော၊ ကောဓဿ စ ပဟာနာယ ဥပနာဟဿ စ ပဟာနာယ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ တတြ-ငါဟောပြခဲ့သော ထိုတရားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နော-ပယ်ရမည့် ပဟာတဗ္ဗတရား အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်သော) ကောဓော စ-အမျက်ထွက်ခြင်းသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ ယုတ်ညံ့၏၊ ဥပနာဟော စ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ ယုတ်ညံ့၏ တဲ့။

ကောဓ-အမျက်ထွက်ခြင်းနှင့် ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းဆိုတာဟာ ပထမအစုံမှာ ပြခဲ့တဲ့ ဒေါသဆိုတာထဲ အတွင်းဝင်နေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတာကတော့ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ်ထဲက ဖော်ပြထားတဲ့ အာမိသအမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်မှာပစ္စည်းတွေကို ရခြင်းကြောင့် လောဘဖြစ်တယ်။ မရခြင်းကြောင့် ဒေါသဖြစ်တယ်။ မရသေးတာကို လောဘဖြင့် တောင့်တတယ်။ မရတဲ့သူမှာ ဒေါသဖြင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်။ လောဘက လှူဖွယ်ပစ္စည်း၌ လိုချင်နှစ်သက်လျက် ဖြစ်တယ်။ ဒေါသက မလှူတဲ့သူ မနှစ်သက်အပ်သူတို့၌ မလိုမုန်းထားလျက်ဖြစ်တယ်။ တဏှာအရင်းခံရှိတဲ့ အကုသိုလ် ၉-ပါးကို လောဘဖြင့် ပြည့်စေတယ်။ (အဲဒီ ၉-ပါးဆိုတာက ၁-တဏှာကိုမှီ၍ ရှာခြင်း၊ ၂-ယင်းရှာမှုကိုမှီ၍ရခြင်း၊ ၃-ရလို့မည်သို့ သုံးမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ၄-ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း နှစ်သက်တပ်မက်ခြင်း၊ ၅-တပ်မက်လို့ အလွန်တွယ်တာခြင်း၊ ၆-အလွန်တွယ်တာလို့ သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ၇-သိမ်းပိုက်ထားလို့ ဝန်တိုခြင်း၊ ၈-ဝန်တိုလို့ စောင့်ထိန်းခြင်း၊ ၉-စောင့်ထိန်းလို့ တုတ်၊ ဓား၊ လက်နက်ကို ခြင်း၊ ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ လိမ်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကုသိုလ် ကိုးပါးပါပဲ။ ဝန်တိုခြင်း ငါးပါးကို ဒေါသဖြင့် ပြည့်စေတယ် -လို့ ပထမအစုံမှာ ဒီလိုဖွင့်ပြထားတယ်။ ဒီဒုတိယအစုံကျတော့ ကောဓဆိုတာက အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ကြမ်းကြုတ်ခြင်း သဘောပဲ။ ဥပနာဟဆိုတာက ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းသဘောပဲ။ အမျက်ထွက်တာက အစအဦးဖြစ်ပြီး နောက်တော့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ လဲဖွင့်ပြထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အာမိသ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပစ္စည်းကို မိမိမရရင် ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမျက်ထွက်တယ်။ အဲဒီ

ပထမတစ်ကြိမ် အမျက်ထွက်တာက ကောဓေ။ နောက်ထပ် စိတ်ဆိုးတာကတော့ ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းပဲလို့ ဒီလိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ အဖွင့်တွေအရ ခွဲခြားပြီး သိမှတ်ထားဖို့ကတော့ တယ်မလွယ်ပါဘူး။

ကောဓနှင့် ဥပနာဟ

သိမှတ်ဖို့လွယ်တာကတော့ လိုချင်နှစ်သက်သာယာမှု ဟူသမျှတွေကို လောဘလိုယူပြီး စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်မှု၊ ပြစ်မှားမှု ဟူသမျှတွေကို ဒေါသလို့ သာမညအားဖြင့် မှတ်ယူတာက လွယ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သာမညအားဖြင့် မှတ်ထားပြီးတော့ သူ တစ်ပါးကို စိတ်ဆိုးတာ၊ အမျက်ထွက်တာက ကောဓေ။ ပြန်ပြီး လက်စားချေဖို့ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာက ဥပနာဟပဲ။ ဒီကောဓနဲ့ ဥပနာဟ ၂-ပါးလုံးဟာ ပထမအစုံ၌ပြခဲ့တဲ့ ဒေါသထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ဒေါသအထူးတွေပဲလို့ မှတ်ယူတာက သာပြီး ရှင်းပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အာမိသပစ္စည်း နှင့်စပ်ပြီး အမျက်ထွက်တာ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာကိုရော၊ တခြားအကြောင်းနဲ့ စပ်ပြီး အမျက်ထွက် တာ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာကိုရော အားလုံးကို သိမ်းကြီးပြီးယူရင် ပယ်သင့်တဲ့ ကောဓ ဥပနာဟတွေ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အာမိသ ပစ္စည်းနှင့်စပ်၍ ဖြစ်စေ၊ အခြားအကြောင်းများနှင့် စပ်၍ဖြစ်စေ၊ ပထမစပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်းဆိုတဲ့ ကောဓလဲ ယုတ်မာသည်။ ယုတ်ညံ့သည်။ စိတ်ဆိုးအမျက်ထွက်ပြီးတော့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ဆိုတဲ့ ဥပနာဟလဲ ယုတ်ညံ့သည်။ ယုတ်မာသည်လို့ သိနားလည်ထားကြဖို့ပါပဲ။ အဲဒီမှာ ကောဓ-အမျက်ထွက်ခြင်း ဆိုတာက မမြင်ချင်တာကို မြင်ရတဲ့အခါ၊ မကြားချင်တာကို ကြားရတဲ့အခါ၊ မတွေ့ချင်တာတွေကို တွေ့ရတဲ့အခါ စိတ်ကူးထဲမှာ မတော် မသင့်တာတွေ ပေါ်လာတဲ့အခါများမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့သဘောပဲ။ အထူးအားဖြင့်တော့ မကြားချင်တဲ့ အသံဆိုး၊ စကားဆိုးတွေကို ကြားရတဲ့အခါ ပိုပြီးအမျက်ထွက်တတ်၊ စိတ်ဆိုးတတ်တယ်။ အတွေ့အထိဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ထိရတဲ့အခါလဲ အမျက်ထွက်တတ် စိတ်ဆိုးတတ်တယ်။ မကြားချင်တဲ့ စကားလုံးကလေး တစ်လုံးကိုကြားရရုံနဲ့လဲ စိတ်ဆိုးတတ် အမျက်ထွက်တတ်တယ်။ မူလက အလွန်သိမ်မွေ့ ယဉ်ကျေးနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မေမယ့် ကဲ့ရဲ့အပြစ်တင်တဲ့ စကားတစ်လုံးကို ကြားရတာနဲ့လဲ စိတ်ဆိုးအမျက်ထွက် လာ တတ်တယ်။ ဒီအမျက်ထွက်တဲ့ ကောဓဆိုတာက မြွေဟောက်ကြီးနဲ့ တူတယ်တဲ့။ မြွေဟောက်ကြီးကို ခဲနဲ့ပေါက်လိုက်ရင် ဂျူးကနဲ့ ဟောက်ပြီး ပါးပျဉ်းကြီးထောင်လာတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဒီကောဓဆိုတာကလဲ နားမခံသတဲ့ စကားကလေးတစ်လုံး လောက် ကြားရတာနဲ့ ချက်ချင်း ဖြစ်လာတတ်တယ်။ ချက်ချင်းပင် စိတ်ဆိုးအမျက်ထွက်တတ်တယ်။ အဲဒီလို အမျက်ထွက်ပြီး မျက်နှာလဲ ပျက်သွားတတ်တယ်။ ကြမ်းတမ်းတဲ့စကားကိုလဲ ပြောမိတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ မူလက သည်းခံတတ်တယ်။ သိမ်မွေ့ယဉ်ကျေးတယ်ဆိုတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာတွေ ပျက်သွားတာပေါ့။ ဒါက အဲဒီအမျက်ဒေါသကြောင့် ချက်ချင်းအကျိုးယုတ် သွားပုံပဲ။ အဲဒီလိုအမျက်ထွက်တာ မျက်နှာပျက်တာစကားကြမ်း ပြောမိတာဟာ သူတော်ကောင်း ပညာရှိအနေအားဖြင့် ရှက် စရာအကျိုးမဲ့ဖြစ်တာပဲ။ အမျက်ထွက်ပြီး မပြောသင့်တာကို ပြောမိရင် မိတ်ပျက်ဆွေပျက် အကျိုးမဲ့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အမျက်ထွက်တဲ့ ကောဓကို ယုတ်ညံ့တယ်လို့ ဆိုရတာပဲ။

အဲဒီလို အမျက်ထွက်ပြီးတော့ ပြန်လည်ချေပဖို့ ရန်ငြိုးလဲဖွဲ့တတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ သူတစ်ပါးကိုနှိပ်စက်ဖို့၊ အကျိုးမဲ့ပြုဖို့ ကြံစည်ပြီး အကုသိုလ်တွေ များစွာ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါက သာပြီးယုတ်ညံ့တာပဲ။ ဒီရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏ အကြောင်း အာဃာတ ဝတ္ထုဆိုတာက ၉-ပါးရှိတယ်။ အဲဒီအကြောင်း ၉-ပါးကြောင့် ရန်ငြိုးဖွဲ့မှုဖြစ်တာပဲ။ ဖြစ်ပုံကတော့ ဒီလူဟာ ငါ့ အကျိုးမဲ့ကို ရှေးကပြုခဲ့ဖူးတယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့လဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့တယ်။ ယခု ပြုလုပ်ပြောဆိုနေတယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ လဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့တယ်။ နောင်လဲ ငါ့အကျိုးမဲ့ပြုလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပြီးတော့လဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့တယ်။ အဲဒါက သုံးပါးပဲ။ ထို့အတူပင် ကိုယ် ချစ်ခင်ရင်းနှီးတဲ့သူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့ဖူးတယ်။ ပြုနေဆဲ၊ ပြုလိမ့်မယ်လို့ မှတ်ယူပြီး ရန်ငြိုးဖွဲ့တာကလဲသုံးပါး၊ ကိုယ့်ရန်သူ ၏အကျိုးကို ပြုခဲ့ဖူးတယ်။ ပြုနေဆဲ၊ ပြုလိမ့်မယ်လို့ မှတ်ယူပြီး ရန်ငြိုးဖွဲ့တာကလဲသုံးပါး၊ အားလုံး ၉-ပါးပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဋ္ဌာနကောပ ဆိုတာလဲရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်လို့ စိတ်မဆိုးသင့်ရာမှာ စိတ်ဆိုးတာပါပဲ။ ခလုတ်တိုက်လို့၊ နေပူလို့၊ မိုးရွာလို့၊ လေတိုက်လို့ ချထားတဲ့ပစ္စည်းက ထားတဲ့အတိုင်းမတည်လို့ ဒီလိုဟာ ကို စိတ်ဆိုးတာဟာ စိတ်မဆိုးသင့်ရာ စိတ်ဆိုးခြင်းပါပဲ။ ဒါကတော့ ကောဓ-အမျက်ထွက်ခြင်းနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တိုက်မိတဲ့ခလုတ်ကို ထုလိုက် ရိုက်လိုက် လုပ်တာကတော့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး လုပ်ရာရောက်ပါတယ်။ ထို့အတူပင် ကိုယ်ထားတဲ့ အတိုင်း မတည်တဲ့ ပစ္စည်းကို ထုရိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုတာလဲ ရန်ငြိုးဖွဲ့ရာ ရောက်တာပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်မဆိုးသင့်တာကို စိတ်ဆိုးပြီး ထုရိုက်ခြင်းစသည်ကို ပြုလုပ်တာကတော့ အင်မတန် စိတ်တိုတဲ့သူ၊ အင်မတန် ဒေါသကြီးတဲ့သူတွေမှာသာ ဖြစ်ပါ တယ်။ အများ၏အမြင်အားဖြင့် အင်မတန် ရှက်စရာကောင်းတဲ့ဟာပဲ။ ဒါလဲယုတ်မာယုတ်ညံ့တာပဲ။

ဒါကြောင့် အဲဒီယုတ်မာတဲ့ ကောဓ-အမျက်ထွက်ခြင်းနဲ့ စရာကောင်းတဲ့ဟာပဲ။ ဒါလဲ ယုတ်မာတာ ယုတ်ညံ့တာပဲ။ ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပယ်သင့်ပါတယ်။ အဲဒါတွေကို အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းအောင် ပယ်ဖို့ အကျင့်လမ်း မှန်ရှိကြောင်း၊ အဲဒီ အကျင့်လမ်းမှန်ဖြင့် ပယ်သင့်ကြောင်းကို ဆက်ပြီး ဒီလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

ကောဓဿ စ ပဟာနာယ-အမျက်ထွက်ခြင်းကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ဥပနာဟဿ စ ပဟာနာယ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကိုလဲ ပယ်ရန်၊ စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကို ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဥပသမာယ။ပ။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန်၊ အထူးသိရန်၊ ထိုးထွင်းသိရန်၊ ဆင်းရဲပပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်ဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် ဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသည် စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီယုတ်မာတဲ့ အမျက်ထွက်ခြင်းနဲ့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားအောင် ပယ်ရန်အတွက် ကျင့်ဖို့ အလယ်လမ်းမှန်အကျင့် ရှိပါတယ်တဲ့။ အဲဒီအကျင့်လမ်းက ပညာမျက်စိဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ကိလေသာကို လဲငြိမ်းစေတတ်တယ်။ အထူးသိခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ ရောက်စေ တတ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီအကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပါပဲတဲ့။ အဲဒီလိုလဲ ထပ်ပြီး ပြထားပါ တယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၂။ အမျက်ထွက်တဲ့ ကောဓလဲ ယုတ်မာသည်။ ရန်ငြိုးဖွဲ့တဲ့ ဥပနာဟလဲ ယုတ်မာသည်။ ကောဓကိုလဲပယ်ရန်၊ ဥပနာဟကိုလဲပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်ရှိသည်။ အဲဒီ လမ်းမှန်အကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဟောဒိ မြတ်တရားပင် ဖြစ်သည်။

ထိုတရားကလဲ-

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း ...။ပ။ သမ္မာသမာဓိ မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းဆိုတဲ့ ဤ ရှစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။

အဲဒီစကားရပ်ထဲမှာ အလယ်လမ်းအကျင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုထပ်ပြီး ဖော်ပြထားတာကတော့ ဘုရားလက်ထက် ခေတ် ကာလတုန်းက စနစ်တကျအသုံးအနှုန်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာတော့ အပိုလို ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပါဠိမှာလဲ ပေယျာလ ထိုးတဲ့နည်းဖြင့် မြှုပ်ပြထားပါတယ်။ တတိယအစုံ စသည်ကျတော့ အဲဒါတွေကို မဆိုဘဲ ချန်ထားရမှာပဲ။

အမျက်ထွက်ခြင်း ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းပယ်ပုံ

ဒီနေရာမှာ အမျက်ထွက်ခြင်း ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းတို့ကို ပယ်ပုံ ကျင့်ပုံတော့ ပြောဖို့လိုပါသေးတယ်။ နားမခံသာတဲ့ စကားသံကို ကြားရလို့ဖြစ်စေ၊ အခြားအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ အမျက်ထွက်လာယင် ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ မပျက်စေဘဲ စိတ် ထဲတွင် ကင်းငြိမ်းသွားအောင် ပြုကျင့်ဖို့လိုပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် အမျက်ထွက်တာဟာ ယုတ်ညံ့တဲ့ဟာပဲ။ အကျိုးမဲ့ဖြစ် နိုင်တဲ့ဟာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ငြိမ်းစေရမယ်။ ဒီလို ဆင်ခြင်ရုံနဲ့ မငြိမ်းသေးရင် အကျိုးမဲ့ ပြောတယ် ပြုတယ်လို့ ထင်ရတဲ့ လူဆိုတာ ရုပ်နာမ်မျှပဲ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ချုပ်ပျက်သွားပြီ။ အဲဒီ အကျိုးမဲ့ ပြောတဲ့ ပြုတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ မရှိတော့ပါဘူး။ အပြောအပြုခံရတဲ့ ငါဆိုတာကလဲ ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ရုပ်နာမ်မျှပဲ။ အဲဒီ အပြောအပြု ခံရစဉ်က ရုပ်နာမ်တွေဟာလဲ ချုပ်သွား ကုန်ပြီ။ ယခုမရှိတော့ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သူက မပြောသင့်တာကိုပြောရင် သူ့မှာ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ပြီးတော့ သူသာလျှင် မကောင်းကျိုးတွေကို ခံစားရမှာပဲ။ ငါကလဲ အမျက်ထွက်နေရင် အကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး ငါ့မှာ မကောင်းကျိုးတွေကို ခံစားရဖို့ရှိတာ ပဲစသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ပယ်နိုင်ပါတယ်။

တတ်နိုင်ရင်တော့ အမျက်ထွက်တဲ့စိတ်ကို အမျက်ထွက်တယ် စိတ်ဆိုးတယ် စိတ်ဆိုးတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်တာက ပိုပြီးကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ဆဲစိတ်ကို ရှုမှတ်တာက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပဲ အလယ်လမ်းအကျင့်ပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖို့ရာ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို ဖော်ပြထားတာပါပဲ။ အဲဒါထက်ပိုပြီး ကောင်းတာကတော့ စကားအသံဆိုတဲ့ ကြားဆဲကတည်းက ကြားလျှင်ကြားချင်း ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး အမျက်ထွက်ခြင်းပင် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ကျင့်တာကအကောင်း ဆုံးပါပဲ။ ယခုယောဂီတွေမှာ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ တွေ့ရ၊ သိရတဲ့ အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး အကုသိုလ်ဟူသမျှတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင်လို့ ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မပယ်နိုင်လို့ အမျက်ထွက်လာရင်တော့ ခုတင်ကပြောတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ အမျက်ထွက်တဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ဖြစ်စေ ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။

အဲဒီလို မပယ်နိုင်လို့ အမျက်ဒေါသကြောင့် မျက်နှာပျက်လာရင် စကားကြမ်းကို ပြောမိရင်တော့ အဲဒါကိုလဲ သူတော် ကောင်းဂုဏ် ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ အဲဒီအခိုက်၌ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ် ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ ပယ်ရမယ်။ အဲဒီလို နည်းနည်းချွတ်ယွင်းစဉ်က မပယ်နိုင်လို့ ကိုယ်အမူအရာတွေ ကိုးရိုးကားရား ဖြစ်လာပြီး ကြိမ်းမောင်း ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ဆဲရေးခြင်းစသည်ဖြင့် နှုတ်အမူအရာတွေလဲ အနည်းအပါးရှိတဲ့ လူအများသိအောင် အထင်

အရှား ဖြစ်လာပြီဆိုရင်တော့ မူလကရှိနေတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာတွေလဲ ကျဆင်းသွားကြတယ်။ ရှက်စရာလဲ ကောင်းတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မိတ်ပျက် ဆွေပျက်ဖြစ်ပြီး အကျိုးမဲ့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။

ဒီလိုအမျက်ထွက်တာကလဲ နီးစပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း ဖြစ်တတ်ကြတာပဲ။ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်အောင် ကူညီဆောင်ရွက်ကြတာလဲ နီးစပ်သူအချင်းချင်းပဲ။ ဒါကြောင့် အပြောအဆိုစသည် အဆင်မပြေတာကိုတွေ့ရင် မိမိအား ကျေးဇူးပြုစုတာ၊ ကူညီဆောင်ရွက်ဖူးတာကို ဆင်ခြင်ပြီး စိတ်မဆိုးဘဲ သည်းခံနေသင့်ပါတယ်။ တတ်နိုင်ရင်တော့ နားမချမ်းသာတဲ့ စကားသံကို ရှုမှတ်ပြီး သည်းခံနေရင် ပိုပြီးကောင်းတာပဲ။ တစ်ခါတုန်းက ယောဂီဟောင်းတစ်ဦးဟာ သူ့ယောက္ခမလူကြီးက သူ့ကို အပြစ်တင်ပြီး ပြောနေတဲ့အခါ သူက ကြားတယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေသတဲ့။ အဲဒီတော့ ဘာပြောတယ်ဆိုတာ မသိရဘဲ ကြားရုံမျှသာ ထင်ရှားနေလို့ သူ့မျှာ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်းတွေ ဘာမျှမဖြစ်ရဘဲ စိတ်အေးချမ်းမြဲ အေးချမ်းနေပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ-ကြားရသည်၌ ကြားရုံမျှဖြစ်လိမ့်မယ်။ ကြားရုံမျှသာ ဖြစ်နေအောင် ရှုရမယ်လို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်နဲ့ အညီပါပဲ။

ဒါလောက်ဆိုရင် ဒုတိယကိလေသာအစုံနဲ့ စပ်ပြီးပြောဖို့က ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ ယခု တတိယအစုံကို ဟောရမယ်။

ပယ်သင့်တာနဲ့ ပယ်ရန်အကျင့် (၃)

တတြာဂုဿော မက္ခော စ ပါပကော၊ ပဠာသော စ ပါပကော၊ မက္ခဿ စ ပဟာနာယ ပဠာသဿ စ ပဟာနာယ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ။

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ တတြာ-ငါဟောပြခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပါဝင်သော) မက္ခော စ-သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း သည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏။ ပဠာသော စ-မြင့်မြတ်သူကို ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏။ မက္ခဿ စ ပဟာနာယ ပဠာသဿ စ ပဟာနာယ-မက္ခကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ပဠာသကိုလဲ ပယ်ရန်၊ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့် ရှိပါသည် စသည်ဖြင့် ဟောပြထားပါတယ်။

မက္ခနှင့်ပဠာသ

မက္ခ-ဆိုတာ ကျေးဇူးပြုဖူးတဲ့ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးဇူးမတင်ဘဲ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ပစ်တဲ့ သဘောပဲ။ မိဘတွေဆိုတာ သားသမီးတွေ အပေါ်မှာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖူးတဲ့ ကျေးဇူးတွေအများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူယုတ်မာ စိတ်ရှိနေတဲ့ သားသမီးတွေက မိဘကို ကျေးဇူးမတင်ဘဲ မရှိမသေ ပြောနေကြတာတွေလဲရှိတယ်။ မိဘတွေက သူတို့ကို ငယ်ရွယ်စဉ်က ကျေးဇူးစောင့်ရှောက် လာခဲ့တာဟာ တာဝန်ဝတ္တရားအရ မလွဲသာလို့ စောင့်ရှောက်လာခဲ့တာပဲ။ မိမိတို့၏ ကုသိုလ်ကံကြောင့်လဲ စောင့်ရှောက်လာခဲ့တာပဲ။ ကျေးဇူးတင်စရာ မရှိဘူးလို့တောင် တချို့ကပြောတတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒီလို ကျေးဇူးကန်းတဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားဟာ မက္ခပဲ။ ဆရာသမားက စောင့်ရှောက်သင်ကြားပေးတာကိုလဲ ကျေးဇူးမတင်ဘဲ ကျေးဇူးကန်းတဲ့ သူတွေလဲ ရှိတယ်။ ဆရာကသင်ပေးလို့ တတ်သိတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာကစောင့်ရှောက်လို့ ကြီးပွားလာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့လာပြီး တတ်သိလာတာပဲ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ်အားထုတ်လို့ ကြီးပွားလာတာပဲလို့ ဒီလိုပြောဆိုတဲ့သူတွေလဲရှိတယ်။ ဒါလဲ မက္ခပဲ။

လူကြီးတွေက စောင့်ရှောက်ပေးလို့ ကြီးပွားလာတဲ့ လူငယ်ထဲကလဲ တချို့က ဒီလိုပဲ ကျေးဇူးမတင်ဘဲ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ပြီး ပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါလဲ မက္ခဘဲ။ အမှန်ကတော့ နည်းနည်းပေမယ့် ကျေးဇူးပြုဖူးတဲ့သူကို ကျေးဇူးတင်သင့်တယ်။ တတ်နိုင်ရင် ကျေးဇူးလဲ ဆပ်သင့်တယ်။ မိဘကျေးဇူးများ သားသမီးဖြစ်သူက မိဘကို ပခုံးနဲ့ ထမ်းပြီး ခေါင်းနဲ့ရွက်ပြီး တစ်သက်လုံး ပြုစုကျေးဇူးစောင့်ရှောက်နေတောင်မှ ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းကိစ္စ မပြည့်စုံဘူးလို့လဲ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတယ်။ မူလက သရဏဂုံ မတည်သေးတဲ့ မိဘကို သရဏဂုံတည်အောင် တရားထူးရအောင် ဟောပြောတိုက်တွန်းပေးနိုင်ရင်တော့ ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းကိစ္စ ပြည့်စုံတယ်လို့လဲ ဟောထားတယ်။ အဲဒီမိဘကျေးဇူးကြီးမားတာကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ ရှေးဆရာများက မာတာပိတုဂုဏော အနန္တော-လို့ ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီမှာ ဂုဏော-ဆိုတာ ဘုရားဂုဏ်စသည်လို ချီးမွမ်းဖွယ်ကို ဆိုလိုတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥပကာရ-ဆိုတဲ့ ကျေးဇူးပြုဖူးတဲ့ ဂုဏ်ကို ဆိုလိုတာပါပဲ။ အာစရိယဂုဏော အနန္တော-ဆိုတာလဲ ဆရာကောင်း၏ ပြုဖူးတဲ့ ကျေးဇူးကိုရည်ပြီး ဆိုထားတာပါပဲ။

အာမိသအမွေကို အလေးပြုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဆရာသမား၏ကျေးဇူးကို မေ့ပစ်ထားပြီး ဆရာသမားကို ပြစ်များတတ်တယ်။ ဘုရားလက်ထက်က ကောကာလိကဆိုတဲ့ ရဟန်းဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ကိုမှီပြီး ပစ္စည်းလာဘ်လာဘများများရအောင် အားထုတ်တယ်။ အဲဒီအစပိုင်း အချိန်တုန်းကတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ ကျေးဇူးကို အမှီပြုနေတာပါပဲ။ နောက်ပိုင်းကျတော့ သူ့ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ပစ္စည်းလာဘ်လာဘတွေကို မရတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့ကို

ပါပိစ္ဆာ-ယုတ်မာသော အလိုဆိုး ရှိကြတယ် စသည်ဖြင့် စွပ်စွဲပြစ်မှားတယ်။ အဲဒီလို မစွပ်စွဲ မပြစ်မှားနဲ့လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆုံးမတာကိုလဲ သူကလက်မခံဘူး။ သူ့ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမှဖြစ်လာတဲ့ ဗြဟ္မာကြီးဆုံးမတာကိုလဲ လက်မခံဘူး။ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးကိုလဲ သူက ပြစ်မှားပြောဆိုလိုက်သေးတယ်။ အဲဒီကောကလိက ရဟန်းဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့ကို စွပ်စွဲပြစ်မှားတဲ့ အကုသိုလ် ကံကြောင့် ချက်ချင်းပင် ရောဂါဆိုးဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားတဲ့အခါ အဝီစိငရဲထဲက ပဒုမဆိုတဲ့ငရဲမှာ ကျရောက်ပြီး ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားနေရကြောင်း သင်္ဂါထက်ဝဂ် ဗြဟ္မသံယုတ်မှာ ဟောပြထားပါတယ်။

ယခုနေအခါလဲ ကျောင်းပစ္စည်းနဲ့စပ်ပြီး အင်မတန်လေးစားအပ်တဲ့ဆရာကို ပြစ်မှားပြောဆိုတာတွေရှိတာပဲ။ အဲဒါဟာ မက္ခ-သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်းဆိုတာထဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အဇာတသတ်မင်းက ခမည်းတော်ဗိမ္ဗိသာရကို သတ်ပြီး မင်းအဖြစ် ကိုယူတာလဲ ကျေးဇူးကန်းတဲ့ ဒီမက္ခထဲ ပါဝင်သင့်တာပါပဲ။ အမှန်ကတော့ သူတစ်ပါးကျေးဇူးကိုသိပြီး စွမ်းနိုင်သမျှ ကျေးဇူး တုံ့ပြန်တာက ပိုပြီး ကောင်းပါတယ်။ ဘုရားလက်ထက်က ရာဇဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားအိုကြီးကို ဘယ်မထေရ်ကမျှ ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ် တာဝန်ယူပြီး ရဟန်းပြုပေးဘဲ ရှိနေကြရာမှာ သူ့ကျေးဇူးရှိဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန်းပြုပေးဖို့ မြတ်စွာဘုရားက အမိန့်ရှိတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ရဟန်းပြုပေးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီရာဇပုဏ္ဏားကြီးက တစ်ချိန်တုန်းက အရှင်သာရိပုတ္တရာ အား ဆွမ်းတစ်ဇွန်း လှူဖူးတဲ့ ကျေးဇူးရှိလို့ အဲဒီကျေးဇူးကို တုံ့ပြန်တဲ့အနေဖြင့် ရဟန်းပြုပေးတာတဲ့။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သူ့ ကျေးဇူးကို အဲဒီလိုသိပုံဟာ အင်မတန်ချီးမွမ်းစရာဘဲ ကောင်းတယ်။ အတုယူစရာလဲ ကောင်းတယ်။ အဲဒီလို ကျေးဇူးတုံ့မပြန် နိုင်တောင် သူ့ကျေးဇူးကို မဖျက်ဖို့ကတော့ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကျေးဇူးကို မရှိမသေတဲ့ စိတ်ဖြစ်လာ ရင် ဆင်ခြင်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်ပြီးတော့ဖြစ်စေ ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။

နောက်ဆုံးတော့ ပဋ္ဌသဆိုတာက ကိုယ့်ထက်သာတဲ့သူကို ကိုယ်နဲ့တန်းတူပြုပြီး ဂုဏ်ပြိုင်တဲ့သဘောပဲ။ တချို့က ရိုရို သေသေကျင့်တဲ့ သီလမရှိပါဘဲနဲ့ သီလပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သူနဲ့တန်းတူထားပြီး ပြောတတ်တယ်။ ဗုဒ္ဓစာပေတွေကို မတတ် ပါဘဲနဲ့ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ သူနဲ့အတူတူပဲ။ သူ့ထက်ပိုပြီး မသိပါဘူးလို့ ပြောတတ်တယ်။ ဘာဝနာအလုပ်ကို ကျကျနန အားမထုတ်ဖူးပါဘဲနဲ့ တကယ်အားထုတ်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သူနဲ့တန်းတူ ပြုပြီး ပြောတတ်တယ်။ ကြီးမှဟုန်းပြုလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် က စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သူ့ထက်ပိုမသိဘူး။ သူသိတာက မှန်တယ်။ စာပေကျမ်းဂန်တွေအရ သိနေကြတာက မမှန်ဘူးလို့ ဒီလိုတောင် ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ရှိသေးတာပဲ။ ကျကျနန အားမထုတ်ဖူးပါဘဲနဲ့ သူက အရိယာအစစ် ဖြစ်နေသယောင်ယောင် စာတတ်ပေတတ် ရဟန်းများက သူ့လောက် မသိနားမလည် သယောင်ယောင် စသည်ဖြင့် ဒီလိုလဲ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်ပြုပြီး ပြောတတ်တယ်။ တချို့ကလဲ အဲဒီလို ပြောတဲ့အတိုင်း ဟုတ်မှန်တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကိုယ့်ထက်မြက်သူကို ကိုယ်နဲ့တန်းတူပြုပြီး ဂုဏ်ပြိုင်တဲ့ ပဋ္ဌသနဲ့ အဲဒီလိုပြောတာကို အကောင်းအမြတ် ထင်နေတာတွေပဲ။ ဘုရားလက်ထက်ကလဲ ဗုဒ္ဓဘုရားကို သူတို့နှင့်တန်းတူ ပြောဟောနေကြတာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုဟောတာကို အမှန်ထင်ပြီး ယုံကြည်စွဲလမ်းနေကြ တာတွေလဲ ရှိခဲ့တယ်။

အဲဒီလို မြင့်မြတ်သူကို ကိုယ်နဲ့တန်းတူပြုပြီး ဂုဏ်ပြိုင်တဲ့ ပဋ္ဌသဟာ အလွန်ယုတ်မာတဲ့ သဘောပဲ။ ယခုနေအခါ ခေတ်ပညာမသင်ဖူးသူ နားမလည်သူက ခေတ်ပညာတတ်သိတဲ့ သူတွေကို မိမိနဲ့ အတူတူပါပဲလို့ ထင်မြင်တာ ပြောဆိုတာဟာ ယုတ်မာသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သူ့ကျေးဇူး ချေဖျက်တာလဲ ယုတ်မာသည်။ မြင့်မြတ်သူနှင့် တန်းတူပြုပြီး ဂုဏ်ပြိုင်တာလဲ ယုတ်မာသည်။ အဲဒီ ယုတ်မာတဲ့ အကုသိုလ်တရားကို ပယ်သင့်သည်။ ပယ်ဖို့ရန် အလယ်လမ်း အကျင့်ကလဲ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ရှိနေပါသည်တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၃။ သူ့ ကျေးဇူးကို ချေဖျက်တဲ့ မက္ခလဲ ယုတ်မာသည်။ မြင့်မြတ်သူကို ဂုဏ်ပြိုင်တဲ့ ပဋ္ဌသလဲ ယုတ်မာသည်။ မက္ခကိုလဲ ပယ်ရန် ပဋ္ဌသကိုလဲ ပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့် ရှိသည်။

ဆောင်ပုဒ်စာရွက်ထဲမှာ တိုတိုနှင့် ပြီးအောင်လို့ တချို့ကို မြှုပ်ထားတယ်။ ယခုဆိုတဲ့စကား၏ နောက်မှာ (အဲဒီ လမ်းမှန်အကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုလျှင် မဂ္ဂင်ရစ်ပါး ဟောဒီမြတ်တရားပင် ဖြစ်သည်) စသော စကားရပ်ကတော့ ပထမ ဒုတိယအစုံမှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ နောက်အစုံတွေကျတော့လဲ နည်းတူပဲလို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ ယခုပြောလာခဲ့တဲ့ တတိယ အစုံကတော့ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဒုတိယတွဲမှာလဲ ဒီအစုံအစုံတရားတွေ ဖော်ပြထားတာရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ယခု စတုတ္ထအစုံကို ဟောရမယ်။

ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့်(၄)

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါဟောပြခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌ (ပရိယာပန္န-ပါဝင်သော)၊ ဣဿာမ-မနာလိုခြင်း သည်လည်း၊ ပါပိကာ-ယုတ်မာ၏၊ မစ္ဆေရဉ္စ-ဝန်တိုခြင်းသည်လည်း၊ ပါပကံ-ယုတ်မာ၏၊ ဣဿာယ စ ပဟာနာယ- မနာလိုတဲ့ ဣဿာကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မစ္ဆေရဉ္စာ စ ပဟာနာယ-ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆေရကိုလဲပယ်ရန်၊ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ် လမ်းမှန်အကျင့် ရှိပါသည် စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဣဿာ-မနာလိုခြင်း

ဣဿာ-ဆိုတာ ကိုယ့်ထက်သာတဲ့ သူတွေကို မနာလိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ့်ထက် ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများပြည့်စုံတဲ့ သူကို မနာလိုဘူး။ ကိုယ့်ထက် ရုပ်ရည်အဆင်း လှပတဲ့သူကို မနာလိုဘူး။ ကိုယ့်ထက် ပညာတတ်တဲ့သူကို မနာလိုဘူး။ ကိုယ့်ထက် အခြေအရံများတဲ့သူကို မနာလိုဘူး။ ကိုယ့်ထက် ရာထူးကြီးမြင့်တဲ့သူကို မနာလိုဘူး။ ကိုယ့်ထက် ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူကို မနာလိုဘူး ဒါပါပဲ။

မစ္ဆရိယငါးပါး

မစ္ဆရိယနဲ့ မစ္ဆရဆိုတာ အတူတူပါပဲ။ အဲဒီ မစ္ဆရိယဆိုတာကတော့ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်တာတွေ သူများ မပိုင်ဆိုင်စေချင်ဘူး။ ကိုယ့်မှာရှိတာတွေ သူများ မရစေချင်ဘူး။ ကိုယ်နဲ့ စပ်တာတွေ သူများနဲ့ မစပ်စေချင်ဘူး။ ဒီလိုဟာတွေပါပဲ။ အတိုချုပ် အားဖြင့်တော့ ကိုယ်လို သူတစ်ပါး မချမ်းသာ မပြည့်စုံစေချင်တာ ဝန်တိုတာဟာ မစ္ဆရိယပါပဲ။ အဲဒီမစ္ဆရိယက အာဝါသ မစ္ဆရိယ ကုလမစ္ဆရိယ လာဘမစ္ဆရိယ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ ဓမ္မမစ္ဆရိယလို့ ငါးမျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ ငါးမျိုးထဲက-

(၁) **အာဝါသမစ္ဆရိယ**ဆိုတာ **နေရာထိုင်ခင်းနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုတာပဲ။** ဒါက ရဟန်းများနှင့်သာပြီး စပ်ဆိုင်ပါတယ်။ သံဃာပိုင် သံဃိကကျောင်းမှာ ရဟန်းကောင်းများကို မနေစေလိုပဲ၊ ရန်ဖြစ်တတ်တဲ့ရဟန်း၊ သီလ အကျင့်မပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်း ဒီလိုရဟန်းဆိုးများ မနေစေချင်တာကတော့ မစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါဘူး။ လူများမှာလဲ ဒီရိပ်သာမှာလို ယောဂီအများနဲ့ဆိုင်တဲ့ အဆောက်အအုံမှာ ကိုယ်သာနေချင်ပြီး လူကောင်းဖြစ်ပါလျက် အခြားသူကို မနေစေချင်တာဟာ မစ္ဆရိယပါပဲ။

(၂) **ကုလမစ္ဆရိယ**ဆိုတာကတော့ ရဟန်းများမှာ **ကိုယ်နဲ့စပ်တဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေ ကိုယ့်အခြေအရံ ဖြစ်သူတွေကို အခြားရဟန်းများနှင့် မသက်ဆိုင်စေချင်တာ ဝန်တိုတာပါပဲ။** လူများမှာလဲ ကိုယ်နဲ့ ရင်းနှီးချစ်ခင်နေတဲ့ သူတွေကို သူများနဲ့ မရင်းနှီးမစပ်ဆိုင်စေချင်တာ ဝန်တိုတာဟာ ကုလမစ္ဆရိယပါပဲ။ သူယုတ်မာနဲ့ လူမိုက်နဲ့ အယူမှားသူနဲ့ မစပ်စေချင်တာကတော့ ဝန်တိုတဲ့ သဘောမဟုတ်ပါဘူး။ တရားကို လေးစားပြီး စပ်ဆိုင်သူကို သနားတဲ့သဘောပဲ။

(၃) **လာဘမစ္ဆရိယ** ဆိုတာကတော့ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ လာဘ်လာဘပစ္စည်းတွေကို မိမိသာရချင်တယ်။ သူတစ်ပါးမရစေချင်ဘူး။ ဒီလိုပစ္စည်းနဲ့စပ်ပြီး ဝန်တိုတာပါပဲ။ လူများမှာလဲ မိမိမှာ ပြည့်စုံနေတဲ့ပစ္စည်းတွေ မိမိရနိုင်တဲ့ပစ္စည်းတွေကို သူတစ်ပါးမရစေချင်တာဟာ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယပါပဲ။ ဒါကလဲ သူယုတ်မာတွေ မရစေချင်တာကတော့ မစ္ဆရိယ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ မိမိမှာမရှိလျှင် မဖြစ်တဲ့ပစ္စည်းမို့ မပေးမလှူနိုင်တာကိုလဲ မစ္ဆရိယလို့ မဆိုရပါဘူး။ အဲဒါဟာ ဥဒါယီဆိုတဲ့ ရဟန်းက ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီထံမှ ဝတ်ထားတဲ့ သင်းပိုင်ကို တောင်းတဲ့အခါ အဲဒီ ရဟန္တာထေရီမက မလှူနိုင်ဘူးလို့ ငြင်းပယ်ခြင်းဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။

(၄) **ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ** ဆိုတာကတော့ ကိုယ့်မှာ လှပတာလို သူတစ်ပါးမလှစေချင်တာရယ်။ ကိုယ့်မှာပြည့်စုံနေတဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ်ကို သူတစ်ပါးမရှိစေချင်တာရယ် ဒီလို ဝန်တိုတာပါပဲ။

(၅) **ဓမ္မ မစ္ဆရိယ** ဆိုတာကတော့ မိမိတတ်သိထားတဲ့ ပရိယတ္တိစာပေတွေကို သူတစ်ပါးအား မတတ်သိစေချင်တဲ့ ဝန်တိုခြင်းပါပဲ။

အဲဒီဝန်တိုခြင်းငါးမျိုးထဲက နေရာထိုင်ခင်းနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုမှုအကုသိုလ်ကြောင့် ဘီလူးသရဲသော်လည်းကောင်း၊ ပြိတ္တာသော်လည်းကောင်းဖြစ်ပြီး အဲဒီအဆောက်အအုံ၏အမှိုက်ကို ထမ်းရွက်ပြီးနေရတတ်တယ်တဲ့။ သံအိမ်ငရဲ၌လဲ ဖြစ်တတ်တယ်တဲ့။ ရင်းနှီးသူတွေနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုမှုကြောင့် ရင်းနှီးသူတွေက သူများနဲ့နီးစပ်တာကိုတွေ့ရပြီး အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ နောက်ဘဝများမှာ လာဘ်မရခြင်း အခြေအရံနည်းပါးခြင်းလဲ ဖြစ်တတ်တယ်တဲ့။ လာဘ်ပစ္စည်းများနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုခြင်း သံဃာပစ္စည်း အများပိုင်ပစ္စည်းတွေကို ကိုယ်ပိုင်အနေဖြင့် သုံးစွဲလျှင် ဘီလူးသရဲသော် လည်းကောင်း၊ ပြိတ္တာသော်လည်းကောင်း၊ စပါးကြီးမြေသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်တတ်တယ်။ မစင်ငရဲလဲ ကျတတ်တယ်တဲ့။ လှပခြင်းဂုဏ် ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ် ပရိယတ္တိဂုဏ်များနှင့်စပ်ပြီး ဝန်တိုခြင်းကြောင့် အရပ်ဆိုးသူ ဆွံ့အသူဖြစ်တတ်တယ်။ ပြာပူငရဲလဲ ကျတတ်တယ်တဲ့။ ဒါတွေက အဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌံ ပြထားတာတွေပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သူတစ်ပါးက ကိုယ့်ထက်သာတာကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာဆိုတာလဲ ကိုယ့်အတွက် ဘာမျှအကျိုး မရှိဘူး။ မျက်မှောက်မှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရသည့်ပြင် နောင်ဘဝများမှာ အစစအရာရာ မပြည့်စုံခြင်း၏အကြောင်းသာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ယုတ်မာတဲ့တရားပဲ။ ကိုယ်လို သူတစ်ပါးမှာ မပြည့်စုံစေချင်တဲ့ ဝန်တိုမှု-မစ္ဆရိယကလဲ ဘာမျှအကျိုးမရှိဘူး။ မျက်မှောက်မှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရသည့်ပြင် နောင်ဘဝတွေမှာလဲ မကောင်းကျိုးတွေခံစားရခြင်း၏ အကြောင်းသာဖြစ်

တယ်။ ဒါကြောင့် ယုတ်မာတဲ့တရားပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်တရားတော်မှာ မနာလိုတဲ့ ဣဿာလဲ ယုတ်မာသည်။ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယလဲ ယုတ်မာသည်လို့ ဟောထားတာပဲ။ ဒီယုတ်မာတဲ့ ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယကြောင့် ကာမဘုံက သတ္တဝါတွေဟာ ချမ်းသာ ချင်ကြပေမယ့် မချမ်းသာဘဲ ဆင်းရဲနေကြရတဲ့အကြောင်းကို သက္ကပဉ္စသုတ်မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားက သိကြားမင်း၏ အမေးကို ဖြေရှင်းသောအားဖြင့် ဟောကြားထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဒီလိုတရားဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။

ကာမဘုံသား၊ နတ်လူများတို့၊ ကောင်းစားပြည့်ဝ၊ ဘေးရန်-ပလျက်၊အေးမြချမ်းသာ၊
နေလိုပါလည်း၊ ဣဿာ မစ္ဆေ၊ သူရှုတ်ပွေ့၍၊ ထင်ခြေမကျ၊ ဆင်းရဲရတည့်-တဲ့။

ကာမဘုံကနတ်တွေ၊ လူတွေ ဒီပြင်သတ္တဝါတွေရော အားလုံးပင် ကောင်းစား ချမ်းသာစွာ နေလိုကြတယ်။ ဘေးရန် အန္တရာယ်ကင်းပြီး အေးမြချမ်းသာစွာ နေလိုကြတယ်။ အဲဒီလို နေချင်ကြပေမယ့်လို့ ဘေးရန် အန္တရာယ်တွေနဲ့ မကြာခဏ တွေ့ပြီး ဆင်းရဲနေကြရတယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်ပါလဲလို့ သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် နောင်ကြီးကလေးရှိနေလို့ မိမိတို့ လိုလားတဲ့အတိုင်း မနေကြရပဲ ဆင်းရဲနေကြရတယ်လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို-

ကာမဘုံသား၊ နတ်လူများတို့။ပ။အေးမြချမ်းသာ၊ နေလိုပါလည်း၊ ဣဿာ မစ္ဆေ၊
သူရှုပ်ပွေ့၍၊ ထင်ခြေမကျ၊ ဆင်းရဲရတည့်-လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်

ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ တရားဆိုးတွေက ရှုပ်နေလို့ ဆင်းရဲနေကြရတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ်။ ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယတွေက သတ္တဝါတွေကို ရန်တိုက်ပေးနေတာပဲ။ သတ္တဝါတွေကတော့ ချမ်းသာချင်ကြတာပဲ။ ရန်မဖြစ်ချင်ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် မိမိ၏ ကိုယ်ထဲ မှာရှိနေတဲ့ ဣဿာ မစ္ဆရိယတွေက ရန်တိုက်ပေးနေတာနဲ့ သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲနေကြရတာတဲ့။ ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယ ဒီ ၂-ပါးထဲက မစ္ဆရိယ ဝန်တိုတယ်ဆိုတာဟာ ခွေးများမှာ အင်မတန်အားကြီးတယ်။ ခွေးနှစ်ကောင် လိုက်တမ်းပြေးတမ်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ကစားနေကြရာမှာ ထမင်းခဲကလေး တစ်ခုပစ်ချလိုက်ရင် အဲဒီထမင်းခဲ အပိုင်စီးချင်တဲ့ မစ္ဆရိယဖြင့် တစ်ကောင် တစ်ကောင် အချင်းချင်း ကိုက်ကြတော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ ဣဿာနဲ့ တွဲဖက် မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ တရားဆိုးက ရန်တိုက်ပေးလို့ အချင်းချင်းကိုက်ပြီး ဆင်းရဲကြရတာပဲ။ ဒီဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယကြောင့် ဆင်းရဲကြရပုံကို သက္ကပဉ္စသုတ် တရားတော်ထဲမှာလဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ သလ္လေခသုတ် ဒုတိယတွဲမှာတော့ ဒီဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယအကြောင်းကို တော်တော်ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြထား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမှာတော့ ထပ်ပြီးအကျယ်မပြတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယကြောင့် သာသနာ့အန္တရာယ် အထိ ဖြစ်နိုင်ပုံကို နည်းနည်းတော့ ဖော်ပြပါဦးမယ်။ အဲဒါဟာ သတိသံဝေဂ ရကြဖို့ပါပဲ။

တရားအမွေကို အလေးမပြုဘဲ ပစ္စည်းအမွေလောက်သာ အလေးပြုခံယူနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက မိမိတို့ထက် ကြည်ညို ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ရဟန်းတော်များကို မိမိတို့၏ နယ်ပယ်အတွင်း မလာရောက် မနေထိုင်စေချင်ကြဘူး။ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး မရှိတဲ့ကျောင်းမှာ ဒါယကာများက ဘုန်းကြီးအသစ်ပင့်ထားဖို့ ဩဝါဒခံယူတောင်းပန်ရင် တရားအမွေအလေးပြုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ် ပါက ဝိနည်းအလေးပြုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖို့ ညွှန်ကြားဖွယ်ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် တချို့က ဝိနည်းအလေးပြုတဲ့ဂိုဏ်း ဂဏထဲက ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလိုမရှိကြဘူး။ သမထ ဝိပဿနာဘက်က ထိထိရောက်ရောက် ကျင့်သုံး ဟောပြောနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လဲ အလိုမရှိကြဘူး။ အဲဒါဟာ မိမိထက် သာတာကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာနဲ့ မိမိနဲ့စပ်ဆိုင်တဲ့ ဒကာ- ဒကာမတွေ တပည့်တွေ အခြားပုဂ္ဂိုလ်ထံ ရောက်သွားမှာ စိုးရိမ် ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယကြောင့်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ကို အလေးပြုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ မိမိကိုယ်တိုင်လဲ ပရိယတ်ဘက်ကရော၊ ပဋိပတ်ဘက်ကရော ပြည့်စုံသင့်သမျှ ပြည့်စုံအောင် သတိပြုသင့်တာပဲ။ မိမိ၏တပည့် ပရိသတ်တွေမှာ အကျိုးများအောင် ကိုယ်တိုင်လဲ ဟောပြော သင့်တာပဲ။ သူတစ်ပါးက ဟောပြောနေရင်လဲ စွမ်းနိုင်သမျှ ကူညီအားပေးသင့်တာပဲ။ အဲဒီလိုဆိုရင် တရားအမွေကို အလေးပြု ရာလဲ ရောက်တယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ရာလဲ ရောက်တယ်။

အဲဒီလို ဗုဒ္ဓသာသနာတော်လဲ အကျိုးများစေနိုင်အောင်၊ ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေလဲ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်း အောင်၊ ဒီသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ချောမော့ပြီး တိုက်တွန်းထားတဲ့အတိုင်း တရားအမွေနဲ့လဲရအောင် ကျင့်သုံးခံယူဖို့ရာ အရေးကြီးတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဟောပြောချက်အတိုင်း မဂ္ဂင်ရစ်ပါးအကျင့်ဖြင့် ယုတ်ညံ့တဲ့ ဣဿာ မစ္ဆရိယစသည်တို့ကို လဲ အမြစ်ပြတ် ပယ်ရှားဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဣဿာကိုလဲ ပယ်ရန် မစ္ဆရိယကိုလဲ ပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်ရှိသည်။ စသည်ဖြင့် ဆက်လက်ပြီး ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြမယ်။

၄။ မနာလိုတဲ့ ဣဿာလဲ ယုတ်မာသည်။ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယလဲ ယုတ်မာသည်။
ဣဿာကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မစ္ဆရိယကိုလဲ ပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိသည်။-

ဒီကနောက်ပိုင်း ဆောင်ပုဒ်ကတော့ ရှေးကနဲ့ အတူတူပါပဲ။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်းစသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး ရှိရှိသေသေကျင့်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါကျတော့ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ် ရောက်တယ်။ အဲဒီအခါ တတိယအစုံမှာ ပြခဲ့တဲ့ မက္ခန္ဓာနဲ့ ပဋ္ဌာသဆိုတာရယ်။ ဒီ စတုတ္ထအစုံက ဣဿာနဲ့ မစ္ဆရိယရယ်။ ပဋ္ဌမအစုံမှာ ပြရမည့် မာယာနဲ့ သာဠေယျရယ်-ဒီကိလေသာ ၆-ပါးလုံး အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားတယ်လို့ မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ (နာ-၁၇၅) မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မနာလိုတဲ့ဣဿာနဲ့ ဝန်တိုတဲ့မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ ဒီယုတ်မာတဲ့ အကုသိုလ်တွေ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားအောင် အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်အထိ တရားအမွေကိုခံယူကြဖို့ အရေးကြီးလိုပါတယ်။ အဲဒီသောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဆိုတဲ့ တရားအမွေကိုရရင် အပါယ်လေးပါးမှာလဲ အစဉ်ထာဝရလွတ် မြောက်သွားပါတယ်။ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝမှာ ဖြစ်ပြီး အိုရ၊ နာရ သေရမည့်ဆင်းရဲတွေလဲ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝမျှသာ တွေ့ကြုံဖို့ ရှိပါတော့တယ်။ ခုနစ်ဘဝအတွင်းမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ပဲ ရှိပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က အောက်ထစ်ဆုံး အဲဒီသောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် တရားအမွေရအောင် ခံယူကြဖို့ အထူးတိုက်တွန်း ညွှန်ကြားနေတာ ပါပဲ။ ယခုဒီမှာ ယောဂီတွေလဲ အဲဒီတရားအမွေတွေကို ခံယူရဖို့ အားထုတ်နေကြတာပါပဲ။ ယခု ပဋ္ဌမအစုံကို ဆက်ဟောရ မယ်။

ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့်(၅)

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါ ဟောပြခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နာ-ပါဝင်သော)၊ မာယာ စ-ကိုယ့်အပြစ် ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာသည်လည်း၊ ပါပိကာ-ယုတ်မာ၏၊ သာဠေယျဉ္စ-မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ဝါကြွားစဉ်းလဲတဲ့ သာဠေယျ သည်လည်း၊ ပါပကံ-ယုတ်မာ၏၊ မာယာယ စ ပဟာနာယ-မာယာကိုပယ်ရန်၊ သာဠေယျဿစ ပဟာနာယ-သာဠေယျကိုလဲ ပယ်ရန်၊ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိပါသည် စသည်ဖြင့် ဟောပြထားပါတယ်။

မာယာနှင့် သာဠေယျ

မာယာဆိုတာ လှည့်စားတာပဲ။ ကိုယ့်အပြစ်ကို သူများမသိရအောင် ဖုံးကွယ်ပြီး လှည့်စားတာ။ မိမိမှာ အပြစ်မရှိ သယောင် အပြစ်ကင်းပြီး စင်ကြယ်သယောင် ဟန်ဆောင်လှည့်စားတာပဲ။ အဲဒီမာယာလဲ ယုတ်မာတယ်တဲ့။

သာဠေယျ ဆိုတာကတော့ ကိုယ့်မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ရှိသယောင်ဆောင်ပြီး ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့ သဘောပဲ။ သီလမရှိဘဲ နဲ့ ရှိယောင်ဆောင်တယ်။ စာပေကျမ်းဂန် မတတ်မသိဘဲနဲ့ တတ်သိယောင်ဆောင်တယ်။ နားမလည်ဘဲနဲ့ နားလည်ယောင် ဆောင်တယ်။ ဓူတင်အကျင့်ကို မကျင့်ပါဘဲနဲ့ ကျင့်ယောင်ဆောင်တယ်။ သမာဓိအကျင့်ကို မကျင့်ပါဘဲနဲ့ ကျင့်ယောင်ဆောင် တယ်။ ဈာန်မရပါဘဲနဲ့ ရယောင်ဆောင်တယ်။ အကြားအမြင် မပေါက်ပါဘဲနဲ့ အကြားအမြင်ပေါက်ယောင်ဆောင်တယ်။ သူတစ်ပါးစိတ်ကို မသိပါဘဲနဲ့ သိယောင် ဆောင်တယ်။ တစ်ခါက ကိုယ်တော်တစ်ပါးက တရားဟောနေရင်း ဟိုအနားက ဒကာမကြီးတွေ စိတ်အပြင်ထွက်နေတယ်။ မထွက်စေနဲ့လို့ ပြောသတဲ့။ လူတွေဟာ အများအားဖြင့် စိတ်ပျံလွင့်နေတာများ တာပဲ။ အဲဒီတော့ စိတ်ပျံလွင့်နေတဲ့ ဒကာမကြီးတွေက ငါ့ကိုပြောတာပဲ။ ငါစိတ်ပျံလွင့်နေတာကို သိတဲ့ ကိုယ်တော်ပဲလို့ ထင်ပြီး ကြည့်ညိုကြသတဲ့။ တရားရှုနေသူက လက်လှုပ်ရင် ဟ-လက်ဆီကို စိတ်မရောက်စေနဲ့လို့ ဒီလိုလဲ ပြောသတဲ့။ အဲဒီလို ပြောတော့လဲ ငါ့စိတ်သိပြီး ပြောတယ်လို့ ထင်ပြီး ကြည့်ညိုကြပါသတဲ့။ အဲဒီလို မရှိတဲ့ ဂုဏ်ကို ဟန်ဆောင်ပြတာလဲ ကောက် ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့ သာဠေယျပဲ။ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း မရှိပါဘဲနဲ့ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ရှိသယောင် ဟန်ဆောင်တယ်။ အမှတ်သတိ မပြည့်စုံပါဘဲနဲ့ ပြည့်စုံသယောင်၊ သမာဓိဉာဏ် မကောင်းပါဘဲနဲ့ ကောင်းသယောင်၊ တရား ထူး မပြည့်စုံပါဘဲနဲ့ ပြည့်စုံသယောင်၊ အရိယာ မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ အရိယာဖြစ်နေသယောင် ရဟန္တာဖြစ်နေသယောင်၊ ဒီလိုဟန် ဆောင်နေတာတွေလဲ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့ သာဠေယျပဲ။ ဒီ သာဠေယျကလဲ အင်မတန် ယုတ်မာတာပဲ။ တော်တော်ဆိုးရွားတဲ့ အကုသိုလ်တရားပဲ။

ဒီသာဠေယျက ယုတ်မာသလိုပင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ မာယာကလဲ ယုတ်မာတာပဲ။ ကိုယ့်အပြစ်ကို သူများမသိရအောင် အပြစ်ကင်းသယောင် ဟန်ဆောင်ပြဆိုနေတာလဲ အလွန်ယုတ်မာတာပဲ။ အဲဒီယုတ်မာတဲ့မာယာနဲ့ သာဠေယျကိုပယ်ဖို့ အကျင့် လမ်းမှန်လဲ ရှိပါတယ်တဲ့။ ဘာလဲဆိုတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ပါပဲ။ ယခု ဒီမှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေကြတာဟာ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်ပါပဲ။ မရှုမမှတ်လို့ရှိရင် မိမိအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းလှည့်စားတဲ့ သဘောလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ မရှိတဲ့ဂုဏ်ဖြင့် ဟန်ဆောင်ပလွှား ဝါကြွားချင်တဲ့ သဘောလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမှာတော့ ဒီမာယာ သာဠေယျက မဖြစ်တတ် ပါဘူး။ ဘဝအဆက်ဆက်က အထုံဝါသနာ အကျင့်ပါလာတဲ့ သူတွေမှာတော့ ဒီမာယာနဲ့ သာဠေယျက အဖြစ်များတတ်တယ်။ တရားကျင့်တဲ့ အခါမှာ ဒီမာယာနဲ့ သာဠေယျက ကင်းဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ဘုရားကသန်ရှင်းသူ့ကို ဖိတ်ခေါ်ပုံ

ဧတု ဝိညူ ပုရိသော အသဋ္ဌော အမာယာဝီ ဥရဇာတိကော၊ အဟမနုသာသာမိ၊ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ-စသည်ဖြင့် ဖိတ်ခေါ်တော်မူပါတယ်။

အသဋ္ဌော အမာယာဝီ-သာဋ္ဌေယျနှင့် မာယာ ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ကြွားဝါခြင်းနှင့် လှည့်စားခြင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဥရဇာတိကော-စိတ်သဘောထား ဖြောင့်မတ်သော၊ ဝိညူ-သိနားလည်ခြင်းရှိသော၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်၊ ဧတု-လာပါစေ၊ အဟံ အနုသာသာမိ-ငါက ဆုံးမညွှန်ကြားပေးမယ်၊ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ-ငါက ကျင့်နည်းတရားကို ဟောပြောပေးမယ်၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ-ဆုံးမညွှန်ကြားပေးသည့်အတိုင်းကျင့်လျှင် အကြာဆုံး ၇-နှစ်အတွင်း အမြန်ဆုံး ၇-ရက်အတွင်း အကျင့်မြတ်၏ အဆုံးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိပြီး နေရပါလိမ့်မယ်လို့ ဒီလို ဖိတ်မန်တော်မူပါတယ်။ (သုတ်ပါထေယျ နှာ ၄၅-၆)

တရားကို တကယ်အားထုတ်မည့်သူဆိုရင် မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာလဲ ကင်းဖို့လိုပါတယ်။ မရှိတဲ့ ဂုဏ်ဖြင့် ကြွားဝါစဉ်းလဲတဲ့ သာဋ္ဌေယျလဲ ကင်းဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီမာယာနှင့် သာဋ္ဌေယျဆိုတဲ့ မဖြောင့်မတ်တဲ့ သဘောကင်းမှ ဆရာသမားက အချိုးတကျ ဆုံးမညွှန်ကြားပေးနိုင်တယ်။ အချိန်ပြည့် မရှုမမှတ်ဘဲ ချွတ်ယွင်းနေတာတို့ စကားပြောနေတာတို့ အိပ်ချိန်မဟုတ်ဘဲ အိပ်နေတာလို့ ဒီလိုအပြစ်တွေကို ဆရာမသိအောင် ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာရှိနေရင် ဆရာက အချိန်ပြည့် ရှုမှတ်ဖို့ မညွှန်ကြားနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ရောဂါတွေရှိနေပါလျက် မရှိသလိုပြောနေတဲ့ လူမမာကို ဆေးဆရာက သင့်တော်တဲ့ဆေးကို မပေးနိုင်တာလိုပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ယောဂီ၏ချွတ်ယွင်းချက်ကို ပြုပြင်မပေးနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ သင့်တော်တဲ့ ဆေးကို မမှီဝဲရလို့ ရောဂါမပျောက်တာလိုပဲ ယောဂီမှာလဲ သမာဓိဉာဏ် မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အမှတ်မကောင်းဘဲနဲ့ အမှတ်ကောင်းသယောင် အသိဉာဏ်မဖြစ်ဘဲနဲ့ ဖြစ်သယောင် ပြောပြီး စဉ်းလဲတဲ့ သာဋ္ဌေယျရှိနေရင်လဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက အချိုးတကျ ညွှန်ကြားမပေးနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့လဲ ကျန်းမာသယောင် ပြောနေတဲ့ လူမမာကို ဆေးဆရာက ဆေးမပေးဘဲထားလို့ ရောဂါမပျောက်သလိုပင် ယောဂီမှာလဲ တရားမတိုးတက်ဘဲ နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် မာယာနဲ့ သာဋ္ဌေယျကင်းပြီး စိတ်နေသဘောထား ဖြောင့်မတ်ဖို့ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်။ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၅။ ကိုယ့်အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာလဲ ယုတ်မာသည်။ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ဝါကြွားစဉ်းလဲတဲ့ သာဋ္ဌေယျလဲ ယုတ်မာသည်။ မာယာကိုလဲ ပယ်ရန် သာဋ္ဌေယျကိုလဲ ပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိသည်။

အဲဒီကနောက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ ရှေးကအတိုင်းပါပဲ။ မာယာနဲ့ သာဋ္ဌေယျကိုပယ်ဖို့ အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ဆိုတာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ပါပဲ။ ယခု ဒီကယောဂီတွေ ဖောင်းတာ-ပိန်တာမှစပြီး မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးကပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေ၏ အဖြစ်အပျက်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း တွေ့သိရအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပွားများရတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွေပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိနေရင် အဲဒီသိရသမျှ အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး မာယာဆိုတဲ့ လှည့်စားမှုလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ သာဋ္ဌေယျဆိုတဲ့ ဝါကြွား စဉ်းလဲမှုလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘူး။ အကယ်၍ မရှုမမှတ်ဘဲ အာရုံနဲ့ စပ်ပြီး ဖုံးကွယ်လှည့်စားချင်တာ၊ ဝါကြွားစဉ်းလဲချင်တာ ဖြစ်လာရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းပြီး ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ လှည့်စားမှု၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု ဟူသမျှတွေဟာ သူ့အလိုလိုကင်းပြီး စိတ်ဟာအထူး စင်ကြယ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဖြောင့်မတ်ပုံနဲ့စပ်ပြီး တစ်ခါက အမျိုးသမီး ယောဂီတစ်ယောက်က ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောဖူးတယ်။

သူဟာ အရင်က သူ့ခင်ပွန်းအပေါ်မှာ အနိုင်ယူပြီး မတော်မသင့်တာတွေကို ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ယခုတော့ တရားရှုမှတ်နေရင်း အဲဒါတွေကို အပြစ်မြင်လာပါတယ်။ နောင်တော့ ဒီလိုမတော်တာကို မပြောတော့၊ မပြုတော့ပါဘူးလို့ ဖြောင့်မတ်တဲ့ စိတ်အနေအထားဖြင့်ပြီး ဝန်ခံပြောပြဖူးပါတယ်။ အဲဒါဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်း အကျင့်ကြောင့် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု ကင်းငြိမ်းသွားတဲ့ အခြင်းအရာပါပဲ။ ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်က သိပ်ကောင်းတာ၊ ရှေ့ပိုင်းက ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တွေလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တာပဲ။ သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဣဿာ မစ္ဆရိယကိုလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ ကျေးဇူးရှင်ကို ပြစ်မှားတဲ့ မက္ခန္ဓုပဋ္ဌာသကိုလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ချက်ချင်းပင် ပျက်စီးကျဆင်းစေတဲ့ ကောဓနဲ့ဥပနာဟကိုလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ သံသရာရှည်လျားစေတဲ့ လောဘတဏှာကိုလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ ကျန်တဲ့ ထမ္ဘ၊ သာရဗ္ဗ၊ မာနစသည်တို့ကိုလဲ ကင်းငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ အင်မတန်မြင့်မြတ် ကောင်းမွန်တဲ့အကျင့်ပဲ။ ယခု ဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ကို ကျင့်နေကြရတာဟာ အလွန်ပင် ဝမ်းမြောက်စရာပဲ ယခု ထမ္ဘနဲ့ သာရဗ္ဗဆိုတဲ့ အဋ္ဌအစုံကို ဟောရမယ်။

ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၆)

အာဂုဿော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါ ဟောပြောခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နော-ပါဝင်သော)၊ ထမ္ဘော စ-မကိုင်း ညွတ်မရှိသော ထမ္ဘာသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ သာရမ္ဘော- စ-နှိမ်ချိုးရန် သူ့ထက်ကျောအောင်ပြုတဲ့ သာရမ္ဘာသည် လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ ထမ္ဘာသ စ ပဟာနာယ-ထမ္ဘာကိုလဲ ပယ်ရန်၊ သာရမ္ဘာသ စ ပဟာနာယ-သာရမ္ဘာကိုလဲ ပယ်ရန်၊ အတ္တိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိပါသည် စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

ထမ္ဘာနှင့်သာရမ္ဘာ

မကိုင်းညွတ် မရှိသောနိုင်တဲ့ ထမ္ဘာလဲ ယုတ်မာသည်တဲ့၊ ရှိသောထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကိုင်းညွတ်နိုင်အောင် မရှိသောနိုင် အောင် တောင့်တင်းနေတဲ့ မာနကို ထမ္ဘာလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီမာနက ရှိသောထိုက်တဲ့သူ၏ အနီးရောက်ပေမယ်လို့ မရှိသောနိုင်ဘူး။ မိမိကိုယ်ကိုလဲ တိုင်ကြီးများလိုပင် တောင့်နေစေတတ်တယ်။ ကိုယ်ဖြင့်လဲ မရှိသော မကိုင်းညွတ်နိုင်တာ နှုတ်ဖြင့်လဲ မရှိသောနိုင် တာဟာ ဒီမာနကြောင့်ပါပဲ။ ဘုရားဆင်းတုတော်၊ စေတီတော်တို့ သံဃာတော်တို့ အသက်ကြီးသူတို့ ဒီလိုရှိသောထိုက်တဲ့ အရာတွေ၏ အနီးအပါးရောက်ရင် ကိုယ်ဖြင့်လဲ ကိုင်းညွတ်ပြီး ရှိသောရတယ်။ နှုတ်ဖြင့်လဲ အရှိအသေ ပြောဆိုရတယ်။ ဒီကမ္ဘာ ဆိုတဲ့ မာနရှိနေတဲ့သူကတော့ ကိုယ်ဖြင့်လဲ ခေါင်းငုံ့ခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း စသည်ဖြင့် အရှိအသေမပြုနိုင်ဘူး။ တောင့်ပြီးနေ တယ်။ နှုတ်ဖြင့်လဲ ကန်တော့ပါ၏။ ရှိခိုးပါ၏-စသည်ကို ပြောဆိုပြီး အရှိအသေမပြုနိုင်ဘူး။ ငါတို့နဲ့ မထူးပါဘူး။ အရှိအသေ ပေးစရာ မလိုပါဘူးလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ရှိသောကိုင်းညွတ်ခြင်း မရှိတာဟာ ထမ္ဘာပါဘဲ။ ဒါကလဲ ရှိသောထိုက်တဲ့ ဘုရားကိုတောင် မရှိသောလို့ ယုတ်မာတာဘဲ။ ပယ်သင့်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ နှိမ်ချိုးရန် သူ့ထက်ကျောအောင် ပြုတဲ့ သာရမ္ဘာလဲ ယုတ်မာသည်တဲ့၊ ဒါကတော့ သူ့ထက်သာအောင် ပြုလုပ်ပြောဆိုပြီး သူတစ်ပါးကို နှိမ်ချိုးတဲ့ သဘောပါပဲ။ သူက တစ်ခုလုပ်ရင် ငါက နှစ်ခုလုပ်မယ်။ သူက တစ်ခုခုနားပြောရင် ငါက နှစ်ခုနားပြောမယ်။ သူက တစ်ထောင် တစ်သောင်း အကုန်အကျခံပြီး အခမ်းအနားကို လုပ်ယင် ငါကနှစ်ထောင် နှစ်သောင်း အကုန်အကျခံပြီး အခမ်းအနားကို လုပ်မယ် စသည်ဖြင့် သူ့ထက်ကျောအောင် လုပ်ချင်တဲ့ မာနတစ်မျိုးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကုသိုလ်ဘက်ကတော့ လုပ်သင့်တာလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါနပြုရာမှာဖြစ်စေ၊ သီလကျင့်ရာမှာ ဖြစ်စေ၊ သူက ဒါလောက်လှူတာဟာ သိပ်ကောင်းတာပဲ ငါကတော့ ဒါထက်ပိုပြီးလှူသင့်တာပဲလို့ စေတနာကောင်းဖြင့် နှလုံးသွင်းပြီး သူများထက်ပိုလှူတာလဲရှိတယ်။ သူတောင်မှ ငါးပါးသီလ စောင့်နိုင်သေးတာပဲ။ ငါကတော့ ဒါထက်ပိုပြီး စောင့်သင့်တာပဲလို့ စေတနာကောင်းဖြင့် ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလဖြစ်စေ၊ ဝိကာလဘောနေ ကြည့်တာနှင့်တကွ ဆက္ကသီလဖြစ်စေ၊ ရှစ်ပါးသီလဖြစ် စေ၊ စောင့်ရှောက်တာလဲရှိတယ်။ ရှစ်ပါးသီလကို သူက တစ်လလျှင် နှစ်ကြိမ်စောင့်ပါက ငါက လေးကြိမ်စောင့်မယ် စသည် ဖြင့် မိမိမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရေးကိုသာ ပဓာနပြုပြီး ဒါ ကျင့်တာလဲရှိတယ်။ တရားရှုမှတ်ကျင့်သုံးရာမှာလဲ သူတောင်မှ တစ်လ အားထုတ်နိုင်သေးရင် ငါက နှစ်လအားထုတ်မယ် စသည်ဖြင့် စေတနာကောင်းနဲ့ နှလုံးသွင်းပြီး တရားရှုမှတ်အားထုတ်တာလဲ ရှိပါတယ်။ ဒီလို ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရေးကိုသာ ပဓာနပြုပြီး သူများထက်သာပြီး ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကို ပွားစေတာ ကတော့ ပြုသင့်ပြုထိုက်တဲ့ ကုသိုလ်အလုပ်ပါပဲ။ အပြစ်မရှိပါဘူး။

အဲဒီလို စေတနာကောင်းနဲ့မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးက တစ်ထောင်ဖိုး၊ တစ်သောင်းဖိုးလှူရာမှာ အဲဒီလှူသူ၏ ဂုဏ် တိမ်မြုပ်သွားအောင်၊ နောက်ထပ် ဒီလိုအလှူမျိုးကို မလှူရဲအောင် မတော်မသင့် ကြံစည်ပြီးတော့ နှစ်ထောင်သုံးထောင်ဖိုး နှစ်သောင်း သုံးသောင်းဖိုးစသည်ဖြင့် သူ့ထက်ကျောရေးကိုသာ အလေးပြုပြီး လှူဒါန်းတာမျိုးကတော့ သာရမ္ဘာသဘောရှိတာပါ ပဲ။ သူတစ်ပါး ဂုဏ်ကျသွားအောင် နှိမ်ချိုးတဲ့ အနေနဲ့ ပြုရင်တော့ သာရမ္ဘာပဲ။ အဲဒါဟာ သူတစ်ပါးကို နှိမ်ချိုးလိုသောကြောင့် ယုတ်မာတဲ့ အကုသိုလ်ပါပဲ။ အဲဒီ သာရမ္ဘာကိုလဲ ပယ်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၆။ မကိုင်းမညွတ် မရှိသောနိုင်တဲ့ ထမ္ဘာလဲ ယုတ်မာသည်။ နှိမ်ချိုးရန် သူ့ထက်ကျောအောင်ပြုတဲ့ သာရမ္ဘာလဲယုတ်မာသည်။ ထမ္ဘာကိုလဲပယ်ရန်၊ သာရမ္ဘာကိုလဲပယ်ရန်၊ အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိ သည်။

ယခုဒီမှာ ဖောင်းတာ ဝိနိတကစပြီး မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရခြောက်ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်နေကြတာဟာ ဒီထမ္ဘာနဲ့ သာရမ္ဘာကိုကင်းငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်တရားကို ပွားနေကြ တာပဲ။ ယခုလောလောဆယ်မှာတော့ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းနဲ့ တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒီထမ္ဘာနဲ့သာရမ္ဘာ ကဖြစ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အရဟတ္တမဂ်မရောက်သေးရင် တစ်ချိန်ချိန်တော့ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိနေသေးတာပဲ။ အဲဒီ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိနေတဲ့ ထမ္ဘာနဲ့သာရမ္ဘာကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်အောင် ရှုမှတ်နေကြရတာပါပဲ။ ဒီ မရှိသောနိုင်တာနဲ့ သူ့ထက် ကျောအောင်ပြုချင် တာဆိုတဲ့ မာနက သူတော်ကောင်းတွေမှာ ဖြစ်ခဲမည့်သဘောပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါက အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ကင်းငြိမ်းတယ်ဆိုတော့

ကင်းငြိမ်းခဲ့တဲ့ တရားပဲ။ အကယ်၍ မရိသေတဲ့စိတ် သူ့ထက်ကျောလိုတဲ့ စိတ် ဖြစ်လာရင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားရုံပါပဲ။ ယခု သတ္တမအစုံလို ဟောရမယ်။

ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၇)

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါဟောပြခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နော-ပါဝင်သော)၊ မာနော စ-အထင်ကြီး တွဲမာနသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ အတိမာနော စ-ဘဝင်မြင့်တဲ့ အတိမာနသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ မာနဿ စ ပဟာနာယ-မာနကိုလဲပယ်ရန်၊ အတိမာနဿ စ ပဟာနာယ-အတိမာနကိုလဲပယ်ရန်၊ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ- အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိပါသည်။

မာနနှင့်အတိမာန

မာနဆိုတာ အကြောင်းအရာဂုဏ် တစ်ခုခုကိုမှီပြီး အထင်ကြီးတဲ့ သဘောပါပဲ။ အမျိုးအနွယ်ကိုဖြစ်စေ၊ စီးပွားဥစ္စာကို ဖြစ်စေ၊ အခြွေအရံကို ဖြစ်စေ၊ အရေအဆင်းကို ဖြစ်စေ၊ အသိအလိမ္မာကို ဖြစ်စေ ဂုဏ်ယူပြီး မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးတာဟာ မာနပါပဲ။ ဒီမာနက (၁) သေယျမာန်၊ (၂) သဒိသမာန်၊ (၃) ဟီနမာန်လို့ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ၃-ပါးရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၃-ပါး ထဲက (၁) သေယျမာန်ဆိုတာ အမျိုးအနွယ်စသော ဂုဏ်ဖြင့် မိမိက သူများထက် မြင့်မြတ်တယ်လို့ အထင်ကြီးတာပါပဲ။ အဲဒါ ဟာထင်တဲ့အတိုင်း မဟုတ်ရင်တော့ အယာထာဝမာန် ခေါ်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ရင် အဲဒီမဟုတ်တဲ့ အထင်ကြီးတဲ့ အယာထာဝမာန် ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဟုတ်မှန်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ အထင်ကြီးတဲ့ ယာထာဝမာန်ကတော့ အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ကင်းငြိမ်း တယ်။

(၂) သဒိသမာန်ဆိုတာ အမျိုးအနွယ်စသော ဂုဏ်တစ်ပါးပါးဖြင့် သူတစ်ပါးနဲ့ မိမိဟာ အတူတူပဲလို့ အထင်ကြီးတာ ပဲ။ ဟုတ်မှန်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ တန်းတူထင်ရင် ယာထာဝမာန်ပဲ။ အဲဒါက အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ကင်းငြိမ်းတယ်။ မဟုတ်မမှန်တဲ့ ဂုဏ်နဲ့ တန်းတူထင်တာကတော့ အယာထာဝမာန်ပဲ။ အဲဒါကတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ရင် ကင်းငြိမ်းတယ်။

(၃) ဟီနမာန်ဆိုတာက ဂုဏ်တစ်ပါးပါးဖြင့် သူတစ်ပါးအောက် ယုတ်ညံ့တဲ့အနေဖြင့် ထင်မြင်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကလဲ မိမိကိုယ်ကို အောက်တန်းချပြီး သူတစ်ပါးကို ရှိသေတဲ့သဘောတော့မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီယုတ်ညံ့တဲ့ဂုဏ်နှင့်ပင် ဂုဏ်ယူ ပြီး အထင်ကြီးတဲ့သဘောပဲ။ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင် ငါကသူတို့လို အမျိုးကြီးအမျိုးမြတ်မှမဟုတ်ဘဲ၊ ဘယ်လိုပဲနေနေရပါတယ်။ ငါက သူတို့လို နေရင်မှ မဟုတ်ဘဲပဲ၊ ငါက သူတို့လို အရာရှိမှ မဟုတ်ဘဲပဲ၊ ငါက သူတို့လို ပညာရှင်မှ မဟုတ်ဘဲပဲ၊ ငါက သူတို့လို လူကြီးလူကောင်းမှ မဟုတ်ဘဲပဲ၊ ငါကသူတို့လို စာချမထေရ်ကြီးမှ မဟုတ်ဘဲပဲ၊ ပုံတော်သလို နေလို့ရပါတယ် စသည်ဖြင့် မိမိအောက်တန်းကျတာကိုပင် ဂုဏ်ယူပြီး အထင်ကြီးတာပါပဲ။ အဲဒါလဲ အမှန်အတိုင်း အထင်ရောက်တာက ယာထာဝမာန်ပဲ။ အဲဒါက အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ကင်းငြိမ်းတယ်။ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အထင်ရောက်တာကတော့ အယာထာဝမာန်ပဲ။ အဲဒါကတော့ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်ရင် ကင်းငြိမ်းတယ်။

အတိမာန ဆိုတာကတော့ အလွန်အလွန် အထင်ကြီးတာပါပဲ။ အဲဒါကို ဘဝင်မြင့်တယ်လို့ ဘာသာပြန်ထားပါတယ်။ သူများတွေကို အလွန်အထင်သေးပြီး မိမိကိုယ်ကို အလွန်အလွန် အထင်ကြီးတဲ့ သဘောပါပဲ။ မူလက သူတစ်ပါးနဲ့ တန်းတူ လောက်သာ အထင်ကြီးခဲ့တယ်။ နောက်ကျတော့ မိမိက သာလွန်တယ်။ အများကြီးသာလွန်တယ်လို့ အထင်ကြီးပြီး ဘဝင်မြင့် တာပါပဲ။ လောကရေးဘက်မှာ အခွင့်အထူးကလေးရလာတာနဲ့ ဒီလို အလွန်အလွန် အထင်ကြီးပြီး ဘဝင်မြင့်နေတာတွေလဲ များပါတယ်။ ပရိယတ္တိဘက်က စာသင်စာချနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ တရားဟောနေတဲ့ ဓမ္မကထိကတွေ၊ ပရိယတ္တိဘက်က တရားကျင့်သုံး ဟောပြောနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာလဲ တချို့ကအစပိုင်းမှာ မာနဖြင့်အထင်ကြီးရုံမျှပဲ။ နောက်ပိုင်း ကျတော့ အလွန်အလွန် အထင်ကြီးပြီး ဘဝင်မြင့်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဟောပြောရာမှာလဲ ဘဝင်မြင့် တဲ့အပြောအဆိုတွေကို ပြောဆိုလေ့ရှိတတ်တယ်။ ကျမ်းစာရေးရာမှာလဲ ဘဝင်မြင့်တဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေကို ရေးသားလေ့ရှိတတ် တယ်။ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီထဲကတောင် တချို့က ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါမှာ သူများက သူလိုမသိဘူးလို့ ထင်တတ်တယ်။ သူ့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကိုတောင် သူသိသလိုသိဟန်မတူဘူးလို့ ဒီလိုအထင်ကြီးပြီး ဘဝင်မြင့်သူလဲ နည်းနည်းရှိ တတ်သေးတာပဲ။

ယခုမြင်တိုင်းကြားတိုင်းစသည်မှာ မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေကြတာဟာ အဲဒီအထင်ကြီးမှု ဘဝင်မြင့်မှုတွေ ဖြစ်ခွင့်မရ အောင်အားထုတ်နေကြရတာပဲ။ နောက်ဆုံးကျတော့ သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်ပြီးတော့ အယာထာဝမာန အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်း သွားအောင် အရဟတ္တမဂ် ရောက်ပြီးတော့ ယာထာဝမာနလဲ အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းသွားအောင် အားထုတ်နေကြရတာပဲ။ အဲဒီ အထင်ကြီးတဲ့ ဘဝင်မြင့်တဲ့မာနကို ပယ်နိုင်အောင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စိတ်သဘောထားပုံကိုလဲ အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခိတ်သဘောထားပုံ

တစ်ချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်တို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ခွင့်ပန်လျှောက်ထားပြီး ဒေသစာရီလှည့်လည်ရန် ကြွသွားတော်မူကြပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာနောက်သို့ များစွာသော ရဟန်းတွေ လိုက်ပါသွားကြတာကို တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် ရဟန်းတစ်ပါးက မနာလိုစိတ်ဖြစ်ပြီးတော့ ဒေသစာရီ ကြွချီမှုကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေရန် မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်ပြီး ဒီလိုလျှောက်ထားတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ တပည့်တော်ကို ကိုယ်စောင်းတိုက်သွားပါတယ်။ တောင်းပန်ခြင်းလဲ မပြုဘဲ ထွက်သွားပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ သင်္ကန်းစွန်းနဲ့ မတော်တဆ ထိသွားတာကို အစွဲပြုပြီး စွပ်စွဲလျှောက်ထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အကြောင်းမှန်ကို သိပေမယ့် ပြဿနာ ပြေရှင်းသွားအောင် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို လိုက်ခေါ်စေပြီးတော့ အဲဒီအကြောင်းကို မေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလို ဖြေရှင်း လျှောက်ထားပါတယ်။

ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌ ကာယဂတာသတိ ဖောင်တဲ့သူဆိုရင် သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းကို ကိုယ်စောင်းတိုက်ပြီး မတောင်းပန်ဘဲ ထွက်သွားတယ်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘုရားတပည့်တော်ကတော့ မိမိ၏ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို မြေကြီးလိုပင် နှလုံးသွင်းလျက် နေပါသည်ဘုရား-စသည်ဖြင့် လျှောက်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့

(၁) မြေကြီးပေါ်မှာ စင်ကြယ်တာတွေရော၊ မစင်ကြယ်တာတွေရော ပစ်ချကြတယ်။ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်တွေ၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ သွေး၊ ပြိပုပ်တွေလဲ ပစ်ချကြတယ်။ ဒါပေမယ့် မြေကြီးက သည်းညှစ်ခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်းမရှိဘဲ လက်ခံနေပါတယ်။ အဲဒီမြေကြီးလိုပဲ သူ့ကိုယ်ကို သဘောထားပါတယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်လိုပင် ပြုမူပြောဆိုစေကာမူ မြေကြီးလိုပင် သည်းခံနေပါတယ်တဲ့။ ဒါက သည်းခံပုံ (၁) အချက်ပဲ။

(၂-၃-၄) နောက်ပြီးတော့ ရေလို၊ မီးလို၊ လေလိုလဲ သဘောထားပါတယ်တဲ့။ ရေထဲမှာလဲ အညစ်အကြေးတွေကို ပစ်ချကြတယ်။ မီးကလဲ အညစ်အကြေးတွေကို လောင်းရတယ်။ လေကလဲ အညစ်အကြေးတွေကို တိုက်ခတ်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ရေ၊ မီး၊ လေတွေက ညည်းညူစက်ဆုပ်ခြင်း၊ မရှိဘူး။ အဲဒါတွေလိုပင် သူကလဲ သည်းခံနေပါတယ်တဲ့။ ဒီသုံးမျိုးက သည်းခံပုံ (၂-၃-၄) အချက်တွေပါပဲ။

(၅) နောက်ပြီးတော့ ခြေသုတ်ကြီးဝန်းမှာ ခြေက အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ခြေသုတ်ကြီးဝန်းကတော့ ညည်းညူခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒါလိုလဲ သည်းခံနေပါတယ်တဲ့။

(၆) နောက်ပြီးတော့ ဇာတ်နိမ့်တဲ့စဏ္ဍာလအမျိုးသားငယ်၊ အမျိုးသမီးငယ်လိုလဲ သဘောထားပါတယ်တဲ့။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာဇာတ်က အလွန်အရေးကြီးတယ်။ စဏ္ဍာလခေါ် ဇာတ်နိမ့် အမျိုးဖြစ်သူတွေက ဇာတ်မြင့်တဲ့ ဗြဟ္မဏအမျိုးလူတွေကို မထီရဘူး။ ဒါကြောင့် ဇာတ်နိမ့် စဏ္ဍာလမျိုးဖြစ်သူက ဇာတ်မြင့် လူတို့၏ ရွာကိုဝင်သွားရင် တုတ်ချောင်းကလေး စသည်ရိုက်နှက်တီးခေါက်ပြီး ဝင်သွားရသတဲ့။ ကျွန်တော်က ဇာတ်နိမ့် လူယုတ်ပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ မထီရအောင် ရှောင်ကြပါလို့ သတိပေးတဲ့ အနေနဲ့ အသံပေးပြီး ဝင်သွားရတာတဲ့။ အဲဒါဟာ ဇာတ်နိမ့်သူတွေက မိမိတို့ကိုယ်ကို အယုတ် အညံ့အနေဖြင့် နှိမ်ချပြီး ဝင်ကြရတာပဲ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကလဲ အဲဒီဇာတ်နိမ့်သူများလိုပင် မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချထားပါတယ်တဲ့။ အလွန်ကြည်ညိုစရာပါပဲ။

(၇) ချိုကျိုးနေတဲ့ နွားဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ မဝှေ့ဘဲ ယဉ်ကျေးနူးညံ့တယ်။ အဲဒီလိုနွားလိုပဲ သဘောထားပါတယ်တဲ့။

(၈) ရေချိုးပြီး ပြီးလိမ်း ပြင်ဆင်ထားတဲ့ လူပျို-အပျိုကလေးများဟာ လည်ပင်းမှာ မြွေကောင်ပုပ်၊ ခွေးကောင်ပုပ်ကို ဆွဲထားမယ်ဆိုရင် ရွံရှာစက်ဆုပ်သလိုပင် မိမိကိုယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်လဲ ထင်နေပါတယ်တဲ့။

(၉) နောက်ဆုံးတစ်ချက်ကတော့ အပေါက်များစွာမှ ယိုကျနေတဲ့ အမဲဆီအိုးကို ထမ်းဆောင်နေရသလိုပင် မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နေရတယ်လို့လဲ ထင်မြင်နေပါတယ်တဲ့။ ဒီလိုအချက် ၉-ချက်ဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက ရှင်းလင်းလျှောက်ထားပါတယ်။

အဲဒီအခါ စွပ်စွဲတဲ့ ရဟန်းဟာ မခံမရပ်နိုင်အောင် စိတ်ပူလောင်ပြီး သူ့အပြစ်ကို ကန်တော့တောင်းပန်ပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကလဲ သည်းခံကြောင်း ပြောကြားပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းကို သည်းခံပါလို့တောင် တောင်းပန်လိုက်ပါသေးတယ်။

အဲဒါဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ နိမိတ်ချုပ်ပါပဲ။ အတုယူစရာ အင်မတန် ကောင်းပါတယ်။ ယခုဒီသုတ်မှာမာနနှင့် အတိမာနကိုပယ်ဖို့ရာ ညွှန်ပြဟောကြားနေတာလဲ ဒီအရှင်သာရိပုတ္တရာပဲ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာလောက် အပြည့်အစုံ မနိမိတ်ချနိုင် သေးတောင် အတော်အတန်တော့ အတုလိုက်ပြီး ကျင့်သင့်ကြတာပါပဲ။ သာမန်အထင်ကြီးတဲ့ မာနကို မပယ်နိုင်တောင် အလွန် အလွန် ဘဝင်မြင့်တဲ့ အတိမာနကိုတော့ ပယ်နိုင်ဖို့ ကောင်းပါတယ်။

မာနနဲ့ အတိမာနအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ ယခုနောက်ဆုံး အစုံဖြစ်တဲ့ မဒနဲ့-ပမာဒကို ဟောရမယ်။

ပယ်သင့်တာနှင့် ပယ်ရန်အကျင့် (၈)

တကြာဝုသော မဒေါ စ ပါပကော၊ ပမာဒေါ စ ပါပကော၊ မဒဿ စ ပဟာနာယ၊
ပမာဒဿ စ ပဟာနာယ အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပမသမာယ
အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ တကြ-ငါဟောပြောခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပရိယာပနွေ-ပယ်ရမည့် ပဟာတဗ္ဗ တရားအဖြစ် ဖြင့်ပါဝင်သော)၊ မဒေါ စ-မာန်ယစ်တဲ့ မဒသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ ပမာဒေါ စ-မေ့လျော့တဲ့ ပမာဒသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏၊ မဒဿ စ ပဟာနာယ-မဒကိုလဲပယ်ရန်၊ ပမာဒဿ စ ပဟာနာယ-ပမာဒကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသည်။ (သာ-ထိုအလယ်လမ်းမှန်အကျင့်သည်)၊ စက္ခုကရဏီ-ပညာ မျက်စိကိုလဲ ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်ပါသည်၊ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလဲ ပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်ပါသည်၊ ဥပမသမာယ-အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန် အထူးသိရန် ထိုးထွင်းသိရန် ဆင်းရဲငြိမ်းရန် အလို့ငှါလဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဝါ-ဆင်းရဲငြိမ်းရန် အလို့ငှါလဲဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသည်တဲ့။

လောဘနဲ့ ဒေါသဆိုတဲ့ပထမအစုံမှ မဒနဲ့ပမာဒဆိုတဲ့ ဒီနောက်ဆုံးအစုံအထိ အစုံအားဖြင့် ရှစ်စုံ၊ အသီးအသီးအားဖြင့် ၁၆-ပါးသော အကုသိုလ်တရားတွေကို ရည်ရွယ်ပြီးသော် (ယေသဉ္စ ဓမ္မာနံ သတ္တာ ပဟာနမာဟ) အကြင်အကုသိုလ်တရား တို့ကို ဆရာဘုရားက ပယ်ဖို့ ဟောခဲ့သည်-လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဖော်ပြခဲ့တယ်။ အဲဒီ စကားရပ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ နောက်ဆုံးအစုံထဲက မဒဆိုတဲ့ မာန်ယစ်တာလဲ ယုတ်မာလို့ ပယ်ရမည့်တရားပဲ။ ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့တာလဲ ယုတ်မာလို့ ပယ်ရမည့်တရားပဲ။ အဲဒီ မဒကိုလဲ ပယ်ရန် ပမာဒကိုလဲပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့် ရှိပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို စပြီးဆိုကြရမယ်။

၈။ မာန်ယစ်တဲ့မဒလဲ ယုတ်မာသည်၊ မေ့လျော့တဲ့ပမာဒလဲ ယုတ်မာသည်၊ မဒကိုလဲ ပယ်ရန်၊
ပမာဒကိုလဲ ပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိသည်။

မဒတရား ၂၇-ပါး

မဒ-မာန်ယစ်တယ်ဆိုတာက ၂၇-ပါးရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ခုဒ္ဒကဝိဘင်းပါဠိမှာ ပြဆိုထားတယ်။ အဲဒီပါဠိအရ မှတ်သားဖို့ရာ ဆောင်ပုဒ်စာရွက်ထဲမှာ **မဒတရားအကျယ် ၂၇-ပါး**လို့ ခေါင်းတပ်ပြီး ပြထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များအရ အစဉ်အတိုင်း ပြောရမှာပဲ။ ဆောင်ပုဒ် အမှတ် (၁)က “မျိုးနွယ်၊ နာကင်း၊ ပျိုနုခြင်း၊ လွန်မင်းသက်ရှည်စွာ”တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ် ထဲကပါတဲ့အမျိုးကို အနွယ်ကို အနာကင်း၍ ကျန်းမာခြင်းကို ပျိုနုခြင်းကို အလွန်အသက်ရှည်ခြင်းကို စွဲမှီပြီးတော့ မာန်ယစ် တယ်လို့ ဒီလိုယူဖို့ရာ (စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းဖြစ်တတ်ပါလို့) နောက်ဆုံး အမှတ် (၆) ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ စီထားပါတယ်။ အဲဒီ နောက်ဆုံးဆောင်ပုဒ်နဲ့တွဲစပ်ပြီး အနက်ယူဖို့ပါပဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ မျိုး၊ နွယ်၊ နာကင်း၊ ပျိုနုခြင်း၊ လွန်မင်းသက်ရှည်စွာ။
၆။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းပြုတတ်ပါ။

အမျိုးဆိုတာ ပါဠိလိုက ဇာတိပဲ။ မြန်မာလိုကတော့ ဇာတ်လို့လဲ ပြဆိုထားကြပါတယ်။ မင်းမျိုး၊ ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏားမျိုး သူကြွယ်မျိုး၊ လူဆင်းရဲမျိုးဆိုတဲ့ ဒီအမျိုး နားပါးပါပဲ။ မင်းမျိုးဖြစ်လဲ လူက မင်းမျိုးစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တယ်။ ငါက အမြတ်ဆုံး မင်းမျိုးပဲလို့ ဒီလိုစွဲလမ်းပြီး မာန်ယစ်တယ်။ မာန်ယစ်ဆိုတာ ဆင်ကြီးများ မုန်ယစ်နေတာလို၊ သေရည်အရက်သောက်တဲ့လူက သေရည်အရက်ဖြင့် မူးမေ့နေတာလို မာန်မာနဖြင့် စိတ်တက်ကြွပြီး အထင်ကြီးနေတာပါပဲ။ ထို့အတူပင် ဗြာဟ္မဏမျိုး စသည် ကိုလဲစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်ခြင်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ရှေးတုန်းက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဒီလိုအမျိုးစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာတွေ များပါတယ်။ အဲဒီလို အမျိုးမာန်ယစ်နေတာနဲ့ ကုသိုလ်ရေးဘက် ဘာဝနာတရား အလုပ်ဘက်မှာ လစ်ဟင်းနေတတ်ပါတယ်။

အန္တယ်ဆိုတာကလဲ ရှေးတုန်းက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ထင်ရှားပါတယ်။ မင်းမျိုးထဲကဆိုရင် ကောဏ္ဍညအန္တယ်၊ အာဒိစ္စ အန္တယ်စသည်တွေပါပဲ။ ကောဏ္ဍညဆိုတဲ့လူကြီးမှ ဖြစ်ပွားလာတဲ့သူတွေကို ကောဏ္ဍညအန္တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ အခြားအန္တယ် တွေကိုလဲ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ အစဆုံး လူကြီး၏အမည်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ အန္တယ်တွေပါပဲ။ ပုဏ္ဏားမျိုးထဲက ဆိုရင်လဲ ကသာပအန္တယ်၊ ဘာရဒ္ဒါအန္တယ် စသည်တွေပါပဲ။ အဲဒီလို အန္တယ်တွေထဲမှာ အထက်တန်းကျတဲ့ အန္တယ်ကိုစွဲမှီပြီး ငါက ကောဏ္ဍညအန္တယ်ပဲ စသည်ဖြင့် မာန်ယစ်တက်ကြွနေတာဟာ အန္တယ်ကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်ခြင်းပဲ။

မြန်မာပြည်မှာလဲ မိဘ ဘိုးဘွား ဆွေမျိုးတွေကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်နေတာ အထင်ကြီးနေတာတွေဟာ နည်းနည်း ပါးပါးတော့ ရှိတာပါပဲ။

ကျန်းမာတဲ့သူကလဲ သူများတွေမှာ ဆေးဝါးတွေ မပြတ်သုံးဆောင်နေကြရတယ်။ မကျန်းမာကြဘူး၊ ငါတို့ကတော့ ကျန်းမာနေတာပဲ။ ဘာရောဂါမျှ မရှိဘူး၊ ဘာဆေးမျှ မသုံးဆောင်ရဘူး စသည်ဖြင့် ကျန်းမာခြင်းကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်နေတာ အထင်ကြီးနေတာလဲရှိတယ်။ အဲဒီလို ကျန်းမာတာကိုမှီပြီး မာန်ယစ်နေတာနဲ့ အချို့မှာ သံဝေဂဉာဏ်မဖြစ်တဲ့အတွက် ကုသိုလ် ရေးဘက်မှာ ချွတ်ယွင်းနေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့ကတော့ ငါ့မှာကျန်းမာတာဟာ ရှေးကုသိုလ်ကံကြောင့်ပဲ။ နောင်လဲ ကျန်းမာ ချမ်းသာရအောင် ကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေမယ်လို့ ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး မကောင်းမှုများမှ ကြဉ်ရှောင် တယ်။ ကုသိုလ်အလုပ်တွေကိုလုပ်တယ်။ ဘုန်းကြီး မော်လမြိုင်မှာနေခါစတုန်းက ဒကာမကြီးတစ်ယောက်ဟာ သိပ်ကျန်းမာ တာပဲ။ ဘာရောဂါမှမရှိဘူး၊ ဘာဆေးကိုမှလဲ မစားမသုံးရဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့၏နေရာ တောင်ပိုင်းကလေး တောင်ခြေဆိုတာ ဟိုတုန်းက ငှက်ဖျားရောဂါ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီမှာ တစ်လနှစ်လလောက်လာနေရင် ဖျားတတ်တာပဲ။ အဲဒီဒကာမကြီးကတော့ အဲဒီမှာ တစ်နှစ်နှစ်နှစ်ကြာအောင် လာနေတာတောင် နေမကောင်းတာရယ်လို့မရှိဘူး။ အဲဒီဒကာမကြီးက ယခုဘဝ ကျန်းမာ တာကိုအကြောင်းပြုပြီး သူက ဆေးတွေကို လှူလေ့ရှိတယ်။ တခြား ကုသိုလ်တွေလဲ များစွာပြုပါတယ်။ အဲဒီဒကာမကြီးကတော့ တယ်ချီးမွမ်းစရာ ကောင်းတာပဲ။ ဟိုတုန်းက သူဟာအသက် ငါးဆယ်ကျော် ခြောက်ဆယ်လောက် ရှိနေပါပြီ။ ယခုတော့ရှိပုံမရ ပါဘူး။

အရွယ်အားဖြင့် ပျိုနုတာကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာလဲရှိတယ်။ ဟိုလူတွေက အိုမင်းကုန်ပြီ၊ ငါကတော့ ငယ်ပါသေးတယ် ဆိုပြီး မာန်ယစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုလူက တရားကျင့်ဖို့ရာဘက်ကို စိတ်မဝင်စားဘဲ ရှိတတ်တယ်။ သူများက တရားကျင့်ဖို့ တိုင်းတွန်းပေးမယ်လို့ ငါတို့က ငယ်ပါသေးတယ်လို့ မာန်ယစ်ပြီး တရားအားမထုတ်ဘဲ နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ တချို့ကတော့ အသက်ခြောက်ဆယ်ကျော် ခုနစ်ဆယ်လောက်ရှိနေတာတောင် ငယ်ပါသေးတယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းပြီး တရားအားမထုတ်ဘဲ နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီလို ငယ်သေးတယ်ထင်ပြီး မာန်ယစ်နေရင်း တချို့တော့ သေသွားရှာကြတာပဲ။

အသက်ရှည်တာကို စွဲမှီပြီးတော့ မာန်ယစ်တာလဲရှိတယ်။ အသက် ၇၀-ကျော်၊ ၈၀-ကျော်၊ ၉၀-ကျော် အသက်ရှည် နေတဲ့သူတွေက သူတို့ထက် အသက်ရှည်တာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်နေတတ်တယ်။ ဟိုလူတွေက အသက်လေးငါးဆယ်အတွင်း သေကုန်ကြတာပဲ။ ငါတို့ကတော့ အသက်ရှည်တယ်လို့ စွဲမှီပြီး စိတ်တက်ကြွမာန်ယစ်နေတာပါပဲ။ “မျိုးနွယ် နာကင်း၊ ပျိုနုခြင်း၊ လွန်မင်းသက်ရှည်စွာ၊ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းပြုတတ်ပါ” တဲ့။ အမှတ် ၁-ဆောင်ပုဒ်မှ မျိုးအရအမျိုးကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တာပဲ။ ဒါက မဒတစ်ပါးပဲ။ ထို့အတူ အန္တယ်ကိုမှီပြီး မာန်ယစ်တာကတစ်ပါး၊ အနာကင်းတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာက တစ်ပါး၊ ပျိုနုတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာက တစ်ပါး၊ အသက်ရှည်တာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာက တစ်ပါး၊ အားလုံး အမှတ် ၁-ဆောင်ပုဒ်အရ မာန်ယစ်ခြင်းငါးပါး၊ ပြီးသွားပြီ။ အမှတ် ၂-ဆောင်ပုဒ်ကတော့ (လာဘ်သက္ကာရ၊ လေးပြုကြ၊ ဖြစ်ရ ရှေ့ဆောင်ပါတဲ့) အဲဒီမှာလဲ အမှတ် ၆-ဆောင်ပုဒ်နှင့် တွဲစပ်ပြီးတော့ လာဘ်ကိုစွဲမှီပြီး လာဘ်ကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်ခြင်းစသည်ဖြင့် အနက်ကို မှတ်ယူကြရမယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၂။ လာဘ် သက္ကာရ၊ လေးပြုကြ၊ ဖြစ်ရရှေ့ဆောင်ပါ။

အဲဒါနဲ့ တွဲစပ်ပြီးယူရအောင် အမှတ် ၆-ကိုလဲ ထပ်ဆိုကြရဦးမယ်။

၆။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းဖြစ်တတ်ပါ။

လာဘ်ဆိုတာ လာဘ်ဆိုတဲ့ ပါဠိမှ ဖြစ်လာတဲ့ ပါဠိပျက် မြန်မာပြန်ပဲ။ ဒါပေမယ့် ယခုအခါမှာတော့ မြန်မာစကား ဖြစ်နေပါပြီ။ လာဘ်ဆိုတာ ရခြင်းပဲ။ ရတဲ့ဥစ္စာလို့လဲ အနက်ရပါတယ်။ လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ များများရတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာက မဒ တစ်ပါးပဲ။ လူ့လောကမှာ စီးပွားဥစ္စာတွေနဲ့ မာန်ယစ်နေတတ်ကြတယ်။ ဥပုသ်စောင့်ဖို့ တရားနာဖို့ တရားအားထုတ်ဖို့ဘက်မှာ စိတ်မဝင်စားဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အားလပ်တဲ့ အချိန်မရှိဘူး ဆိုပြီး အဲဒီ စီးပွားရေးထဲမှာသာ စိတ် ဝင်စားနေတတ်တယ်။ ရဟန်းများမှာ လာဘ်လာဘ ပေါများပြီး ဘုန်းကြီးနေရင် အဲဒီ လာဘ်လာဘကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်နေ တတ်တယ်။ ဟိုအလှူဒီအလှူ စသည်တွေအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်နေရတာနဲ့ တရားကျင့်ရေးဘက်က လစ်ဟင်းနေတတ်တယ်။

သမဏဓမ္မ-ရဟန်းတရားဆိုတော့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကို အထူးအလေးပြုသင့်တာပဲ။ ဒီဓမ္မဒါယာဒသုတ် အရအား ဖြင့်လဲ တရားအမွေခံဖို့ အလေးပြုသင့်တာပဲ။

သက္ကရာဇ်ဆိုတာက အထူးတလည် အရှိအသေ ပြုလုပ်ပြီး လှူလှိုရလာတာကို သက္ကာရခေါ်တယ်။ လာဘ် ဆိုတာတော့ ရိုးရိုးလှူလှို ရလာတာလဲ။ တရိုတသေ အထူးပြုပြီး ပူဇော်လှူဒါန်းတာကို သက္ကာရခေါ်တာပဲ။ အဲဒီသက္ကာရကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်နေတတ်တယ်။ အများက အလေးပြုခံနေရတာကို စွဲပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တယ်တဲ့။ ဒါကတော့ မထေရ်ကြီး ဆရာတော်များ ဂိုဏ်းဂဏအကြီးအကဲများနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ရှေ့ဆောင်ပြုလုပ်ရတာ အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ် တယ်။ ဟိုနေရာမှာ ခေါင်းဆောင်ရ ဒီနေရာမှာလဲ ခေါင်းဆောင်ရနဲ့ နေရာတကာမှာလိုပင် ရှေ့ဆောင်အဖြစ်နဲ့ ဆောင်ရွက်နေရ တာမျိုးပေါ့။ ဟိုအဖွဲ့ ဒီအဖွဲ့ အဖွဲ့များစွာမှာ ဥက္ကဋ္ဌ အကြီးအကဲအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေရတာမျိုးပါပဲ။ အဲဒီလို ရှေ့ဆောင်ပြုရတာ ကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တယ်တဲ့။

ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက သိဉ္ဇည်းဆိုတဲ့ ဘာသာရေး ဂိုဏ်းဆရာကြီးရှိတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနဲ့ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့က တရားထူးရပြီး သောတာပန် ဖြစ်တဲ့အခါ အဲဒီဆရာကြီးထံ သွားပြီး ဖိတ်မာန်တိုက်တွန်းကြတယ်။ ဆရာကြီး ကျွန်တော်တို့တော့ ဗုဒ္ဓဘုရား၏တရားကို ကြားနာပြီး တရားမှန်ကို သိလာပြီ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘုရား သာသနာတော် မှာ သာသနာပြုပြီး ကျင့်ကြပါတော့မယ်။ ဆရာကြီးလဲ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ လိုက်ပါလာပြီး ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ကျင့်ပါလို့ တိုက်တွန်းကြတယ်။ အဲဒီတော့ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက အေးကွာ သင်တို့သဘောအတိုင်း သင်တို့သာသွားကြပါ။ ငါတော့ ဂိုဏ်း ဆရာမျိုးလုပ်ပြီး ရှေ့ဆောင်လာကြတာ ကြာပြီ။ ယခုအခါမှာတော့ သူတစ်ပါးထံ တပည့်အဖြစ် ခံယူလို့မဖြစ်ဘူး။ ဥပမာအား ဖြင့် ရေလှောင်အိုးကြီးအဖြစ်မှ ရေခပ်အိုးငယ်ကလေးအဖြစ် ပြောင်းရသလိုဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် သင်တို့သွားကြပါ။ ငါက တော့ မလိုက်ပါဘူးလို့ ပြန်ကြားပြောဆိုသတဲ့။

အဲဒီအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့က ဆရာကြီး စဉ်းစားကြည့်ပါဦး။ ဗုဒ္ဓဘုရား ပွင့်လာတယ်ဆိုတော့ အများက ဘုရား ထံသွားကုန်မှာပဲ။ ဆရာကြီးမှာ တပည့်ပရိသတ် အခြေအရံမရှိဘဲ ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားထံအတူလိုက်ခဲ့ပါလို့ ပြောကြတယ်။ ဟေ့ လောကမှာ ပညာရှိနဲ့ ပညာမဲ့ ဘယ်ဟာကများသလဲလို့ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက မေးတယ်။ ပညာရှိကနည်း ပါတယ်။ ပညာမဲ့တွေကပဲ များပါတယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့က ပြန်ကြားတယ်။ အေး-ပညာရှိတွေက ရဟန်းဂေါတမထံ သွားကြလိမ့်မယ်။ ပညာမဲ့တွေအများက ငါထံလာကြမှာပဲ-လို့ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက ပြောသတဲ့။ ဗုဒ္ဓဘုရားက သူ့ထက်သာ တယ်ဆိုတော့ သိပုံရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက ရှေ့ဆောင်လမ်းပြဆရာကြီး လုပ်လာတာကြောင့်မို့ အဲဒီ ရှေ့ဆောင်အဖြစ်ကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်နေတဲ့အတွက် ဘုရားထံကို မလိုက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတာပဲ။ ယခုနေအခါလဲ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်မှ တခြား ပုဂ္ဂိုလ်ထံနည်းခံပြီး မကျင့်နိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်များလဲရှိမှာပဲ။ အဲဒါလဲ ဒီမဒကြောင့် တရားအမွေ ခံယူရေးဘက်မှာ ချို့ယွင်း တာလို့ ဆိုရမှာပဲ။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်၏ အဆုံးမှာ (အနဝညာတ-ကို အလေးပြု၍သွင်းပါ)လို့ ညွှန်ကြားထားတာကတော့ အနက်အဓိပ္ပာယ် အားဖြင့်လဲ သဘောတူသည့်ပြင် သီးသန့်ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် မများ မကျယ်စေလိုသောကြောင့်လဲ ညွှန်ကြားထားတာပဲ။ အရတူပုံက တော့ အဝညာတ-ဆိုလျှင် အယုတ်အညံ့အနေဖြင့် သိအပ်သည်၊ အထင်သေးခံရသည်လို့ အနက်ရတယ်။ အနဝညာတ- ကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူးတဲ့။ အဲဒီတော့ အထင်သေး မခံရဘူး။ အမြင့်အမြတ်အနေဖြင့် သိမှတ်အပ်တယ်လို့ အနက်ရတယ်။ အဲဒါဟာ အလေးပြုအပ်တာနဲ့ အနက်ရတယ်။ အဲဒါဟာ အလေးပြုအပ်တာနဲ့ အနက်သဘောအရတူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလေးပြုခံရလို့ မာန်ယစ်သလိုပင် အထင်သေးမခံရဘဲ အမြင့်အမြတ်အနေဖြင့် သိမှတ်ခံရတာကိုလဲ စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တတ် တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဆောင်ပုဒ်မှာ (၁) လာဘ်ရတာကိုစွဲ၍၊ (၂) သက္ကာရကိုစွဲ၍၊ (၃) အလေးပြုတာကိုစွဲ၍၊ (၄) ရှေ့ဆောင်ဖြစ်တာကိုစွဲ၍၊ မာန်ယစ်ခြင်းဆိုတဲ့ ၄-ပါးနှင့်တကွ ဒီအထင်သေး မခံရခြင်း၊ အမြင့်အမြတ်အနေဖြင့် အသိ အမှတ်ပြုခံရခြင်းကို စွဲ၍ မာန်ယစ်ခြင်းပါ မဒ ငါးပါးပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမဆောင်ပုဒ်က ငါးပါးနှင့်ပေါင်းလိုက်လျှင် (၁၀) ပါး၊ ရှိသွားပါပြီ။ အဲဒီအထဲမှာ အထင်သေး မခံရတာကလဲအရေးကြီးပါတယ်။ အရည်အချင်းရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် အများအားဖြင့် အထင်သေးခံရမှာ စိုးရိမ်တတ်ကြပါတယ်။ ကဲ-နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၃။ ခြွေရုံ၊ ဘောဂ၊ ရုပ်ဆင်းလှ၊ သုတ၊ ပဋိဘာ။

၄။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းဖြစ်တတ်ပါ။

အခြေအရံများတာကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တယ်။ ဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ (၁) ဘောဂဆိုတာ အသုံး အဆောင်ပစ္စည်းတွေပဲ။ အဲဒီ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းပေါများရင်လဲ မာန်ယစ်တတ်ပါတယ်။ ဒါကလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ (၂) ရုပ်အဆင်းလှတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာကလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ (၃)။

ဘုရားလက်ထက်က ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်တဲ့ ခေမာဆိုတာဟာ မူလက သူ့ရုပ်ဆင်းအလှကိုစွဲပြီး မာန်ယစ်နေတယ်။ ဘုရားက သူ့ရုပ်အဆင်းကိုရှုတ်ချပြီး ဟောမှာစိုးလို့ ဘုရားထံတောင် မသွားဘဲနေခဲ့တယ်။ နောက်တစ်ချိန်ကျတော့ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ စီမံချက်အရ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ် သွားကြည့်ရင်း မလွဲသာလို့ ဘုရားထံသွားပြီး ဖူးရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက နတ်သမီးလို လှပတဲ့ အမျိုးသမီးရုပ်ကလေးကို ဖန်ဆင်းထားတယ်။ အဲဒီ အမျိုးသမီးရုပ်ကလေးက ဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ပြီး ဝတ်ပြုနေတာတွေရှိတော့ ခေမာ မိဖုရားက အလွန်အံ့ဩသွားတယ်။ ဒါလောက် လှပတဲ့ မိန်းကလေး ဝတ်ပြုနေတာတောင် ဘုရားက ခွင့်ပြုထားသေးတာပဲ။ ဘုရားက လှတာကို ရှုတ်ချနေတယ်။ ငါ့ကိုလဲ ရှုတ်ချလိမ့်မယ်လို့ ငါထင်ခဲ့တာမှားတယ်။ ဒီကလေးမက ငါထက်အဆပေါင်းများစွာ သာလွန်လှပတာပဲလို့ နှလုံးသွင်းပြီး အဲဒီကလေးမလေးကို စူးစူးစိုက်စိုက် အလေးပြုလျက် ကြည့်ရှုနေတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီကလေးမကို တဖြည်းဖြည်း အိုဟန်၊ နာဟန်၊ သေဟန်၊ ဖန်ဆင်းပြတယ်။ အဲဒီလို ဖောက်ပြန်ပုံကို မြင်ရတော့ မိမိရုပ်လဲ ဒီလို ဖောက်ပြန် ပျက်စီးရမှာပဲလို့ သဘောပေါက်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောလိုက်တော့ အဲဒီတရားကိုနာပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ အမျိုးသမီး ရဟန်းအဖြစ် ပြုပြီး ပညာအရာမှာ အမြင့်မြတ်ဆုံး ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကိုရတဲ့ အဂ္ဂသာဝက ထေရီမ အထူးလဲ ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ခေမာထေရီဟာ စောစောပိုင်းက ရုပ်အဆင်းလှပတာကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တဲ့အတွက် ဘုရားထံတောင် မသွားဘဲ နေခဲ့တယ်။ အဲဒါဟာ ယုတ်မာတဲ့ မဒကြောင့် တရားနဲ့ ဝေးနေခဲ့တာပါပဲ။

ထို့အတူပင် ဇနပဒကလျာဏီလို့လဲ ခေါ်တဲ့ နန္ဒာထေရီဟာလဲ စောစောက လှပတာကိုစွဲပြီး မာန်ယစ်နေခဲ့လို့ ဘုရားထံ မချဉ်းကပ်ဘဲ ရှိနေခဲ့တယ်။ နောက်တစ်ချိန်ကျတော့ မလွဲသာလို့ ဘုရားထံ သြဝါဒ ခံယူရန်သွားရတယ်။ အဲဒီအခါလဲ နည်းတူပင် မိန်းမလှကလေး ဖန်ဆင်းပြထားပြီး သင့်လျော်တဲ့ အရာကို ဟောတော်မူတယ်။ အဲဒီတရားလဲနာ၊ တရားလဲရှုသဖြင့် ရဟန္တာမဖြစ်သွားတယ်။ ဈာန်ဝင်စားရေး ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးလဲ ရပါသတဲ့။ အဲဒီနန္ဒာထေရီဟာလဲ စောစောပိုင်းက သူ့ရုပ်အဆင်းလှပတာကိုစွဲပြီး မာန်ယစ်နေခဲ့လို့ ဘုရားထံ တရားနာဖို့တောင်မလာဘဲ ရှိနေခဲ့တယ်။ ကုသဇာတ်ထဲက ပတာဝတီဆိုတာကတော့ သူ့ရုပ်အဆင်းလှပတာကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တဲ့ဒီမဒကြောင့် ကုသဘုရင်မင်းကိုတောင် ဂရုမစိုက်ဘဲ မရှိမသေပြုခဲ့ပြောခဲ့သေးတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သုတဆိုတာက အကြားအမြင်တဲ့ အမြင်ဆိုတာက ကိုယ်တိုင်တွေ့သိတာကို ဆိုပါတယ်။ ဒီမာန်ယစ်တာကတော့ အဲဒီလို တရားမှန် တွေ့သိတာနဲ့ ဆိုင်ပုံမရပါဘူး။ တရားမှန်တွေ့ရင်တော့ မာန်ယစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ သုတကတော့ ကြားနာပြီး တတ်သိတာကိုပဲ ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကီပညာရေးဘက်ကဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုင်ရာ ပရိယတ္တိစာပေ ပညာဘက်က ဖြစ်စေ၊ အဲဒီစာပေတွေ ကြားနာလေ့လာပြီးတော့ တတ်သိတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာလို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီ လောကီပညာ တရားရေး ပညာတွေတတ်သိလို့ မာန်ယစ်တာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ (၄) ပဋိဘာဂဆိုတာကတော့ အကြံဉာဏ် ကောင်းတာပါပဲ။ တရားဟောတဲ့အခါ ဟောသင့်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေ အလျင်အမြန် ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ ခက်ခက်ခဲခဲ ကြံတွေမနေရဘဲ ဟောသင့်တဲ့စကားလုံးတွေ အဆင်သင့်ပေါ်လာတယ်။ အခြေအတင်ပြောဆိုရာ အရုပ်အထွေးကို ဖြေရှင်းရာများ၌လဲ ပြောသင့်တာကို အဆင်သင့် တွေ့သိသွားတယ်။ ကျမ်းစာရေးရာမှာလဲ ရေးသင့်တဲ့ အကြောင်းအရာကို အလွယ်တကူပင် သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိသင့်တာ အလွယ်တကူ သိတာကို အာဝဇ္ဇန်းကောင်းတယ်လို့ ပြောဆိုလေ့ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီအာဝဇ္ဇန်းကောင်းတာဟာ ပဋိဘာဂခေါ်တဲ့ အသိဉာဏ်ကောင်းတာပါပဲ။ အဲဒီလို အာဝဇ္ဇန်းကောင်းတာ ပဋိဘာဂ အကြံဉာဏ်ကောင်းတာကိုလဲ စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တတ်တယ် (၅)။ ဒီအမှတ် (၃) ဆောင်ပုဒ်မှာလဲ မဒ ငါးပါးပဲ။ ရှေး ၂-ပုဒ်က (၁၀)ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ရင် (၁၅)ပါး ရှိသွားပြီ။ အမှတ် (၄) ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ သက်ကြီး၊ ပိဏ္ဏ၊ ယာပထ၊ ယသ၊ ပြီးမြောက်တာ။

၆။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း မယွင်းဖြစ်တတ်ပါ။

ပထမအပိုဒ်က လွန်မင်းသက်ရှည်စွာဆိုတာက အသက်တမ်းပြည့်ဖြစ်စေ၊ အဲဒါထက် ကျော်လွန်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ သူများထက်ပိုပြီး အသက်ရှည်တာကို ဆိုတာ။ ယခု ဒီမှာ သက်ကြီးဆိုတာကတော့ ရတ္တညု-ညဉ့် နေ့ကာလ အချိန်များစွာကို သိတယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြတာပဲ။ ရဟန်းပြုသည်မှစပြီး နှစ်များစွာ၊ ရတာကို ဆိုတာပါပဲ။ ရဟန်းသက်ကြီးတာ၊ ဝါကြီးတာပါပဲ။ အဲဒီလို ရဟန်းသက်ကြီးတာ၊ ဝါကြီးတာကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာလဲ ရှိတယ်တဲ့။ လူတွေကလဲ ကိုယ့်အောက် အသက်ငယ်တဲ့ သူတွေကို ဂရုမစိုက်ဘဲ မာန်ယစ်တာဟာ ဒီ ရတ္တညုတာ ဆိုတဲ့ အသက်ကြီးခြင်းကို စွဲမှီပြီး ဖြစ်တဲ့ မဒပဲလို့ မှတ်ရမယ် (၁)။

ပိဏ္ဏဆိုတာကတော့ ပိဏ္ဏပါတီတင် အကျင့်ကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်ခြင်း၊ ဒါကတော့ ရဟန်းများနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ယခုနေအခါတော့ ဒီလို မာန်ယစ်တာကိုရှိပုံတောင်မရပါဘူး။ (၂)။ ယာပထဆိုတာက ဣရိယာပုတ်ကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာကို ဆိုပါတယ်။ မာန်ယစ်ပုံကတော့ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်က ကျန်းမာရေး ကောင်းသည့်အတွက် လေး ငါး ခြောက်နာရီစသည်လဲ ထိုင်နေနိုင်တယ်။ ထို့အတူ ကြာရှည်စွာလဲ ရပ်နေနိုင်တယ်။ တစ်နေ့လုံးလဲ ခရီးသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဣရိယာပုတ် ခိုင်ခံ့တာကို စွဲမှီ

ပြီးဟိုလူတွေက ကြာရှည်မထိုင်နိုင် မရပ်တည်နိုင်ဘူး၊ ခရီးလဲ ကြာရှည်စွာမသွားနိုင်ဘူး၊ ငါတို့ကတော့ အကြာကြီးထိုင်နိုင် တယ်၊ ရပ်နိုင်တယ်၊ ခရီးသွားနိုင်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးပြီး မာန်ယစ်တာပါပဲ (၃)။

ယသ ဆိုတာကတော့ အခြွေအရံနဲ့ အကျော်အစော ၂-မျိုးလုံးနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမှတ် ၃-ဆောင်ပုဒ်အစ က (ပရိဝါရ၏ ဘာသာပြန်) ခြွေရံဆိုတာကိုယူဖို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဘုန်းကြီး အမြင်ကတော့ ဒီနေရာမှာ အခြွေအရံကို မယူဘဲ အကျော်အစောကိုယူတာက ပိုပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းဆိုရင် စာချပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားပြတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယစသည်ဖြင့် ကျော်စောတာကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာကိုလဲယူနိုင်ပါတယ်။ လူတွေထဲမှာ တော့ ရာထူး ဌာနန္တရ အဖွဲ့အစည်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ စသည်ဖြင့် ကျော်စောတာကို စွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာကိုလဲ ယူနိုင်ပါတယ် (၄)။

ပြီးမြောက်ဆိုတာက ဣဒ္ဓိပုဒ်၏ အနက်ပါပဲ။ ဣဒ္ဓိ ဆိုတာ ဘုန်းတန်ခိုးလို့လဲ ဆိုရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာတော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ တန်ခိုးကိုတော့ ယူဖို့မလိုပါဘူး။ အခြွေအရံ စသည်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့အတွက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာမှာ ပြီးစီးအောင် မြင်တာ ပြီးမြောက်တာကိုသာ ယူရမယ်။ သူများတွေမှာ မပြီးမြောက်စေနိုင်ပေမယ့် မိမိမှာတော့ ပြီးမြောက်စေနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒါကို ဂုဏ်ယူပြီး မာန်ယစ်တာပါပဲ။ ပါဠိမှာတော့ ဒီ ဣဒ္ဓိပုဒ်၏ အခြားမဲ့မှာမှ ယသမဒကို ဟောထားပါတယ်။ ဒီမှာတော့ ကာရန်ရသည်အားလျော်စွာ “ယသ-ပြီးမြောက်တာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်ကို စီထားရပါတယ် (၅)။ ဒီဆောင်ပုဒ်မှာလဲ မဒ ငါးပါးပါပဲ။ ရှေ့ဆောင်ပုဒ်များက ၁၅-ပါးနှင့် ပေါင်းလိုက်ယင် ၂၀-ရှိသွားပါပြီ။ ၇-ပါးသာ လိုပါတော့တယ်။ အဲဒီ ၇-နဲ့ဆိုင်တဲ့ နောက်ဆုံး ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၅။ သီလ၊ ဈာန၊ တတ်သိပ္ပံ၊ ညီမျှလုံးရပ်ပါ။

၆။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်း ဖြစ်တတ်ပါ။

သီလနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က မိမိ၏သီလကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တတ်တယ်။ မိမိလို သီလမပြည့်စုံတဲ့သူကို အထင်သေး ပြီးမရှိမသေ ပြောတတ်တယ်။ ဒါကတော့ စေတနာကောင်းနဲ့ပြောရင် အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် မာန်မာန်ဖြင့် ယစ်ပြီး ပြောဆိုရင်တော့ မလျော်ပါဘူး (၁)။ ဥပစာရ သမာဓိ အပ္ပနာဈာန်သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သမာဓိကင်းတဲ့ သူတွေကို အထင်သေးပြီး မာန်ယစ်တာကို ဈာနမဒလို့ ဟောထားတယ်။ ယခု တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေထဲမှာ (၁၀)ရက် (၁၅)ရက်စသည် ကြာနေပေမယ့်လို့ ဥပစာရသမာဓိလိုဆိုရတဲ့ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိနဲ့ မပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်လေရှိတတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ အများအားဖြင့် ရိုရိုသေသေ စူးစူးစိုက်စိုက် တစ်စပ်တည်း မပြတ်ရှုမှတ်မှုလိုနေလို့ဖြစ်မှာ ပါပဲ။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက အထူးသတိပေးနေရတာပါပဲ။ အဲဒါကတော့ မာန်ယစ်တာနဲ့ မဆိုင်ပါဘူး။ သတိပေးသင့် ဆုံးမသင့်လို့ သတိပေး ဆုံးမရတာပါပဲ။ အဲဒီ ခဏိကသမာဓိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူမှာလဲ မာန်ယစ်ဖွယ်ကတော့ ရှိပုံ မရပါဘူး။ ယခုနေအခါမှာ ဈာန်သမာဓိရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ ရှားပါးသောကြောင့် ဈာန်ကိုစွဲမှီပြီး မာန်ယစ်တာလဲ မရှိသလောက် ပင် ရှားပါလိမ့်မယ် (၂)။

တတ်သိပ္ပံ-တဲ့။ အဲဒါကတော့ လောကီ အတတ်ပညာကို မှီပြီး မာန်ယစ်ခြင်းကို ပြတာပါပဲ။ မိရိုးဖလာ အတတ်ပညာ ဖြစ်ဖြစ်၊ စာသင်ကျောင်း၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းများမှ သင်ယူရတဲ့ အတတ်ပညာဖြစ်ဖြစ် ထူးထူးခြားခြား တော်သိ နားလည်သူ က ပညာမတတ်တဲ့သူတွေကို အထင်သေးပြီး မာန်ယစ်တတ်တယ် (၃)။

ညီမျှလုံးရပ်ပါ ဆိုတာကတော့ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည့်လဲညီမျှတယ်။ အရပ်လဲ မရှည်မတို ညီမျှတယ်လို့ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ အရပ်ညီမျှတယ်ဆိုတာက အာရောဟမဒ အတွက်ပါပဲ။ တချို့က အရပ်ဟာ ၆-ပေကျော်အထိ အလွန်ရှည်မြင့်နေတာ လဲရှိတယ်။ တချို့က ၅-ပေလောက်တောင်မရှိဘဲ အလွန်ပုန်နိမ့်နေတာလဲ ရှိတယ်။ ယခုနေအခါမှာ ၅-ပေကျော် ၆-ပေ လောက် ဆိုရင် အနေအထား ညီမျှတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီအရပ် အချိုးကျတာကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တယ်။ (၄) ကိုယ်လုံး ညီမျှတယ် ဆိုတာကတော့ ပရိဏာဟမဒ အတွက်ပါပဲ။ တချို့က တစ်ကိုယ်လုံးမှာ သိပ်ပိန်နေတာလဲ ရှိတယ်။ အလွန်ဝနေတာ လဲရှိတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ မပိန်လွန်း မဝလွန်းဘဲ ကိုယ်လုံးညီမျှနေတာကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ မာန်ယစ်တတ်တယ် (၅)။ အဲဒီ အရပ်ရော ကိုယ်လုံးရော ညီမျှနေတာဟာ ဂုဏ်ယူစရာပါပဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်အဆုံးမှာ (သဏ္ဌာန၊ ပါရိပူရီတို့ကို လုံးရပ်ညီ၌ သွင်းပါ)လို့ မှာထားချက်ရှိတယ်။ အဲဒါလဲ ဆောင်ပုဒ်သီးသန့်ဖြင့် မကျယ်ဝန်းရအောင်လို့ ချိုးပြတာပါပဲ။ ပုံသဏ္ဌာန် အချိုးကျ တာဟာ လုံးရပ်ညီတာနဲ့ သဘောအားဖြင့် ခပ်တူတူပါပဲ။ ကိုယ်မှာ ချွတ်ယွင်းခြင်းမရှိဘဲ ပြည့်စုံနေတယ်ဆိုတာလဲ လုံးရပ်ညီ တာနဲ့ ခပ်တူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် လုံးရပ်ညီတာထဲ ပေါင်းယူဖို့ ချိုးပြတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ မူရင်းက ငါးပါး၊ ပေါင်းထည့်တာက ၂-ပါးဆိုတော့ (၇)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့ ၄-ပုဒ်က (၂၀)နဲ့ပေါင်းလိုက်ရင် (၂၇)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ (၂၇) ပါးဟာ မဒဆိုတဲ့ မာန်ယစ်မှုတွေ ပါပဲ။ အဲဒီ (၂၇)ပါးထဲက ပျိုမျစ်နုနယ် အသက် ငယ်သေးတာကို အကြောင်းပြုပြီး မာန်ယစ်နေလို့ တရားအားမထုတ်နိုင်တာလဲရှိတယ်။ လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းတွေပေါများလို့ မာန်ယစ်ပြီး အားမ

ထုတ်နိုင်တာလဲ ရှိတယ်။ အများက အလေးပြုနေကြလို့ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်နေလို့၊ အခြေအရံတွေများနေလို့ စသည်ကြောင့် မာန်ယစ်ပြီးတော့ တရားအားမထုတ်နိုင်တာလဲရှိတယ်။ ပရိယတ် စာပေတတ်နေလို့ စာမတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထဲမှာ အားမထုတ်နိုင် တာလဲရှိတယ်။ အကျင့်သီလနဲ့ ပြည့်စုံနေတာကို စွဲမိပြီး အဲဒါလောက်နဲ့ အားရနေလို့ အားမထုတ်နိုင်တာလဲရှိတယ် တရားအား ထုတ်ဖို့ စပ်ဆိုင်သူက တိုက်တွန်းရင် တချို့က ဒီလို ငြင်းပယ်နေတာလဲ ကြားသိရတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကျွန်မတို့မှာ သီလ ပြည့်စုံနေတာပဲ။ မတော်မသင့်တာ ပြုမိတယ်လို့ မရှိပါဘူး။ ဒီတော့ အားထုတ်ဖို့မလိုပါဘူးလို့ ဒီလိုငြင်းပယ်တာလဲရှိတယ်။ တချို့က ပုတီးစိတ်နေတာနဲ့ အားရပြီးနေလို့ တရားအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတာကို ငြင်းပယ်တာလဲရှိတယ်။ အဲဒါတွေဟာ တရားအားထုတ်ရေးကို အန္တရာယ်ပြုတဲ့ မာန်ယစ်မှုတွေပါပဲ။ အဲဒီလို မာန်ယစ်မှု ဟူသမျှတွေကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ ပယ်ဖို့ပါပဲ။

ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်း

ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်းဆိုတာကိုလဲ ခုဒ္ဒကဝိဘင်းပါဠိတော်က ဒီလိုဝေဖန် ဖွင့်ပြထားတယ်။

တတ္ထ ကတမော ပမာဒေါ၊ ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ
ပဉ္စသု ဝါ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ ဩလီနဂုတ္တိတာ
နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ အနဓိဋ္ဌာနံ
အနနယောဂေါ ပမာဒေါ၊ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္ထံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ
ပမာဒေါ။

တတ္ထ-ဧကကခေါ် တစ်ခုချင်းထုတ်ပြထားသည့် အကုသိုလ် တရားတို့တွင်၊ ပမာဒေါ-မေ့ခြင်းဟူသည်၊ ကတမော- ဘယ်လိုဟာပါလဲဆိုလျှင်၊ (ဧတိမဒစသည်ဖြင့် တစ်ခုချင်းထုတ်ပြထားတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကို ဧကကလို့ အမည်ပေး ထားတယ်။ အဲဒီဧကကခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်တွေထဲက ပမာဒကိုဖွင့်ပြမယ်လို့ ပမာဒဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲလို့ မေးခွန်းကို ထုတ် ပြတာပဲ။

ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ-ကာယဒုစ္စရိက်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုယ်ဖြင့် မတော်မသင့် ပြုမှု၌ လည်းကောင်း၊ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ-ဝစီဒုစ္စရိက်၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှုတ်ဖြင့် မတော်မသင့် ပြောဆိုမှု၌ လည်းကောင်း၊ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ-မနောဒုစ္စရိက်၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ-စိတ်ဖြင့် မတော်မသင့်ကြံမှု၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တဿ-စိတ်ကို၊ ဝေါဿဂ္ဂေါ-မစောင့်ထိန်းဘဲ လွှတ်ထား ခြင်းသည်၊ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ-လွှတ်ထားခြင်းကို အဖန်ဖန် ခွင့်ပေးခြင်းသည်၊ ပမာဒေါ-မေ့လျော့ခြင်းပေတည်းတဲ့။

ဒါက ပမာဒ-မေ့ခြင်းအများထဲမှာ အကြမ်းဆုံး အဆိုးဆုံး မေ့ခြင်းပဲ။ (၁) ကာယဒုစ္စရိက်ဆိုတာ ကိုယ်ဖြင့် မတော် မသင့်ပြုတဲ့ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ မပိုင်မဆိုင်သော မိန်းမ၊ ယောက်ျားတို့၌ မေထုန်အကျင့် ကျူးလွန်ခြင်း ဆိုတာတွေပါပဲ။ စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ အဲဒီ သတ်မှုစသော ဒုစ္စရိက်ကို ပြုလုပ်ကျူးလွန်ရင် အဲဒါဟာ ပမာဒ-မေ့တာပဲ။ (၂) ဝစီဒုစ္စရိက်ဆိုတာ နှုတ်ဖြင့် မတော်မသင့်ပြောတဲ့ လိမ်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ဆဲဆိုခြင်း အပြိန်အဖျင်း ပြောခြင်း ဆိုတာတွေပါပဲ။ အဲဒီ ဝစီဒုစ္စရိက်ဆိုတဲ့ မပြောသင့်တာတွေကို ပြောနေရင် စိတ်မထိန်းသိမ်းဘဲ လွှတ်ထားတဲ့ ပမာဒ-မေ့တာပဲ။ (၃) မနောဒုစ္စရိက်ဆို တာ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မတရားရဖို့ ကြံခြင်း၊ သူတစ်ပါးကို သေကြေအောင်ကြံခြင်း၊ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိဟု မှားယွင်းစွာ ယူခြင်းဆိုတာတွေပဲ။ အဲဒီ မကြံသင့်တာတွေကို ကြံနေရင် စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းပဲ လွှတ်ထားတဲ့ ပမာဒ-မေ့တာပဲ။ ဒီ ဒုစ္စရိက် မကောင်းမှုတွေကို ကြံစည်ပြုလုပ် ပြောဆိုနေတာကတော့ ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှုတွေထဲမှာ အဆိုးဆုံး အကြမ်းဆုံး ပမာဒပဲ။

သူတစ်ပါးကို သတ်ဖို့ညှဉ်းဆဲဖို့ ဖျက်ဆီးဖို့ ကြံနေရင် ဗျာပါဒဆိုတဲ့ မနောဒုစ္စရိက် ဖြစ်နေတာပဲ။ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ဖို့၊ ခိုးဖို့၊ လုယက်ယူဖို့၊ လိမ်ဖို့စသည်ဖြင့် မကောင်းမှုပြုလုပ်ဖို့၊ ပြောဆိုဖို့ ကြံစည်နေရင် မနော ဒုစ္စရိက် ဖြစ်နေတာပဲ။ “ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဆိုတာမရှိဘူး။ အဲဒီကံက ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ပေးတယ် ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာလဲ မဟုတ်ဘူး”လို့ ယုံကြည် ကြံစည်နေရင်လဲ မနောဒုစ္စရိက် ဖြစ်နေတာပဲ။ သတ္တဝါကို သတ်ရင်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးရင်၊ လုရင်၊ မပိုင်မဆိုင်သူနှင့် မေထုန်အမှုကိုပြုရင် ကာယဒုစ္စရိက် ဖြစ်နေတာပဲ။ လိမ်ပြောရင် ညီညွတ်နေသူအချင်းချင်း ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်ရင်၊ ဆဲရေးရင် ဝစီဒုစ္စရိက် ဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒီ ဒုစ္စရိက်မကောင်းမှုကို ကြံစည် ပြုလုပ်ပြောဆိုတိုင်း ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှု ဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒါဟာ နွားများကို သွားချင်ရာသွားရောလို့ ချည်ထားတဲ့ ကြိုးကိုဖြုတ်ပြီး လွှတ်လိုက် သလိုပင် ကြံချင်တာကြံဖို့ ပြုချင်ရာပြုဖို့ ပြောချင်တာပြောဖို့ စိတ်ကိုမထိန်းသိမ်းဘဲ လွှတ်ထားလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် စိတ္တဿဝေါ သဂ္ဂေါ-စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်းဟာ ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်းလို့ပဲ ပြဆိုတားတာပါပဲ။

အဲဒီပမာဒ မဖြစ်ရအောင် သီလကို ဆောက်တည်ပြီး ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်နေရင် ကိုယ်ဖြင့်မတော်တာပြုမှု ပမာဒ ကင်းငြိမ်းတယ်။ နှုတ်ဖြင့် မတော်တာပြောဆိုမှု ပမာဒလဲ ကင်းငြိမ်းတယ်။ သမထဘာဝနာကို မပြတ်ပွားများနေရင် စိတ်ဖြင့် မတော်တာကြံမှု ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဝိပဿနာရှုနေရင်တော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုမိတဲ့အာရုံနဲ့စပ်ပြီး မေ့လျော့မှု ပမာဒ လုံးဝကင်း ငြိမ်းတယ်။ အရိယမဂ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မေ့လျော့မှုပမာဒတွေ အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းသွားကြတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ရင် သီလပျက်မှုဆိုင်ရာ ဒုစရိုက်ပမာဒတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းတယ်။ အနာဂါမိမဂ် ရောက်ရင် ကာမရာဂ ပျာပါဒဆိုင်ရာ မနောဒုစရိုက် အကုန်ကင်းငြိမ်းတယ်။ အရဟတ္တမဂ်ရောက်ရင် ဘဝရာဂ စသည်ဆိုင်ရာ ကျန်တဲ့ ပမာဒတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းတယ်လို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မူလပဏ္ဏာသ၊ ဝတ္ထုသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ စသည် မှာတော့ “ပျာပါဒ ကောမ ဥပနာဟ ပမာဒဆိုတဲ့ ကိလေသာ ၄-ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ကြောင်း ကင်းငြိမ်းကြောင်း” ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အဆိုအရအားဖြင့် အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ မကင်းသေးသော ဘဝရာဂ မာန အဝိဇ္ဇာစသော ကိလေသာတွေကတော့ ပမာဒထဲ၌ မပါဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။

အဲဒီတော့ ဒီပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှု ကိလေသာတွေ အကုန်ငြိမ်းအောင် အနာဂါမိမဂ်အထိ မဂ္ဂင်ရစ်ပါး ဖြစ်ပွားစေဖို့ လိုပါတယ်။ ယခုပြဆိုတဲ့ ဒုစရိုက်တို့၌ စိတ်ကိုလွှတ်ထားခြင်းဆိုတဲ့ အကြမ်းဆုံး ပမာဒတွေပြပြီးနောက် ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ် ကို လွှတ်ထားခြင်း ဆိုတာကိုလဲ ဒီလို ဆက်ပြီး ပြဆိုထားပါတယ်။

ပဉ္စသု ဝါ ကာမဂုဏေသု-ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌လည်း၊ စိတ္တဿ-စိတ်ကို၊ ဝေါဿဂ္ဂေါ-မစောင့်ထိန်းဘဲ လွှတ် ထားခြင်းသည်၊ ဝေါဿဂ္ဂနုပ္ပဒါနံ-လွှတ်ထားခြင်းကို အဖန်ဖန်ခွင့်ပေးခြင်းသည်၊ ပမာဒေါ-မေ့လျော့ခြင်းပေတည်းတဲ့။

သက်ရှိ သက်မဲ့ အဆင်းရူပါရုံ၊ အသံသဒ္ဒါရုံ၊ အနံ့ ဂန္ဓာရုံ၊ အရသာ ရသာရုံ၊ အတွေ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေမှာ စိတ်ကိုလွှတ်ထားခြင်းလဲ ပမာဒဘဲတဲ့။ ဒုစရိုက် ထိမရောက်ပေမယ့် စိတ်ကိုမထိန်းသိမ်းဘဲ အဲဒီကာမဂုဏ် အာရုံ တွေကိုကြံနေတာလဲ ပမာဒပဲ။ အဲဒါတွေကို သာယာတပ်မက်ပြီး ခံစားနေတာလဲ ပမာဒပဲတဲ့။ ရဟန်းတော်များမှာ ဆွမ်းသက်န်း စသော ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်တဲ့အခါ အဲဒီကာမဂုဏ်ဆိုင်ရာ ပမာဒ မဖြစ်ရအောင် ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သုံးဆောင်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုလျက် သုံးဆောင်ရင်တော့ အဲဒီ ပမာဒ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းတာ အထူးထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သမထဘာဝနာဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာဖြစ်စေ၊ မပြတ်ပွားစေရင် ကာမဂုဏ်အာရုံကို စိတ်ကူး၊ ကြံစည်ရုံမျှ ပမာဒတောင် မဖြစ်ဘဲ ကင်းငြိမ်းပါတယ်။ အဲဒီလို ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် မဆင်ခြင်ဘဲ ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်ရင် ကာမဂုဏ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ မေ့လျော့မှု ပမာဒဖြစ်နိုင်တယ်။ မရှုမမှတ်ပဲနေရင်လဲ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ကြံစည်၍ မေ့လျော့မှုပမာဒ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ ဆင်ခြင်သင့်တာကို မဆင်ခြင်ဘဲ ရှုမှတ်သင့်တာကို မရှုမှတ်ဘဲ စိတ်ကို သွားချင်ရာသွားရော ကြံချင်တာ ကြံရော လုပ်ချင်တာလုပ်ရောလို့ ဆိုတဲ့အနေနဲ့ လွှတ်ထားလို့ ဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ-စိတ်ကို မစောင့်ထိန်းဘဲ လွှတ်ထားခြင်းဟာ ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်းပဲလို့ ပြဆိုထားတာပဲ။ ယောက်ျား မိန်းမတွေ အချင်းချင်းကြည့်လျက်ဖြစ်စေ၊ နားထောင်လျက် အနံ့ခံလျက် အရသာခံလျက် ထိပါးလျက်ဖြစ်စေ ကာမအာရုံတွေ ခံစားရာ၌ မေ့လျော့မှု-ပမာဒဖြစ်ပုံကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကာမအာရုံ စိတ်လွှတ်ထားတဲ့ ပမာဒကတော့ ဒုစရိုက် မှာ လွှတ်ထားတဲ့ ပမာဒလောက် မကြမ်းတမ်း မဆိုးဝါးပါဘူး။ အဲဒီ ကာမအာရုံဆိုင်ရာ ပမာဒထဲမှာလဲ စိတ်ကူးကြံစည်ရုံ ပမာဒက တွေဆိုခံစားတဲ့ ပမာဒလောက် မကြမ်းဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီ ဒုစရိုက်တွေ ကာမဂုဏ်တွေနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ပမာဒတွေ ကို (ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ကာမ ငါး၊ စိတ်သွားစေဖို့ လွှတ်ထားလျှင်)လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး မှတ်ယူဖို့ရှု လဲ (သွားလာသောက်စား၊ ပျော်ပါးငြား၊ သူအားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်)လို့ နောက်ဆုံး ဆောင်ပုဒ်လဲ စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ ဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ကာမ ငါး၊ စိတ်သွားစေဖို့ လွှတ်ထားလျှင်။

၅။ သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူအားမေ့လျော့ ခေါ်သည်ပင်။

ဒုစရိုက်သုံးပါးကို ကြံစည်ပြုလုပ်ပြောဆိုဖို့ စိတ်ကိုမစောင့်ထိန်းဘဲ လွှတ်ထားလို့ရှိရင် ကာမဂုဏ် အာရုံများကို ကြံဖို့ ခံစားဖို့ စိတ်ကိုလွှတ်ထားရင် အဲဒါပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှုပဲ။ အဲဒီလူက သွားလာနေသည်ဖြစ်စေ၊ စားသောက်နေသည်ဖြစ်စေ၊ ကြံစည်ခံစားပြီး ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ မေ့နေတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်တဲ့။ ဒုစရိုက်တွေ ပြုဖို့ကြံနေရင်လဲ မေ့နေသည် မည်တယ်။ ပြုလုပ်ပြောဆိုနေရင်လဲ မေ့နေသည်မည်တယ်။ ကာမအာရုံတွေကို ကြံနေရင်လဲ မေ့နေသည်မည်တယ်။ ခံစားနေရင်လဲ မေ့နေ သည် မည်တယ်တဲ့။

အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက ကာမအာရုံနဲ့စပ်တဲ့ ပမာဒမဖြစ်ရအောင် အသုဘစသည်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပြီး စိတ်ကိုထိန်းသိမ်းဖို့ လိုပါတယ်။ သမထအာရုံတစ်ခုခုကို မပြတ်ရှုလျက် ထိန်းသိမ်းထားဖို့လဲလိုပါတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်းစသည်မှာ မပြတ် ရှုမှတ်လျက် စိတ်ကို အမြဲ ထိန်းသိမ်းထားဖို့လဲ လိုပါတယ်။ ယခု ဒီမှာ ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို

မပြတ်ရှုနေကြရတာဟာ အဲဒီမေ့လျော့မှု-ပမာဒကင်းအောင်လို့ ထိန်းသိမ်းနေကြရတာပဲ။ အကောင်းဆုံးထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းမြတ်ပါပဲ။ အဲဒီလို မရှုမမှတ်နိုင်ရင် မေ့လျော့မှု ပမာဒဖြစ်တတ်ပုံကို ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ပြဆိုထားပါတယ်။

ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ဘာဝနာယ-ဖြစ်ပွားစေခြင်းငှာ၊ အသက္ကစ္စကိရိယဘာ-ရိသေစွာ မပြုခြင်း သည် ပမာဒေါ-မေ့လျော့မှုပေတည်း တဲ့။

အဲဒီမှာ “ကုသိုလ်တရားဆိုတာက ဒါန စသော ကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ကြောင်း” ဝိဘင်္ဂီအဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီအလိုအားဖြင့် ဒါနပြုဖို့ ပေးလှူဖို့ သီလကျင့်ဖို့ ရိသေစွာ မပြုတာလဲ ပမာဒပဲ။ သီလကို ရိသေစွာ မကျင့်ရင် ဒုစရိုက်တွေ ကျူးလွန်တဲ့ ပမာဒဖြစ်တယ်။ ဘာဝနာ မပွားစေရင်တော့ ဒုစရိုက်တွေ ပြုရန် ပြောရန်ကြံတဲ့ ပမာဒလဲ ဖြစ်တယ်။ ကာမအာရုံတွေကြံတဲ့ ခံစားတဲ့ ပမာဒတွေလဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အထူးအားဖြင့်တော့ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားစေဖို့ ရိသေစွာမပြုလျှင် ကာမအာရုံနဲ့စပ်တဲ့ ပမာဒလဲ ဖြစ်တာပဲ။ ဒုစရိုက်နဲ့ စပ်တဲ့ ပမာဒလဲ ဖြစ်တာပဲ။ စိတ်ပျံ့လွင့်တဲ့ မေ့မှု ပမာဒလဲဖြစ်တာပဲ။ တရားအားထုတ်နေတယ် ဆိုပေမယ့် ရိရိသေသေ လေးလေးစားစား ဂရုစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေမှ အမှတ်သတိက ကောင်းကောင်းဖြစ်တာ။ ပေါ့ပေါ့ဆဆ အားထုတ်နေရင်တော့ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်တွေက တခြားရောက်ရောက်ပြီး မေ့လျော့နေတတ်တယ်။ အမှတ်လွတ်နေတတ်တယ်။ ဂရုစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတာတောင် အားထုတ်ခါစဆိုရင် မရှုမမှတ်မိဘဲ မေ့သွားတာတွေ တခြား စိတ်ထွက်သွားတာတွေ ရှိသေးတာပဲ။ အဲဒီလို တခြားစိတ်ထွက်သွားတာတွေလဲ မေ့လျော့မှု ပမာဒပဲ။ အဲဒါကို “ကုသိုလ်တရား၊ ပွားဖို့ကား၊ လေးစားကောင်းစွာ မပြုလျှင်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ဆိုကြရမယ်။

၂။ ကုသိုလ်တရား၊ ပွားဖို့ကား၊ လေးစားကောင်းစွာ မပြုလျှင်။

၅။ သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူအားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်။

ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်ကို ပွားစေဖို့ ဘာဝနာကုသိုလ်ကို ပွားစေဖို့ ရိသေစွာ လေးစား ကောင်းစွာမပြုရင် အထူးအားဖြင့် ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်နေရာမှာ ရိရိသေသေ လေးလေးစားစား ကောင်းစွာ မပြုကောင်းစွာ မရှုမမှတ်ရင် သွားလာလုပ်ကိုင် စားသောက်ပျော်ပါးနေပေမယ့်လို့ အဲဒီလိုလူကို မေ့လျော့နေသူလို့ ဆိုရတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အသက္ကစ္စကိရိယာ ဆိုတဲ့ပုဒ်ကို ဒီလိုလဲ ထပ်ပြီးဖွင့်ပြထားပါတယ်။

(ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ-ကုသိုလ်တရား တို့ကို ပွားစေရန်အတွက်) အသာတစ္စကိရိယတာ-အမြဲမပြုခြင်း သည်။ အနိဋ္ဌိတကိရိယတာ-မရပ်နားဘဲ အမြဲမပြုခြင်းသည်။ ဝါ-ရပ်နား၊ ရပ်နားနေခြင်းသည်။ (ဒီ ၂-ပုဒ်ဖြင့် ရပ်နားခြင်း မရှိဘဲ အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်နေမှ အပမာဒဆိုတဲ့ မမေ့မှုကိစ္စ ပြည့်စုံကြောင်း၊ သို့မဟုတ်ဘဲ တစ်ခဏလောက် ရှုမှတ်ပြီး ရပ်နားနေရင်၊ တစ်နာရီလောက်သာ ရှုမှတ်ပြီး ရပ်နားနေရင် မေ့လျော့နေသည် မည်ကြောင်းများကို ပြဆိုပါသည်)။ ဩလီနဂုတ္တိတာ-လျော့စွာဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ-ရှုမှတ်မှု လျော့ပါးခြင်းသည်။ (ရှုမှတ်မှု လျော့နေတာလဲ ပမာဒပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒီလိုရှုမှတ်မှု လျော့နေတဲ့အခါမှာ စိတ်က အထွက်များနေတတ်သောကြောင့်ပါပဲ။) နိက္ခိတ္တန္တတာ-အားထုတ်လိုမှုကို ချထားခြင်းသည်။ နိက္ခိတ္တဓရတာ-အားထုတ်သည့် တာဝန်ကို ချထားခြင်းသည်။ (ပျင်းရိပြီး အားထုတ်လိုခြင်း မရှိတာလဲ ပမာဒပဲ အားမထုတ်တော့ပါဘူးလို့ ဝန်ချထားတာလဲ ပမာဒပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို အားမထုတ်ဘဲ မရှုမှတ်ဘဲနေရင်တော့ ကာမအာရုံစသည်ကိုသာ စိတ်ရောက်ပြီး မေ့လျော့နေတာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။) (ပမာဒေါ-မေ့လျော့မှုပေတည်းတဲ့ အဲဒါကို မပြတ်မပွား၊ စိတ်လျော့ငြား၊ လိုလားစုရ ချထားလျှင်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

၃။ မပြတ်မပွား၊ စိတ်လျော့ငြား၊ လိုလားစုရချထားလျှင်။

၄။ သွားလာ သောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူအားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်။

ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ စိတ်တိုင်းရပ်တိုင်းကို မပြတ်ရှုနေရတာပဲ။ စိတ်တစ်ခုမျှ မရှုမိပဲ လွတ်မသွားရအောင် မပြတ်ရှုနေရတာပဲ။ အဲဒီလိုမဟုတ်ပဲ မပြတ်အခြားတွေရှိနေရင် အဲဒါဟာ ပမာဒဆိုတဲ့မေ့လျော့မှုပဲ။ တစ်နာရီလောက်သာရှုမှတ်ပြီး တစ်နာရီလောက်၊ နှစ်နာရီလောက်ဖြစ်စေ၊ သုံး လေးနာရီလောက်ဖြစ်စေ၊ တစ်နေ့လုံးဖြစ်စေ မရှုမမှတ်ပဲ ရပ်နားနေရင်တော့ အဲဒါဟာ မေ့လျော့မှု ပမာဒဖြစ်ကြောင်း အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်အားထုတ်နေရင်း စိတ်အားလျော့နေရင်လဲ ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှုပဲ။ အားထုတ်လိုမှု ဆန္ဒကို စွန့်ချထားရင်၊ အားမထုတ်တော့ပါဘူးလို့ လုံးဝဝန်ချထားရင် စိတ်တွေက လွင့်ချင်ရာလွင့်သွားပြီး မေ့လျော့နေတာကို အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ တရားအားမထုတ်ဘဲ နေတဲ့လူတွေနဲ့ အတူတူဖြစ်နေတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့-

(ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ-ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားစေရန်အတွက်) အနာသေဝနာ-အဖန်ဖန်ရှုမှတ်လျက် မမှီဝဲခြင်းသည်၊ အဘာဝနာ-မပွားစေခြင်းသည်၊ အဗဟုလီကမ္မံ-အကြိမ်များစွာ မပြုခြင်းသည်၊ အနိဓိဋ္ဌာနံ-မပြတ် ရှုမှတ်ရန် အဓိဋ္ဌာန်မပြုခြင်းသည်၊ အနနယောဂေါ-အားမထုတ်ခြင်းသည်၊ ပမာဒေါ-မေ့လျော့ခြင်းပေတည်း တဲ့၊ အဲဒါအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၄။ မမှီဝဲငြား၊ မပွားများ၊ အားပါးမထုတ် နေခဲ့လျှင်။

၅။ သွားလာ၊ သောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူအား မေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်။

အဖန်ဖန်ရှုမှတ်ပြီး မမှီဝဲလျှင် မပွားစေလျှင် ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်းပဲတဲ့၊ အကြိမ်များစွာ မပြုချင်းဆိုတာကိုတော့ မပွားများခြင်းနှင့်သဘောတူတဲ့အတွက် ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ သီးခြားမပြဘဲ ချန်ထားတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အနိဓိဋ္ဌာနံ-ကိုလဲ အားမထုတ်ခြင်းနှင့် သဘောတူသောကြောင့် သီးခြားမပြဘဲ ချန်ထားတယ်၊ ဒါလောက်ဆိုရင် ထင်ရှားလှပါပြီ နောက်ပြီးတော့ နိဂုံးချုပ်ကိုလဲ ဆက်ပြီး ဒီလိုပြထားပါသေးတယ်။

ဧဝရူပေါ-ဒုစရိုက်ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်း ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားစေရန် ရိသေစွာ မပြုခြင်း စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြခဲ့သည့် ဤလိုသဘောရှိသော၊ ယော ပမာဒေါ-အကြင် မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ယာ ပမဇ္ဇနာ-အကြင် မေ့လျော့မှု အခြင်းအရာသည်၊ ယံ ပမဇ္ဇိတတ္ထံ-အကြင် မေ့လျော့သူမည်ကြောင်း (စိတ်လွင့်ပါး)သည်၊ အတ္ထိရှိ၏၊ အယံ-ဤ မေ့လျော့ခြင်းကို၊ ပမာဒေါ-ပမာဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်သည် တဲ့။

ပမာဒ မေ့လျော့မှု ၆-ပါးခွဲခြားချက်

ဒါလောက်ဆိုရင် ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်းဆိုတာ ဘယ်လိုဟာပဲလို့ နားလည်လောက်ပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် သာပြီးထင်ရှားအောင် မေ့မှုအဆင့် အမျိုးအစားကိုပဲ ခွဲခြားပြီး ဖော်ပြပါဦးမယ်၊ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ထွက်သွားတာ၊ မမှတ်မိပဲ မေ့သွားတာက အားအနည်းဆုံး အသိမ်အမွေဆုံးမေ့မှုပမာဒပဲ (၁)၊ မရှုမမှတ်ဘဲ နားနေတာက အဲဒါထက် ကြမ်းတဲ့မေ့မှုပမာဒါဘဲ (၂) အဲဒီလို မရှုမမှတ်ဘဲ စိတ်ကိုလွှတ်ထားတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆီ စိတ်ရောက်ပြီး ကြံနေတာကအမှတ် (၂) ပမာဒထက် ကြမ်းတမ်းယုတ်မာတဲ့ မေ့မှု ပမာဒပဲ (၂)၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း၊ တွေ့ထိခြင်းစသည်ဖြင့် ခံစားနေတာက အဲဒီအမှတ်(၃) ထက် ကြမ်းတမ်း ယုတ်မာတဲ့ မေ့မှု ပမာဒပဲ (၄)၊ သတ်ရန် ခိုးရန် လိမ်ရန် စသည်ဖြင့် ဒုစရိုက် အမှုတွေကို ပြုရန် ပြောရန် ကြံနေတာက အဲဒီအမှတ် (၄) ထက် ကြမ်းတမ်းယုတ်မာတဲ့ မေ့မှု ပမာဒပဲ (၅)၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်းစသော မကောင်းမှုကိုပြုလုပ် ပြောဆိုနေတာကတော့ အကြမ်းတမ်း အယုတ်မာဆုံး အဆိုးဆုံး မေ့မှု-ပမာဒပဲ (၆)။

အဲဒီ ပမာဒ ၆-မျိုးထဲက အမှတ် (၆) ပမာဒကိုတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ကင်းရှင်းအောင် ကျင့်ဖို့လိုပါတယ်၊ ထို့ပြင် အမှတ် (၅) ပမာဒကိုလဲ ကင်းရှင်းစေဖို့ လိုပါတယ်၊ ရဟန်းတော်များနှင့် တရားအားထုတ်နေတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်များ ဆိုရင်တော့ အမှတ် (၄) ပမာဒလဲ ကင်းရှင်းအောင် ကျင့်ဖို့ လိုပါတယ်၊ ထို့ပြင် ကာမဂုဏ် အာရုံဆီ ရောက်ပြီး ကြံစည်နေတဲ့ အမှတ် (၃) ပမာဒလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် မပြတ်ရှုမှတ်နေဖို့ လိုပါတယ်၊ ရှုမှတ်နေရင်း အဲဒီလို စိတ်အကြံ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ ချက်ချင်းပင် ရှုမှတ်ပြီးပယ်ဖို့လိုပါတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူး မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ထူးများကိုရအောင် တကယ်တမ်း တရားအားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းရှင်လူ လူပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ အမှတ် (၁-၂) ပမာဒတွေပါ ကင်းရှင်းအောင် မပြတ်ရှုမှတ်နေဖို့ လိုပါတယ်၊ ယခု ဒီမှာ ဖောင်းတာပိန်တာကစပြီး ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီ ပမာဒ ၆-မျိုးလုံး လုံးဝချုပ်ငြိမ်းကင်းရှင်းအောင် ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ၊ ဘောဘမ္မစပြီး ဒီပမာဒအထိ ၁၆-မျိုးသော အကုသိုလ်ကိလေသာတွေကိုပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန်အကျင့် ရှိပါသည်ဆိုတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်၏ ဟောပြောချက်အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်ကို ကျင့်နေကြရတာပဲ၊ အင်မတန် ဝမ်းမြောက်စရာကောင်းပါတယ်။

ကိလေသာ ၁၆-ပါးကို အရိယမဂ် ၃-ပါးဖြင့် ပယ်ပုံ

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲစသည်၌ ပေါ်လာသမျှရှုပ်နာမ်တွေကို မမေ့မလျော့ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တရားတွေကို ပွားစေလျှင် သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်တဲ့အခါ မက္ခန္ဓာနှင့် ပဋ္ဌာသ၊ ဣဿာနှင့်မစ္ဆရိယ၊ မာယာနှင့်သာဓဋ္ဌယျာ ဆိုတဲ့ ဒီအယုတ်တရား ကိလေသာ ၆-ပါးဟာ အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းသွားမယ်။ အနာဂါမိမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဗျာပါဒ လို့လဲဆိုရတဲ့ ဒေါသရယ်၊ ကောဓနှင့် ဥပနာဟရယ်၊ ယခုနောက်ဆုံးပြောနေတဲ့ ပမာဒရယ် ဒီအယုတ်တရား ကိလေသာ လေးပါးဟာ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားမယ်။ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ လောဘရယ် ထမ္မနှင့် သာရမ္မရယ် မာန နှင့်အတိမာနရယ် ယခုပြောခဲ့တဲ့ နောက်ဆုံးအစုံထဲက မဒရယ် ဒီအယုတ်တရား ကိလေသာ ၆-ပါးဟာ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်း သွားမယ်။ အဲဒီလို အရိယမဂ်တို့ဖြင့် (အစုံအားဖြင့် ၈-စုံ အသီးသီးအားဖြင့် ၁၆-ပါးသော) ကိလေသာတွေ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းပုံကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၊ ဝတ္ထုသုတ်အဖွင့် စသည်မှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီအဋ္ဌကထာများက ပြထားသည့်အတိုင်းဆိုတော့ ယခုပြောနေတဲ့ ပမာဒ-မေ့မှုဆိုတာက အနာဂါမိဖြစ်ရင် ကင်း ငြိမ်းတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘဝ၌ ခင်မင်တွယ်တာတဲ့ ဘဝရာဂရယ်။ အမှန်အတိုင်း စိတ်တက်ကြွတဲ့ ယာထာဝမာန စသည် ရယ်၊ အဝိဇ္ဇာရယ် ဒီကိလေသာတွေကတော့ ကျန်နေသေးတယ်။ အဲဒီ ကိလေသာတွေလဲ ကင်းငြိမ်းအောင် အနာဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ် ကလဲဆက်လက်ပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်းအကျင့်မှန် တရားတွေကို ပွားစေတတ်တာပဲ။ အဲဒီလိုပွားစေလို့ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဘဝရာဂစသော ကိလေသာ ဟူသမျှတွေ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းသွားကြမယ်။ အဲဒီ အထိ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကိုပွားစေပြီး တရားအမွေကို ခံယူဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းတော်မူသည့်အတိုင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် မြတ်ကလဲ ပယ်ရမည့် ကိလေသာ ၁၆-ပါးနှင့် အဲဒီ ကိလေသာတွေကိုပယ်ဖို့ရာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို အထပ်ထပ်ဖော်ပြ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ဟောကြားချက်တွေထဲက နောက်ဆုံးအပိုဒ်၏ အစပိုင်းကို ခုတင်က ထုတ်ပြခဲ့ပါပြီ။ (နာ ၁၆၅-မှာကြည့်) အဲဒါကို ယခု ထပ်ပြီး ရွတ်ပြဦးမယ်။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် နောက်ဆုံးအပိုဒ်

တတြာဂုသော မဒေါ စ ပါပကော။ပ။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ တတြ-ငါ့ဟောပြောခဲ့သော ထိုစကားထဲ၌၊ (ပရိယာပန္နော-ပယ်ရမည့် ပဟာတဗ္ဗတရား အဖြစ် ဖြင့်ပါဝင်သော) မဒေါ စ-မာန်ယစ်တဲ့ မဒသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏။ ပမာဒေါစတဲ့ မေ့လျော့တဲ့ ပမာဒသည်လည်း၊ ပါပကော-ယုတ်မာ၏။ မဒဿစ-ပဟာနာယ-မဒကိုလဲပယ်ရန်၊ ပမာဒဿစ ပဟာနာယ-ပမာဒကိုလဲ ပယ်ရန်၊ မဇ္ဈိမာပဋိ ပဒါ- အလယ်လမ်းမှန်အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသည်။ (ဘယ်လိုစွမ်းရည်ဂုဏ်ထူး ရှိသလဲဆိုတော့၊ သာ-ထိုအလယ်လမ်းမှန် အကျင့်သည်) စက္ခုကရဏီ-ပညာမျက်စိကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်ပါသည်။ ဉာဏကရဏီ-အသိဉာဏ်ကိုလဲ ပြုတတ်၊ ဖြစ်စေတတ်ပါသည်။ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ-ကိလေသာငြိမ်းရန် အထူးသိရန်၊ ထိုးထွင်း သိရန်၊ ဆင်းရဲငြိမ်းရန် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဝါ-ဆင်းရဲကင်းရန် အလို့ငှာလဲဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ-အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသည်။

အဲဒီကနောက် ထိုအလယ်လမ်းမှန်အကျင့်က ဘယ်ဟာလဲ စသည်ဖြင့် မေး၊ ဖြေထားပုံ ပါဠိကတော့ ရှေ့ပိုင်း (နာ- ၉၇) မှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ။ ကဲ-အဲဒီဆောင့်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၈။ မာန်ယစ်တဲ့ မဒကလဲ ယုတ်မာသည်။ မေ့လျော့တဲ့ ပမာဒလဲ ယုတ်မာသည်။ မဒကိုလဲ ပယ်ရန်၊ ပမာဒကိုလဲပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့် ရှိသည်။

အဲဒီ လမ်းမှန်အကျင့်က ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဟောဒီမြတ်တရားပင် ဖြစ်သည်။ ထိုတရားကလဲ- သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း။ပ။ သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက် တည်ကြည်ခြင်းဆိုတဲ့ ဤရှစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်။

ရှေ့နောက်နှီးနှောပြဆိုချက်

မဒနှင့် ပမာဒကိုပယ်ရန် သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်တရားကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်၊ ဘယ်လို လုပ်ပြီး ဖြစ်ပွားစေမှာလဲဆိုတော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ် ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး ဖြစ်ပွားစေရမယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားစေလို့ သမ္မာသမာဓိခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဓိကံက သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါ သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ်၊ ဒီရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပညာမျက်စိလဲ ဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုပိုင်းခြားသိတဲ့ ပညာမျက်စိလဲ ဖြစ်တယ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသိပြီး မမြဲဘူး စသည်ဖြင့်သိတဲ့ ပညာမျက်စိလဲ ဖြစ်တယ်၊ ပညာမျက်စိဆိုတာ အသိဉာဏ်ပါပဲ၊ အဲဒီ အသိဉာဏ်က သာမန်အသိမျိုး မဟုတ်ဘူး၊ ထူးခြားစွာလဲသိတယ်၊ ထိုးထွင်းပြီးလဲ သိတယ်၊ အဲဒီလို သိတိုင်း သိတိုင်း ငြိမ်းသင့်သမျှ ကိလေသာတွေလဲ ငြိမ်းတယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်စသည်ဖြစ်ပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကိုလဲ မျက်မှောက်တွေ့သိမြင်သွားတယ်၊ အဲဒီလိုအသိအမြင်တွေဖြစ်ပြီး ကိလေသာ တွေကို ပယ်နိုင်ရင်-

ယေသဉ္စ ဓမ္မာနံ-လောဘ အစ၊ ပမာဒ အဆုံးရှိသော ၁၆-ပါးသော အကြင်ကိလေသာတရား တို့ကိုလည်း၊ ပဟာနံ- ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ရန်၊ သတ္တာ အာဟ-ဆရာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူ၏၊ တေ စ ဓမ္မေ-ထိုကိလေသာ တရားတို့ကို လည်း၊ ပဟေန္တိ-ဘုရားတပည့်တို့ကို ပယ်ကြပါမူ “အဲဒီ ကိလေသာကိုပယ်သော အကျင့်ဖြင့် ဆရာဘုရားက ညွှန်ကြားတော်မူ တဲ့အတိုင်း ကိလေသာတွေကို ပယ်တော်မူကြပါပေတယ်”လို့ ဆယ်ဝါရပြီးဖြစ်သော မထေရ်ကြီးများကိုလဲ ချီးမွမ်းသင့်ပါတယ်၊ ငါးဝါရပြီးဖြစ်သော ရဟန်းလတ်များကိုလဲ ချီးမွမ်းသင့်ပါတယ်၊ ငါးဝါမရသေးသော ရဟန်းသစ် ရဟန်းငယ်များကိုလဲ ချီးမွမ်းသင့်ပါတယ်လို့ ပြဆိုခဲ့တဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြတာပါပဲ၊ အဲဒီဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံရင်-

“ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ မာ အာမိသဒါယာဒါ”လို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းထားတဲ့အတိုင်း တရား အမွေခံအစစ် ဖြစ်ကြတာပါပဲ၊ အဲဒီလို တရားအမွေခံအစစ် ဖြစ်ကြဖို့ရာ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူတာပါပဲ၊ အဲဒါဟာ အလွန်နက်နဲပါတယ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် မဟာပဒါနသုတ် စသည်နှင့်အညီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားများနည်းကို မသိနားမလည်ရင် “မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားအမွေ အစစ်ကို ခံယူရအောင် ဘယ်လိုအားထုတ် ရမယ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဘယ်လိုပွားစေရမယ်”ဆိုတာ သဘောပေါက် နားလည်ဖို့ ခက်ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့မှာတော့ ဓမ္မစကြာ သုတ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် မဟာပဒါနသုတ် စသည်တို့နှင့်အညီ အားထုတ်ဖူးတဲ့အတွက် အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံနည်း ဟာအင်မတန်ထင်ရှားနေပါတယ်၊ အများနည်းလည်အောင် ဟောပြောလွယ်ကူနေပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောပြောညွှန်ကြားတဲ့ အတိုင်း လိုက်နာပြီး ရိုရိသေသေ ကျင့်သုံးကြရင် အဲဒီ ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားနေမှာပါပဲ။

မြတ်စွာဘုရားက “ငါဘုရား၏ တရားအမွေကို ခံယူကြ၊ ပစ္စည်းအမွေကို မခံယူကြနဲ့၊ ပစ္စည်းအမွေ ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရမနေကြနဲ့”လို့ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒါကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အပြစ်သုံးပါးနဲ့ ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်သုံးပါးဖြင့် ဝေဖန်ဖွင့်ပြပြီးတော့ “မြတ်စွာဘုရားက ပယ်ရန်ဟောထားတဲ့ လောဘ အစ-ပမာဒ အဆုံးရှိသော ကိလေသာ ၁၆-ပါးတို့ကို ပယ်ကြရမယ်၊ အဲဒီလို ပယ်ရင် ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး တရားအမွေခံအစစ် ဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတာကိုလဲ သိစေပါတယ်၊ အဲဒီ ကိလေသာတွေကို ပယ်ဖို့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်တရားကိုလဲ ထုတ်ဖော် ပြီး ဟောခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပွားစေရင် ရောဂါဆိုး စွဲကပ်နေတဲ့လူမှာ အဲဒီရောဂါပျောက်အောင် ဆေးကောင်းကို သုံးဆောင်တာ နဲ့တူပါတယ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ ဆေးကောင်းတွေ ဝင်ရောက်လာသလောက် ရောဂါဆိုးတွေ ဆုတ်ယုတ် ပျောက်ကင်းသွားသလိုပင် မိမိတို့သန္တာန်မှာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွေ ပြည့်စုံသလောက် ကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းသွားနိုင် ပါတယ်၊ ရှေးဦးစွာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တွေကို ပွားစေရမယ်၊ အဲဒီဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တွေကလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်း သိအောင်ရှုပါမူ ဖြစ်ပွားတာ၊ အဲဒီလိုရှုရင် ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောမှန်ကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလိုတွေ့ပြီး အဖြစ်အပျက်ကို လဲလက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်ရသလို ထင်ရှားသိရတယ်၊ အမှန်အတိုင်း အဖြစ်အပျက်ကိုသိတော့ အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ဖြစ်ပွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ပဲ၊ အရိယမဂ်၏ရှေ့သွား အခြေခံမဂ်ပေါ့၊ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်က အင်အားပြည့်တဲ့အခါ အရိယမဂ်ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတွေ ဖြစ်ပွားကြတော့တာပဲ၊ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံဟာ အင်မတန်ရှင်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ်နှင့်တကွ အရိယမဂ်ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ် ပါးပွားစေပြီးတော့ တရားအမွေအစစ်ကို ခံယူကြဖို့ရာ ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူတာပါပဲ။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပွားစေပုံကို နည်း ၂-ပါးဖြင့် ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

မဂ္ဂင်ပွားပွဲ ဘာဝနာနည်း ၂-ပါး

ဘာဝနာနယော-တိ ကောစိ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ၊ ကောစိ ဝိပဿနာ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ။ ကထံ-ဣဓေကစ္ဆော ပဌမံ ဥပစာရ သမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ ဥပ္ပာဒေတိ၊ အယံ သမထော၊ သော တဉ္စ တံသမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ အနိစ္စာဒီဟိ ဝိပဿတိ၊ အယံ ဝိပဿနာ။ ဣတိ ပဌမံ သမထော ပစ္ဆာ ဝိပဿနာ။ တေန ဝုစ္စတိ “သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ” တိ။ တဿ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝယတော မဂ္ဂေါ သဉ္စာယတိ။ သော တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလိကရောတိ။ တဿ တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတော ဘာဝယတော ဗဟုလိကရောတော သံယောဇနာနိ ပဟိယန္တိ၊ အနုသယာ ဗုန္တိ ဟောန္တိ။

ဘာဝနာနယောတိ-မဂ္ဂင်ကို ပွားစေနည်း ဟူသည်ကား၊ ကောစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ- သမထ ရှေ့သွား ရှိသော၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၊ ပွားစေ၏။ ကောစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသော၊ သမထံ-သမထကို၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၊ ပွားစေ၏။ ကထံ-အဘယ်သို့နည်းဟူမူ၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္ဆော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ-ဥပစာ သမာဓိကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ-အပ္ပနာသမာဓိကို သော်လည်းကောင်း၊ ပဌမံ-ဝိပဿနာမဂ္ဂမီ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပာဒေတိ-ဖြစ်စေ၊ ပွားစေ၏။ အယံ-ဤသမာဓိသည်၊ သမထော- သမထ ပေတည်း။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေတဲ့နည်းဟာ ၂-ပါးရှိတယ်။ သမထသမာဓိရအောင်အားထုတ်ပြီးမှ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေတဲ့ နည်းကတစ်ပါး၊ သမထသမာဓိကို မပွားစေဘဲ ဝိပဿနာကစပြီး ပွားစေတဲ့နည်းက တစ်ပါး ဒီလို ၂-ပါးရှိတယ်။ အဲဒီမှာ သမထသမာဓိဆိုတာက အပ္ပနာဆိုတဲ့ ဈာန်သမာဓိလဲရှိတယ်။ ဈာန်မရသေးခင် နီဝရဏ ကင်းလောက်အောင် စိတ်တည်ကြည် တဲ့ဥပစာသမာဓိလဲရှိတယ်။ အဲဒီသမာဓိ ၂-ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ရအောင်အားထုတ်ပြီးမှ ဝိပဿနာရှုတာကို သမထရှေ့သွား ရှိတဲ့ မဂ္ဂင်ပွားစေသောနည်းလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်-

သော-သမထ တစ်ပါးပါးကို ဖြစ်စေပြီးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တဉ္စ-ထို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော သမာဓိကို လည်းကောင်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ-ထိုသမာဓိနှင့် ယှဉ်တွဲလျက်ဖြစ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနိစ္စဒီဟိ-အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝိပဿတိ-ရှု၏။ အယံ-အနိစ္စစသည်တို့ဖြင့် ရှုသော ဤသဘောသည်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာ ပေတည်းလို့ ဆက်ပြီး ပြထားတာပါ။

ဈာန်ရသူက ဈာန်ကို ဝင်စားပြီးတော့ အဲဒီဈာန်ကိုရော အဲဒီဈာန်နဲ့အတူဖြစ်တဲ့ တရားတွေကိုရော ရှုပြီး အနိစ္စစသည် ဖြင့်သိမြင်တယ်။ ဥပစာ သမာဓိလောက် ရတဲ့သူကလဲ အဲဒီသမာဓိကိုရော အဲဒါနဲ့အတူဖြစ်တဲ့ တရားတွေကိုရောရှုပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိမြင်တယ်။ အဲဒီလိုရှုပြီး အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိမြင်တာဟာ ဝိပဿနာပါပဲတဲ့။ အဲဒီစကားထဲမှာ အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိမြင်တယ်ဆိုတာက ပစာနအားဖြင့် ပြတာပဲ။ အမှန်ကတော့ စပြီးရှုခါစမှာ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ရှေးဦးစွာသိတယ်။ အဲဒီနောက် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒီလို သိပြီးတဲ့နောက်ကျမှ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့ပြီး အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိမြင်တယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိတာက လိုရင်းဖြစ်လို့ အနိစ္စ စသည်တို့ဖြင့် ရှုတယ်လို့ ပြဆိုထားတာပါ။

ဣတိ-ဤပုံဤနည်းဖြင့်၊ ပဌမံ သမထော-သမထ-က ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သည်။ ပစ္ဆာ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာ-က နောက် မှဖြစ်သည်။ တေန-ထို့ကြောင့်၊ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိတိ-သမထ ရှေ့သွားရှိသော ဝိပဿနာကို ပွားစေသည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ပြောဆိုအပ်ပါသည်တဲ့။ အဲဒီလို ဝိပဿနာရှုခြင်းဖြင့် အရိယမဂ္ဂင် ဖြစ်ပွားပုံကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ပြဆိုထားပါတယ်။

သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝယတော-သမထ ရှေ့သွားရှိသည့် ဝိပဿနာကို ပွားစေသော၊ တဿ-ထိုသမထယာနိ က ခေါ် သမထယာဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ မဂ္ဂေါ-အရိယမဂ္ဂင်သည်၊ သဉ္စာယတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်သည်တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမထသမာဓိ တစ်ပါးပါးကို အခြေခံပြုပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဂ်ဖြစ်တယ် တဲ့။ ဘာမဂ်လဲဆိုတော့ ပုထုဇဉ်မှာဆိုရင် သောတာပတ္တိမဂ်ပဲ။ ဒါကြောင့် စတုက္ကင်္ဂုတ္တရ-ဋ္ဌ(နာ-၃၄၆) မှာ “ပဌမော လောကုတ္တရာမဂ္ဂေါ နိဗ္ဗတ္တတိ-လောကုတ္တရာ ပထမမဂ်ဖြစ်သည်”လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါက ပုထုဇဉ်မှာ ဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြ တာပါပဲ။ သောတာပန် စသည်မှာတော့ အထက်မဂ်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီသုတ်ဆိုင်ရာ ဋီကာမှာတော့ မဂ္ဂေါ-အရကို လောကီမဂ်လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် မညီသည့်ပြင် အသင့်ယုတ္တိလဲ ရှိပုံမရပါဘူး။ အဲဒီကနောက် အထက်မဂ်များကို ဆက်ပြီးပွားစေရင် သံယောဇဉ်တို့ အနုသယတို့ဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းကြောင်းကို လဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ပြဆိုထားပါတယ်။

သော-အရိယာမဂ်ကို ရပြီးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ မဂ္ဂ-ထိုမဂ်ကို၊ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ- သကဒါဂါမိမဂ်စသည်ကို ဖြစ်စေသောအားဖြင့် မှီဝဲ၏ ပွားများ၏ အကြိမ်များစွာပြု၏။ (ဒါလဲ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ နှင့်အညီပါပဲ) တံ မဂ္ဂ ထိုရပြီးမဂ်ကို၊ အာသေဝတော ဘာဝယတော ဗဟုလီကရောတော-မှီဝဲလျက် ပွားစေလျက် အကြိမ်များစွာပြုသော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သံယောဇနာနိ ပဟိယန္တိ-သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဝါ-သံယောဇဉ်တို့ ကင်းကုန်၏။ အနုသယာ-ဖြစ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့သည်၊ ဗျန္တိ ဟောန္တိ-အစအနုမမျှမကျန်အောင် ကင်းကုန်၏တဲ့။ အဲဒါကတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရပြီးနောက် ဆက်ပြီးဝိပဿနာရှုလျက် အထက်မဂ်များကို ဖြစ်ပွားစေလျှင် အရဟတ္တမဂ်ရောက်တော့ ကိလေသာတွေအကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းပြီး ကင်းရှင်းသွားပုံကို ပြတာပါပဲ။

ယခုပြဆိုခဲ့တာက သမထကိုအခြေခံပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကိုပွားစေခြင်းဖြင့် အရိယမဂ္ဂင်ကိုပွားစေခြင်း ကိစ္စပြီးစီးပုံပါပဲ။ သမထအခြေခံမရှိဘဲ ဝိပဿနာယာဉ်သက်သက်ဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ပြထားပါတယ်။

သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ္ဂင်ကို ပွားစေပုံ

ဣဓ ပနေကစ္စော ဝုတ္တပ္ပကာရံ သမထံ အနုပ္ပာဒေတွာဝ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စဒီဟိ ဝိပဿတိ။ အယံ ဝိပဿနာ၊ တဿ ဝိပဿနာပါရိပုရိယာ တတ္ထဇာတာနံ ဓမ္မာနံ ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ၊ အယံ သမထော၊ ဣတိ ပဌမံ ဝိပဿနာ ပစ္စာ သမထော၊ တေန ဝုစ္စတိ ဝိပဿနာ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝေတီတိ။ တဿ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝယတော မဂ္ဂေါ သဉ္ဇာယတိ။ သောတံ မဂ္ဂံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ။ တဿ တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတော ဘာဝယတော ဗဟုလီကရောတော သံယောဇနာနိ ပဟိယန္တိ၊ အနုသယာဗျန္တိ ဟောန္တိ။

ပန-ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသည့် မဂ္ဂင်ပွားစေပုံကား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-သမထ ရှေ့သွားရှိသည့်နည်း၌ ဆိုခဲ့သည့် ဥပစာအပွန်အားဖြင့်၊ သမထံ-နှစ်ပါးသော သမထသမာဓိကို၊ အနုပ္ပာဒေတွာ ဧဝ-မဖြစ်စေမူ၍သာလျှင်၊ ပဉ္စ ပါဒါနက္ခန္ဓေ-ငါးပါးကုန်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စဒီဟိ-အနိစ္စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝိပဿတိ-ရှု၏၊ အယံ-ဤရှုခြင်းသည်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာပေတည်း၊ တဿ-ဝိပဿနာကစ၍ရှုသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝိပဿနာပါရိပုရိယာ-ရှုမှုဝိပဿနာ ရင့်သန်ပြည့်စုံလတ်သော်၊ တတ္ထဇာတာနံ ဓမ္မာနံ-ထိုရှုမှု၌ ဖြစ်ကုန်သော စိတ် စေတသိတ် နာမ်တရားတို့၏၊ ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတော-မရှုမိဘဲ ဆင်ခြင်မှုဆိုင်ရာ အပြင်အာရုံတို့ကို စွန့်လွှတ်သောအား ဖြင့်၊ ဝါ-ရှုသင့်သော အာရုံ၌သာ ပြေးဝင်သောအားဖြင့်၊ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ-ရှုစိတ်၏ တစ်အာရုံတည်း ရှိခြင်းဟူသော စူးစိုက် တည်ကြည်မှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ အယံ-ဤဝိပဿနာစိတ်၏ တည်ကြည်မှုသည်၊ သမထော-နီဝရဏတို့ကို ကင်းငြိမ်းစေ သော သမထပေတည်းတဲ့။

ယခုပြဆိုခဲ့တဲ့ ပါဠိအနက်ထဲမှာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ဈာန်သမာဓိကိုလဲ ဖြစ်အောင်အားမထုတ်ခဲ့ဘူး၊ ဈာန်၏ အနီး ဥပစာသမာဓိကိုလဲ ဖြစ်အောင် အားမထုတ်ခဲ့ဘူး၊ အဲဒီလို သမထသမာဓိအခြေခံ လုံးဝမရှိဘဲနဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စစသည်တို့ဖြင့် ဝိပဿနာကစပြီး ရှုကြောင်းပြဆိုထားတယ်။ အဲဒီမှာ အနိစ္စစသည်တို့ဖြင့် ရှုကြောင်း ပြတာကတော့ သမထယာနိက ရှုပုံမှာတုန်းကလိုပင် ပဓာနနည်းဖြင့် ပြတာပါပဲ။ အပွဓာနအားဖြင့်တော့ နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြား သိတဲ့ ဉာဏ်ကစပြီး ဖြစ်တယ်လို့သာ မှတ်ယူရပါတယ်။ အဲဒီလို နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိပြီး ပြည့်စုံတဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာကလဲ နီဝရဏတွေကို ကင်းစေနိုင်တဲ့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံပြီးမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမထသမာဓိ ၂-ပါးလုံးမရှိခဲ့ ပေမယ့် ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိကတော့ ရှိဖို့ မုချလိုနေပါတယ်။

အဲဒီလိုမုချလိုနေသောကြောင့် ဋီကာမှာ “သမထကိုမဖြစ်စေမူ၍ သာလျှင်ဆိုတဲ့ ကန့်သတ်ခြင်းဖြင့် ဥပစာသမာဓိ ကို သာလျှင် နှစ်စေပါတယ်။ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိကိုတော့ မနှစ်စေပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခဏိကသမာဓိနှင့် ကင်းပြီး ဝိပဿနာ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ပါပဲ”လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိပဿနာခဏိကသမာဓိ အားရှိတဲ့အခါ နီဝရဏ တွေကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်တဲ့အခါမှစပြီး နာမ်ရုပ်ကိုပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက်မှ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက်မှ သမ္မသနဉာဏ်စသည်ဖြင့် အနိစ္စစသည်ကို ရှုမြင်နိုင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်များ ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ခိုင်မြဲစွာ မှတ်ထားကြဖို့ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတော-ပုဒ်၏ အနက်ကလဲ သိနားလည်ဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်။ အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကို ကျကျနန သိချင်ရင်တော့ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပထမတွဲ၌ **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိနှင့် မဂ်ကိုပွားနည်း ၂-ပါး** ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အရ ပြထားတာကို ကြည့်ရှုကြပါလို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။ ဒီတရားစာထဲမှာတော့ အတိုချုပ်လောက်ပြရမှာပဲ။ အဲဒီမှာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်က စာပိုဒ်တစ်ခုကို ထုတ်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီစာပိုဒ်မှာ “ရုပ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ရှုတာက ဝိပဿနာပဲ၊ တတ္ထ ဇာတာနံ

ဓမ္မာနံ စ ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတာ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ အဝိက္ခေပေါ သမာဓိ”လို့လဲ ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ တတ္ထဇာတာနံ ဓမ္မာနံ -ထို၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏ လို့ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ရှုရာ၌ ဖြစ်တဲ့ တရားတွေဆိုတော့ ဝိပဿနာရှုတဲ့ တရားတွေပင်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီဝိပဿနာရှုတဲ့တရားတွေဟာ **ဂေါစရဇ္ဈတ္တ** ခေါ် ရှုသင့်တဲ့အာရုံကိုသာရှုလျက် ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုရှုသင့်တာကို မပြတ်ရှုနေရင် မရှုမိဘဲ အခြားအာရုံကို ဆင်ခြင်မိတာလဲမရှိဘူး။ အဲဒီလို အလွတ်ဆင်ခြင်မိ တဲ့ အာရုံက ဝိပဿနာ၏အာရုံမှ အလွတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓ-အပြင်ပ အာရုံလို့ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလို အလွတ်အာရုံကို ဆင်ခြင်မိခြင်းမရှိဘဲ ရှုသင့်တဲ့အာရုံကိုသာ မပြတ်ရှုနေနိုင်လျှင် ရှုသင့်တဲ့တစ်ခုတည်းသော အာရုံမှာသာတည်နေတဲ့ ဧကဂ္ဂတာ ခေါ် ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိ ပြည့်စုံနေတာပဲ။ **ဝေါဿဂ္ဂ**-ဆိုတာကလဲ စွန့်ခြင်းနှင့် ပြေးဝင်ခြင်းလို့အနက် ၂-မျိုးရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတာ-မရှုမိဘဲ ဆင်ခြင်မှုဆိုင်ရာ အမြင်အာရုံတို့ကို စွန့်လွှတ်သောအားဖြင့်၊ ဝါ-ရှုသင့်သော အာရုံ ၌သာပြေးဝင်သောအားဖြင့်လို့ အနက်ပြန်ဆိုထားတာ ပါပဲ။ အဲဒီလို အလွတ်ဆင်ခြင်မှု စိတ်ပျံ့လွင့်မှုမရှိဘဲ ရှုသင့်သမျှကိုသာ မပြတ်ရှုနေနိုင်ရင် “တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ စိတ်တည်တယ်” ဆိုတဲ့ ဧကဂ္ဂတာခေါ် သမာဓိပြည့်စုံတာပဲ။

အဲဒီလို သမာဓိအား ပြည့်စုံနေတဲ့အခါ တခြားတစ်ပါးသို့ ထွက်သွားတဲ့ စိတ်ရယ်လို့မရှိဘူး။ မှတ်စရာ အာရုံနဲ့ မှတ် စိတ်ဟာ အံကျကိုက်ပြီးတော့ ကျနေတာပဲ။ မမှတ်မိလဲ လွတ်သွားတဲ့စိတ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ရှေ့စိတ်လဲ မှတ်စိတ်၊ နောက်စိတ်လဲ မှတ်စိတ် စသည်ဖြင့် မှတ်စိတ်ချည်း တစ်စဉ်တစ်တန်းချည်း ဖြစ်နေတယ်။ မှတ်စရာ အာရုံက ကွဲပြားပေမယ့် မှတ်စိတ်၏ အာရုံ၌ကပ်ကပ်ပြီး တည်တံ့ပုံကတော့ အခြေမပျက်ဘဲ ကောင်းမြဲကောင်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုအခါမှာ နီဝရဏစိတ်တွေ လုံးဝကင်းနေတယ်။ အဲဒီလို နီဝရဏကင်းအောင် စိတ်တည်ကြည်နေတာဟာ ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိပဲ။ အဲဒီ သမာဓိဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီအခါမှစပြီး မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သိစရာ ရုပ်နဲ့သိတဲ့နာမ် စသည်ဖြင့် နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနောက်မှာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို ခွဲခြားပြီးသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီက နောက်မှာမှ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်မိတဲ့ရုပ်နာမ်၏ အစနဲ့ အဆုံးဆိုတဲ့ အဖြစ်နဲ့ အပျက်ကို ထင်ရှားတွေ့ပြီး မမြဲတာတွေပဲ စသည်ဖြင့်သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်တွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်စပြီး ရှုကတည်းက အဲဒီလိုမမြဲဘူးစသည်ဖြင့် သိရမယ့်ရုပ်နာမ်ကို စပြီး ရှုလာခဲ့တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဝိပဿနာက ရှေးဦးစွာ ဖြစ်တယ်။ သမထက နောက်မှ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရတာပါပဲ။ အဲဒီလိုဆိုရုံကို ဒီလိုဆက်ပြီး ပြဆိုသွားပါတယ်။

ဣတိ-ဤပုံ ဤနည်းဖြင့်၊ ပဌမံ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာက ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သည်။ ပစ္စာသမထော-သမထ ခေါ်တဲ့ ခဏိက သမာဓိက နောက်မှဖြစ်သည်။ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂံ-သမထ ဘာဝေတီတိ-ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသော သမထကို ပွားစေသည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်သည်။ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂံ-သမထ ဘာဝေတီတိ-ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသော သမထ ကို ပွားစေသည်ဟူ၍ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ ဝိပဿနာ ပုဗ္ဗင်္ဂံသမထ ဘာဝေတီတိ-ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသော သမထကိုဖြစ် ပွားစေသော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ မဂ္ဂေါ-အရိယာမဂ်သည်။ သဗ္ဗာယတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ (အဲဒီမှာ မဂ္ဂေါပုဒ်ကို အရိယာ မဂ်ဟု အနက်ပြန်ခြင်း၏ မှီရာအဋ္ဌကထာကို ရှေးနားကပြခဲ့ပြီ။ ကျကျနနသိချင်လျှင် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပထမတွဲကို ကြည့်ပါ) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံ မဂ္ဂံ-ထိုအရိယာမဂ်ကို၊ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ-မှီဝဲ၏ ပွားစေ၏ အကြိမ်များစွာပြုသော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သံယော နေနိ ပဟိယန္တိ-သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဝါ-သံယောဇဉ် တို့ကင်းကုန်၏။ အနုသယာ-ဖြစ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့သည်။ ဗျန္တိ ဟောန္တိ-အစအနမျှ မကျန်ရအောင် ကင်းကုန်၏တဲ့။

ဒါကတော့ ဝိပဿနာရှုသင့်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိရအောင် စပြီးရှုခဲ့ပုံ။ အဲဒီလိုရှုနေရင်း ခဏိက သမာဓိဆိုတဲ့ သမထအားကောင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပုံ။ အဲဒီက နောက်မှာ ဝိပဿနာနှင့် ခဏိကသမာဓိကို ယှဉ်ဖက် အခြား မဂ္ဂင်များနှင့်တကွ ဖြစ်ပွားစေသောသူမှာ အရိယမဂ္ဂင်များ ဖြစ်ပွားပုံ နောက်ဆုံး၌ အရဟတ္တမဂ္ဂင်များ ဖြစ်လျက်သံယောဇဉ် အနုသယ ကိလေသာဟူသမျှ ကင်းပုံတို့ကို ပြတဲ့စကားပါပဲ။ ဒီစကားရပ်ကိုတို့ဖြင့်လဲ ပယ်သင့်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ပယ်ပြီး ရသင့်တဲ့ အရိယာမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားအမွေ အစစ်ခံယူပုံကို ပြတာပါပဲ။ တရားအမွေခံရေးနှင့် စပ်ပြီးဖွင့်ပြ ပြောဟော လာတာ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ ယခု မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားပုံ ပါဠိအနက်ကို ထပ်မံရှုတ်ဆိုပြီးနောက် အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ရွတ်ဆိုကြပြီး တရားပွဲသိမ်းရမယ်။

တရားအမွေခံရန် တိုက်တွန်းတော်မူပုံ

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ မာ အာမိသဒါယာဒါ၊ အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ “ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါဘဝေယျံ နော အာမိသ ဒါယာဒါ” တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တုမေ-သင်တို့သည်။ မေ-ငါဘုရား၏။ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝထ -ဖြစ်ကြပါကုန်လော့၊ အာမိသဒါယာဒါ-ပစ္စည်းအမွေကို ခံယူရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံအညံ့စားတို့သည်။ မာဘဝထ- မဖြစ်ကြပါကုန်လင့်၊ မေ-ငါ၏။ သာဝကာ-တပည့်တို့သည်။ ကိန္တိ-ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားအမွေကို ခံယူ ကြကုန်သည်။ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ကြပါကုန်အံ့နည်း၊ အာမိ သဒါယာဒါ-ပစ္စည်းအမွေကိုခံရုံမျှဖြင့် အားရနေသော အမွေခံ

အညံ့စားတို့သည်၊ နော ဘဝေယျံ-မဖြစ်ကြပါကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေ-ငါဘုရားမှာ၊ တုမှေသု-သင် ချစ်သားတို့၌၊ အနုကမ္မာ-နောင်ရေးကို မြော်မြင်၍ အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိနေပါသည်တဲ့။

ဒါက မြတ်စွာဘုရား၏ တိုက်တွန်း ညွှန်ကြားတော်မူပုံပဲ၊ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

- ၁။ ဓမ္မဒါယာ၊ သုတ်မြတ်မှာ၊ မြတ်စွာဟောမိန့်သည်။
- ၂။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ့၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၃။ အာမိသမွေ့၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။
- ၄။ တရားအမွေ့၊ အစစ်ပေ၊ ၉-ထွေ လောကုတ်ပါ။
- ၅။ နိဗ္ဗာန်ရည်ငြား၊ ကုသိုလ်များ၊ တရားမွေ့တပါ။
- ၆။ စစ်၊ တု ၂-ထွေ၊ တရားမွေ့၊ ခံစေချင်လှပါ။
- ၇။ အာမိသမွေ့၊ အစစ်ပေ၊ လေးထွေပစ္စည်းပါ။
- ၈။ လူ၊ နတ် သုခ၊ ရည်သန်က၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာ။
- ၉။ အာမိသမွေ့၊ အတုတွေ၊ မှတ်လေမွေ့ညံ့သာ။
- ၁၀။ ပစ္စည်းမွေ့မျှ၊ ခံယူက၊ ဒုက္ခမကင်းပါ။ (အသစ်)
- ၁၁။ အိုနာမစဲ၊ သေမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။ (အသစ်)
- ၁၂။ အပါယ်မှလဲ၊ မလွတ်ဘဲ၊ ကျမြဲကျနေမှာ။ (အသစ်)
- ၁၃။ သို့ဖြစ်မည်များ၊ ငါမြင်ထား၊ သနားနေပါသည်။ (အသစ်)
- ၁၄။ ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ့၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၁၅။ အာမိသမွေ့၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်တရားဟောရသောကုသိုလ် တရားနာရသော ကုသိုလ်အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာကို အမိအဘတို့ အားအမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေသော လူပရိသတ်နတ်ပရိသတ် အပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အမိအဘတို့မှစ၍ သတ္တဝါတို့ သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။
သာဓု သာဓု သာဓု ။

တရားအမွေ့ခံ-ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားတော် ဤတွင်ပြီး၏။

နောက်ဆက်တွဲ

ဓမ္မဒါယာသုတ် တရားကို ဟောစဉ်က ကပိလ ရဟန်းအကြောင်း၊ ရဟန်းယုတ်များအကြောင်း စသည်တို့ကို အကျဉ်း ချုပ်မျှဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းအကြောင်းတရားတို့ကို ထို့ထက်ကျယ်ပြန့်စွာ သိလိုသူများအတွက် စာမူချောပြုစဉ်မှာ ဤနောက် ဆက်တွဲကို ဖြည့်စွက်ထည့်လိုက်သည်။

ကပိလဝတ္ထု

ဤ စာအုပ် (နာ-၂၅) ၌ ဖော်ပြခဲ့သော ကပိလဝတ္ထုကို သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ (ဒု-၄၂) ၌ ဤသို့ ပြဆိုထားသည်။ ကဿပ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး နောက်ကာလ၌ အစ်ကို သောဓနဆိုသူနှင့် ညီကပိလတို့သည် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြသည်။ သူတို့၏မိခင် သာဓနီနှင့်နမဖြစ်သူ တာပနာတို့လည်း ရဟန်းမပြုကြသည်။ အစ်ကိုသောဓနသည် ငါးဝါ အထိဝိနည်းကျင့်ဝတ်များကို လေ့လာပြီးတော့ တရားအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ ညီဖြစ်သူ ကပိလရဟန်းသည် ကား “ငါက ငယ်ပါသေးတယ်၊ ကြီးသောအခါကျမှ တရားအားထုတ်မည်”ဟု ကြံစည်ပြီး စာပေသင်ယူသဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံ ဆောင် စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လေသည်။ ပရိယတ်ကိုမှီ၍ အခြွေအရံလည်းများသည်။ လာဘ်လာဘလည်း ပေါများသည်။

ယင်းကပိလသည် အကြားအမြင် များခြင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့် မာန်ယစ်လျက် ပညာရှိအနေဖြင့် မာန်ထောင်လျက် မသိသည်တို့ကိုလည်း သိယောင် မာန်ထောင် အထင်ကြီးပြီးလျှင် မသိသည်တို့ကိုလည်း သိယောင်မာန်

ထောင်အထင်ကြီးပြီးလျှင် အခြားသူတို့က အပ်စပ်သည်ဟုဆိုသည်ကိုလည်း သူကမအပ်ဟုဆိုသည်။ မအပ်စပ်ဟု ဆိုသည်ကိုလည်း အပြစ်မရှိဟုဆိုသည်။ အပြစ်မရှိဟု သူများကဆိုသည်ကိုလည်း သူကအပြစ်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသူတို့က “ငါ့ရှင် ကပိလ၊ ဒီလို မပြောပါလင့်” စသည်ဖြင့် ဆုံးမလျှင် “သင်တို့က ဘာကိုသိကြသလဲ၊ အချည်းနှီးလက်ဆုပ်နှင့် တူကြပါတယ်” စသည်ဖြင့် ဆဲရေးရှုတ်ချ၊ နေတတ်သည်။ ရဟန်းတော်များက သူ့အစ်ကို သောဓန မထေရ်အား ထိုအကြောင်းကိုပြောကြသည်။ သောဓနမထေရ်က “ငါ့ရှင်ကပိလ၊ သာသနာ၏ တည်တံ့ရေး၊ အသက်ဟာ သင်လိုရဟန်းတို့၏ ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်းပဲ၊ အပ်သည်ကို မအပ် စသည်ဖြင့် မပြောပါလင့်”ဟု ဆုံးမ၏။ ကပိလ ရဟန်းကမူ ထိုအဆုံးအမကို မနာယူချေ။ သောဓနမထေရ်က နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ဆိုဆုံးမပြီးနောက်-

ဧကဝါစမိ ခွိဝါစံ၊
ဘဏေယျ အနုကမ္မကော။
တတုတ္တရိ န ဘာသေယျ၊
ဒါသောဝယျဿ သန္တိကေ။

အနုကမ္မကော-သနားသောသူသည်၊ ဧကဝါစမိ ခွိဝါစံ-တစ်ခွန်းနှစ်ခွန်းသော စကားကို၊ ဘာဏေယျ-ပြောဆိုရာ၏။ အယျဿ သန္တိကေ-အရှင်သခင်၏ အထံ၌၊ ဒါသောက္ကဝ-ကျွန်ကဲ့သို့ပင်၊ တတုတ္တရိ-ထိုထက်အလွန်၊ န ဘာသေယျ-မပြောဆိုရာ-လို့ ပြောလျက် ‘ငါ့ရှင် သင်ကိုယ်တိုင်ပင် ကိုယ့်အမှုဖြင့် ထင်ရှားပါလိမ့်မည်’ ဆိုပြီး ရှောင်ဖယ်သွားလေတော့သည်။ ထိုအခါမှစ၍ သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသော ရဟန်းတော်တို့ကလည်း သူ့ကို စွန့်ပစ်ထားကြလေသည်။

ယင်းကပိလသည် သူကိုယ်တိုင်လည်း အကျင့်မကောင်း၊ သူ့အခြေအရံတွေကလည်း အကျင့်မကောင်းဘဲ ရှိနေသည်။ တစ်နေ့သ၌ ပါတိမောက်ပြုမှုကို အဆုံးသတ်မည်ဟု ကြံရွယ်လျက် သီဟာသနခေါ် ပလ္လင်မြတ်ပေါ်၌ ဆန်းကြယ်သည့် ယပ်ကို ကိုင်လျက် ထိုင်နေရင်း “ငါ့ရှင်တို့ ဤရဟန်းတို့တွင် အဘယ်ရဟန်းမှာ ပါတိမောက် ရပါသနည်း”ဟု သုံးကြိမ်မေးသည်။ တစ်ပါးမျှရကြောင်း မပြောကြချေ။ ယင်းကပိလမှာရော အခြားရဟန်းများမှာရော ပါတိမောက်က မရဘူးတဲ့ ထိုအခါ ပါတိမောက်ကို ကြားနာရသည်ဖြစ်စေ၊ မကြားမနာရသည်ဖြစ်စေ ဝိနည်းမည်သည် မရှိတော့ပါဘူး”ဟု ပြောဆိုပြီး နေရာမှ ထသွားသတဲ့ ဤပုံဤနည်းဖြင့် ကဿပဘုရား၏ သာသနာကို ဆုတ်ယုတ်စေခဲ့သည်။ ပျက်စေခဲ့သည်။

ထိုအခါ သောဓနမထေရ်သည်လည်း ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်တော်မူလေသည်။ ထိုကပိလရဟန်းသည်လည်း ယခု ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သာသနာကို ဆုတ်ယုတ်စေပြီးနောက် သေသောအခါ အဝီစိငရဲကြီး၌ ဖြစ်လေသည်။ သူ့မိခင်နှင့် သူ့နမသည်လည်း သူ၏အပြုအမူကိုလိုက်၍ သီလအလေးပြုသည့် ရဟန်းများကို ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းကြသောကြောင့် သေပြီးလျှင် ငရဲ၌ ဖြစ်ကြလေသည်။

ယင်း ကပိလသည် ယခု ဂေါတမဘုရား လက်ထက်တော်ကာလ၌ ငရဲမှ လွတ်ခဲ့၍ အကုသိုလ်ကံကြွေးကြောင့် သာဝတ္ထိမြို့အနီး အစိရဝတီမြစ်ထဲ၌ ငါးကြီးဖြစ်နေသည်။ ရွှေရောင်အဆင်းရှိသည်။ ခံတွင်းကတော့ အပုပ်နဲ့ ရှိသည်။ တစ်နေ့သောအခါ သာဝတ္ထိမြို့ဝရှိ တံငါရွာမှ တံငါသားသူငယ် ငါးရာတို့က ငါးဖမ်းကြရာ ယင်းကပိလငါးကို ရကြသဖြင့် ရွှေရောင်အဆင်းကို မြင်ကြရ၍ ယင်းကပိလငါးကို ကောသလမင်းထံယူဆောင်၍ ပြကြလေသည်။ မင်းကလည်း အထူးအဆန်းကိုမြင်ရသဖြင့် အကြောင်းကံသိလိုသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားထံဆောင်ယူ၍ပြီးလျှင် အဘယ်သို့သော အကြောင်းကြောင့် ထိုငါးမှာ ရွှေအဆင်းရှိပါသနည်း၊ အဘယ်သို့သော အကြောင်းကြောင့် ခံတွင်း၌ အပုပ်နဲ့ရှိနေပါသနည်းဟု မေးလျှောက်သည်။

မင်းကြီး၊ ဤငါးသည် ကဿပဘုရားလက်ထက်က ကပိလရဟန်းဖြစ်ခဲ့သည်။ အကြားအမြင်များခဲ့သည်။ မိမိစကားကို လက်မခံသော ရဟန်းတို့ကို ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းခဲ့သည်။ ကဿပဘုရား၏ သာသနာတော်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ (ယံသော တဿ ဘဂဝတော သာသနံ ဝိနာသေတိ၊ တေန ကမ္မေန အဝီစိမဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ) ကဿပဘုရား၏ သာသနာကို ဖျက်ဆီးခဲ့သော အကုသိုလ်ကံကြောင့် အဝီစိငရဲကြီး၌ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ အကုသိုလ် ကံကြွေးကြောင့် ယခု ငါးဖြစ်နေသည်။ ကဿပဘုရားစကားတော်ကို ပို့ချပေးခဲ့သည့် ကံ၊ ဘုရား၏ဂုဏ်ကို ပြောဟောခဲ့သည့် ကံဟူသော ယင်း ကုသိုလ်ကံများကြောင့် ရွှေအဆင်းရှိနေသည်။ အခြားရဟန်းတော်များကို ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းခြင်းကြောင့် ခံတွင်း၌ အပုပ်နဲ့ ရှိနေသည်။ သူ့ကို စကားပြောစေမည် မင်းကြီးဟု မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူသည်။ ကောင်းပါတယ်ဘုရားလို့ မင်းကြီးကထောက်ခံသည်။

သင်ဟာ ကပိလရဟန်း မဟုတ်လားလို့ ဘုရားက မေးသည်။

တပည့်တော်ဟာ ကပိလရဟန်း ဟုတ်ပါသည် ဘုရားဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားသည်။

ဘယ်မှလာခဲ့သလဲ။

အဝီစိငရဲမှ လာခဲ့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

သင့်အစ်ကို သောဓန-က ဘယ်ရောက်သွားသလဲ။

ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်သွားပါသည် အရှင်ဘုရား။

မိခင် သာဓနီကော ဘယ်ရောက်သွားသလဲ။

ငရဲကြီး၌ ဖြစ်ရပါသည် အရှင်ဘုရား။

သင့်နှမ တာပနာကော ဘယ်ရောက်သွားသလဲ။

ငရဲကြီး၌ ဖြစ်ပါသည်အရှင်ဘုရား။

ယခု သင်ဟာ ဘယ်သွားရမှာလဲ။

အဝီစိငရဲကြီးသို့ သွားရပါမည်အရှင်ဘုရား။ (ဒီလို ဘုရားကမေးတာကို ငါးကနားလည်ခြင်း၊ ငါးကပြန်ပြောနိုင်ခြင်း၊ ယင်းပြောဆိုစကားကို အများကနားလည်ခြင်းများမှာ ဘုရား၏အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုးတော်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူအပ်ပါသည်။)

ထိုသို့ ဖြေကြားပြီးနောက် နှလုံးမသာခြင်း စိတ်ပူပန်ခြင်းကြောင့် ယင်းငါးသည် လှေကို ခေါင်းဖြင့်ရိုက်ခတ်ပြီး သေသွားသည်။ အဝီစိငရဲကြီး၌ ဖြစ်ရရှာလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက ကြားနာပြီး သိကြရသောလူများမှာ ထိတ်လန့်လျက် ကြက်သီးမွေးညင်းများထလျက် ရှိလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ရောက်လျက်ရှိသော ပရိသတ်အား ဤသုတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ကြည်ညို မှတ်သားနိုင်ရန် ပါဠိနှင့် အနက်မျှ ဖော်ပြမည်။

၁။ ဓမ္မစရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊
ဧတဒါဟု စ သုတ္တမံ။
ပဗ္ဗဇိတောပိ စေ ဟောတိ၊
အဂါရာ အနဂါရိယံ။

၂။ သော စေ မုခရဇာတိကော၊
ဝိဟေသာဘိရတော မဂေါ။
ဇီဝိတံ တဿ ပါပိယော၊
ရဇံ ဝဗ္ဗတိ အတ္တနော။

ဓမ္မစရိယံ-သုစရိက် ၁၀-ပါးဟူသော တရားအကျင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူသော အကျင့်မြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ-ဤအကျင့် ၂-ပါးကို၊ ဝသုတ္တမံ-မြတ်သောရတနာဟူ၍၊ အာဟု-ဘုရားရှင်တို့က ဟောကြပေသည်။ (ဤစကားရပ်ဖြင့် လူ ရှင် ရဟန်းများ အလေးပြု၍ ကျင့်အပ်သော အားကိုးဖွယ်အကျင့်ကို ပြဆိုပါသည်။)

အဂါရာ-အိမ်ရာတည်ထောင်သည့် လူ့ဘောင်မှထွက်ခွါ၍၊ အနဂါရိယံ-အိမ်ထောင်မှုကိစ္စ မရှိသော ရဟန်းဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းပြုသည်။ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်စေကာမူသော-ထိုသူသည်။ မုခရဇာတိကော-နှုတ်အပြောကြမ်းသည် ဖြစ်၍၊ ဝိဟေသာဘိရတော-ညှဉ်းဆဲမှု၌ ပျော်မွေ့သော၊ မဂေါ-သားတိရစ္ဆာန်သဖွယ် မိုက်သောသူသည်။ စေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ တဿ ဇီဝိတံ-ထိုသူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းသည်။ ပါပိယော-အထူးသဖြင့် ယုတ်ညံ့လှပါပေသည်။ အတ္တနော ရဇံ-မိမိ၏ ကိလေသာ အညစ်အကြေးကို၊ ဝဗ္ဗတိ-ပွားစေပါသည်။ (ရဟန်းပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း အပြောကြမ်း၍ ညှဉ်းဆဲ တတ်သောသူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းဟာ ယုတ်ညံ့သည်။ အသက်ရှင်နေသလောက် ကိလေသာကိုလဲ ပွားစေတတ်သည်။ ထို့ကြောင့်လဲ ယုတ်ညံ့သည်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

၃။ ကလဟာဘိရတော ဘိက္ခု၊
 မောဟဓမ္မေန အာဂုတော။
 အက္ခာတမ္ပိ န ဇာနာတိ၊
 ဓမ္မံ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။

ကလဟာဘိရတော ဘိက္ခု-ငြင်းခုံခြင်း၌ ပျော်မွေ့သော ရဟန်းသည်၊ မောဟဓမ္မေန အာဂုတော-မောဟ တရားက ပိတ်ဆို့ထားသည်ဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ ဓမ္မံ-ဘုရားဟော တရားစစ်ကို၊ အက္ခာတမ္ပိ-တတ်သိသူက ဟောပြောအပ်သော်လည်း၊ န ဇာနာတိ-မသိဘဲ သဘောမကျဘဲ ရှိတတ်ချေသည်။ (ကပိလရဟန်းအား ရဟန်းကောင်းများက ဟောပြောပေမယ့် ဘုရားဟော တရားစစ် တရားမှန်ကို သူက သဘောမကျ နားမလည်ခဲ့ဘူး၊ လက်မခံဘူးတဲ့၊ ယခုနေအခါလဲ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော် စသည်နှင့်အညီ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်ဖြင့် ကျကျနန ဟောပြောပေမယ့်လို့ သဘောမပေါက်၊ နားမလည်ကြ၊ လက်မခံနိုင်ကြတာတွေ ရှိတယ်၊ အထူးသတိပြုစရာပါပဲ)။

၄။ ဟေသံ ဘာဝိတတ္တာနံ၊
 အဝိဇ္ဇာယ ပုရက္ခတော။
 သံကိလေသံ န ဇာနာတိ၊
 မဂ္ဂံ နိရယဂါမိနံ။

ဘာဝိတတ္တာနံ-ပွားစေအပ်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ်စိတ် ရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဝိဟေသံ-သင်တို့ပြောတာ မမှန်ဘူး၊ သင်တို့က ဘာမျှမသိဘူး စသည်ဖြင့် ကြိမ်းမောင်းညှဉ်းဆဲမှုကို၊ နိရယဂါမိနံ မဂ္ဂံ သံကိလေသ ငရဲရောက်စေမည့်လမ်းကြောင်း ကိလေသာဟူ၍၊ အဝိဇ္ဇာယ ပုရက္ခတော-အမှားသိ အဝိဇ္ဇာက ရှေ့ဆောင်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ န ဇာနာတိ-မသိဘဲ ရှိနေချေသည်။ (ဝိဟေသံ ဝိဟေသန္တော-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝိဟေသံကရောန္တော-ဟူ၍လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ထားသည်။) အရှင် သောဓနစသော ရဟန္တာတို့ကို ကြိမ်းမောင်းညှဉ်းဆဲမှုကို ငရဲကျရောက်စေတတ်သည့် အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ကပိလရဟန်းက မသိ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အလွဲသိ အဝိဇ္ဇာက ခေါင်းဆောင်နေသောကြောင့်ဟု ဆိုလို၏။

၅။ ဝိနိပါတံ သမာပန္နော၊
 ဂဗ္ဘာ ဂဗ္ဘံ တမာ တမံ။
 သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊
 ပေစ္စ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

သသော-ထိုသို့ ငရဲကျစေသော အကုသိုလ်ကိုမသိသော၊ တာဒိသကော ဘိက္ခု-ထိုကပိလကဲ့သို့သော ရဟန်းသည်၊ ဝိနိပါတံ သမာပန္နော-ပျက်စီးကျရာ အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်လျက်၊ ဂဗ္ဘာ ဂဗ္ဘံ-အမိဝမ်းတစ်ခုမှ ဝမ်းတစ်ခုသို့ ရောက်လျက်၊ တမာ တမံ-အမှောင်ဘဝတစ်ခုမှ အမှောင်ဘဝ တစ်ခုသို့ ရောက်လျက်၊ ပေစ္စ-နောင်ဘဝ၌၊ ဧဝံ-စင်စစ်၊ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ-ဆင်းရဲသို့ ရောက်ရလေတော့သည်။

၆။ ဂူထကူပေါ ယထာ အဿ၊
 သမ္ပုဏ္ဏော ဂဏဝဿိကော။
 ယော စ ဧဝရူပေါ အဿ၊
 ဒုဗ္ဗိသောဓော ဟိ သာဂံဏော။

ဂဏဝဿိကော-နှစ်ပေါင်းများစွာတည်လျက်၊ သမ္ပုဏ္ဏော-မစင်ပြည့်နေသော၊ ဂူထကူပေါ-အိမ်သာတွင်းကြီးသည်၊ ဒုဗ္ဗိသောဓော အဿ ယထာ-ဆေးကြောသုတ်သင်ရန် ခဲယဉ်းသကဲ့သို့၊ ယော စ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧ ဝ ရူပေါ-ဤ ကပိလကဲ့သို့ သဘောရှိသည်၊ အဿ-ဖြစ်ငြားအံ့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သာဂံဏော-အကုသိုလ် အညစ်အကြေးများလှ သည်ဖြစ်၍၊ ဒုဗ္ဗိသောဓော ဟိ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေရန် ခဲယဉ်းသည်သာတည်း။

၇။ ယံ ဧဝရူပံ ဇာနာထ၊
 ဘိက္ခုပေါ ဂေဟနိဿိတံ။
 ပါပိစ္ဆံ ပါပသင်္ကပ္ပံ၊
 ပါပအာစာရဂေါစရံ။

၈။ သဗ္ဗေ သမဂ္ဂေါ ဟုတွာန၊
အဘိနိဗ္ဗဇ္ဇယာထ နံ။
ကာရဏ္ဍဝံ နိဒ္ဒမထ၊
ကသမ္ဘု အပကဿထ။

ဘိက္ခဝေါ-ရဟန်းတို့၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ဧဝရူပံ-ဤ ကပိလကဲ့သို့ သဘောရှိသော၊ ယံ-အကြင်ရဟန်းကို၊ ဂေဟနိဿိတံ နေအိမ်နှင့် အလားတူသော ကာမဂုဏ်ကိုမှီနေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပါပိစ္ဆံ-မရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ထင်ရှားစေလို သည့် အလိုဆိုးရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပါပသင်္ကပ္ပံ-ကာမဝိတက်စသော ယုတ်မာသည့်အကြံဆိုး ရှိသည်ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ပါပအာစာရဂေါစရံ-ယုတ်မာသော အကျင့်ယုတ်မာသော ကျက်စားရာ ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်းစသော ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကိုလဲ ယုတ်မာသောအကျင့်ဟု ဆိုသည်၊ မိမိအား ကြည်ညိုခင်မင်အောင် မြူဆွယ် သည့်အနေဖြင့် ဝါးပေးခြင်း သစ်ရွက် ပန်းသစ်သီးစသည်ကိုပေးခြင်း စသော အကျင့်ကိုလဲ ယုတ်မာသော အကျင့်ဟုဆိုသည်၊ ပြည့်တန်ဆာမ၊ မုဆိုးမ၊ အပျိုကြီး၊ ပဏ္ဍုက် ဘိက္ခုနီ၊ သေရည်ဆိုင်တို့၌ ရင်းရင်းနှီးနှီး သွားလာနေလျှင် ထိုဌာနများကို ယုတ်မာသော ကျက်စားရာဟု ဆိုသည်။) ဇာနာထ-အသိအမှတ် ပြုကြရာ၏၊ ဝါ-သိကြပါမူ၊ သဗ္ဗေ သမဂ္ဂါ ဟုတွာန- အားလုံးတို့ပင် အညီအညွတ် ဖြစ်ကြ၍၊ နံ-ထိုယုတ်မာသော ရဟန်းကို၊ အဘိနိဗ္ဗဇ္ဇယာထ-ကြည့်ကြပယ်ထုတ်ကြကုန်လော့၊ ကာရဏ္ဍဝံ-အညစ်အကြေးသဖွယ် ဖြစ်သော ထိုရဟန်းကို၊ နိဒ္ဒမထ-ဖယ်ရှင်း ထုတ်ပစ်ကြကုန်လော့၊ ကသမ္ဘု-အမှိုက်သဖွယ် ဖြစ်သော ထိုရဟန်းကို၊ အပကဿထ-ဖယ်ထုတ်ကြကုန်လော့။

(ဤသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ ဖြစ်သော ဝိနည်းတော် တရားတော်နှင့်မညီဘဲ အကျင့်ပျက်နေသူကိုသာ ကြည့်ထုတ်ဖယ်ရှားရန် ညွှန်ကြားသောဩဝါဒဖြစ်သည်။ ဝိနည်းတော် တရားတော်တို့နှင့်အညီကျင့်နေသော ရဟန်းကောင်းကိုမူ ကြည့်ရန် ညွှန်ကြားခြင်းမရှိပါ။ ဤအချက်ကို အလေးအနက်သတိပြုသင့်လှပါသည်။)

၉။ တတော ပလာပေ ဝါဂေထ၊
အဿမဏေ သမဏမာနိနေ။
နိဒ္ဒမိတွာန ပါပိစ္ဆေ၊
ပါပအာစာရဂေါစရေ။

၁၀။ သုဒ္ဓါ သုဒ္ဓေဟိ သံဝါသံ၊
ကပ္ပယုပေါ ပတိဿတာ။
တတော သမဂ္ဂါ နိပကာ၊
ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထ။

တတော--ထို့ကြောင့်၊ အဿမဏေ-ရဟန်းအစစ် မဟုတ်ကြပါဘဲ၊ သမဏမာနိနေ-သင်္ကန်းဝတ်ထားရုံမျှဖြင့် ရဟန်းဟုတ်ယောင် မာန်ထောင်နေကြသော၊ ပလာပေ-ရဟန်းအဖြစ်ကင်းသည့် စပါးဖျဉ်းတို့ကို၊ ဝါဂေထ-ထုတ်ပစ်ကြကုန် လော့၊ ပါပိစ္ဆေ-ယုတ်မာသည့် အလိုဆိုးရှိကုန်သော၊ ပါပအာစာရဂေါစရေ-ယုတ်မာသည့် အကျင့်လဲရှိကြ၊ ယုတ်မာသည့် ကျက်စားရာလဲ ရှိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နိဒ္ဒမိတွာန-ပယ်ရှင်း ထုတ်ပစ်ကြပြီး၍၊ သုဒ္ဓါ-စင်ကြယ်ကြသော ရဟန်းတို့ သည်၊ ပတိဿတာ-အချင်းချင်း ရိုသေကြကုန်လျက်၊ သုဒ္ဓေဟိ-စင်ကြယ်ကြသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သံဝါသံ-ပေါင်းသင်းဆက် ဆံခြင်းကို၊ ကပ္ပယုပေါ-ပြုကြကုန်လော့၊ တတော-ထိုသို့ ပြုသောအခါ၌၊ သမဂ္ဂါ-အယူသီလ တူညီကြသဖြင့် အချင်းချင်း ညီညွတ်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍၊ နိပကာ-ဉာဏ်ပညာ ရင့်ကျက်ကုန်လျက်၊ ဒုက္ခဿ-ဆင်းရဲဟူသမျှ၏၊ အန္တံ-အဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ကရိဿထ-ပြုကြ၊ ရကြပါလိမ့်မည်တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ကပိလသုတ်တရားတော် အပြည့်အစုံပါပဲ။ အဲဒီတရားမှာကြရပြီးတော့ ကပိလငါး ကိုဖမ်းလာကြတဲ့ တံငါသည်တို့ သားဖြစ်သူတွေငါးရာဟာ သာသနာတော်မှာ ဝင်ရောက်ရဟန်းပြုကြပြီးလျှင် တရားကျင့်သုံး ကြသဖြင့် မကြာမီပင် ရဟန္တာဖြစ်ကြကြောင်း အဲဒီသုတ်အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါပဘိက္ခုသုတ် (နာ-၄၅၁)

မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်က အရှင်လက္ခဏနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ပေါ်၌ သီတင်းသုံးနေကြပါသတဲ့။ တစ်နေ့သောအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်ဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ဆွမ်းခံရန် အရှင်လက္ခဏနှင့်အတူ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဆင်းလာတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းလာစဉ်မှာ တစ်နေရာ၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က ပြုံးတော်မူတယ်။ အဲဒီလိုပြုံးတာကိုမြင်ရတော့ အရှင်လက္ခဏက ဘာကြောင့်ပြုံးပါသလဲလို့မေးတယ်။ ယခုတော့ ဖြေကြားဖို့ အချိန်မကျသေးပါဘူး။ မြတ်စွာဘုရားထံတော်ကျမှမေးပါလို့ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က ပြန်ကြားတယ်။

အရှင်လက္ခဏနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ဆွမ်းခံပြီးတော့ ဆွမ်းကိစ္စလဲပြီးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး သင့်လျော်တဲ့နေရာမှာ ထိုင်နေကြတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်လက္ခဏက “ငါ့ရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဆင်းလာကြစဉ်က တစ်နေရာမှာ ငါ့ရှင်ကပြုံးတယ်။ အဲဒါဘာကြောင့်ပါလဲ”လို့ မေးပါတယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အာဂုသော-ငါ့ရှင် လက္ခဏ၊ ဣမ-ဤဌာန၌၊ (ဤပုဒ်ဟာ စကားချောမောအောင် ပြောရိုးပြောစဉ်မျှ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ အနက်ထူးတော့ ပြစ်ရာမရှိပါ။) အဟံ-ငါသည်၊ ဂိဇ္ဈိကုဋ္ဌာပဗ္ဗတာ-ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ၊ ဩရောဟန္တော-ဆင်းလာစဉ်၊ ဝေဟာသံဂစ္ဆန္တံ-ကောင်းကင်သို့တက်သွားနေသော၊ ဝါ-ကောင်းကင်ထဲ၌ သွားနေသော၊ ဘိက္ခူ-ရဟန်းကို၊ အဒ္ဓသံ-မြင်ခဲ့ပါသည်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သံဃာဋီပိ-သင်္ကန်းသည်လည်း၊ (သင်းပိုင်ရော၊ ဧကသီရော သာမန်သင်္ကန်းကိုဆိုလို၏) အာဒိတ္တာ-မီးရဲ့ရဲ့ တောက်လောင်နေသည်၊ သမ္ပဇ္ဇလိတာ-မီးရောင်တောက်လျက်ရှိသည်၊ သဇော တိ ဘူတာ-မီးရောင်ရှိနေသည်၊ ပတ္တာပိ-သူပွေ့ပိုက်ထားသော သပိတ်သည်လည်း၊ အာဒိတ္တာ သမ္ပဇ္ဇလိတာ သဇောတိ ဘူတာ-မီးရဲ့ရဲ့တောက်လောင်လျက်၊ မီးရောင်တောက်လျက်၊ မီးရောင် ရှိနေသည်၊ ကာယဗန္ဓနမ္ပိ-သူ့ခါးပန်းကြိုးသည်လည်း၊ ကာယောပိ-သူ့ကိုယ်သည်လည်း၊ အာဒိတ္တာ-မီးရဲ့ရဲ့တောက်လောင်လျက်၊ မီးရောင်တောက်လျက်၊ မီးရောင်ရှိနေသည်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အဋ္ဌဿရံ-ပူလောင် နာကျင်လှသဖြင့် ငိုယိုမြည်တမ်းသော အသံကို၊ ကရောတိ-ပြုနေ၏၊ အာဂုသော ငါ့ရှင်၊ တဿ မယံ-ထိုရဟန်းကို မြင်တွေ့ရသော ငါ့မှာ၊ ဧတဒဟောသိ-ဤသို့သော စိတ်အကြံဖြစ်ပါသည်။ အစ္စရိယံဝတ ဘော-အချင်းတို့ အံ့ဩစရာ ကောင်းလှပါတကား၊ အဗ္ဗုတံ ဝတ ဘော-အချင်းတို့ မဖြစ်စဖူး ထူးလှပါတကား၊ ဧဝရူပေပိ နာမ သတ္တော ဘဝိဿတိ-ဤသို့သော သတ္တဝါတောင်မှ ဖြစ်လျက်နေတဲ့ဘိ၏၊ ဧဝရူပေပိ ယက္ခော ဘဝိဿတိ-ဤသို့သော ပြိတ္တာတောင်မှ ဖြစ်လျက် ရှိနေတဲ့ဘိ၏၊ ဧဝ ရူပေပိ နာမ အတ္တဘာဝ ပဋိလာဘော ဘဝိဿတိ-ဤသို့သော ရုပ်ကိုယ်ကို ရခြင်းတောင်မှ ရှိနေတဲ့ဘိ၏လို့ စိတ်အကြံဖြစ်ပါသတဲ့။

(အဲဒါဟာ “သံသရာဘဝထဲ ကျင်လည်နေတဲ့ သတ္တဝါဟာ ဒီလိုဆင်းရဲတဲ့အဖြစ်မျိုးမှ မလွတ်ကင်းနိုင်ဘူး”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာဖြစ်တဲ့ သနားခြင်းကို မှီပြီး သံဝေဂ ဖြစ်ပုံပါပဲ။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က မိမိမှာတော့ ဒီလို ဆင်းရဲတဲ့ အဖြစ်မျိုး မရှိတော့ဘူး ဆိုတာကိုလဲ ဆင်ခြင်မိပြီးတော့ ဝမ်းမြောက်လို့ ပြုံးမိတာပါတဲ့)။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ရဟန်းတို့-တပည့်သာဝကတွေဟာ မျက်စိပွင့်လျက်၊ အသိဉာဏ်ဖြစ်လျက် နေကြပါပေစွ၊ ချီးမွမ်းရခြင်း၏အကြောင်းကတော့ တပည့်သာဝကမျှ ဖြစ်ပါလျက် ဒီလိုသတ္တဝါကို သိပါပေစွ၊ မြင်ပါပေစွ၊ ငါဟောသည့် တရားအတွက် ကိုယ်တိုင်တွေ့သက်သေအဖြစ်ကို ပြုနိုင်ပါပေစွ၊ ငါသည် ဘုရားဖြစ်ခါနီး ညဉ့်သန်းခေါင်ယံရှေးကပင် ဒီသတ္တဝါကို မြင်ခဲ့ပြီ၊ သို့သော်လည်း မပြောကြားခဲ့သေးပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ငါပြောဟောတာကို မယုံတဲ့သူတွေမှာ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ဖို့ ဆင်းရဲဖို့သာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ သက်သေမရှိမီ ရှေးကာလကမပြောကြားခဲ့ဘဲ ရှိသည်။ (အလွယ်တကူသိနားလည်ရအောင် ပါဠိမပါဘဲ မြန်မာစကားသက်သက်ဖြင့် ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ယခု ပါဠိပါ ပြဆိုပါမည်)။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သော ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ ကဿပဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပါဝစနေ-ကဿပဘုရား၏ သာသနာ၌၊ ပါပဘိက္ခု အဟောသိ-ယုတ်မာသောရဟန်းဖြစ်ခဲ့၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန-ထိုယုတ်မာသော အကျင့်ကံ၏ အကျိုးအဖြစ်ဖြင့်၊ ဗဟူနိ ဝဿာနိ-များစွာသော နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ-အနှစ်ရာပေါင်းများစွာ ထောင်ပေါင်းများစွာ သိန်းပေါင်းများစွာတို့ ကာလပတ်လုံး၊ နိရယေပစ္စိတွာ-ငရဲ၌ အပူလောင်ခံခဲ့ရပြီး၍၊ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန-ထိုကံ၏ပင်လျှင် အကျိုးအဖြစ်ဖြင့်၊ ဧဝရူပံအတ္တဘာဝပဋိလာဘံ-ဤသို့သော ရုပ်၊ ကိုယ်ကိုရနေခြင်းကို၊ ပဋိသံဝေဒယတိ-ခံစားနေရချေသည်-လို့ မြတ်စွာဘုရားကဖော်ပြ ဟောကြားတော်မူပါသည်။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာကလဲ ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါသေးတယ်။

ပါပဘိက္ခုတိ-ပါပဘိက္ခု၊ ဟူသည်မှာ၊ လာမကဘိက္ခု-ယုတ်ညံ့သော ရဟန်းတည်း၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ လောကဿ-လူအပေါင်း၏၊ သဒ္ဓါဒေယျာ-ရဟန်းမြတ်တို့အား ပေးလှူခြင်းကြောင့် နတ် လူချမ်းသာ များစွာသော အကျိုးကို ရပေလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်သော၊ စတ္တာရောပစ္စယေ-ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို၊ ပရိဘုဉ်တော-သုံးဆောင်၍၊ ကာယဝစီဒ္ဓါရေဟိ-ကိုယ်နှင့်နှုတ်ဟူသော ဒွါရတို့ဖြင့်၊ အသံ ယတော-မစောင့်မူ၍၊ ဘိန္နာဇီဝေါ-မတရားသဖြင့် ပစ္စည်းကို ရှာကာ အသက်မွေးမှုအကျင့်လဲ ပျက်သည်ဖြစ်၍၊ စိတ္တကေဠိံ ကီဠန္တော ဝိစရိ-စိတ်၏ ပျော်ပါးကစားခြင်းကို ပြုလျက် နေထိုင် ခဲ့လေသည်၊ (စိတ်ဖြင့် ပြုလိုရာကို ပြုလုပ်လျက် နေခဲ့သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။) တတော-ထိုရဟန်းဘဝမှ နောက်ကာလ၌၊ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ-ဘုရားနှစ်ဆူတို့၏အကြား ကာလတစ်ခုလုံး၊ (ကဿပဘုရား လက်ထက်မှ ယခု ဂေါတမဘုရား လက်ထက် အထိလို့ ဆိုလိုပါတယ်)၊ နိရယေ ပစ္စိတွာ-ငရဲ၌ အပူလောင် ခံခဲ့ရပြီး၍၊ ပေတလောကေ-ပြိတ္တာလောက၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တော-ဖြစ်လတ်သော်၊ ဘိက္ခုသဒိသေနေဝ အတ္တ ဘာဝေန-ရဟန်းပုံစံနှင့်တူသော ရုပ်ကိုယ်အသွင်ဖြင့်သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်နေခဲ့လေ သည်၊ ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာန သာမဏေရ သာမဏေရီ ဝတ္ထုသုပိ-ဘိက္ခုနီပြိတ္တာ သိက္ခမာနပြိတ္တာ သာမဏေပြိတ္တာ သာမဏေရီ ပြိတ္တာ အကြောင်းအရာတို့၌လည်း၊ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော-ဤအဆုံးအဖြတ်ကိုပင် သိအပ်၏-တဲ့။

ယခု ပါဠိအနက် အပြည့်အစုံပြခဲ့တာဟာ ယုတ်မာသော ရဟန်းက ငရဲကျပြီးနောက် ပြိတ္တာဖြစ်နေပုံပဲ၊ အဲဒီ ပြိတ္တာကို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေတော့ မမြင်ရဘူး၊ အရှင်လက္ခဏဆိုတဲ့ ရဟန္တာတောင် မမြင်ရဘူး၊ အဲဒီ ပြိတ္တာဟာလဲ တစ်ယောက်တည်း ဟုတ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကဿပဘုရားလက်ထက်က အကျင့်ပျက်ခဲ့တဲ့ ရဟန်းတွေရှိသလောက် ပြိတ္တာတွေလဲ အများကြီး ရှိမှာပါ ပဲ။

ထို့အတူပင် ရဟန်း ပြိတ္တာကိုလဲ မြင်ရပြီး အရှင်မောဂ္ဂလာန်ကပြီးလို့ မေးတာဖြေတာလဲ နည်းတူပင်ရှိပါတယ်၊ ရဟန်း မပြုရန် ကျင့်ဆဲသိက္ခမာန်မှ ဖြစ်လာတဲ့ပြိတ္တာ၊ ရှင်သာမဏေက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာ၊ ရှင်သာမဏေမက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာ အကြောင်းများကိုလဲ သံယုတ်ပါဠိ၊ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတို့၌ နည်းတူပင် ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီလို ပြိတ္တာတွေလဲများမည့် လက္ခဏာရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ရဟန်းဘဝ ရဟန်းမဘဝ စသည်မှ ငရဲကျရောက်ပြီး ပြိတ္တာဖြစ်နေကြရတာတွေဟာ မြတ်စွာဘုရား ၏ ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းချက်အတိုင်း တရားအမွေကို ခံယူနိုင်ရန် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်တွေကို မကျင့်ကြဘဲ အကျင့် ပျက်နေကြလို့ပဲ၊ အထူးအားဖြင့် သီလပျက်နေကြလို့၊ ကံလရဟန်းလိုပင် ဘုရား၏တရားကို မရိမသေ ပြောဆိုနေကြလို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် တရားအမွေ အစစ်ကို ခံယူရန်၊ သို့မဟုတ် တရားအမွေအတုကို ခံယူရန် သီလစသော အကျင့်ကို ရိုသေစွာ ကျင့်ကြဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အကျင့်မြတ်များကို ရိုသေစွာ ကျင့်ကြ၍ တရားအမွေကို ခံယူနိုင်ကြပါစေ။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားတော်၏ နောက်ဆက်တွဲ ဤတွင်ပြီး၏။